ประมวลผลการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) ในพื้นที่จังหวัดระยอง

โครงการอบรมหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับ
คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

คำนำ

ประมวลผลการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) ฉบับนี้ เป็นรายงานสรุปผลการศึกษาการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) ในพื้นที่จังหวัดระยองของนักศึกษาหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕ ระหว่างวันที่ ๒๐ – ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๓

การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) ในครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำบทเรียนและประสบการณ์จากการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาในพื้นที่จริงไปใช้ในการบริหารราชการและสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับประสบการณ์การบริหารราชการให้แก่ผู้เข้าอบรมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานได้กว้างขว้างมากขึ้น และมุ่งหวังให้นักศึกษามีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าอบรมหลักสูตร และบุคลากรในพื้นที่ ทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และประชาชนในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์สภาพปัญหาจากพื้นที่จริง และนำเสนอแนวทางการแก้ไขในเชิงนโยบาย และการได้ร่วมกันทำงานเป็นทีม ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่ทำให้หน่วยงานภาครัฐและทุกภาคส่วนได้มาแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนนโยบาย แผนงาน และโครงการต่าง ๆ นำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในการดำเนินกิจกรรมครั้งนี้ ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากทั้งทุกภาคส่วนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง รองผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง นายอำเภอวังจันทร์ นายอำเภอแกลง นายอำเภอบ้านฉาง นายอำเภอบ้านค่าย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และทุก ๆ คนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่เปิดโอกาสให้คณะนักศึกษาแต่ละกลุ่มได้เข้าพบ และพูดคุยในประเด็นต่าง ๆ ได้ดำเนินการลุล่วงเป็นไปอย่างดียิ่ง รวมถึงคณะอาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตรทุก ๆ ท่าน ที่สละเวลามาร่วมกิจกรรมเพื่อให้คำแนะนำกับนักศึกษาตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านเป็นอย่างสูง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานสรุปผลการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อไป

คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สารบัญ

การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)	หน้า
๑. โครงการศึกษาอบรมหลักสูตรฝึกอบรมนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕	๑
๒. กรอบการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ	๕
๓. การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ในระดับจังหวัดของจังหวัดระยอง	๑๓
๔. การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ในระดับอำเภอของอำเภอ	๔๖
๕. การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง	๑๐๐
๖. การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ในระดับหมู่บ้าน	๑๒๒
๗. บทวิเคราะห์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตร	๑๘๕
๘. ภาพกิจกรรมสรุปบทเรียนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) นปส. รุ่นที่ ๗๕	๑๙๒

โครงการศึกษาอบรมหลักสูตรฝึกอบรมนักปกครองระดับสูง (นปส.) ของกระทรวงมหาดไทย
รุ่นที่ ๗๕ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

---

๑. หลักการและเหตุผล

๑. การบริหารราชการแผ่นดินในปัจจุบันมีกรอบการดาเนินงานภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย และแผน ที่สำคัญ ได้แก่บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๗๙) การปฏิรูปประเทศ ๑๑ ด้าน ยุทธศาสตร์ชาติและการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ รัฐบาล ๔.๐ แผนพัฒนาภาค (๖ ภาค) แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด (๑๘ กลุ่มจังหวัด) แผนพัฒนาจังหวัด (๗๖ จังหวัด) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (๑๐ เขตพื้นที่) ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง และเมืองพัทยา) ตลอดจนระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่

๒. รัฐบาลชุดปัจจุบันภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลง นโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๒ โดยนโยบายฯ ดังกล่าว ประกอบด้วยนโยบายหลัก ๑๒ ด้าน และนโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง

การปฏิบัติราชการตามภารกิจของส่วนราชการต่าง ๆ ตามข้อ ๑ และข้อ ๒ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการร่วมขับเคลื่อนนโยบาย แผนงาน และโครงการต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน อย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓. กระทรวงมหาดไทยมีภารกิจในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของประชานในด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการส่วนภูมิภาค การพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และการพัฒนาภาค และเชื่อมโยงกับการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบุคลากรทุกประเภทและทุกระดับให้มีความพร้อมในการปฏิบัติราชการให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้ การพัฒนาข้าราชการเพื่อให้มีความพร้อมสำหรับการก้าวขึ้นไปสู่ตำแหน่งระดับบริหารของส่วนราชการนับว่ามีความสำคัญ อย่างยิ่ง โดยกระทรวงมหาดไทยได้จัดโครงการศึกษาอบรมหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) มาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๑๖ และได้ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ความมั่นคงของชาติ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรการฝึกอบรมนักบริหารระดับสูงของ ก.พ. เพื่อให้หลักสูตร ฝึกอบรมนักปกครองระดับสูงของกระทรวงมหาดไทยได้รับการรับรองจากคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) และสามารถพัฒนานักปกครองและนักบริหารระดับสูงรองรับภารกิจของส่วนราชการในสังกัดและส่วนราชการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๔. ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (ประเด็นหลักการพัฒนาที่ ๖.๔ การพัฒนาบุคลากรภาครัฐ) ยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ (ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การวางรากฐานการพัฒนาองค์กรอย่างสมดุล) และยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากรของกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ (ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาระบบและบุคลากรที่เป็นเลิศ ยุทธศาสตร์ที่ ๑.๓ การพัฒนาบุคลากรพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง) กระทรวงมหาดไทยจึงกำหนดหลักสูตรฝึกอบรมนักปกครองระดับสูง (นปส.) ของกระทรวงมหาดไทย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยกำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เข้าอบรมหลักสูตรฝึกอบรมนักปกครองระดับสูง (นปส.) ของ

กระทรวงมหาดไทยให้เป็น “นักบริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์และคุณธรรม (visionary and ethical leadership) ภาวะผู้นำแบบบริหารร่วมกัน (collaborative leadership) ภาวะผู้นำด้านดิจิทัล (digital leadership) และภาวะผู้นำที่ยั่งยืน (sustainable leadership) รวมทั้งเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change leaders) ที่มีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะในการบริหารจัดการการพัฒนาในระดับพื้นที่ (area-based development) พร้อมที่จะก้าวขึ้นไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งรองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือเทียบเท่า”

๒. ปรัชญาและแนวคิดของหลักสูตร

๒.๑ ปรัชญาของหลักสูตร

เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนานักปกครองและนักบริหารระดับสูงด้วยกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์และคุณธรรม (visionary and ethical leadership) ภาวะผู้นำแบบบริหารร่วมกัน (collaborative leadership) ภาวะผู้นำด้านดิจิทัล (digital leadership) และภาวะผู้นำที่ยั่งยืน (sustainable leadership) มีคุณภาพชีวิตที่ดีในสภาพ แวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการเป็นผู้นำในการบริหารการเปลี่ยนแปลง (change leaders) การขับเคลื่อนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์และเชิงบูรณาการในระดับพื้นที่ การส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและพัฒนาพื้นที่ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติให้เกิดสัมฤทธิผลและเป็นไปอย่างถูกต้อง เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา ซึ่งจะนำไปสู่การได้รับการยอมรับ ความเชื่อมั่น และความศรัทธา (trust and confidence) จากผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และจาก ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ แนวคิดของหลักสูตร

๑. พัฒนาผู้เข้ารับการศึกษาอบรมให้มีภาวะผู้นำและความสามารถในการบริหารจัดการ ตามบทบาทและหน้าที่สำหรับศตวรรษที่ ๒๑ (leadership and management roles and functions in the ๒๑st century) ได้อย่างเหมาะสมในบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมที่มีความผันผวน (volatility) ความไม่แน่นอน (uncertainty) ความซับซ้อน (complexity) และความคลุมเครือ (ambiquity) (ในทางการบริหารจัดการใช้คำย่อว่า VUCA) และสามารถปฏิบัติหน้าที่ในมิติต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ได้แก่ การบริหารตนและการบริหารคน การบริหารเป้าหมายทิศทาง การบริหารการเปลี่ยนแปลง การบริหารทรัพยากรและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงเทคโนโลยีดิจิทัล (digital technology) และการบริหารผลลัพธ์ โดยเน้นการพัฒนาทั้งสมรรถนะที่เป็นสากลและสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับบริบทราชการไทย

๒. มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เข้ารับการศึกษาอบรมให้มีทักษะและสมรรถนะในการบริหารจัดการเพื่อการบูรณาการการทำงานในระดับพื้นที่ (area-based approach) โดยเน้นกรอบแนวคิดรัฐบาล ๔.๐ ซึ่งมีองค์ประกอบ ๓ ประการ ได้แก่ ๑. การเปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน ๒.การยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ๓. การเป็นส่วนราชการที่มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย ทั้งนี้การทำงานในระดับพื้นที่จำเป็นต้องอาศัยการประสานความร่วมมือ (collaboration) กับทุกภาคส่วน และส่งเสริมการมีส่วนร่วม (participation) ของประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาในระดับพื้นที่ เพื่อให้สามารถนำนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนงาน และโครงการต่าง ๆ ของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืน เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา

๓. พัฒนาผู้เข้ารับการศึกษาอบรมให้มีการเรียนรู้ได้อย่างครบถ้วนสมดุลในทุกมิติ ได้แก่ การเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้เพื่อให้รู้ (learning to learn and learning to know) การเรียนรู้

เพื่อการปฏิบัติตามรูปแบบภาวะผู้นำ และการบริหารจัดการของตนในสถานการณ์ต่าง ๆ (learning to do) การเรียนรู้เพื่อคุณภาพชีวิตในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (learning to be) และ การเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและความหลากหลายของบุคคลและสังคม (learning to live with others) เพื่อให้นักบริหารระดับสูงได้พัฒนาทั้งในด้านความรู้ การปฏิบัติ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การมีคุณภาพชีวิต และการทำงานที่ดีในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำและความสามารถในการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมในสภาพสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลาย

๔. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง (personal development) และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้อื่นด้วยกระบวนการกลุ่ม โดยมีการจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองความจำเป็น (learning needs) ในการพัฒนาภาวะผู้นำและสมรรถนะด้านการบริหารจัดการ โดยมีเครื่องมือและกระบวนการประเมินสมรรถนะเพื่อการพัฒนา (formative assessment) การบริหารแผนการพัฒนาเฉพาะตน (Individual development Plan: IDP) ที่เชื่อมโยงกับแผนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการ (Organizational Human Resource Development Plan)

๓. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. เพื่อพัฒนานักปกครองและนักบริหารระดับสูง ให้มีคุณลักษณะที่จะนำไปสู่การได้รับการยอมรับความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

๑.๑ เป็นผู้มีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์และคุณธรรม (visionary and ethical leadership) เป็นแบบอย่างที่ดีของข้าราชการ ซึ่งต้องปฏิบัติงานโดยยึดผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นที่ตั้ง

๑.๒ เป็นผู้มีภาวะผู้นำแบบบริหารร่วมกัน (collaborative leadership) ภาวะผู้นำดิจิทัล (digital leadership) และภาวะผู้นำที่ยั่งยืน (sustainable leadership) มีสมรรถนะทางการบริหารและขีดความสามารถพร้อมที่จะเป็นร่วมขับเคลื่อนกลไกของรัฐในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามภารกิจขององค์การให้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

๑.๓ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (change leaders) มีความพร้อมด้านการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒. เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งประเภทอำนวยการหรือเทียบเท่าในการเข้าสู่ตำแหน่งประเภทบริหาร เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพได้รับความเชื่อถือไว้วางใจ ความเชื่อมั่นและความศรัทธาจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้อื่นตามบทบาทหน้าที่ทางการบริหารและการมีภาวะผู้นำและความสามารถทางการบริหารจัดการในการทำงานและเพื่อการใช้ชีวิตในบริบทสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ครอบคลุมเนื้อหา ๖ หมวดวิชา ดังนี้

๑) ภาวะผู้นำและการบริหารราชการกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑

๒) บทบาทและหน้าที่ของนักปกครองระดับสูงด้านการบริหารทิศทางนโยบาย และการบริหารการเปลี่ยนแปลง

๓) บทบาทและหน้าที่ของนักปกครองระดับสูงด้านการบริหารผลงานกับการบริหารจัดการด้านทรัพยากรและเทคโนโลยี

๔) บทบาทและหน้าที่ของนักปกครองระดับสูงด้านการบริหารตน และการบริหารคน

๕) ศาสตร์พระราชา และการประยุกต์ใช้ในการบริหารการพัฒนาพื้นที่

๖) บทบาทของนักปกครองและนักบริหารระดับสูงในการบริหารการพัฒนาเชิงพื้นที่

ทั้งนี้ใน ๖ หมวดวิชา ข้างต้น มีเนื้อหาครอบคลุมความรู้ ทักษะและสมรรถนะต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับนักปกครอง/ นักบริหารระดับสูง ได้แก่ การตัดสินใจ การสื่อสาร การประสานงาน การประสานสัมพันธ์ การปรับตัวและความยืดหยุ่น จิตมุ่งบริการและการบริหารทรัพยากร

๓. เพื่อสร้างเครือข่ายผู้นำ ซึ่งสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการของประเทศตามสถานการณ์ได้

กรอบการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี

เรื่อง
การประเมินประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบลหมู่บ้าน ระดับกลุ่มอำเภอ ระดับกลุ่มตำบล ในพื้นที่จังหวัดระยอง

๑. ความเป็นมา
- ๑.๑ ประวัติความเป็นมาและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองของพื้นที่ที่ทำการศึกษา
- ๑.๒ สภาพของผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ศึกษา
- ๑.๓ รูปแบบของการฟื้นฟูในพื้นที่ที่ศึกษา
- ๑.๔ ความคาดหวังของประชาชนและผู้ปฏิบัติงาน

๒. เป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ต้องการ
- ๒.๑ ราษฎรมีงานทำ สามารถผลิตสินค้า ประกอบการค้าขายและให้บริการตามปกติสุข
- ๒.๒ ผู้ที่ถูกเลิกจ้างและกลับมาอาศัยในพื้นที่สามารถประกอบอาชีพได้ในพื้นที่

๓. แนวทางการดำเนินงาน
- ๓.๑ แนวทาง กลไก กระบวนการและการบริหารจัดการแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม จากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพ.ร.ก.กู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑)
- ๓.๒ การประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

๔. ผลการดำเนินงาน (ตั้งแต่ต้นเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ จนถึงเวลาที่ทำการศึกษา)

๕. ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน แนวทางแก้ไข

๖. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

๗. ทัศนคติของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคท้องถิ่น ภาคประชาชนและผู้ได้รับผลกระทบ

๘. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

๙. บทเรียนทางการบริหารราชการที่ได้รับจากการดำเนินงาน

๑๐. ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการฟื้นฟูผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมการระบาดของไวรัสโควิด-19

กรอบการเรียนรู้ในระดับจังหวัดของจังหวัดระยอง

๑. กระบวนการบริหารจัดการแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพ.ร.ก. กู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑) ตามที่รัฐบาลกำหนดมีความชัดเจนและยืดหยุ่นพอที่ผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะทำงานสนับสนุนการป้องกันโรคติดต่อระดับจังหวัดจะประยุกต์กำหนดให้สามารถปฏิบัติได้ผลดีในบริบทของอำเภอและตำบลหมู่บ้านที่แตกต่างกัน

๒. บุคลากรของหน่วยงานราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบนำแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพ.ร.ก.กู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑) ไปปฏิบัติ มีความรู้ความสามารถที่ดีในการปฏิบัติงานเพียงใด

๓. บุคลากรตำแหน่งใดของส่วนราชการระดับจังหวัดระยองใดบ้างในคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการที่สมควรได้รับเพิ่มพูนความรู้ความเชี่ยวชาญให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้นและในเรื่องใด

๔. ในการบริหารงานตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพ.ร.ก.กู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑) ควรให้ความสำคัญแก่งานหรือกิจกรรมใดเพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ควรจัดลำดับความสำคัญของงานในลักษณะอย่างไร

๕. ในภาพรวม ผู้ว่าราชการจังหวัดระยองและคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการของจังหวัดระยองได้ประเมินความสำเร็จของการบริหารจัดการแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ ว่ามีประสิทธิภาพในระดับใด ด้วยเกณฑ์การประเมินอะไร อะไรคือปัจจัยความสำเร็จ อะไรคือข้อจำกัดทางการบริหารที่สำคัญ บทเรียนและประสบการณ์การทำงานที่สำคัญ ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการของจังหวัดระยองต้องการแบ่งปันให้สาธารณะชน และส่วนราชการในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นทราบ

เกณฑ์ในการประเมิน เช่น

- การประเมินประสิทธิภาพ ความครอบคลุมและความรวดเร็วในการนำโครงการลงไปปฏิบัติในพื้นที่เป้าหมาย
- การประเมินประสิทธิผลในการบรรลุเป้าหมายในการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้
- ความร่วมมือของประชาชนในการดำเนินโครงการ
- ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานข้าราชการ
- การประเมินความยั่งยืนในการจัดการปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยตัวของชุมชนเอง

กรอบการเรียนรู้ในระดับอำเภอที่ทำการศึกษา

๑. กระบวนการบริหารจัดการแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพ.ร.ก.กู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑) ตามที่รัฐบาลกำหนดและการสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) มีความชัดเจนและยืดหยุ่นพอที่นายอำเภอและคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการจะประยุกต์กำหนดให้สามารถปฏิบัติได้ผลดีในบริบทของอำเภอและตำบลหมู่บ้านที่แตกต่างกัน

๒. บุคลากรของหน่วยงานราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบนำแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพ.ร.ก.กู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑) ไปปฏิบัติ มีความรู้ความสามารถที่ดีในการปฏิบัติงานเพียงใด

๓. บุคลากรตำแหน่งใดของส่วนราชการระดับอำเภอใดบ้างในคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการที่สมควรได้รับเพิ่มพูนความรู้ความเชี่ยวชาญให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น และในเรื่องใด

๔. ในการบริหารงานตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพ.ร.ก.กู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑) คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการควรให้ความสำคัญแก่งานหรือกิจกรรมใดเพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ควรจัดลำดับความสำคัญของงานในลักษณะอย่างไร

๖. ในภาพรวม นายอำเภอและคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการของอำเภอที่ทำการศึกษาได้ประเมินความสำเร็จของการบริหารจัดการแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯว่า มีประสิทธิภาพในระดับใด ด้วยเกณฑ์การประเมินอะไร อะไรคือปัจจัยความสำเร็จ อะไรคือข้อจำกัดทางการบริหารที่สำคัญ บทเรียนและประสบการณ์การทำงานที่สำคัญที่นายอำเภอและคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการของอำเภอที่ทำการศึกษาต้องการแบ่งปันให้สาธารณะชน และส่วนราชการในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นทราบ

เกณฑ์ในการประเมิน เช่น

- การประเมินประสิทธิภาพ ความครอบคลุมและความรวดเร็วในการนำโครงการลงไปปฏิบัติในพื้นที่เป้าหมาย
- การประเมินประสิทธิผลในการบรรลุเป้าหมายในการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้
- ความร่วมมือของประชาชนในการดำเนินโครงการ
- ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานข้าราชการ
- การประเมินความยั่งยืนในการจัดการปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยตัวของชุมชนเอง

กรอบการเรียนรู้ในระดับหมู่บ้านที่ทำการศึกษา

๑. ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านและกลุ่มคนในชุมชนหมู่บ้านที่ทำการศึกษาได้ทำโครงการอะไรบ้างที่เป็นการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคไวรัสโควิด-19 และได้ผลดีหรือไม่เพียงใด

๒. บุคลากรของส่วนราชการระดับอำเภอที่ปฏิบัติงานในระดับตำบลหมู่บ้าน และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครในระดับหมู่บ้าน มีความรู้ความสามารถที่ดีในการสนับสนุนช่วยเหลือการทำโครงการกิจกรรมฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ ของหมู่บ้านที่ทำการศึกษาเพียงใด

๓. บุคลากรตำแหน่งใดที่ปฏิบัติงานในระดับตำบลหมู่บ้านที่สมควรได้รับเพิ่มพูนความรู้ความเชี่ยวชาญให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้นและในเรื่องใด

๔. ในภาพรวม คณะกรรมการหมู่บ้านและกลุ่มคนในหมู่บ้านได้ประเมินความสำเร็จในเชิงประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านของตนระดับใด ด้วยเกณฑ์การประเมินอะไร อะไรคือปัจจัยความสำเร็จ อะไรคือข้อจำกัดที่สำคัญในการปฏิบัติงาน ประเด็นที่เป็นบทเรียนและประสบการณ์การทำงานที่สำคัญ และอะไรคือสิ่งสำคัญที่คณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนท้องถิ่นต้องการแบ่งปันให้สาธารณชนและส่วนราชการในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นร่วมเรียนรู้

เกณฑ์ในการประเมิน เช่น

- การประเมินประสิทธิภาพ ความครอบคลุมและความรวดเร็วในการนำโครงการลงไปปฏิบัติในพื้นที่เป้าหมาย
- การประเมินประสิทธิผลในการบรรลุเป้าหมายในการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้
- ความร่วมมือของประชาชนในการดำเนินโครงการ
- ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานข้าราชการ
- การประเมินความยั่งยืนในการจัดการปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยตัวของชุมชนเอง

กรอบการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

๑. กระบวนการบริหารจัดการแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพ.ร.ก.กู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑) ตามที่รัฐบาลกำหนดและการสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (กบจ.) มีความชัดเจนและยืดหยุ่นพอที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองและบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบ นำแผนงานโครงการไปปฏิบัติจะประยุกต์ไปปฏิบัติสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยองที่มีบริบทภูมิสังคมแตกต่างกันได้ดีเพียงใด

๒. บุคลากรตำแหน่งใดขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดระยองที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการนำแผนงานโครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ ที่สมควรได้รับเพิ่มพูนความรู้ความเชี่ยวชาญให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น และในเรื่องใด

๓. ในการปฏิบัติงานตามแผนงานโครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดระยองควรให้ความสำคัญแก่งาน หรือกิจกรรมใดเพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ควรจัดลำดับความสำคัญของงานในลักษณะอย่างไร

๔. ในภาพรวม นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้ประเมินความสำเร็จของการบริหารจัดการแผนงานโครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ ว่ามีประสิทธิภาพในระดับใด ด้วยเกณฑ์การประเมินอะไร อะไรคือปัจจัยความสำเร็จอะไรคือข้อจำกัดทางการบริหารที่สำคัญ บทเรียนและประสบการณ์การทำงานที่สำคัญ สิ่งสำคัญ ที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองต้องการแบ่งปันให้สาธารณะชน และส่วนราชการในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นทราบ

เกณฑ์ในการประเมิน เช่น

- การประเมินประสิทธิภาพ ความครอบคลุมและความรวดเร็วในการนำโครงการลงไปปฏิบัติในพื้นที่เป้าหมาย
- การประเมินประสิทธิผลในการบรรลุเป้าหมายในการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้
- ความร่วมมือของประชาชนในการดำเนินโครงการ
- ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานข้าราชการ
- การประเมินความยั่งยืนในการจัดการปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยตัวของชุมชนเอง

พื้นที่ปฏิบัติการการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) หลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕

ประเด็นการศึกษาเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) มีดังนี้

๑. การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 **ในระดับจังหวัดของจังหวัดระยอง (กป. ๒)**

๒. การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 **ในระดับอำเภอของอำเภอวังจันทร์ (กป. ๗)**

๓. การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 **ในระดับอำเภอของอำเภอแกลง (กป. ๔)**

๔. การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 **ในระดับอำเภอของอำเภอบ้านฉาง (กป. ๕)**

๕. การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 **ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (กป. ๓)**

๖. การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 **ในระดับหมู่บ้าน บ้านสระแก้ว หมู่ที่ ๓ ตำบลสำนักท้อน อำเภอบ้านฉาง (กป. ๙)**

๗. การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 **ในระดับหมู่บ้าน บ้านหนองละลอก หมู่ที่ ๓ ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย (กป. ๑๐)**

๘. การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 **ในระดับหมู่บ้าน บ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ (กป. ๖)**

๙. การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 **ในระดับหมู่บ้าน บ้านท่าเสา หมู่ที่ ๘ ตำบลป่ายุบใน อำเภอวังจันทร์ (กป. ๑)**

๑๐. การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 **ในระดับหมู่บ้าน บ้านจำรุง หมู่ที่ ๗ ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง (กป. ๘)**

การประเมินประสิทธิภาพของการบริหารจัดการป้องกัน ระงับยับยั้งการระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ในระดับจังหวัดระยอง

รายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)
การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม
จากผลกระทบของไวรัสโควิด-19
ในระดับจังหวัดระยอง

จัดทำโดย

กลุ่มปฏิบัติการที่ ๒ (กป.๒)

นางสาวคณาธิป	สุขเจริญ	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น
นางวัญญา	ประคำทอง	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศมรดกศิลปวัฒนธรรม
ว่าที่ ร.ต. ภูมิศักดิ์	ขำปู่	นายอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม
นายวันชัย	ศรีวงษ์ญาติดี	นายอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี
นายสิทธิ์	วงศ์ม่าน	นายอำเภอป่าแดด จังหวัดเชียงราย
นายชัยเดช	ปาละวงศ์	นายอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
นายนิกูล	ธนวรเมธ	เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดระยอง
นายภพ	ภูสมปอง	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดอุบลราชธานี
นายสมชาย	ลีหล้าน้อย	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดปทุมธานี
นายโกเมศ	พุทธสอน	ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดปทุมธานี

คำนำ

รายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) เรื่อง การประเมินประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) จังหวัดระยองฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรมหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕ สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการบริหารจัดการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของจังหวัดระยอง เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการฟื้นฟูผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดระยองต่อไป

อนึ่ง คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณท่านผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง รองผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง ผู้จัดการกองทุนพัฒนาไฟฟ้านิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดจังหวัดระยองและเจ้าหน้าที่สำนักงานกองทุนฯ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดระยองและเจ้าหน้าที่สำนักงานจังหวัดระยอง อาจารย์ที่ปรึกษาและคณาจารย์ประจำหลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ ๗๕ ผู้อำนวยการวิทยาลัยมหาดไทย และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้การสนับสนุนข้อมูล และคำแนะนำต่าง ๆ จนการจัดทำรายงานครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่สนใจนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ยิ่งขึ้นต่อไป

คณะผู้จัดทำ

นักศึกษาหลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ ๗๕
กลุ่มปฏิบัติการที่ ๒ (กป.๒)

การประเมินประสิทธิภาพของการบริหารจัดการป้องกัน ระงับยับยั้งการระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ในระดับจังหวัดระยอง

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ประวัติความเป็นมา และสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองของพื้นที่

ตราประจำจังหวัดระยอง

เกาะในภาพ คือ เกาะเสม็ด ซึ่งอยู่นอกชายฝั่งของตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง เป็นเกาะที่มีมะพร้าวจำนวนมาก และมีหาดทรายขาวสะอาดเหมือนน้ำตาลทราย

พลับพลาในภาพ หมายถึง พลับพลาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างไว้เป็นที่ประทับระหว่างเสด็จประพาสเกาะนี้

คำขวัญประจำจังหวัดระยอง

“ผลไม้รสล้ำ อุตสาหกรรมก้าวหน้า น้ำปลารสเด็ด เกาะเสม็ดสวยหรู สุนทรภู่กวีเอก”

๑) ข้อมูลสภาพทั่วไป

(๑) ที่ตั้ง อยู่ทิศตะวันออกของประเทศไทยระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๒ – ๑๓ องศาเหนือ และ เส้นแวงที่ ๑๐๑ – ๑๐๓ องศาตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ ๓,๕๕๒ ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ ๒,๒๒๐,๐๐๐ ไร่ ห่างจากรุงเทพฯ ไปทางทิศตะวันออกประมาณ ๑๗๙ กิโลเมตร

(๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่ออำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ่อทอง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
ทิศใต้	ติดชายฝั่งอ่าวไทย ยาวประมาณ ๑๐๐ กิโลเมตร
ทิศตะวันออก	ติดต่อเขตอำเภอนายายอาม อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อเขตอำเภอสัตหีบ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

(๓) ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นที่ราบชายฝั่งที่เกิดจากการทับถมของตะกอนบริเวณ แอ่งลุ่มน้ำระยองและที่ลาดสลับเนินเขาและภูเขา มีลักษณะเป็นลอนลูกคลื่นสูงต่ำสลับกันไป โดยมีพื้นที่ทิวเขา ๒ แนว คือ ทิวเขาชะเมา ทางทิศตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเล ๑,๐๓๕ เมตร และทิวเขาที่อยู่ประมาณกึ่งกลางของตัวจังหวัดเป็นแนวยาวจากอำเภอเมืองระยองขึ้นไปทางเหนือจนสุดเขตจังหวัด มีแม่น้ำสายสั้น ๆ ซึ่งเกิดจากเทือกเขาจันทบุรีและเทือกเขาบรรทัดไหลลงสู่อ่าวไทย แม่น้ำที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำบางประกง แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำระยอง เป็นต้น ลักษณะชายฝั่งทะเลมีหาดทรายสวยงามและมีเกาะใหญ่น้อยเรียงรายเลียบตามแนวชายฝั่งนับเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ

(๔) ลักษณะภูมิอากาศ

ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดปกคลุมประเทศไทย ๒ ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือกับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อนลมทะเลพัดผ่านตลอดปี อากาศอบอุ่นไม่ร้อนจัด บริเวณชายฝั่งทะเลเย็นสบาย ฤดูฝนจะมีฝนตกชุกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคมของทุกปี อากาศไม่ร้อนอบอ้าวมากนักในฤดูร้อน และฤดูหนาวอากาศก็ไม่หนาวจัด

๒) ข้อมูลการปกครองและประชากร

(๑) การปกครอง แบ่งการปกครองเป็น ๘ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง อำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านฉาง อำเภอวังจันทร์ อำเภอเขาชะเมา และอำเภอนิคมพัฒนา ประกอบด้วย ๕๔ ตำบล ๔๓๙ หมู่บ้าน ๑๘๑ ชุมชน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวม ๖๘ แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง เทศบาลตำบล ๒๗ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๓๗ แห่ง

(๒) โครงสร้างประชากร ข้อมูลจากกรมการปกครอง ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒ จังหวัดระยอง มีประชากรตามทะเบียนราษฎร์ รวมทั้งสิ้น ๗๓๔,๗๕๓ คน โดยเป็นสัญชาติไทย ๗๒๗,๔๒๙ คน แบ่งเป็น ชาย ๓๕๖,๙๐๐ คน และหญิง ๓๗๐,๕๒๙ คน และ ไม่ใช่สัญชาติไทย ๗,๓๒๔ คน แบ่งเป็น ชาย ๔,๒๐๙ คน และหญิง ๓,๑๑๕ คน ทั้งนี้ จากการสำรวจข้อมูลประชากรแฝงเบื้องต้น คาดว่ามีประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ – ๖๐๐,๐๐๐ คน

๓) การเลือกตั้ง แบ่งเป็น ๔ เขต ประกอบด้วย

· เขตเลือกตั้งที่ ๑ : อำเภอเมืองระยอง [ยกเว้นตำบลห้วยโป่ง ตำบลมาบตาพุด ตำบลทับมา และตำบลเนินพระ (นอกเขตเทศบาลนครระยอง)

· เขตเลือกตั้งที่ ๒ : อำเภอแกลง อำเภอเขาชะเมา และอำเภอวังจันทร์

· เขตเลือกตั้งที่ ๓ : อำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง และอำเภอนิคมพัฒนา [ยกเว้นตำบลมาบข่า (ในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด)]

· เขตเลือกตั้งที่ ๔ : อำเภอบ้านฉาง อำเภอเมืองระยอง [เฉพาะตำบลห้วยโป่ง ตำบลมาบตาพุด ตำบลทับมา และตำบลเนินพระ (นอกเขตเทศบาลนครระยอง)] และอำเภอนิคมพัฒนา [เฉพาะตำบลมาบข่า (ในเขตเทศบาลเมืองมาบตาพุด)]

๔) การใช้ประโยชน์ที่ดินและลักษณะการตั้งถิ่นฐาน มีการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว

กำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ได้แบ่งพื้นที่ตามศักยภาพออกเป็น ๔ บริเวณ ได้แก่

(๑) พื้นที่ด้านตะวันออกและตะวันตก กำหนดให้เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรมเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมต่อเนื่องทางการเกษตร

(๒) พื้นที่ด้านตะวันตกเฉียงใต้กำหนดให้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมหลักของภาคและประเทศ

(๓) พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ตั้งแต่ชายหาดแม่รำพึง ไปทางด้านตะวันออก กำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยว

(๔) พื้นที่ด้านตะวันออกบริเวณชายฝั่งทะเล กำหนดให้เป็นเขตเพาะเลี้ยงประมงชายฝั่ง

๕) โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ

(๑) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดระยองรับผิดชอบในการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้จำนวน ๘ อำเภอ สถิติในปี ๒๕๕๙ มีการไฟฟ้าในสังกัด ๕ หน่วยงาน ข้อมูลปี ๒๕๖๐ มีผู้ใช้ไฟฟ้ารวม ๓๗๗,๐๘๖ ราย ใช้ไฟฟ้ารวม ๑๐,๘๒๒.๙๐๑ ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง

(๒) ประปา มีการประปาจำนวน ๖ แห่ง คือ การประปาส่วนภูมิภาค ๔ แห่ง ประปาเทศบาล ๒ แห่ง คือ เทศบาลตำบลเมืองแกลงและการประปาเทศบาลตำบลปลวกแดง ปี ๒๕๖๐ มีจำนวนผู้ใช้น้ำรวม ๑๑๙,๘๘๒ ราย กำลังผลิต รวม ๓๒,๔๒๑,๓๐๐ ลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำที่ผลิตได้จำนวน ๔๖,๒๑๒,๗๐๑ ลูกบาศก์เมตร

๖) การสื่อสาร การสื่อสารหลักยังคงเป็นโทรศัพท์พื้นฐาน โดยมีผู้สัมปทานหลัก คือ บริษัททีโอทีจำกัด (มหาชน) มีเลขหมายโทรศัพท์รวม ๑๒๒,๒๗๒ เลขหมาย การใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ ๖๕.๑๓ ส่วนโทรศัพท์มีผู้ใช้ ร้อยละ ๘๗.๖๔

๗) การคมนาคมขนส่ง

(๑) ทางบก ระบบการคมนาคมทางบกเป็นระบบที่สำคัญที่สุดของจังหวัดโดยเฉพาะในพื้นที่อุตสาหกรรม เพราะเป็นตัวเชื่อมการติดต่อทั้งทางเรือและทางรถไฟ มีการตัดถนนเชื่อมระหว่างจังหวัดเข้าสู่อำเภอ ตำบล และหมู่บ้านทำให้การสัญจรและการขนส่งสินค้ามีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ถนนสำคัญที่สามารถเดินทางเข้าสู่จังหวัดระยอง ได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ (สายเก่า) ผิวจราจร ๔ ช่องทาง เป็นเส้นทางจากรุงเทพฯ ผ่านอำเภอบางปู-อำเภอบางปะกง-บางแสน ศรีราชา-พัทยา-หาดจอมเทียม-สัตหีบ-บ้านฉาง จนถึงอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง รวมระยะทางทั้งสิ้น ๒๒๐ กิโลเมตร เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าและวัตถุดิบจากภาคต่างๆ ที่จะมายังจังหวัดระยอง ปัจจุบันสภาพการจราจรแออัด

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ (ถนนบางนา-ตราด) เป็นเส้นทางที่มีผู้ใช้เป็นจำนวนมาก ทางหลวงสายนี้จะเริ่มต้นตรงจุดทางด่วนด่านเฉลิมนคร บางนาผ่านบางพลี-บางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการและเชื่อมทางหลวงหมายเลข ๓ ที่ กม.ที่ ๗๐ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จากนั้นผู้ใช้รถจะผ่านเส้นทางเดียวกับเส้นทางที่ ๑ รวมระยะทาง ๒๒๐ กิโลเมตร ผิวจราจร ๔ ช่องทาง

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๖ (บายพาส ๓๖) เริ่มต้นที่ กม.๑๔๐ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรีต่อไปยังจังหวัดระยองด้วยระยะทางเพียง ๗๐ กิโลเมตร รวมระยะทางทั้งสิ้น ๒๑๐ กิโลเมตร ผิวจราจร ๔ ช่องทาง และอยู่ระหว่างขยายเป็น ๖ ช่องทางจราจรในปัจจุบัน

- ทางหลวงจังหวัดระยองหมายเลข ๓๔๔ (สายบ้านบึง-แกลง) จุดเริ่มต้นที่จังหวัดชลบุรีผ่านอำเภอบ้านบึง-หนองใหญ่-อำเภอวังจันทร์และสิ้นสุดที่อำเภอแกลง ระยะทาง ๑๐๐ กิโลเมตร ผิวจราจร ๔ ช่องทาง เหมาะสำหรับผู้ที่จะเดินทางมายังอำเภอแกลงหรือเดินทางไปยังจังหวัดจันทบุรีหรือจังหวัดตราด

- ทางหลวงหมายเลข ๗ (มอเตอร์เวย์) เริ่มต้นที่ถนนพัฒนาการ เขตประเวศ กรุงเทพฯ สิ้นสุดที่ตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง ระยะทาง ๑๓๕ กิโลเมตร จากนั้นใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๖ ระยะทางอีก

๔๐ กิโลเมตร จะถึงอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง รวมระยะทาง ๑๗๕ กิโลเมตร ในปี ๒๕๖๒ จะมีการเปิดใช้ช่วงต่อจากพัทยามายังที่อำเภอบ้านฉาง จะทำให้การเดินทางสะดวกขึ้น

(๒) ทางรถไฟ เส้นทางรถไฟจากกรุงเทพฯ ผ่านจังหวัดฉะเชิงเทรา นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังถึงนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เป็นเส้นทางที่ใช้ขนส่งวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์และสินค้าของโรงงานในบริเวณนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง แต่ไม่นิยมใช้บริการเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงและระยะทางไม่ไกลในอนาคตจะเปลี่ยนสภาพเป็นรถไฟความเร็วสูงและรถไฟทางคู่

(๓) ทางอากาศ สนามบินอู่ตะเภา ภายในมีท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา ระยอง พัทยา ที่รัฐบาลพัฒนาเป็นสนามบิน แห่งที่ ๓ ตั้งอยู่พื้นที่ตำบลพลา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง มีสายการบินที่เปิดบริการหลักคือ ไทยแอร์เอเชีย และบางกอกแอร์เวย์

(๔) ทางน้ำมีท่าเรือน้ำลึกที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดเพื่อรองรับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมและการขนส่งที่เกิดขึ้นตามแผนพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออเป็นท่าเรือที่สำคัญที่สุดเปิดบริการ ให้แก่ ผู้ประกอบการทั้งในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและนิคมอุตสาหกรรมอื่นๆ

๑) ท่าเทียบเรือสาธารณะ

(๑) ท่าเทียบเรือทั่วไป คือ บริษัท ไทยพรอสเพอริตี้ เทอร์มินอล จำกัด (TPT) มีพื้นที่ระยะที่ ๑ ทั้งหมด ๔๙-๓-๗๐ ไร่ มีความยาวหน้าท่า ๓๓๐ เมตร รับสินค้าได้ ๒๐,๐๐๐ ตัน/ลำเรือและ ๑๕๐ เมตร สำหรับเรือเล็ก

(๒) ท่าเทียบเรือสินค้าเหลว คือ บริษัท ไทยแท้งค์เทอร์มินัลจำกัด (TTT) มีพื้นที่ระยะที่ ๑ ทั้งหมด ๑๘๑-๒-๘๗.๗ ไร่ มีความยาวหน้าท่า ๖๘๐ เมตร รับสินค้าได้ ๔๕,๐๐๐ ตัน/ลำเรือ

๒) ท่าเรือเฉพาะกิจ ผู้ลงทุนท่าเทียบเรือเฉพาะกิจมีทั้งสิน ๑๐ ราย ประกอบด้วย

(๑) บริษัท ปุ๋ยเอ็นเอฟซี จำกัด National Fertilizer Co., Ltd (NFC
(๒) ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด Maptaphut Industrial Terminal (MIT)
(๓) บริษัท สตาร์ ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด (มหาชน)
(๔) บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด(มหาชน)
(๕) บริษัท มาบตาพุด แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด
(๖) บริษัท โกลว์เอสพีพี๓ จำกัด
(๗) บริษัท บีแอลซีพี เพาเวอร์ จำกัด
(๘) บริษัท พีทีที แอลเอ็นจี จำกัด
(๙) บริษัท พีทีที แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด
(๑๐) บริษัท ระยองเทอร์มินัล จำกัด

๓) ท่าเรือไออาร์พีซีให้บริการเทียบเรือเพื่อขนถ่ายสินค้า พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก ความยาวประมาณ ๑,๖๒๓ เมตร ประกอบด้วย ท่าเทียบเรือขนาดใหญ่ ๖ ท่า สามารถรับเรือได้ตั้งแต่ขนาด ๑,๐๐๐ – ๒๕๐,๐๐๐ ตัน ในส่วนของท่าเรือเพื่อการท่องเที่ยว เป็นท่าเรือขนาดเล็ก อยู่ในเขตเทศบาลตำบลเพ เช่น ท่าเรือนวลทิพย์ท่าเรือศรีบ้านเพ ท่าเรือเทศบาลตำบลเพ ท่าเรือโชคกฤษดา ท่าเรืออุทยาน-แห่งชาติเขาแหลมหญ้า–หมู่เกาะเสม็ด เป็นต้น

๓) ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ

ข้อมูลภาพรวมจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติปี ๒๕๖๑

- ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) มีมูลค่า ๑๑๐๔๕,๖๙๗ ล้านบาท โดยมาจากภาคเกษตรกรรม ๒๐,๒๓๖ ล้านบาท และจากสาขาการผลิตนอกภาคเกษตรกรรม มีมูลค่ารวมสูง ๘๗๖,๘๘๐ ล้านบาท

- มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัวประชากร (GPP per Capita) เท่ากับ ๑,๐๖๗,๔๔๙ บาท/คน/ปี ถือเป็นลำดับที่ ๑ ของประเทศ

สาขาเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของจังหวัดระยองมี ๓ สาขา ดังนี้

(๑) สาขาเกษตรกรรม ปศุสัตว์ และประมง จากการที่จังหวัดระยองมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม จึงมีพื้นที่ทางการเกษตรกว่า ๑,๓๐๖,๘๓๗ ไร่ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น ยางพารา มันสำปะหลัง สับปะรด ทุเรียน เงาะ มังคุด และข้าว ส่วนสาขาปศุสัตว์เกษตรกรมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าในภาพรวมเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะไก่และเป็ด และส่วนสาขาการประมง ซึ่งจังหวัดระยองมีชายฝั่งทะเลยาวกว่า ๑๐๐ กิโลเมตร ทำให้อาชีพประมงน้ำเค็มจึงเป็นอาชีพที่สำคัญ มีการทำประมงเชิงพาณิชย์ ประมงพื้นบ้าน ประมงเรือเล็กตามแนวชายฝั่งทั่วไป

(๒) สาขาอุตสาหกรรม ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๓ จังหวัดระยองมีนิคมอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมที่ร่วมดำเนินการกับเอกชน เขตประกอบการอุตสาหกรรม ชุมชนอุตสาหกรรม รวมทั้งสวนอุตสาหกรรม รวมทั้งสิ้นประมาณ ๒๔ แห่ง โดยเป็นพื้นที่โรงงาน ๑๔๕.๒๕๘ ตารางกิโลเมตร (๔.๐๙ % ของพื้นที่จังหวัด) เป็นพื้นที่อาคารโรงงาน ๕๒.๕๔๙ ตารางกิโลเมตร (๑.๔๘ % ของพื้นที่จังหวัด) มีจำนวนคนงานประมาณ ๑๘๑,๗๔๕ คน ทั้งนี้ อุตสาหกรรมของจังหวัดระยองมีหลากหลายประเภท เช่น การผลิตรถยนต์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ แปรรูป สินค้าเกษตร การผลิตไฟฟ้า การผลิตสารเคมีโรงงานอุตสาหกรรมรวมทั้งสิ้น ๓,๑๐๘ แห่ง และเขตส่งเสริมตามนโยบายการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) จำนวน ๑๐ แห่ง

(๓) สาขาการท่องเที่ยวและการบริการ ด้วยมีความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว ทั้งหาด ทราย ทะเล เกาะ ภูเขา น้ำตก สวนผลไม้ รวมทั้งอาหารทะเลที่สด สะอาด มีเกาะเสม็ดซึ่งถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างสูง นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาจังหวัดระยองได้อย่างสะดวกสบายทั้งทางน้ำ ทางบกและทางอากาศ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เพียง ๑๗๙ กิโลเมตร โดยในรอบปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อมูลจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีจำนวนนักท่องเที่ยว ๗,๗๖๒,๓๐๓ คน แบ่งเป็นชาวไทย ๖,๗๙๒,๗๓๒ คน ชาวต่างประเทศ ๕๒๗,๒๑๖ คน ซึ่งสามารถสร้างรายได้กว่า ๓๓,๘๑๑.๓๖ ล้านบาท นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่จะมาจากประเทศจีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลี และสหราชอาณาจักร มีจำนวนห้องพักกว่า ๑๕๔,๒๔๕ ห้อง นอกจากนี้ มีท่าเรือน้ำลึก ๑๓ แห่ง และสนามบินนานาชาติอู่ตะเภา ๑ แห่ง

๔) ข้อมูลด้านสังคมและความมั่นคง

(๑) ศาสนา ประชาชน ร้อยละ ๙๕ นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือ ศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๔ และศาสนาคริสต์ ร้อยละ ๑ ตามลำดับ มีวัด ๒๗๔ แห่ง สำนักสงฆ์ ๒๙ แห่ง โบสถ์คริสต์ ๒ แห่ง และมัสยิด ๙ แห่ง

(๒) ด้านสุขภาพและสาธารณสุข มีโรงพยาบาลของรัฐ ๙ แห่ง โรงพยาบาลเอกชน ๔ แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๙๕ แห่ง และมีคลินิกแพทย์ ๓๖๐ แห่ง ทั้งนี้ มีผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาด้วย ๕ โรคสำคัญ ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือด โรคหลอดเลือดสมอง และโรคมะเร็ง

(๓) ด้านการศึกษา มีสถานศึกษา ๒๘๑ แห่ง แบ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๒๑ แห่ง และการศึกษาระดับอาชีวศึกษา/เอกชน ๓๒ แห่ง ซึ่งอยู่ในการดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ๒๓ แห่ง อื่น ๆ ๔ แห่ง และมีระดับอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัย) ๑ แห่ง มีจำนวนห้องเรียนทั้งสิ้น ๔,๔๙๕ ห้องเรียน

(๔) โบราณสถานโบราณวัตถุ มีการขุดพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาเป็นเวลาหลายพันปี โบราณสถานที่สำคัญและกรมศิลปกรได้ขึ้นทะเบียนแล้ว จำนวน ๑๑ แห่ง ได้แก่ วัดบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย วัดบ้านเก่า อำเภอบ้านค่าย วัดป่าประดู่ อำเภอเมือง วัดลุ่ม (พระอารามหลวง) อำเภอเมืองระยอง อุโบสถเก่าวัดโขด (ทิมธาราม) อำเภอเมืองระยอง วัดราชบัลลังก์ อำเภอแกลง วัดนาตาขวัญ อำเภอเมืองระยอง วัดสมมติเทพฐาปนาราม อำเภอแกลง วัดอุดมธัญญาวาส อำเภอแกลง วัดตะพงใน อำเภอเมืองระยอง และวัดเก๋ง (เป็นเจดีย์เก่า) ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตโรงพยาบาลระยอง อำเภอเมืองระยอง ซึ่งในแต่ละแห่งจะมีวิหาร โบสถ์และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์จำนวนมาก

๕) ภาษาและวรรณกรรม

คนระยองมีเสียงพูดและความหมายของคำพูดที่แปลกไปจากจังหวัดอื่นอยู่มาก ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวระยองแม้แต่นักแสดงก็พยายามจะนำไปเผยแพร่เลียนแบบสำเนียง และคำที่ใช้ในชนบทแต่ก็ยากที่จะเหมือนชาวจังหวัดระยองที่ใช้ภาษาถิ่นของชาวระยองส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในเขตอำเภอบ้านค่าย อำเภอแกลงและอำเภอเมืองบางส่วน

๖) ขนบธรรมเนียมประเพณี

มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคกลางและยังมีธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นที่ยังคงถือปฏิบัติกันอยู่ในบางพื้นที่ เช่น ประเพณีแห่นางแมว ประเพณีแข่งเรือยาวประเพณีปักเฉลว หรือการบูชาแม่โพสพ การท าบุญลาน ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีวิ่งควาย ประเพณีเทศกาลผลไม้และของดีเมืองระยอง ฯลฯ และมีประเพณีที่ถือได้ว่ามีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยคือประเพณีทอดผ้าป่ากลางน้ำที่ปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง

๗) ศิลปะการแสดงท้องถิ่น

ที่ยังคงอนุรักษ์ไว้และสามารถแสดงในงานต่างๆ ได้ เช่น การรำโทน ลำตัด ลิเกของชาวอำเภอแกลง การแสดงหนังใหญ่วัดบ้านดอนและยังมีศิลปะการแสดงประยุกต์ที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย ได้แก่ การแสดงหนังตะลุงคนของชาวอำเภอบ้านค่าย ขณะนี้การแสดงของจังหวัดระยองได้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป เช่น การแสดงหนังใหญ่วัดบ้านดอน การแสดงลำตัด การแสดงหนังตะลุงคน

๘) ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑) แร่ธาตุ โดยแร่ธาตุที่มีปริมาณมากที่สุดคือ แร่ทรายแก้ว แร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินแกรนิตเพื่อการก่อสร้าง แร่หินประดับชนิดหินแกรนิต แร่หินประดับชนิดหินไนส์ แร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินไนส์เพื่อการก่อสร้าง แร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนเพื่อการก่อสร้าง แร่อุตสาหกรรมและแร่เศรษฐกิจอื่น ๆ ที่สำรวจพบได้แก่ แร่ดินขาว แร่เฟลด์สปาร์ แร่วอร์ทซ์ แร่ทองคำ

(๒) ป่าไม้ มีเนื้อที่ป่า ๑๘๒,๒๗๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๙๖ ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ โดยแยกเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ๘ แห่ง เนื้อที่ ๘๒๑.๙๙ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๕๑๓,๗๔๓ ไร่ มีอุทยานแห่งชาติ ๒ แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด พื้นที่ ๘๑,๘๗๕ ไร่และอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง พื้นที่ ๔๒,๔๐๐ ไร่ มีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

๑๑ แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤาไน พื้นที่ ๓๒,๘๗๕ ไร่ มีสวนรุกขชาติ ๒ แห่ง คือ สวนรุกขชาติเพและสวนรุกขชาติหนองสนม ทั้งนี้ ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าดิบแล้ง

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้สำรวจสถานภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในเขตป่าสงวนแห่งชาติและนอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ พบว่า มีพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมด ๓๑,๗๔๙.๐๒ ไร่ มีพื้นที่ป่าชายเลนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ๙,๘๙๘.๘๐ ไร่ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าชายเลนในจังหวัดระยอง เกิดจากการใช้ประโยชน์ ๑๑,๒๘๓.๕๗ ไร่

(๓) แหล่งน้ำและการชลประทาน

(๓.๑) มีแม่น้ำที่สำคัญ ๓ สาย ได้แก่ แม่น้ำระยองหรือคลองใหญ่มีความยาวประมาณ ๕๐ กิโลเมตร แม่น้ำประแสร์ มีความยาวประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร มีต้นกำเนิดจากเขาใหญ่ เขาอ่างฤกไน เขาหินโรง เขาอ่างกระเด็น ไหลมาตามห้วยและคลองต่าง ๆ หลายสาย และแม่น้ำพังราดในเขตอำเภอแกลง จังหวัดระยอง

(๓.๒) การชลประทาน จังหวัดระยองมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้สำหรับการเกษตรกรรม การอุปโภคบริโภค และการอุตสาหกรรม มีโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลาง จำนวน ๕ โครงการ โดยสามารถเก็บกักน้ำได้ ๕๔๒.๖๕ ล้านลูกบาศก์เมตร และมีพื้นที่ชลประทานได้รับประโยชน์กว่า ๒๐๑,๗๐๐ ไร่ แบ่งเป็น ๓ ประเภทหลัก ๆ ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

- โครงการชลประทานเพื่อการอุตสาหกรรมมีจำนวน ๒ โครงการ คือ โครงการอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหลและอ่างเก็บน้ำดอกกราย
- โครงการชลประทานเพื่อป้องกันน้ำเค็มและอุทกภัยและเก็บกักน้ำ ๖ โครงการ คือ โครงการป้องกันอุทกภัยระยอง บ้านค่าย อ่างเก็บน้ำดอกกราย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำคลองกระโอก และโครงการป้องกันน้ำเค็มลุ่มแม่น้ำประแสร์
- โครงการชลประทานเพื่อการเกษตรจังหวัดระยอง ๕ โครงการ คือ โครงการป้องกันอุทกภัยบ้านค่าย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำคลองระโอก และโครงการป้องกันน้ำเค็มลุ่มแม่น้ำประแสร์

๙) ข้อมูลการพัฒนาจังหวัด

(๑) แผนพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) พื้นที่ ๓ จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทราเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของประเทศ มีแนวทางการพัฒนา ๕ แนวทาง คือ

(๑.๑) พัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับศักยภาพของ

(๑.๒) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจที่มีศักยภาพรองรับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและเชื่อมโยงสู่ตลาดโลก

(๑.๓) พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โครงสร้างพื้นฐานและบริการทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน

(๑.๔) พัฒนาสภาพแวดล้อม เมืองสำคัญของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่

(๑.๕) ให้สิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกเพื่อดึงดูดอุตสาหกรรมเป้าหมาย

(๒) ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออก ภาคตะวันออกกำหนดทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออก “ฐานเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน” โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออก จำนวน ๕ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

(๒.๑) พัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ดีและทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน

(๒.๒) พัฒนาภาคตะวันออกให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล

(๒.๓) ปรับปรุงมาตรฐานสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว

(๒.๔) พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน

(๒.๕) เร่งแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติที่มีความวิกฤติและจัดระบบการบริหารจัดการมลพิษให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

(๓) ทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๑ (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง) พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาความพร้อมของพื้นที่ สร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุนอุตสาหกรรมเพื่อมุ่งสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ดีและทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาภาคตะวันออกให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและมาตรฐานสากล

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปรับปรุงมาตรฐานสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เร่งแก้ไขปัญหาวิกฤติมลพิษและพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

(๔) ทิศทางการพัฒนาจังหวัดระยอง

วิสัยทัศน์ “เมืองนวัตกรรมก้าวหน้า พัฒนาอย่างสมดุล บนพื้นฐานความพอเพียง”

ประเด็นการพัฒนาจังหวัด จำนวน ๖ ประเด็น มีดังนี้

๑) ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : พัฒนาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์ด้วยนวัตกรรมด้านการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ควบคู่กับการพัฒนาไปสู่เกษตรอุตสาหกรรมและเพื่อการท่องเที่ยว

๒) ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวให้เติบโตควบคู่กับภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

๓) ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : พัฒนาภาคอุตสาหกรรมเข้าสู่อุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ สนับสนุนการดำเนินการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และการสร้างนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ รองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

๔) ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : อนุรักษ์ ฟื้นฟู เพิ่มการพัฒนาและควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วม

๕) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ : เสริมสร้างมาตรฐานการดำรงชีวิต และการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๖) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ : สร้างความเข้มแข็ง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคพาณิชยกรรม และภาคบริการสู่สากล

๑.๒ สภาพผลกระทบทางเศรษฐกิจ และสังคม ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ศึกษา

ด้วยมีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ซึ่งเป็นโรคติดต่ออุบัติใหม่และระบาดอยู่หลายประเทศทั่วโลกรวมถึงในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓ องค์การอนามัยโลกได้ประกาศเป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข (Public Health Emergency of International Concern : PHEIC) เพื่อให้ประเทศสมาชิกเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยในประเทศไทยได้ปรากฏการแพร่ระบาดของโรคอันเนื่อง มาจากผู้ป่วยที่เดินทางมาจากประเทศที่มีการระบาดของโรค ทำให้กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือโรคโควิด ๑๙ เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ อีกทั้ง ยังได้มีประกาศกำหนดให้ท้องที่นอกราชอาณาจักรที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เป็นเขตติดโรคติดต่ออันตราย โดย ณ วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๓ ประเทศไทยมีผู้ป่วยยืนยันสะสม รวม ๓,๓๙๕ ราย ในจำนวนนี้เป็นผู้ตรวจพบเชื้อในจังหวัดระยอง ๗ ราย ซึ่งปัจจุบันรักษาหายแล้ว ๖ ราย และกลับต่างประเทศ ๑ ราย (ทหารอียิปต์)

ตั้งแต่มีสถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ในประเทศไทย ซึ่งได้ทวีความรุ่นแรงขึ้นเป็นลำดับ ส่งผลให้รัฐบาลต้องใช้มาตรการที่เข้มข้นเพื่อควบคุมการแพร่ระบาด โดยได้เริ่มใช้มาตรการล็อกดาวน์ตั้งแต่ในช่วงเดือนมีนาคมที่ผ่านมา ปัจจุบันสถานการณ์ได้ดีขึ้น จึงได้มีมาตรการผ่อนปรนออกตามลำดับ ทั้งนี้ ผลจากการแพร่ระบาดและดำเนินมาตรการของรัฐบาลข้างต้น ส่งผลให้เกิดผลกระทบในหลาย ๆ ด้านทุกภาคส่วนตามมาด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นภาคระบบเศรษฐกิจที่เกิดการหดตัวลงอย่างรุนแรงและรวดเร็ว ภาคการท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก นักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวลดน้อยลง และที่สำคัญ คือ ส่งผลกระทบต่อประชาชนทุกสาขาอาชีพในวงกว้าง ที่ผ่านมารัฐบาลได้ใช้งบประมาณแผ่นดินที่มีอยู่เพื่อดำเนินมาตรการและวิธีการต่าง ๆ เพื่อหยุดยั้งควบคุมการระบาดของโรคและช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ แต่ก็ยังไม่เพียงพออันที่จะยุติการระบาดของโรคและช่วยเหลือเยียวยาประชาชน ซึ่งได้รับผลกระทบในทุกภาคส่วน แม้จะได้มีการปรับแผนการใช้จ่ายงบประมาณมาเพื่อใช้จ่ายในการแก้ไขแล้ว

ข้อมูลการลงทะเบียนและการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากมาตรการ COVID-๑๙ ในระบบ ThaiQM และ Google Form จังหวัดระยอง

ลำดับ	อำเภอ	ลงทะเบียน(ราย)	ได้รับการช่วยเหลือแล้ว (ราย)	ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือ (ราย)
๑	เมืองระยอง	๖,๕๔๒	๑,๙๐๕	๔,๖๓๗
๒	แกลง	๖,๘๒๒	๓,๒๘๙	๓,๕๓๓
๓	บ้านค่าย	๒,๕๓๑	๑,๕๒๕	๑,๐๐๖
๔	บ้านฉาง	๑,๗๐๕	๖๔๔	๑,๐๖๑
๕	ปลวกแดง	๑,๗๓๐	๑,๒๖๗	๔๖๓
๖	วังจันทร์	๒,๐๖๘	๓๐๓	๑,๗๖๕
๗	เขาชะเมา	๑,๖๓๓	๕๙๔	๑,๐๓๙
๘	นิคมพัฒนา	๑,๓๖๔	๕๔๐	๘๒๔
รวม		**๒๔,๓๙๕**	**๑๐,๐๖๗**	**๑๔,๓๒๘**

หมายเหตุ
: ข้อมูล ณ วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ โดย ที่ทำการปกครองจังหวัดระยอง
: การช่วยเหลือ ได้แก่ ได้รับเงินกาชาด/ ได้รับเงิน พมจ. เงินเราไม่ทิ้งกันของกระทรวงการคลัง/ เงินเยียวยาราชการ/เงินประกันสังคม/ได้รับถุงยังชีพกาชาด/ถุงยังชีพเมืองไทย/ถุงยังชีพเอกชน/ถุงยังชีพ อปท./ฝึกอาชีพ/ให้ไก่/ให้พันธุ์พืช/จ้างงานระยะสั้น/ช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง(พิการ)/กลุ่มเปราะบาง(สูงอายุ)/ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

๑.๓ รูปแบบของการฟื้นฟูในพื้นที่ที่ศึกษาในระดับจังหวัดของจังหวัดระยอง

เพื่อแก้ไขและบรรเทาสถานการณ์ภายใต้ประเทศที่ได้รับผลกระทบฯ ข้างต้น ทำให้รัฐบาลมีความจำเป็นอย่างรีบด่วนที่จะต้องใช้จ่ายเงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งไม่อาจดำเนินการให้ได้มาโดยวิธีงบประมาณตามปกติ จึงเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศและป้องปัดภัยพิบัติสาธารณะ จึงได้อนุมัติพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓ ซึ่งราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๓ โดยให้กระทรวงการคลังโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจกู้เงินบาทหรือเงินตราต่างประเทศ หรือออกตราสารหนี้ ในนามรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย มีมูลค่ารวมกันไม่เกินหนึ่งล้านล้านบาท เพื่อแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ การช่วยเหลือ เยียวยา ชดเชย และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

ตามบัญชีแนบท้ายของพระราชกำหนดฯ ดังกล่าว ประกอบด้วย ๓ แผนงานโครงการ มีรายละเอียด ดังนี้

๑) แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และสาธารณสุข เพื่อแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ วงเงินงบประมาณ ๔๕,๐๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วย

๑.๑ แผนงานหรือโครงการเพื่อรองรับค่าใช้จ่าย ค่าเยียวยา ค่าชดเชย และค่าเสี่ยงภัยสำหรับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข รวมถึงผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนค่าใช้จ่าย ในการจัดหาผู้ชำนาญการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๑.๒ แผนงานหรือโครงการเพื่อจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์ทางการแพทย์และสาธารณสุข ยารักษาโรค วัคซีนป้องกันโรค และห้องปฏิบัติการทางการแพทย์

๑.๓ แผนงานหรือโครงการเพื่อรองรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการบำบัดรักษา ป้องกัน ควบคุมโรค รวมทั้งการวิจัยพัฒนาทางการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อการฟื้นฟู ด้านสาธารณสุขของประเทศ

๑.๔ แผนงานหรือโครงการเพื่อการเตรียมความพร้อมด้านสถานพยาบาล และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และค่าใช้จ่ายในการกักตัวผู้มีความเสี่ยงในการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๑.๕ แผนงานหรือโครงการด้านสาธารณสุขเพื่อรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน อันเนื่องมาจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๒) แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยให้กับภาคประชาชน เกษตรกร และผู้ประกอบการ ซึ่งได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ วงเงินงบประมาณ ๕๕๕,๐๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วย

๒.๑ แผนงานหรือโครงการเพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชย ให้แก่ประชาชนซึ่งได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๒.๒ แผนงานหรือโครงการเพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชย ให้แก่เกษตรกรซึ่งได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๒.๓ แผนงานหรือโครงการเพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชย ให้แก่ผู้ประกอบการซึ่งได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๒.๔ แผนงานหรือโครงการเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และชดเชยประชาชน เกษตรกร และผู้ประกอบการ เพื่อรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน อันเนื่องมาจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๓) แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ วงเงินงบประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ประกอบด้วย

๓.๑ แผนงานหรือโครงการลงทุนและกิจกรรมการพัฒนาที่สามารถ พลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพิ่มศักยภาพ และยกระดับการค้าการผลิต และการบริการในสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ โดยครอบคลุมภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้าและการลงทุน ท่องเที่ยวและบริการ

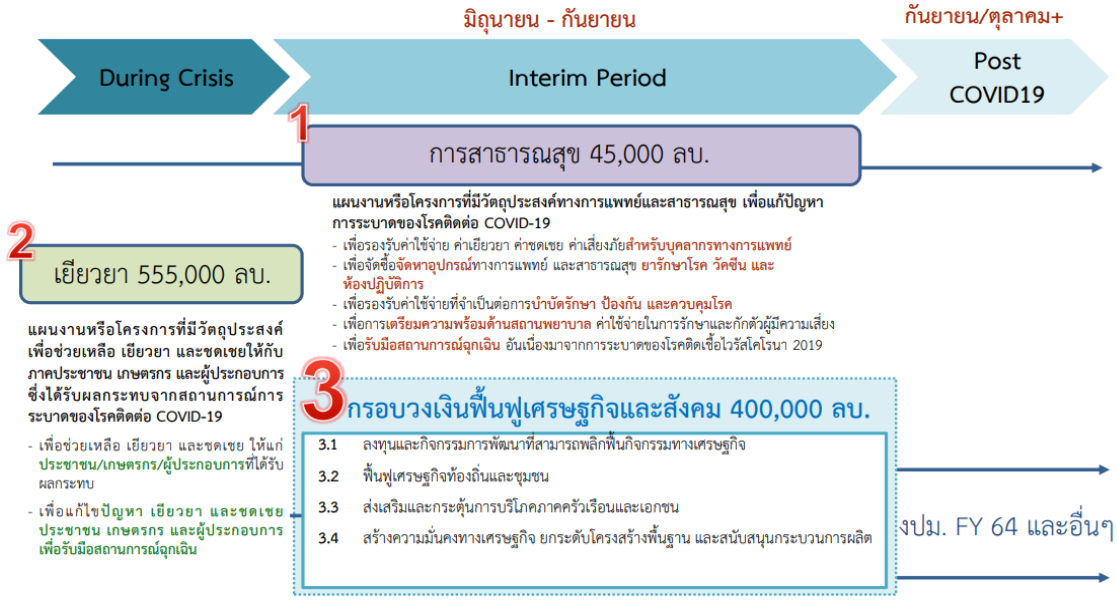
๓.๒ แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน ผ่านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ โดยการส่งเสริมตลาดสำหรับผลผลิต และผลิตภัณฑ์ของธุรกิจชุมชนที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวหรือภาคบริการอื่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน การจัดหาปัจจัยการผลิตและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น และชุมชน รวมทั้งการสร้างการเข้าถึงช่องทางการตลาด พร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานคุณภาพ และมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน

๓.๓ แผนงานหรือโครงการเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชน รวมถึงการลงทุนของภาคเอกชน เพื่อให้สภาวะการบริโภคและการลงทุนกลับเข้าสู่ระดับปกติได้โดยเร็ว

๓.๔ แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานผ่านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและสนับสนุนกระบวนการผลิต เพื่อการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป

ทั้งนี้ ในส่วนของจังหวัดจะเกี่ยวข้องกับแผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชนฯ ตามแผนงานที่ ๓.๒

กรอบแผนงาน/โครงการภายใต้บัญชีท้ายพระราชกำหนด (๑ ล้านล้านบาท)

ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙
(แผนงาน/โครงการที่ ๓ : ๔๐๐,๐๐๐ ล้านบาท)

๑.๔ ความคาดหวังของประชาชนและผู้ปฏิบัติงาน

ประชาชนในพื้นที่มีความคาดหวังที่โครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่รัฐบาลได้เสนอขอกู้เงิน จำนวน ๑ ล้านล้านบาท ตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส-โคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓ (พ.ร.ก. เงินกู้ วงเงิน ๑ ล้านล้านบาท) โดยเป็นแผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ วงเงินงบประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ ล้านบาท โดยประชาชนคาดหวังว่าจะเป็นโอกาสในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนผลกระทบด้านเศรษฐกิจ อาทิ การถูกเลิกจ้าง หรือสินค้าบริการไม่สามารถจำหน่ายได้ เป็นต้น

๑. จังหวัดระยองปลอดจากการติดเชื้อและไม่เกิดเกิดการระบาดรอบสอง
๒. ประชาชนต้องการได้รับการจ้างงานแบบเดิม/ดีกว่าเดิม
๓. ประชาชนต้องการได้รับการช่วยเหลือด้านการเงิน
๔. ประชาชนต้องการได้รับบริการด้านสาธารณสุขอย่างทั่วถึง และเสมอภาค
๕. ประชาชนได้รับการตรวจวิเคราะห์การติดเชื้อฟรีทุกคน
๖. เพิ่มบุคลากรทางการแพทย์และค่าตอบแทนพิเศษจากความเสี่ยงในการปฏิบัติหน้าที่

๒. เป้าหมาย หรือผลลัพธ์ที่ต้องการ

๒.๑ หลักเกณฑ์และแนวทาง ภายใต้แผนงานหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ วงเงินงบประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ ล้านบาท

จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ได้กำหนดหลักเกณฑ์แนวทาง ดังนี้

๑) มุ่งเน้นการฟื้นฟูและสร้างเศรษฐกิจภายในประเทศเป็นหลัก โดยให้ความสำคัญต่อสาขาเศรษฐกิจของประเทศที่ยังคงมีความได้เปรียบและมีโอกาสที่จะสร้างการเติบโตให้กับประเทศในช่วงหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เช่น เกษตรอัจฉริยะ เกษตรมูลค่าสูง เกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมอาหาร Bio-Economy การท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน อุตสาหกรรมการให้บริการ (Hospitality Industry) เศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งให้ความสำคัญต่อกิจกรรมและธุรกิจชุมชนที่มีศักยภาพและโอกาส เป็นต้น

๒) มุ่งเน้นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการสร้างงานและสร้างอาชีพสามารถรองรับแรงงานส่วนเกินที่อพยพกลับท้องถิ่นและชุมชน

๓) มุ่งเน้นการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ทั้งในด้านกำลังคน แผนงานโครงการและการลงทุน

๔) มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในพื้นที่และภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม เช่น ภาคเอกชน มูลนิธิ และภาควิชาการ เป็นต้น

๒.๒ เป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ต้องการของจังหวัดระยอง

ในการดำเนินงานของจังหวัดระยอง จะเกี่ยวข้องกับแผนงานย่อยภายใต้แผนงานที่ ๓ วงเงิน ๔๐๐,๐๐๐ ล้านบาท คือแผนงานที่ ๓.๒ แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน ผ่านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ โดยการส่งเสริมตลาดสำหรับผลผลิต และผลิตภัณฑ์ของธุรกิจชุมชนที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวหรือภาคบริการอื่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน การจัดหาปัจจัยการผลิตและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน รวมทั้งการสร้างการเข้าถึงช่องทางการตลาด พร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานคุณภาพและมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน โดยมีเป้าหมายหรือผลลัพธ์ ดังนี้

๑) พัฒนาสินค้าและบริการของชุมชน เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรรายย่อย ได้แก่ การปรับปรุงส่งเสริมเกษตรกรรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับเกษตรกรรายย่อย และพัฒนาสินค้าชุมชน (OTOP) การท่องเที่ยวชุมชน และบริการที่เกี่ยวเนื่องบนแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

๒) พัฒนาการตลาดและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยส่งเสริมพัฒนาการตลาดตามแนวทางความปกติใหม่ (New Normal) และส่งเสริมการเปิดตลาดสู่ภายนอกโดยใช้ระบบการตลาดออนไลน์ รวมทั้งการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นเพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชุมชนและเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน (Sharing Economy)

๓) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและส่งเสริมสาธารณประโยชน์ระดับชุมชน ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน รวมทั้งเป็นแหล่งจ้างแรงงาน

๔) ส่งเสริมและพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน โดยให้หน่วยงาน องค์กร และสถาบันการศึกษาสนับสนุนการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและชุมชน

๕) เกิดการฟื้นฟูและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง โดยดึงดูดคนรุ่นใหม่ ผู้ประกอบการที่มีความรู้และศักยภาพกลับคืนถิ่นเพื่อไปประกอบกิจการในท้องถิ่นของตนเอง

ทั้งนี้ การดำเนินโครงการภายใต้แผนงานหรือโครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน ควรให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการที่จะก่อให้เกิดการสร้างงานและ สร้างอาชีพในท้องถิ่นและชุมชนใน

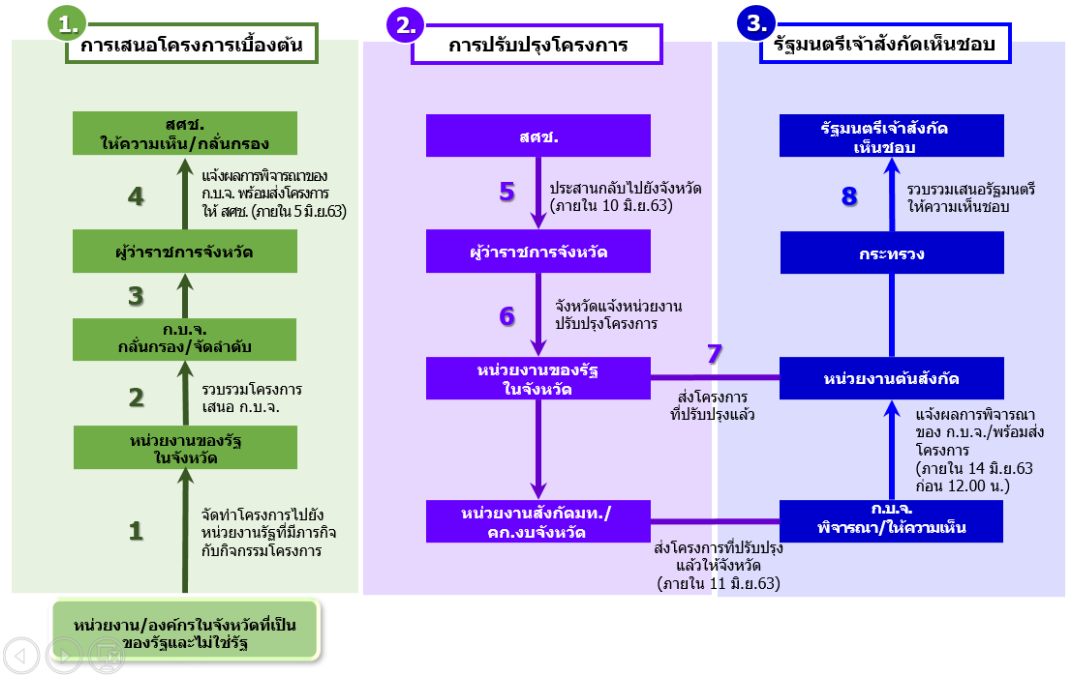
ระยะยาว โดยเฉพาะผู้จบการศึกษาที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจระดับชุมชน และก่อให้เกิดการกระจายความเจริญสู่ชนบทได้อย่างยั่งยืน

กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชน เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร สหกรณ์ ชุมชน/วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ แรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ นิสิตนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการเรียนและผู้ที่จบการศึกษาที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน แรงงานในระบบและนอกระบบ และผู้ว่างงาน

๓. แนวทางการดำเนินงาน

๓.๑ แนวทางกลไก กระบวนการ และการบริหารจัดการแผนงาน โครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

ขั้นตอนการเสนอโครงการ

จากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพระราชกำหนดกู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท(ระยะที่ ๑) ในส่วนผลจังหวัดระยองเป็นไปตามแนวทางที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กำหนด มีดังนี้

๓.๑.๑ แนวทางกลไก กระบวนการและการบริหารจัดการแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

๓.๑.๒ หลักเกณฑ์การพิจารณาโครงการ ดังนี้

หลักเกณฑ์เพิ่มเติมของแผนงาน/โครงการที่ ๓ ตามกรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (แผนงาน/โครงการที่ ๓ : ๔๐๐,๐๐๐ ล้านบาท) เป็นโครงการที่ต้องมีลักษณะ ดังนี้

(๑) ลักษณะโครงการโดยทั่วไป

(๑.๑) เป็นโครงการที่มีความสอดคล้องกับกรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

(๑.๒) เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

- เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินโครงการ หรือสร้างโอกาสในการประกอบธุรกิจ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่ความปกติใหม่ (New Normal) หรือการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ
- เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลดรายจ่ายให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินโครงการ
- เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อลดต้นทุนการดำเนินงานให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินโครงการ
- เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มการจ้างงานหรือรักษาระดับการจ้างงานให้กับกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการดำเนินโครงการ

(๒) การดำเนินโครงการที่ยึดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ (Effectiveness) ประสิทธิผล (Efficiency) การตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) ของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ การกระจายทรัพยากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ทั้งในระดับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย (Equity) ความยั่งยืนของการดำเนินการ (sustainability) ความโปร่งใส (Transparency) การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันและการตรวจสอบได้ (Accountability) โดยจะต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานที่เปิดเผยต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง

(๓) เป็นโครงการที่สามารถดำเนินการแล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๔

(๔) เป็นโครงการที่หน่วยงานรับผิดชอบยืนยันว่าสามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๓.๑.๓ หลักเกณฑ์การพิจารณาลำดับโครงการ ดังนี้

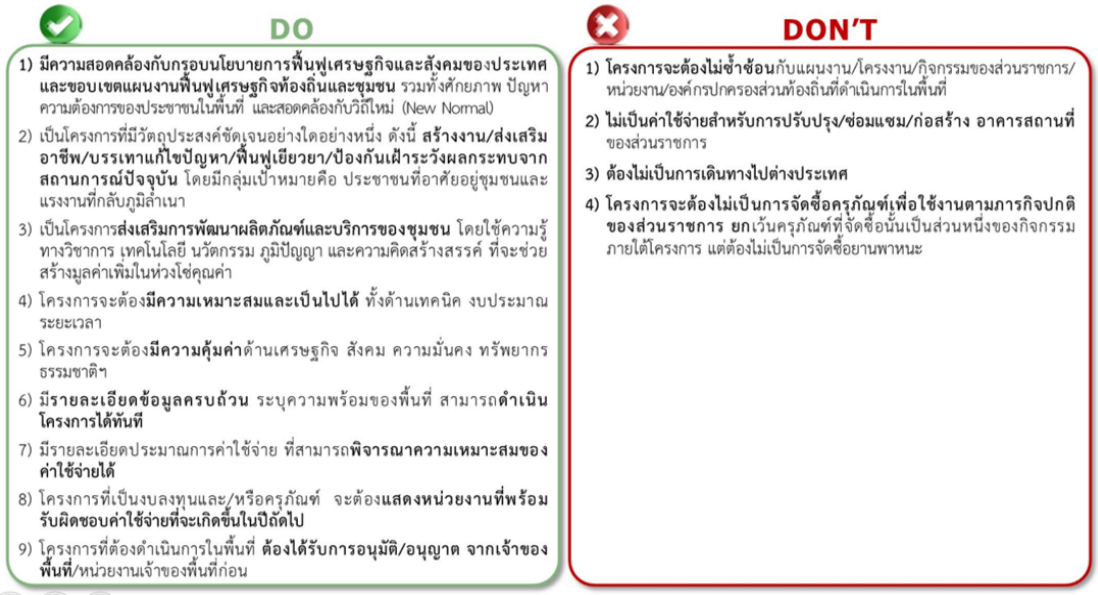
(๑) เป็นโครงการที่เน้นการฟื้นฟู/สร้างเศรษฐกิจในจังหวัด และส่งผลกระทบต่อภาพรวมของประเทศ

(๒) เป็นโครงการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในลักษณะชุดโครงการ (Value Chain)

(๓) กิจกรรมภายใต้โครงการก่อให้เกิดการจ้างงาน/สร้างอาชีพ เกิดรายได้กับกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-๑๙

(๔) ผลลัพธ์โครงการส่งผลกระทบ/เกิดประโยชน์กับผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-๑๙ จำนวนมาก

สรุปหลักเกณฑ์การจัดทำโครงการ

๓.๒ การประยุกต์ใช้แนวทางกลไก กระบวนการ และการบริหารจัดการแผนงาน/โครงการ ตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ ของจังหวัดให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

เนื่องจากระยองถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่เขตพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) จากการศึกษาพบว่า จังหวัดระยองได้ประยุกต์ใช้กรอบนโยบายในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่าง ๆ ได้แก่

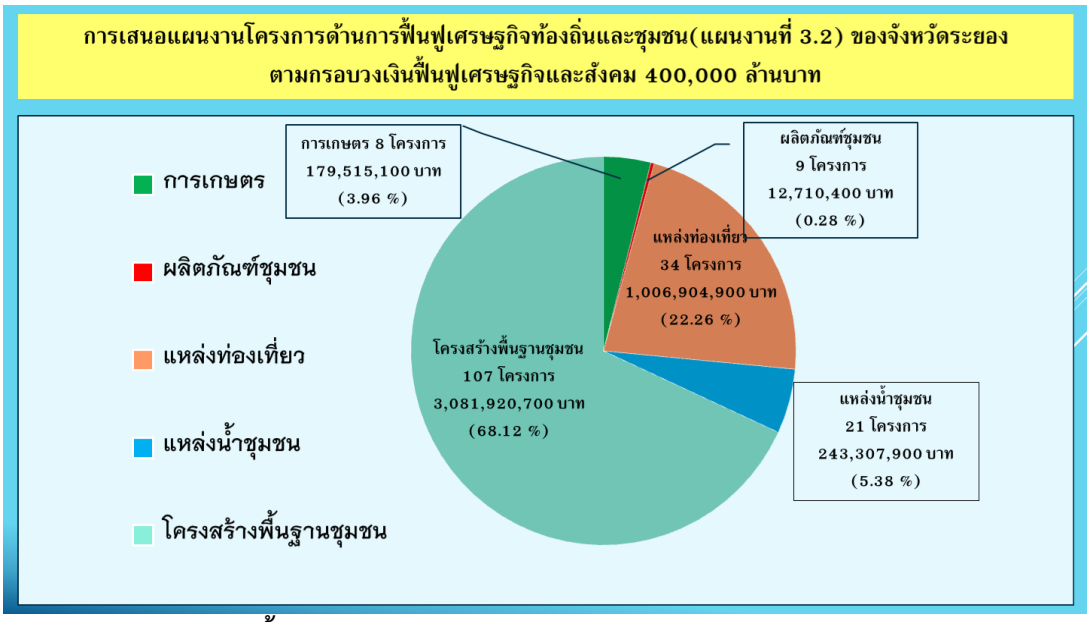
แผนงาน ๓.๑ การเติบโตอย่างยั่งยืน (Future Sustainable Growth)

แผนงาน ๓.๒ เศรษฐกิจฐานราก เศรษฐกิจชุมชน (เกษตรพอเพียง/เกษตรผสมผสาน สินค้าและบริการชุมชน/OTOP/ท่องเที่ยวชุมชน)

แผนงาน ๓.๓ การกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชน

แผนงาน ๓.๔ การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และยกระดับโครงสร้างพื้นฐาน และสนับสนุนกระบวนการผลิต

โดยจังหวัดระยองได้ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาแผนงานโครงการ และหน่วยงานที่เสนอโครงการ ควรให้ความสำคัญกับหลักเกณฑ์หรือแนวทางในการจัดทำข้อเสนอโครงการ ซึ่งตามแนวทางและเจตนารมณ์ของแผนงานที่ ๓.๒ ด้านฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน จะเน้นโครงการหรือกิจกรรม เพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ ส่งเสริมตลาดสำหรับผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของธุรกิจชุมชนที่เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวหรือภาคบริการอื่นเป็นหลัก การจัดหาปัจจัยการผลิตและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน รวมทั้งการสร้างการเข้าถึงช่องทางการตลาด พร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานคุณภาพ และมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน ส่วนในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชุมชน ถนนหนทางต่างๆ เป็นส่วนรองลงมา ควรมีการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของโครงการให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ โดยเฉพาะโครงการประเภทสร้างงาน สร้างอาชีพ พัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นการช่วยเหลือและบรรเทาผลกระทบให้แก่ประชาชนที่ผลกระทบจากสถานการณ์โรคโควิด ๑๙ ต่อไป

๔. ผลการดำเนินงานในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดระยอง

๔.๑ ในการกลั่นกรองแผนงานโครงการตามแผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอโครงการเพื่อให้จังหวัดระยองพิจารณา โดยคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดระยอง (ก.บ.จ.รย.) ซึ่งได้ตั้งคณะทำงานในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ด้านการเกษตร ด้านการท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นต้น เพื่อพิจารณากลั่นกรองโครงการเบื้องต้น เพื่อนำเสนอในคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดระยอง (ก.บ.จ.รย.) พิจารณาเห็นชอบเพื่อเสนอต่อให้กระทรวง แล้วส่งให้ สศช.พิจารณาเสนอให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบอนุมัติโครงการ เพื่อดำเนินการโครงการต่อไป

๔.๒ ในการพิจารณาแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯของคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดระยอง (ก.บ.จ.รย.)

คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดระยอง (ก.บ.จ.รย.) ซึ่งได้แต่งตั้งเพื่อให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ ประกอบด้วยประธานกรรมการ คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง มีกรรมการ จำนวน ๓๗ คน และมีหัวหน้าสำนักงานจังหวัดระยอง เป็นเลขานุการ รวมทั้งคณะจำนวน ๓๙ คน เพื่อทำหน้าที่ในการวางแนวทางปฏิบัติและอำนวยการให้การบริหารงานจังหวัดเป็นไปตามหลักการ นโยบาย และระบบที่เกี่ยวข้องการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด การส่งเสริม ประสานความร่วมมือการพัฒนาระหว่างภาครัฐ ภาคประชาสังคมและภาคธุรกิจเอกชน เพื่อสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการลงทุน และชักชวนภาคธุรกิจเอกชนมาลงทุนในจังหวัด เพื่อให้มีการพัฒนาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดอย่างยั่งยืน รวมทั้ง หน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

สำหรับกรอบและบุคคลในการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) โดยในส่วนของกรรมการประกอบไปด้วยผู้แทนจากหลาย ๆ ภาคส่วน ดังนี้

๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง (ทั้ง ๓ ท่าน)

๒) ผู้แทนหัวหน้าส่วนราชการที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัดไม่ว่าจะมีฐานะเป็นราชการส่วนภูมิภาคหรือส่วนกลาง (กรอบแต่งตั้งจำนวนอย่างน้อย ๔ คน แต่ไม่เกิน ๑๒ คน) ประกอบด้วย ปลัดจังหวัดระยอง นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดระยอง อุตสาหกรรมจังหวัดระยอง เกษตรและสหกรณ์จังหวัดระยอง พาณิชย์จังหวัดระยอง คลังจังหวัดระยอง แรงงานจังหวัดระยอง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดระยอง วัฒนธรรมจังหวัดระยอง และเกษตรจังหวัดระยอง

๓) ผู้แทนรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการอยู่ในจังหวัด (กรอบแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน ๔ คน) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ททท. สำนักงานระยอง ผู้จัดการการประปาส่วนภูมิภาค สาขาระยอง และผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดระยอง

๔) ผู้แทนหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีสำนักงานอยู่ในจังหวัด (กรอบแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน ๔ คน) ประกอบด้วย ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดระยอง และรอง ผอ.รมน.จังหวัด ร.ย. (ท.)

๕) ผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรอบแต่งตั้งจำนวนอย่างน้อย ๔ คน แต่ไม่เกิน ๘ คน) ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง นายกเทศมนตรีนครระยอง นายกเทศมนตรีเมืองมาบตาพุด นายกเทศมนตรีเมืองบ้านฉาง ประธานสันนิบาตเทศบาลจังหวัดระยอง (นายกเทศมนตรีตำบลน้ำคอก) และประธานชมรมนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดระยอง (นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะพง)

๖) ผู้แทนภาคประชาสังคม (กรอบแต่งตั้งจำนวนอย่างน้อย ๔ คน แต่ไม่เกิน ๑๒ คน) ประกอบด้วย รองประธานคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดระยอง ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดระยอง ผู้แทนภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม ผู้แทนภูมิปัญญาด้านการมีส่วนร่วม จำนวน ๒ คน ผู้แทนภาคประชาสังคม จำนวน ๒ คน

๗) ผู้แทนตามกรอบการแต่งตั้งที่สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนด คือ ประธานหอการค้าจังหวัดระยอง และประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง

๘) ผู้แทนจากหน่วยงานหรือองค์กรที่ได้แจ้งความประสงค์เป็นหนังสือทางการมาที่จังหวัดระยองเพื่อเข้าร่วมเป็นกรรมการใน ก.บ.จ.รย. ประกอบด้วย มณฑลทหารบกที่ ๑๔ และทัพเรือภาคที่ ๑

จากรายนามตำแหน่งของหัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยงานระดับจังหวัดในคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดระยอง (ก.บ.จ.รย.) จะเห็นได้ว่า ประกอบไปด้วยหัวหน้าส่วนราชการหลัก ๆ ที่มีภารกิจหรืออำนาจหน้าที่สำคัญ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทั้งการดำเนินงานในเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานในพื้นที่ในการขับเคลื่อนงานพัฒนาจังหวัด หรือแก้ไขปัญหาความเดือนร้อนของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นด้านการเกษตร การท่องเที่ยวและบริการ อุตสาหกรรม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมและคุณภาพชีวิต และด้านพาณิชยกรรม โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทุกท่านมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งแก้ไขปัญหาในระดับจังหวัด อีกทั้ง ในเรื่องการพิจารณาข้อเสนอโครงการภายใต้กรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (แผนงาน ๓.๒) คณะกรรมการทุกท่านได้พิจารณากันอย่างละเอียดรอบคอบ และตรวจสอบความพร้อมกันอย่างถี่ถ้วน เพื่อให้การเสนอแผนงานโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย หากเมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณ ก็จะสามารถเกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่มากที่สุด ดังนั้น หากพิจารณาแล้วตำแหน่งส่วนหน้าส่วนราชการมีองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์การปฏิบัติงานแล้ว แต่หากควรจะเป็นการสร้างความเข้าใจในการขับเคลื่อนงานนโยบายที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญ เพื่อจะได้กำหนดทิศทางในพื้นที่ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของโยบาย

นั้น รวมถึง การเพิ่มองค์ความรู้ถึงแนวโน้ม ปัญหาและสิ่งท้าทายต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนการบริหารราชการภาครัฐและการพัฒนาพื้นที่

เมื่อคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดระยอง ได้พิจารณาเห็นชอบแผนงาน โครงการตามแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

จากนั้น จังหวัดระยองได้เสนอแผนงานโครงการดังกล่าวไปให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พิจารณาทั้งสิ้น **จำนวน ๑๗๙ โครงการ วงเงินรวม ๔,๕๒๔.๓๕๙๐ ล้านบาท** โดยแยกเป็น

- โครงการของส่วนราชการ/หน่วยงาน จำนวน ๓๖ โครงการ วงเงินรวม ๔๓๖.๖ ล้านบาท
- โครงการของ อปท. จำนวน ๑๔๓ โครงการ วงเงินรวม ๔,๐๘๗.๘ ล้านบาท

ที่	ด้าน	จำนวนโครงการ	งบประมาณรวม (บาท)
๑	ด้านการเกษตร	๘	๑๗๙,๕๑๕,๑๐๐
๒	ผลิตภัณฑ์ชุมชน	๙	๑๒,๗๑๐,๔๐๐
๓	ด้านแหล่งท่องเที่ยว	๓๔	๑,๐๐๖,๙๐๔,๙๐๐
๔	ด้านแหล่งน้ำชุมชน	๒๑	๒๔๓,๓๐๗,๙๐๐
๕	ด้านโครงสร้างพื้นฐานชุมชน	๑๐๗	๓,๐๘๑,๙๒๐,๗๐๐.๐๐
	รวมทั้งสิ้น	**๑๗๙**	**๔,๕๒๔,๓๕๙,๐๐๐.๐๐**

จากผลการประเมินเบื้องต้นจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ในรอบที่ ๑ โครงการของจังหวัดระยองได้ผ่านการประเมินเบื้องต้น จำนวน ๑๑ โครงการ วงเงินรวมทั้งสิ้น ๖๕.๑๔๑๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๔ ของวงเงินทั้งหมดที่เสนอ (๔,๕๒๔.๓๕๙๐ ล้านบาท) และคิดเป็นร้อยละ ๑๔.๙๒ ของวงเงินที่เสนอเฉพาะส่วนราชการ/หน่วยงาน (๔๓๖.๕๖๗๐ ล้านบาท) ดังนี้

ที่	ด้าน	จำนวนโครงการ	งบประมาณรวม (บาท)
๑	ด้านการเกษตร	**๒**	**๑๘,๐๗๒,๘๐๐**
๒	ผลิตภัณฑ์ชุมชน	**๕**	**๖,๐๖๙,๐๐๐**
๓	ด้านแหล่งท่องเที่ยว	**๒**	**๒๓,๕๐๐,๐๐๐**
๔	ด้านแหล่งน้ำชุมชน	**๑**	**๙,๕๐๐,๐๐๐**
๕	ด้านโครงสร้างพื้นฐานชุมชน	**๑**	**๘,๐๐๐,๐๐๐**
	รวมทั้งสิ้น	**๑๑**	**๖๕,๑๔๑,๘๐๐.๐๐**

จากผลการประเมินแผนงานโครงการเบื้องต้นจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พบว่า โครงการส่วนใหญ่ที่จังหวัดระยองได้เสนอ คือ โครงการประเภทโครงสร้างพื้นฐานชุมชน หรือถนนสายทางต่าง ๆ ในชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๑๒ ของวงเงินที่เสนอทั้งหมด และรองลงมาคือโครงการประเภทพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๖ ของวงเงินที่เสนอทั้งหมด แต่เมื่อ สศช. ได้แจ้งผลการพิจารณาแล้วกลับพบว่า โครงการที่ได้ส่วนใหญ่จะเป็นด้านเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน และท่องเที่ยวชุมชน ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการเสนอโครงการข้างต้นอาจไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามที่หน่วยงานส่วนกลางกำหนด

รายละเอียดแผนงานโครงการตามแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ ก.บ.จ.รย. เห็นชอบและเสนอ ดังนี้

ลำดับ	ชื่อโครงการ	วงเงิน (บาท)	กิจกรรมโดยย่อ	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
เกษตร				
๑	โครงการส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อสร้างอาหารปลอดภัยและความมั่นคงทางอาหารจังหวัดระยอง	๘,๕๕๙,๒๐๐	๑. ส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวแก่เกษตรกรจำนวน ๔๓๙ หมู่บ้าน ๆ ละ ๓๐ ครัวเรือน รวม ๑๓,๑๗๐ ครัวเรือน ๒. ส่งเสริมการปลูกผักยกแคร่แก่เกษตรกรจำนวน ๑๐๕ ราย ๓. ส่งเสริมการเกษตรแม่นยำโรงเรือนปลูกผักอัจฉริยะ เพื่อลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพผลผลิต จำนวน ๑๒๐ ราย	สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง
๒	โครงการส่งเสริมการผลิตปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตจังหวัดระยอง	๙,๕๑๓,๖๐๐	๑. อบรมส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมักเพื่อฟื้นฟูบำรุงดิน ลดต้นทุนการผลิต และสร้างความปลอดภัยทางอาหารจังหวัดระยอง แก่เกษตรกร จำนวน ๘๑๑ ราย จำนวน ๑๖ แหล่ง ๒. ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยสั่งตัดเพื่อลดต้นทุนการผลิตจังหวัดระยอง จำนวน ๓ แหล่ง เกษตรกร ๑๔๖ ราย	สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง
รวม ๒ โครงการ วงเงินรวม		**๑๘,๐๗๒,๘๐๐**		
ผลิตภัณฑ์ชุมชน				
๑	โครงการส่งเสริมการค้าตลาดออนไลน์ (online)	๓๒๐,๐๐๐	อบรมผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs/กลุ่ม Biz Club/OTOP เกษตรกร เพื่อพัฒนาศักยภาพเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน ๒ รุ่นๆ ละ ๑ วัน เป้าหมายรวม ๘๐ คน	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดระยอง

๒	โครงการมหกรรมเทศกาลอาหารเด่นจังหวัดระยอง ประจำปี ๒๕๖๔	๒,๙๙๐,๐๐๐	๑. ประสานงานผู้ประกอบการ OTOP SMEs วิสาหกิจชุมชน ร้านอาหาร และผลิตภัณฑ์ใน จังหวัดระยอง จำนวน ๑๕๐ ราย เพื่อจัดงานมหกรรมเทศกาลอาหาร เด่นจังหวัดระยอง จำนวน ๑ ครั้ง ๒. จัดทำสื่อคู่มือร้านอาหารอร่อย จังหวัดระยอง จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดระยอง
๓	โครงการส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรจังหวัดระยอง	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑. สนับสนุนบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรจังหวัดระยอง ออกแบบและจัดทำบรรจุภัณฑ์ ผลไม้รวมจังหวัดระยอง จำนวน ๑ รูปแบบ ให้แก่เกษตรกรจำนวน ๖๓ แหล่ง ๑,๐๘๙ ราย ๒. สนับสนุนบรรจุภัณฑ์ข้าวพร้อมแบบพิมพ์แก่แปลงใหญ่ข้าว อำเภอบ้านค่ายจังหวัดระยองจำนวน ๕๒ ราย จำนวน ๒ รูปแบบ	สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง
๔	โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวตลอดห่วงโซ่อุปทาน อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง	๓๐๙,๐๐๐	๑. ส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าว ๑.๑ การป้องกันและกำจัดศัตรูมะพร้าว แก่กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่มะพร้าว อำเภอบ้านฉาง จำนวน ๓๕ ราย ๑.๒ ส่งเสริมการผลิตมะพร้าวสับแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มะพร้าวอำเภอบ้านฉาง จำนวน ๓๕ ราย ๒. ส่งเสริมการแปรรูปมะพร้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต ๒.๑ แปรรูปน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็นแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพียงพอดี จำนวน ๑๐ ราย ๒.๒ แปรรูปไม้กวาดทางมะพร้าว แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้าน	สำนักงานเกษตรจังหวัดระยอง

			เกษตรกรหนองตะเคียน จำนวน ๒๐ ราย ๒.๓ แปรรูปเครื่องสำอาง (สบู่/แชมพู/โลชั่น) แก่เกษตรกรวิสาหกิจชุมชนบ้านเทวินทร์ จำนวน ๑๐ ราย ๓. ส่งเสริมตลาดโซเชียลให้คำแนะนำในการสร้างตลาดโซเชียล (FACE BOOK, LINE และอื่น ๆ) เพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าเพิ่มช่องทางการตลาด	
๕	โครงการส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรและพืชอาหารปลอดภัย ต้านไวรัสโควิด - ๑๙	๑,๔๕๐,๐๐๐.๐๐	๑. จัดอบรมการมีส่วนร่วมกับผู้แทนเครือข่ายป่าชุมชน และสภาองค์กรชุมชนรักสุขภาพ ด้านอาหารปลอดภัย จำนวน ๓ ครั้ง ๒. ส่งเสริมการเพาะขยายพันธุ์และการปลูกพืชสมุนไพรและพืชอาหาร จำนวน ๖๐,๐๐๐ กล้า ๓. ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรและพืชอาหาร ให้กับเครือข่ายชุมชน จำนวน ๒๐ เครือข่าย ๔. จัดเตรียมสถานที่จำหน่ายสินค้ารองรับผลิตภัณฑ์การเพาะขยายพืชสมุนไพรและพืชอาหาร จำนวน ๑ แห่ง	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง/สวนพฤกษศาสตร์ระยอง
รวม ๕ โครงการ วงเงินรวม		**๖,๐๖๙,๐๐๐.๐๐**		
ท่องเที่ยวชุมชน				
๑	โครงการเชื่อมโยงท่องเที่ยวชุมชนระยอง ต้องลองของดีที่เมืองระยอง	๔,๕๐๐,๐๐๐.๐๐	๑. พัฒนาสินค้าชุมชน สู่การสร้างอัตลักษณ์ท้องถิ่น ๒. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ทั้ง ๘ อำเภอ ๓. เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนของจังหวัดระยอง	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดระยอง
๒	โครงการส่งเสริมและยกระดับการท่องเที่ยวโดย	๑๙,๐๐๐,๐๐๐	๑. อบรมพัฒนาบุคลากรเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการ	สำนักงานการท่องเที่ยวและ

	ชุมชนจังหวัดจังหวัดระยอง		สร้างช่องการจำหน่ายสินค้าและบริการของชุมชนทางออนไลน์ (๕๐๐,๐๐๐ บาท) ๒. ฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อยกระดับบริการการท่องเที่ยวชุมชนสู่มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย เช่น มาตรฐานโฮมสเตย์ มาตรการท่องเที่ยวโดยชุมชน มาตรฐานด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยว (๕๐๐,๐๐๐ บาท) ๓. อบรมให้ความรู้บุคลากรด้านการท่องเที่ยวในชุมชนในการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (๕๐๐,๐๐๐ บาท) ๔. จัดงานฟื้นฟูการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก จังหวัดระยอง ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน (๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท) ๕. จัดงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดระยอง Familiarization (FAM Trip) นำผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเดินทางมาสำรวจเส้นทางการท่องเที่ยว (๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท) ๖. จัดงานส่งเสริมขายสินค้าการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดระยอง (Road Show) โดยนำชุมชนท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง ไปนำเสนอสินค้าทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อสร้างการรับรู้สู่ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มคุณภาพในกรุงเทพฯ นครราชสีมา (๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท)	กีฬาจังหวัดระยอง

			๗. จัดงานส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน วิเคราะห์อัตลักษณ์ท่องเที่ยวชุมชน พัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อรองรับกลุ่มท่องเที่ยวคุณภาพ/ผู้มีกำลังซื้อ (๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท) ๘. จัดงานส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดระยองนำเสนอการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดระยองในภาพของการจัดงานส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก และส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดระยอง (๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท)	
รวม ๒ โครงการ วงเงิน		**๒๓,๕๐๐,๐๐๐**		
แหล่งน้ำชุมชน				
๑	โครงการขุดแหล่งน้ำในพื้นที่อ่างเก็บน้ำประแสร์ จุดที่ ๒	๙,๕๐๐,๐๐๐	ขุดแหล่งน้ำในพื้นที่อ่างเก็บน้ำประแสร์ กว้าง ๑๕๐ เมตร ยาว ๓๔๐ เมตร ลึก ๕ เมตร ความจุประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาประแสร์
รวม ๑ โครงการ วงเงินรวม		**๙,๕๐๐,๐๐๐**		
โครงสร้างพื้นฐานชุมชน				
๑	โครงการซ่อมแซมคลองส่งน้ำคลองใหญ่	๘,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๑. ก่อสร้างดาดคอนกรีต ความยาวไม่น้อยกว่า ๓๐๐ เมตร ๒. ถมบดอัดถนนคันคลองผิวทางลูกรัง ความยาวไม่น้อยกว่า ๑๕ กิโลเมตร	โครงการชลประทานระยอง
รวม ๑ โครงการ วงเงินรวม		**๘,๐๐๐,๐๐๐.๐๐**		
รวมทั้งสิ้น ๑๑ โครงการ เป็นวงเงินทั้งสิ้น		**๖๕,๑๔๑,๘๐๐.๐๐**		

ข้อสังเกต : ๓ ลำดับแรกโครงการส่วนใหญ่ของจังหวัดระยองที่เสนอจะเป็นประเภทด้านโครงสร้างพื้นฐานชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๑๒ ของวงเงินที่เสนอทั้งหมด รองลงมาคือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๖ ของวงเงินที่เสนอทั้งหมด และลำดับที่ ๓ คือ ด้านแหล่งน้ำชุมชน คิดเป็นร้อยละ ๕.๓๘ ของวงเงินที่เสนอทั้งหมด

แต่ทั้งนี้ : เมื่อ สศช. แจ้งผลการพิจารณาโครงการเบื้องต้น พบว่า โครงการที่ได้ส่วนใหญ่จะเป็นด้านเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน และท่องเที่ยวชุมชน

๕. ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงาน แนวทางแก้ไข

ในการดำเนินการพัฒนาเสนอ แผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ของจังหวัดระยองในภาพรวมมีปัญหา อุปสรรค์ และแนวทางการแก้ไข ดังนี้

๕.๑ แนวทางการดำเนินงานของจังหวัดระยอง ตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาล

หลักเกณฑ์และแนวทางลักษณะสำคัญของโครงการภายใต้แผนงานที่ ๓.๒ (เศรษฐกิจฐานราก เศรษฐกิจชุมชน) **มีดังนี้**

(๑) สนับสนุนให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ในท้องถิ่นและชุมชนทั้งในระยะสั้นและระยะยาวโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะอาชีพด้านเกษตรและอาหาร ด้านการจัดการน้ำชุมชน ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวชุมชน และด้านการจัดการข้อมูลชุมชนขนาดใหญ่ รวมถึงการพัฒนาทักษะอาชีพเพื่อรองรับสังคมในอนาคต

(๒) สนับสนุนการนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวชุมชนมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนบนฐานศักยภาพของพื้นที่ โดยการใช้ความรู้ทางวิชาการ เทคโนโลยี นวัตกรรม ภูมิปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ หรือยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP และการท่องเที่ยวชุมชน รวมถึงการพัฒนาด้านการตลาดให้ทันสมัย

(๓) สนับสนุนชุมชนท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการปรับตัวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวตามวิถีใหม่ (New Normal) ทั้งการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว ที่พัก และการให้บริการต่าง ๆ ที่คำนึงถึงมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพความปลอดภัย ความสะอาดและมาตรฐานด้านสาธารณสุข โดยคำนึงถึงศักยภาพของท้องถิ่น สนับสนุนและสร้างความเข้มแข็งให้กับธุรกิจ SMEs สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และสถาบันเกษตรกรในท้องถิ่นและชุมชน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานราก

(๔) สอดคล้องกับการแก้ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งประสานการดำเนินงานและบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนา ได้แก่ ภาคเอกชน ภาควิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กร/สถาบัน/กลุ่มเกษตรกร องค์กรไม่แสวงหำกำไร และภาคประชาชน

(๕) ให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดช่องว่างหรือสร้างมูลค่ำเพิ่มในห่วงโซ่คุณค่า เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์ การแปรรูป การตลาด เป็นต้น

จากหลักเกณฑ์และแนวทางตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้กำหนดข้างต้น จะเห็นได้ว่าเป็นแนวทางที่ค่อนข้างกว้าง ไม่เฉพาะเจาะว่าจังหวัดควรจะเสนอโครงการประเภทใด ทำให้เกิดปัญหาการเสี่ยงโครงการที่ซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน ขณะเดียวกันการจัดทำโครงการที่เสนอมีลักษณะกระจัดกระจาย ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กับโครงการที่เสนอแก้ปัญหาในเรื่องใดอาทิ ในเรื่องรายได้ หรือการผลิต ส่งผลทำให้โครงการที่จัดทำไม่ตอบสนอง หรือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน

แนวทางการแก้ไข ควรมีการศึกษาหลักเกณฑ์แนวทางในการพิจารณา ให้นำแผนงาน โครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม(แผนงานที่ ๓.๒ : เศรษฐกิจฐานราก เศรษฐกิจชุมชน) ให้ชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานที่เสนอโครงการตรงกับภารกิจหน้าที่ของหน่วยงาน ไม่ซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยงานและเป็นไปในทิศทางเดียวกันในการตอบสนองการแก้ไขปัญหาของประชาชน

ทั้งนี้ เนื่องจากการเสนอโครงการของจังหวัดระยองเป็นโครงการที่เสนอของบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐานชุมชน ซึ่งไม่ตรงกับกรอบวัตถุประสงค์ของกรอบแผนงานฯ ตามที่รัฐบาลกำหนด

ปัญหาอุปสรรคฯ

คือ ความไม่ชัดเจนในหลักเกณฑ์ และแนวทางการพิจารณาแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม (แผนงาน ๓.๒ : เศรษฐกิจฐานราก เศรษฐกิจชุมชน)

๕.๒ แนวทางการดำเนินงานฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมตามแนวทางของจังหวัดระยอง

ถึงแม้ว่าจังหวัดระยองมิได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาล แต่ด้วยความเข้มแข็งของภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคเอกชน ซึ่งมีภูมิคุ้มกันตนเองที่ดี จังหวัดระยองจึงมีแนวทางการดำเนินงานฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม โดยการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน องค์กรภาคประชาชน/อาสาสมัคร (จิตอาสาฯ /อสม./อปพร.) และภาคราชการ ดังนี้

๑) การบูรณาการหน่วยงาน

๒) การบูรณาการด้านงบประมาณ (ในการฟื้นฟูฯ)

๒.๑) กระทรวง กรม ที่เกี่ยวข้อง (Function) (โครงการขนาดใหญ่ หรือเกินศักยภาพของจังหวัด)

๒.๒) งบยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด : ปีละประมาณ ๓๗๐ ล้านบาท

๒.๓) งบยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก : ปีละประมาณ ๖๗๐ ล้านบาท

๒.๔) งบประมาณตามแผนพัฒนาภาคตะวันออก ๘ จังหวัด

๒.๕) งบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบจ. เทศบาล อบต.)

๒.๖) งบกลางตามมติคณะรัฐมนตรี

๒.๗) งบประมาณจากกองทุนพัฒนาไฟฟ้า เขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง

๒.๘) งบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะในพื้นที่ เช่น

๒.๙) งบประมาณตามแผนการแก้ไขปัญหามาบตาพุดอย่างครบวงจร

๒.๑๐) งบประมาณบูณรณาการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

๒.๑๑) งบประมาณจากภาคเอกชน (CSR) (ปตท. SCG สมาคม ฯลฯ)

๓) การจัดตั้งศูนย์ และแต่งตั้งคณะทำงานฯ ดังนี้

(๑) จัดตั้งศูนย์บริหารและประสานการปฏิบัติเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์บริหารและประสานการปฏิบัติเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จังหวัดระยอง

(๒) คณะทำงานควบคุมการกักตุนสินค้าในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จังหวัดระยอง

(๓) คณะทำงานจัดระบบการขนส่งสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค สิ่งของจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

(๔) คณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (EOC) กรณีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เพื่อสนับสนุนศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข ท่าอากาศยานอู่ตะเภาจังหวัดระยอง

(๕) คณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์บริหารและประสานการปฏิบัติเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จังหวัดระยอง

(๖) ชุดปฏิบัติการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านติดตามผู้ได้รับผลกระทบและการเยียวยา

๔) กิจกรรมในการดำเนินการฟื้นฟูฯ ของจังหวัดระยองดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดกิจกรรมโดยภาครัฐและเอกชน เช่น จัดวิ่งการกุศล แสดงดนตรี มหกรรมสินค้า ฯลฯ ทุกวันเสาร์อาทิตย์ถึงสิ้นเดือน ก.ย. ๒๕๖๓ (เพื่อให้คนจากต่างจังหวัดเข้ามาร่วมกิจกรรม)

(๒) การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้กับหมู่บ้านชุมชน

โดยกองทุนพัฒนาไฟฟ้าเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด อาทิ การส่งเสริมเลี้ยงไก่ โครงการสร้างอาชีพ สร้างรายได้สู่ชุมชน

๕) ปัญหาอุปสรรค

- **<u>ด้านการบริหารจัดการ</u>**

- ไม่มีระบบฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน และไม่มีระบบข้อมูลสำหรับประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร อาทิ จำนวนแรงงานต่างด้าวที่ถูกต้องตามกฎหมาย/แฝงที่กลับภูมิลำเนา และที่กลับเข้ามาทำงานหลังสถานการณ์โควิด-๑๙ คลี่คลาย
- ไม่มีการกำหนดแผนงานและเป้าหมายในการดำเนินงาน
- ไม่มีการบูรณาการด้านข้อมูลระหว่างหน่วยงาน
- ไม่มีการติดตามผลการดำเนินกิจกรรมโครงการเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน
- ขาดการรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์สถานการณ์
- ไม่ได้รวบรวมข้อมูลในการฟื้นฟูทั้งหน่วยราชการ และ อปท. ภาคเอกชน มูลนิธิต่างๆ
- ไม่ได้จัดทำแผนการฟื้นฟูให้เป็นระบบ

- **<u>ด้านงบประมาณ</u>**

- ไม่มีปัญหา เนื่องจากได้รับงบประมาณจาก อปท. และกองทุนพัฒนาไฟฟ้าเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

- **<u>ด้านบุคลากร</u>**

- บุคลากรภาครัฐ และ อปท. ไม่กล้าที่จะดำเนินงานโครงการฯ อย่างเต็มที่ เนื่องจากกลัวเรื่องกระบวนการตรวจสอบจาก ป.ป.ช. และ สตง.

มาตรการการควบคุมของรัฐบาล

- ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ตามที่ต้องการ

๖. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

จากแนวทางการดำเนินงานฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมตามแนวทางของจังหวัดระยอง ดังนี้

๑) ประชาชนได้รับถุงยังชีพและเงินสนับสนุนในการดำรงชีวิต

๒) ประชาชนมีความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยเพิ่มขึ้น

๓) ประชาชนได้รับประโยชน์จากการพักชำระหนี้ของสถาบันการเงิน และการลดค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค และได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

๗. ทัศนคติของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคท้องถิ่น ภาคประชาชน ผู้ได้รับผลกระทบ

จากการศึกษาโดยสอบถามผู้แทนที่เกี่ยวข้องของจังหวัดระยอง ในประเด็นทัศนคติของกลุ่มต่าง ๆ เกี่ยวกับความคิดเห็นการจัดทำแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ (แผนงาน ๓.๒ : เศรษฐกิจฐานราก เศรษฐกิจชุมชน มีดังนี้

๑) กลุ่มภาคราชการ พบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยภาคส่วนจะเสนอโครงการโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การสร้างระบบแหล่งน้ำ เป็นต้น ไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่รัฐบาลกำหนด ทำให้โครงการที่เสนอไปไม่ผ่านในการพิจารณาเบื้องต้น เนื่องจากโครงการที่เสนอขอโครงการไม่ตอบการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในสภาพการแพร่ระบาดของโรคติดต่อไวรัสโคโรนาฯ

๒) กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะมีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มภาคราชการที่ส่วนใหญ่เสนอโครงการ โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การสร้างถนน แหล่งน้ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่รัฐบาลกำหนด ทำให้โครงการไม่ผ่านการพิจารณาเบื้องต้น ไม่ตอบสนองการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาฯ

๓) ภาคประชาชน โดยภาพรวมยังเห็นว่าโครงการที่ภาครัฐและองค์กรปกครองท้องถิ่นเสนอขอโครงการยังไม่ใช่โครงการที่แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนาฯ

๘. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

จากการศึกษาพบว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดระยองและคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการของจังหวัดระยอง ไม่ได้ประเมินความสำเร็จของการบริหารจัดการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ อย่างไรก็ดี คณะ

นักศึกษาได้วิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ ข้อจำกัดทางการบริหาร บทเรียนและประสบการณ์การทำงานที่สำคัญ ดังนี้

๑.ผู้นำมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการ กล้าคิด กล้าทำ

๒.หน่วยงานทุกภาคส่วน รวมทั้งประชาชนของจังหวัดระยอง มีความเข้มแข็ง

๓.การสร้างการรับรู้ความเข้าใจแก่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับสถานการณ์ ผู้ได้รับผลกระทบ แหล่งงบประมาณ และแนวทางการขอรับงบประมาณเพื่อการดำเนินงานตามโครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ

๔.การมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเปิดโอกาสให้เสนอแนะ ตัดสินใจทางเลือก ร่วมลงมือปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบต่อแผนงาน โครงการ

๕.หน่วยงานทุกภาคส่วนมีการบูรณาการ ประสานงานกันได้เป็นอย่างดี

๖.ประชาชนมีความเชื่อมั่นในองค์กรทำให้การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ ดำเนินการไปอย่างมีประทิภาพ

๙. บทเรียนทางการบริหารราชการที่ได้รับจากการดำเนินงาน

ในการจัดทำข้อเขียนโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ ของจังหวัดระยองมีบทเรียนทางการบริหารราชการ ดังนี้

๙.๑ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

จังหวัดระยองโดยผู้ว่าราชการจังหวัดทราบว่าจะมีการดำเนินการในการจัดทำข้อเสนอโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ จึงได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมซักซ้อม และมอบนโยบายการดำเนินงาน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการขึ้นมาเพื่อพิจารณากลั่นกรองโครงการซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานระดับจังหวัดที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการพิจารณาโครงการ รวมทั้งมีผู้แทนจากภาคเอกชน และประชาชนเข้าร่วมด้วย ซึ่งทำให้การเสนอโรงการผ่านความเห็นชอบจากตัวแทนทุกภาคส่วน

๙.๒ การประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อจัดเตรียมเสนอโครงการ

เนื่องจากข้อจำกัดที่สำคัญของการดำเนินเสนอโครงการ คือเรื่อง ระยะเวลาที่ค่อนข้างจำกัด มีเวลาให้หน่วยงานส่วนกลางพิจารณา ทั้งนี้ จังหวัดระยองจึงได้แจ้งให้หน่วยงานพิจารณาโครงการที่อยู่ในแผนพัฒนา หรือบรรจุในแผนของหน่วยงานได้แล้ว เพื่อความรวดเร็วในการเสนอ เป็นต้น

๙.๓ การส่งเสริมสนับสนุนบทบาทภาคเอกชน กองทุน

ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมอันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนาฯ ในพื้นที่จังหวัดระยอง

ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนาฯ ทำให้เกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่จังหวัดระยอง จังหวัดระยองได้มีการประสานของความร่วมมือภาคเอกชน กองทุน เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้แก่ การประสานสำนักงานกองทุนพัฒนาไฟฟ้าเทคนิคอุตสาหกรรมมาบตาพุดจังหวัดระยอง ให้มามีบทบาทช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ของจังหวัดระยอง ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน(กก.) ได้แจ้งว่าคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ในการประชุมครั้งที่ ๑๗/๒๕๖๓ (ครั้งที่ ๖๖๐) เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓ ได้พิจารณาแนวทางการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาไฟฟ้าในพื้นที่ประกาศ(กองทุนฯ) ตามนโยบายภาครัฐดังกล่าว และมีมติให้กองทุนฯ ดำเนินการ ดังนี้

๑) กองทุนฯ เร่งดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณที่ได้รับอนุมัติจาก กกพ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามแผนงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดเพื่อสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศให้มีประสิทธิภาพ

๒) ให้กองทุนฯ พิจารณาทบทวนการดำเนินโครงการชุมชนที่ได้รับอนุมัติตามแผนงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓ ในกรณีที่ยังไม่ได้ดำเนินการ โดยให้พิจารณาทบทวนเพื่อดำเนินโครงการด้านการบริหารจัดการน้ำเพื่อรับมือสถานการณ์ภัยแล้งในพื้นที่ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในภาพรวม และโครงการที่ส่งเสริมให้เกิดการจ้างงาน การใช้วัสดุอุปกรณ์ และการใช้ผู้ประกอบการในท้องถิ่นดำเนินงานเพื่อให้เกิดการหมุนเวียนเงินทุนในท้องถิ่นเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID ๒๐๑๙)

สัดส่วนงบประมาณโครงการชุมชน ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๓ ที่ กกพ. กำหนด

สัดส่วนงบประมาณโครงการชุมชน		กองทุนพัฒนาไฟฟ้าประเภท ก
โครงการขนาดใหญ่	ตามนโยบาย กกพ. ด้านสุขภาพ การศึกษาและการพัฒนาอาชีพ	ร้อยละ ๒๐
	โครงการชุมชน (งบประมาณสูงกว่า ๓ แสนบาทต่อโครงการ)	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕๐
โครงการขนาดเล็ก	โครงการชุมชน (งบประมาณไม่เกิน ๓ แสนบาทต่อโครงการ)	ไม่เกิน ร้อยละ ๓๐

แนวทางการจัดสรรงบประมาณประจำปี พ.ศ.๒๕๖๓ ดังนี้

โครงการชุมชน	สัดส่วนที่ กกพ.กำหนด	งบประมาณตามสัดส่วน(บาท)	กรอบจัดสรรของ คพรฟ.	สัดส่วน	งบประมาณ
โครงการตามนโยบายด้านสุขภาพ การศึกษา และการพัฒนาอาชีพ	๒๐ %	๘๔,๒๕๐,๐๐๐	๑.ด้านสุขภาพ		
			๒.ด้านการศึกษา		
			๓.ด้านการพัฒนาอาชีพ		
โครงการชุมชน งบประมาณสูงกว่า ๓๐๐,๐๐๐ บาท	๕๐ %	๒๑๐,๖๒๕,๐๐๐	๑.งบฉุกเฉิน		๕,๐๐๐,๐๐๐
			๒.ภาครัฐ(โครงการขนาดใหญ่)		๑๐๒,๘๑๒,๕๐๐
			๓.โครงการชุมชน(สูงกว่า ๓		๑๐๒,๘๑๒,๕๐๐

โครงการชุมชน	สัดส่วนที่ กกพ.กำหนด	งบประมาณตามสัดส่วน(บาท)	กรอบจัดสรรของ คพรฟ.	สัดส่วน	งบประมาณ
			แสน		
โครงการชุมชน งบประมาณไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท	๓๐ %	๑๒๖,๓๗๕,๐๐๐	๑.โครงการฌาปณกิจ		๖,๐๐๐,๐๐๐
			๒.โครงการจัดสรรพื้นที่ประกาศ		๑๒๐,๓๗๕,๐๐๐
			เทศบาลเมืองมาบตาพุด	๕๕ %	๖๖,๒๐๖,๒๕๐
			เทศบาลเมืองตำบลบ้านฉาง	๑๑ %	๑๓,๒๔๑,๒๕๐
			เทศบาลเมืองบ้านฉาง	๙ %	๑๐,๘๓๓,๗๕๐
			เนินพระ	๙ %	๑๐,๘๓๓,๗๕๐
			ทับมา	๘ %	๙,๖๓๐,๐๐๐
			มาบข่า	๘ %	๙,๖๓๐,๐๐๐
	๑๐๐ %	๔๒๑,๒๕๐,๐๐๐			

หมายเหตุ โครงการชุมชนขนาดเล็ก (งบประมาณไม่เกิน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาทต่อโครงการ) รวมทั้งสิ้นไม่เกิน ๑๐๖,๐๔๓,๗๙๘ บาท

๑๐. ข้อเสนอแนะของการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการฟื้นฟูผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม ของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID ๒๐๑๙) มีดังนี้

๑) จังหวัดต้องมีการวางแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ ที่ชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดแผนงานและเป้าหมายในการดำเนินการ โดยสื่อสารและประชาสัมพันธ์ให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและถูกต้องตรงกัน พร้อมทั้งมีการติดตามและประเมินผลเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางดำเนินการได้ทันการณ์

๒) จังหวัดต้องมีระบบฐานข้อมูลที่สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร

๓) เนื่องจากแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ ให้ความสำคัญกับแผนงานโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดและเสียหายต่อราชการ เห็นควรให้มีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ให้มีความรู้ที่สามารถปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามกฎและระเบียบการจัดซื้อจัดจ้าง

๔) ขณะที่เหตุการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ยังมีการแพร่ระบาดอยู่ เพื่อไม่ประมาทจึงยังต้องติดตามเฝ้าระวังและใช้มาตรการการป้องกันในเรื่องต่าง ๆ ในพื้นที่อย่างเข้มงวด

๕) ควรจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ ประกอบด้วย

- ฝ่ายข้อมูลและสารสนเทศ ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลของหน่วยงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวของจัดทำฐานข้อมูลด้านต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทุกด้าน รวมทั้งบูรณาการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานและสุดท้ายทำระบบ Big Data หรือระบบบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ของจังหวัดระยอง

เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และสามารถแก้ไขปัญหาได้ทันที รวมทั้งสามารถช่วยในการวางแผนวิเคราะห์เรื่องอื่น ๆ ในอนาคต

- ฝ่ายแผนงาน โครงการ ทำหน้าที่จัดทำแผนงาน โครงการ รวมทั้งวิเคราะห์แผนงานโครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากฝ่ายข้อมูลสารสนเทศในการพิจารณาความเหมาะสมและคุ้มค่าเพื่อเสนอผู้บริหารต่อไป

- ฝ่ายติดตามและประเมินผล หน้าที่ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของแผนงานโครงการ ช่วยให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหา และรายงานให้ผู้บริหารทราบ

ภาพกิจกรรมการศึกษาเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)
ในระดับจังหวัดระยอง

การประเมินประสิทธิภาพการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม จากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ในระดับอำเภอ

รายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)
การประเมินประสิทธิภาพการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม
จากผลกระทบของไวรัสโควิด-19
ในระดับอำเภอวังจันทร์

จัดทำโดย

กลุ่มปฏิบัติการที่ ๗ (กป.๗)

นางยุพิน	เศรษฐศักดาศิริ	พัฒนาการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
นายวีรพงศ์	ฤทธิ์รอด	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดน่าน
นายพัชระ	สิมะเสถียร	นายอำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ
		ช่วยราชการสำนักกิจการความมั่นคงภายใน
นายวีรวิทย์	โพธิ์เขียว	นายอำเภอหนองแซง จังหวัดสระบุรี
นายวิสูตร	พฤกษสุวรรณ	นายอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่
นายวรัตม์	มาประณีต	นายอำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง
นายกิจชัย	กุลสัมฤทธิ์	ท้องถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทรา
		ช่วยราชการสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น
นายสุวิชัย	สินบังเกิด	เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี
นายเกียรติศักดิ์	หนูแก้ว	ผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ ๘
นายปราณพงษ์	ติลภัทร	อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลพื้นฐานพื้นที่ศึกษา

ข้อมูลทั่วไปอำเภอวังจันทร์

แผนที่อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

อำเภอวังจันทร์ เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดระยอง โดยแยกจากอำเภอแกลง จังหวัดระยอง จัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ และได้รับพระราชกฤษฎีกา ยกฐานะกิ่งอำเภอขึ้นเป็น “อำเภอวังจันทร์” เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๓๔ โดยตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดระยอง มีระยะทางห่างจากจังหวัดประมาณ ๖๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๒๔๗,๐๓๐.๖๒ ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี
ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอแกลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอแกลง อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

โดยอำเภอวังจันทร์ แบ่งการปกครองออกเป็น ๔ ตำบล ๒๙ หมู่บ้าน มีการปกครองท้องถิ่น ๒ รูปแบบ คือ เทศบาล ๑ แห่ง (คือเทศบาลตำบลชุมแสง) และองค์การบริหารส่วนตำบล ๔ แห่ง (ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง องค์การบริหารส่วนตำบลวังจันทร์ องค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม และองค์การบริหารส่วนตำบลป่ายุบใน)

ปัจจุบันอำเภอวังจันทร์มี ครัวเรือน จำนวน ๑๐,๖๐๙ ครัวเรือน และมีประชากร จำนวน ๒๒,๓๒๓ คน เป็นชาย ๑๑,๐๗๐ คน หญิง ๑๑,๒๕๓ คน

สภาพเศรษฐกิจ :

โครงสร้างด้านเศรษฐกิจของอำเภอวังจันทร์ ประกอบด้วย ๓ ส่วนสำคัญ คือ

ภาคเกษตรกรรม : มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ๒๒๖,๘๔๕ ไร่ ครอบครัวเกษตรกร ๓,๓๐๘ ครอบครัว คิดเป็น ๘๐% ของประชากรทั้งหมด พืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้ ยางพารา ทุเรียน มังคุด ขนุน มะม่วง หิมพานต์ ปาล์ม มันสำปะหลัง อ้อย สับปะรด ฯลฯ

ภาคอุตสาหกรรม : อำเภอวังจันทร์ อยู่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน ๖ แห่ง และตามแผนการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) กำหนดให้พื้นที่อำเภอวังจันทร์เป็นพื้นที่เป้าหมายที่จะพัฒนาให้เป็นเขตวัตกรรม ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of Innovation : EECI)

ภาคพาณิชยกรรม

เนื่องจากพื้นที่อำเภอวังจันทร์เป็นพื้นที่ปลูกผลไม้ จึงมีแผงตลาดผลไม้ตั้งอยู่ริมถนนสองข้างทาง พื้นที่ตำบลชุมแสง พลงตาเอี่ยม วังจันทร์ ซึ่งส่วนใหญ่ จะขายทุเรียน เมื่อออกผลผลิตตามฤดูกาลในช่วงเดือนเมษายน – กรกฎาคม ของทุกปี

จากโครงสร้างด้านเศรษฐกิจดังกล่าวทำให้อำเภอวังจันทร์ มีรายได้เฉลี่ย ๑๙๑,๖๓๖ บาท/ครัวเรือน/ปี และรายได้เฉลี่ยต่อหัว จำนวน ๘๓,๔๖๐ บาท/คน/ปี

ด้านการศึกษา

อำเภอวังจันทร์ มีโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๑๖ แห่ง มีนักเรียน จำนวน ๓,๕๓๑ คน นอกจากนี้ อำเภอวังจันทร์ยังเป็นที่ตั้งของสถาบันการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชั้นสูง ได้แก่ สถาบันวิทยสิริเมธี โรงเรียนกำเนิดวิทย์ และโรงเรียนจิตรลดาวิชาชีพ สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา

ด้านสาธารณสุข

อำเภอวังจันทร์มีสถานพยาบาลและสถานที่ให้บริการเกี่ยวกับสาธารณสุข ประกอบด้วย

๑.	โรงพยาบาลชุมชน	๑ แห่ง
๒.	โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	๗ แห่ง
๓.	คลินิก	๑ แห่ง
๔.	ร้านขายยา	๕ แห่ง
๕.	ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน	๒๔ แห่ง
๖.	ศูนย์สมุนไพร	๑ แห่ง

ส่วนที่ ๒
การประเมินประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม จากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ในพื้นที่อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

๑. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

ตั้งแต่วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๓ – ปัจจุบัน อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

- ไม่พบผู้ติดเชื้อในพื้นที่อำเภอวังจันทร์แต่อย่างใด
- มีผู้เดินทางเข้ามาในพื้นที่ ๕๑๘ คน แบ่งเป็น
  - เป็นผู้เดินทางจากจังหวัดอื่นในประเทศ ๕๑๑ คน
  - เป็นผู้เดินทางมาจากต่างประเทศ ๗ คน

  ซึ่งผู้เดินทางทุกคนผ่านกักกันตนเองเพื่อสังเกตอาการ ๑๔ วันก่อนเข้าพื้นที่
- การลงทะเบียนผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง
  - มีผู้มาลงทะเบียนผ่านระบบ Thai QM จำนวน ๒,๐๙๐ คน
  - ผู้ที่ลงทะเบียนส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรและผู้ที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป
  - สาเหตุที่มีผู้มาลงทะเบียนน้อยเนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอวังจันทร์เป็นเกษตรกรมากกว่าร้อยละ ๘๐ ซึ่งในปีการผลิต ๒๕๖๒/๑๕๖๓ เกษตรกรชาวสวนผลไม้ที่ปลูกทุเรียน มังคุด ขนุนและผลไม้อื่นๆ มียอดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรสูงมาก แม้ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เกษตรกรได้ปรับเปลี่ยนวิธีการจำหน่ายสินค้า จากเดิมจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรผ่านพ่อค้าคนกลาง มาเป็นการนำเอาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมาใช้ให้เป็นประโยชน์ มีการจำหน่ายสินค้าทางออนไลน์ ทำให้รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้นมากกว่า ๑.๕ เท่า เนื่องจากเดิม ราคาสินค้าที่จำหน่ายเป็นการจำหน่ายในราคาค่าส่ง แต่เมื่อนำวิธีการขายสินค้าออนไลน์มาใช้ ราคาขายปรับสูงขึ้นตามกลไกตลาดค้าปลีก และชาวสวนก็ไม่ต้องรับผิดชอบค่าขนส่ง ส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น

๒. การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในพื้นที่อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของประเทศไทยที่ส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนและระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอันมาก และเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูคุณภาพชีวิตของประชาชน เศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ รัฐบาลได้ตราพระราช กำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓ ขึ้น ให้กระทรวงการคลัง โดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจกู้เงินบาทหรือเงินตราต่างประเทศ หรือออกตราสารหนี้ ในนามรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย มีมูลค่ารวมกันไม่เกินหนึ่งล้านล้านบาทโดยต้องลงนามในสัญญากู้เงิน หรือออกตราสารหนี้

ภายในวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งการกู้เงินตามพระราชกำหนดนี้ เป็นการกู้เงิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

(๑) เพื่อแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

(๒) เพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชยให้แก่ภาคประชาชน เกษตรกร และผู้ประกอบการ ซึ่งได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

(๓) เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

โดยแผนงานหรือโครงการใช้จ่ายเงินกู้เพื่อเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ประกอบด้วย

(๓.๑) แผนงานหรือโครงการลงทุนและกิจกรรมการพัฒนาที่สามารถพลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพิ่มศักยภาพและยกระดับการค้า การผลิตและการบริการในสาขาเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ โดยครอบคลุมภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้า การลงทุน ท่องเที่ยวและบริการ

(๓.๒) แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน ผ่านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสร้างงาน สร้างอาชีพ โดยการส่งเสริมตลาดสำหรับผลผลิตและผลิตภัณฑ์ชุมชน การจัดหาปัจจัยการผลิตและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน รวมทั้งการสร้างการเข้าถึงช่องทางการตลาด พร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานคุณภาพและมูลค่าเพิ่มของสินค้าและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นและชุมชน

(๓.๓) แผนงานหรือโครงการเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นการบริโภคภาคครัวเรือนและเอกชน รวมถึงการลงทุนต่าง ๆ ของภาคเอกชนเพื่อให้สภาวะการบริโภคและการลงทุนกลับเข้าสู่ระดับปกติได้โดยเร็ว

(๓.๔) แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานผ่านการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและสนับสนุนกระบวนการผลิตเพื่อการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป

๓. <u>โครงการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙</u>

จังหวัดระยองได้แจ้งให้ส่วนราชการและอำเภอจัดทำโครงการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ขึ้น เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อนำมาใช้เป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนเพื่อฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในพื้นที่ ซึ่งอำเภอวังจันทร์ได้แจ้งให้ส่วนราชการ ตำบล หมู่บ้านและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ได้สำรวจปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ปรากฏว่ามีส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเสนอโครงการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ รวมทั้งสิ้น ๖ โครงการ ประกอบด้วย

๓.๑ โครงการอบรมส่งเสริมอาชีพเย็บจักรอุตสาหกรรม

- งบประมาณ ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท
- หน่วยดำเนินการเทศบาลตำบลชุมแสง
- วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะในการฝึกอาชีพในการเย็บจักรอุตสาหกรรมให้แก่ แม่บ้าน กลุ่มสตรี ผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบลชุมแสง

- กลุ่มเป้าหมาย แม่บ้าน กลุ่มสตรี ผู้สูงอายุ ในเขตเทศบาลตำบล

๓.๒ โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กบริเวณตลาดน้ำชาวสวนพลงตาเอี่ยม หมู่ที่ ๓ ตำบล พลงตาเอี่ยม

- งบประมาณ ๑,๗๙๕,๓๐๐ บาท
- หน่วยดำเนินการองค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม
- วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาด้านการประกอบอาชีพเกษตรและส่งเสริมร้านขายผลิตภัณฑ์ใน ชุมชน/ท้องถิ่น

๓.๓ โครงการวางท่อเพื่อการเกษรตสาย สหกรณ์-เขาหวาย จากแยก ร.ร.คลองบางบ่อ-ถนนสายศรีโสภณ-วังโพรง แยกเข้าถนนสาย สุเหล่า-เขาหวาย หมู่ที่ ๔ ตำบลพลงตาเอี่ยม

- งบประมาณ ๙,๕๕๓,๐๐๐ บาท
- หน่วยดำเนินการองค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม
- วัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรจากปัญหาภัยแล้งและมีน้ำสำหรับทำการเกษตรอย่างเพียงพอ

๓.๔ โครงการวางท่อเพื่อการเกษตสาย หลังวัดพลงตาเอี่ยม-ผ่านถนนสายพลงตาเอี่ยม-หนองหอย แยกเข้า ถนนสายหนองเขิน – สำนักมะปริง หมู่ที่ ๓ - หมู่ที่ ๕ ตำบลพลงตาเอี่ยม

- งบประมาณ ๙,๘๗๒,๕๐๐ บาท
- หน่วยดำเนินการองค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม
- วัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรจากปัญหาภัยแล้ง และมีน้ำสำหรับทำการเกษตรอย่างเพียงพอ

๓.๕ โครงการยกระบบการจัดการคุณภาพมาตรฐานของผลไม้ไทยสู่สากล อำเภอวังจันทร์ งบประมาณ ๑๔,๗๓๕,๘๘๐ บาท

- หน่วยดำเนินการเกษตรอำเภอวังจันทร์
- วัตถุประสงค์เพื่อพลิกฟื้นกิจกรรมเศรษฐกิจเพิ่มศักย์ภาพและยกระดับ การค้า การผลิต และการบริการ ในภาคเกษตรกรรม ของอำเภอวังจันทร์

๓.๖ โครงการขุดลอกอ่างเก็บน้ำ สระเก็บน้ำสาธารณะ ในเขต ตำบลป่ายุบใน

- งบประมาณ ๘,๙๓๕,๘๐๐ บาท
- หน่วยดำเนินการองค์การบริหารส่วนตำบลป่ายุบใน
- วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและภาคการเกษตรที่อยู่ในเขตพื้นที่ดังกล่าวมีน้ำเพียงพอต่อการผลิตน้ำประปาเพื่ออุปโภคและบริโภค

จากการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้[๑] ในชั้นต้นไม่ได้อนุมัติให้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ตามที่อำเภอวังจันทร์เสนอ

---

[๑] คณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ประกอบด้วย เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นประธานกรรมการ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินห้าคน เป็น

แต่อย่างไรก็ดี เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ รัฐบาลได้มีการสนับสนุนงบประมาณให้ดำเนินการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมให้กับพื้นที่อำเภอวังจันทร์เบื้องต้น ๒ โครงการ คือ

(๑) โครงการจ้างงานผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในเขตท้องที่ : ๑ คน ๑ ตำบล จัดสรรผ่านกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยมีระยะเวลาจ้าง จำนวน ๔ เดือน คือ ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ ในอัตรา ๙,๐๐๐ บาท/คน/เดือน

(๒) โครงการโคก หนอง นา โมเดล จัดสรรผ่านกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการในพื้นที่อำเภอวังจันทร์ จำนวน ๖ พื้นที่เป้าหมาย ขณะนี้ได้มีการกำหนดพื้นที่เป้าหมายและประเมินความพร้อมเรียบร้อยแล้ว อยู่ระหว่าง ออกแบบพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งโครงการนี้ได้มีการมอบหมายให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวังจันทร์ เป็นหน่วยดำเนินโครงการ

แผนภาพ ขั้นตอนและความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการโคก หนอง นา โมเดลของอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

๔. <u>การให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙</u>

นอกจากการเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓ แล้ว อำเภอวังจันทร์ได้ดำเนินการช่วยเหลือประชาชนชาวอำเภอวังจันทร์ ผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ดังนี้

กรรมการ ให้รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติคนหนึ่งซึ่งเลขาธิการ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมอบหมาย เป็นเลขานุการ และผู้แทนสำนักงบประมาณ และผู้แทนสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ เป็นผู้ช่วยเลขานุการร่วม โดยให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรับผิดชอบงานวิชาการและธุรการของคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้

แผนภาพ ฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในพื้นที่อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

๔.๑ มอบถุงยังชีพและปัจจัยดำรงชีพ :

จากการสำรวจข้อมูลประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในพื้นที่อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ตากระบบฐานข้อมูล Thai QM มีจำนวนทั้งสิ้น ๒,๐๙๐ คน กระจายอยู่ตามตำบลต่าง ๆ เมื่ออำเภอได้รับบริจาคถึงยังชีพและปัจจัยในการดำรงชีพอื่นๆ จากจังหวัดระยอง เหล่ากาชาดจังหวัดระยอง ภาคเอกชนและประชาชนผู้มีจิตกุศลมา อำเภอวังจันทร์จะดำเนินการจัดสรรถุงยังชีพและปัจจัยดำรงชีพให้กับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบกระจายในทุกตำบลจนครบถ้วน ทำให้ประชาชนที่ได้รับถุงยังชีพสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติสุขในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๔.๒ มอบหน้ากากอนามัย :

ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หน้าการอนามัยถือเป็นอุปกรณ์ในการป้องกันโรคที่สำคัญ ซึ่งรัฐบาลโดยกระทรวงมหาดไทยได้มีนโยบายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งดำเนินการผลิตหน้ากากผ้าสำหรับแจกจ่ายให้กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง ๕ แห่งของอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ได้สนองตอบนโยบายดังกล่าวจัดทำหน้ากากผ้าแจกจ่ายให้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ในการป้องกันการแพร่ระบาด นอกจากหน้ากากผ้าแล้ว ทางอำเภอวังจันทร์ได้รับบริจาคหน้ากากอนามัยจากองค์กรการกุศล บริษัทเอกชนและประชาชนผู้มีจิตกุศลบริจาคมาเพิ่มเติม อำเภอวังจันทร์ได้ดำเนินการจัดสรรและแจกจ่ายให้กับประชาชนในพื้นที่ พร้อมทั้งมีการรณรงค์ให้ประชาชนทุกคนสวมใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าทุกครั้งที่ออกจากบ้าน รวมทั้งการสร้างความตระหนักรู้ว่าหากไม่สวมใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าจะทำให้เสี่ยงต่อการติดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และยังเป็นการปฏิบัติการตนตามแนวทางวิถีชีวิตใหม่ New Normal อีกด้วย

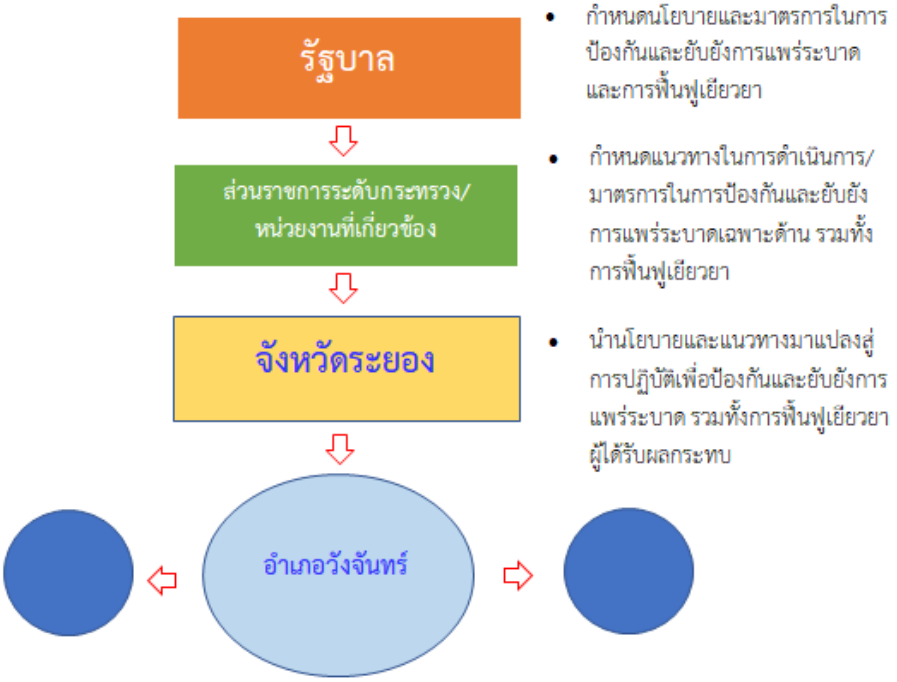
๔.๓ ตู้ปันสุข :

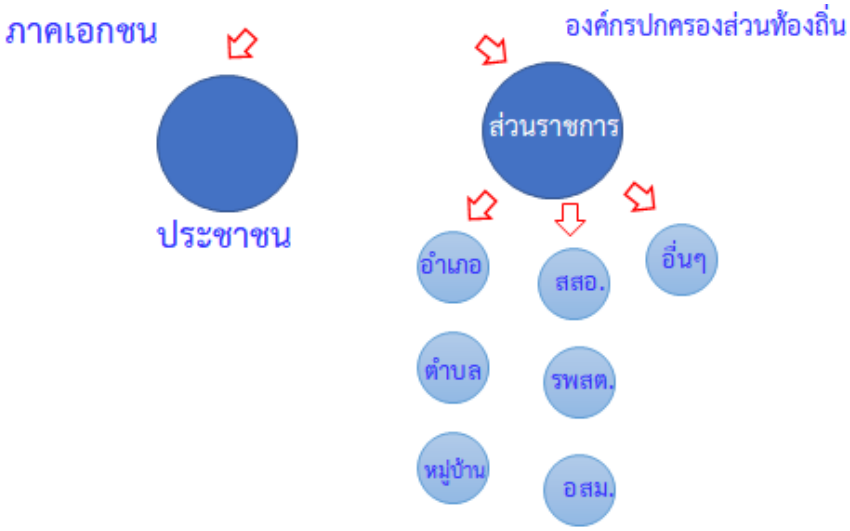
จากแนวความคิดที่จะช่วยเหลือและแบ่งกันของเพื่อมนุษย์ในยามที่ยากลำบาก อันเป็นการลดความเหลื่อมล้ำในการดำรงชีวิตผ่านตู้ปันสุข อำเภอวังจันทร์ได้นำแนวคิดดังกล่าวมาขยายผลในพื้นที่ โดยได้มีการตั้งตู้ปันสุขขึ้นในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑ แห่ง ต่ออย่างน้อย ๑ ตู้ ซึ่งจากการดำเนินการดังกล่าวก็ปรากฏว่ามีประชาชนทั้งผู้มีความพร้อม มีจิตกุศลนำอาหารและสิ่งของมาใส่ในตู้ปันสุข เพื่อแบ่งปันน้ำใจให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบ อันเป็นการสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๕. <u>การเตรียมความพร้อมกรณีเกิดการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ รอบ ๒ หรือโรคอุบัติใหม่ อื่นๆ ในพื้นที่อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง</u>

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือโควิด – 19 ในทุกพื้นที่ทั่วโลก ไม่เฉพาะประเทศไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนเป็นอันมาก ทำให้ ทุกชีวิตในโลกต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งในการดำรงชีวิตประจำวัน ชีวิตการทำงาน การประกอบธุรกิจ ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการป้องกันและยับยังการแพร่ระบาดกรณีเกิดการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ รอบ ๒ หรือโรคอุบัติใหม่ อื่นๆ ในพื้นที่ อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการ โดยแบ่งหน้าที่และกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์พันธมิตรในการดำเนินการ ดังนี้

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและยับยังการแพร่ระบาดกรณีเกิดการแพร่ระบาด โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ รอบ ๒ หรือโรคอุบัติใหม่ อื่นๆ ในพื้นที่ ประกอบด้วย

แผนภาพ ผังการเตรียมความพร้อมกรณีเกิดการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ รอบ ๒ หรือโรคอุบัติใหม่ อื่นๆ ในพื้นที่อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

สำหรับการเตรียมการป้องกันและยับยังการแพร่ระบาดกรณีเกิดการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา ๒๐๑๙ รอบ ๒ หรือโรคอุบัติใหม่ อื่นๆ ในพื้นที่ ของอำเภอวังจันทร์นั้นได้มีการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการทั้งในภารกิจการป้องกันและยับยังการแพร่ระบาดและการฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ดังนี้

ตารางแสดงการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการทั้งในภารกิจการป้องกันและยับยังการแพร่ระบาดและการฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

	การป้องกันและยับยัง	**การฟื้นฟูเยียวยา**
ส่วนราชการ • **อำเภอ** โดยมีตำบล และ หมู่บ้าน เป็นหน่วย สนับสนุนการดำเนินการ	• บังคับใช้กฎหมายดำเนินการตามมาตรการที่รัฐบาล/จังหวัดกำหนด • เตรียมความพร้อมด้านเครื่องมืออุปกรณ์ • วางมาตรการคัดกรองผู้เข้าพื้นที่ รวมทั้งการ • ประสานงานและบูรณาการ • สร้างการรับรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชน	• สำรวจผู้ได้รับผลกระทบ • ให้ความช่วยเหลือตามมาตรการ/แนวทางที่ราชการกำหนด • หาช่องทางและวิถีการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน

• **สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ (สสอ.)** โดยมี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน	• เตรียมความพร้อมในการรักษา • เตรียมความพร้อมด้านเครื่องมืออุปกรณ์ • การคัดกรองผู้น่าสงสัย (PUI) ผู้เข้าพื้นที่ • การเฝ้าระวังการแพร่ระบาด • การดูแลผู้กักกันตนเพื่อสังเกตอาการ	
• อื่นๆ	• บังคับใช้กฎหมายดำเนินการตามมาตรการที่รัฐบาล/จังหวัดกำหนด • สร้างการรับรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชน	• หาช่องทางและวิถีการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน

ตารางแสดงการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการทั้งในภารกิจการป้องกันและยับยังการแพร่ระบาดและการฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ (ต่อ)

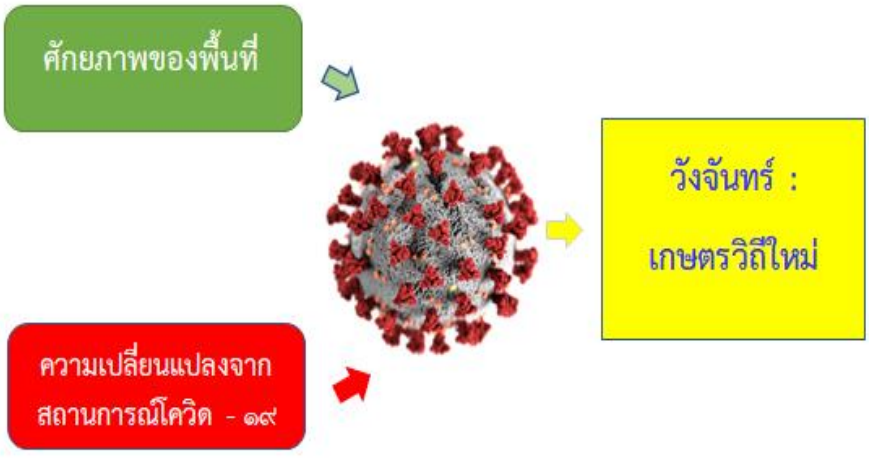
	การป้องกันและยับยัง	**การฟื้นฟูเยียวยา**
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	• บังคับใช้กฎหมาย ดำเนินการตามมาตรการที่รัฐบาล/จังหวัด/อำเภอกำหนด • สนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์กำหนด • สร้างการรับรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชน และรณณงค์ให้ปฏิบัติการตามกฎหมายกำหนด • สนับสนุนการดำเนินการอื่นๆ เพื่อป้องกันและยับยังการแพร่ระบาดของโรค	• ให้ความช่วยเหลือตามมาตรการ/แนวทางที่ราชการกำหนด • พัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนตามอำนาจหน้าที่
ภาคเอกชน	• สนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ • ให้ความร่วมมือ ปฏิบัติตามกฎหมาย ดำเนินการตามมาตรการที่รัฐบาล/จังหวัดกำหนด	• สนับสนุนและความช่วยเหลือผู้ประสบภัย • เสนอแนะความคิดเห็นหรือหาช่องทางช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ตารางแสดงการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการทั้งในภารกิจการป้องกันและยับยังการแพร่ระบาดและการฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ (ต่อ)

	การป้องกันและยับยัง	การฟื้นฟูเยียวยา
ภาคประชาชน	• ปฏิบัติตนตามมาตรการที่กฎหมายกำหนด • เฝ้าระวังและให้ความร่วมมือกับภาคราชการ • ไม่เชื่อและเผยแพร่ข่าวสารเท็จอันสร้างความตื่นตระหนกแก่สังคม	• ช่วยเหลือตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๖. <u>การพัฒนาเพื่อรองรับวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในอนาคต</u>

นอกจากการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ โดยการมอบถุงยังชีพและปัจจัยดำรงชีพ การมอบหน้ากากอนามัย และตู้ปันสุข รวมทั้งการได้รับงบประมาณตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓ แล้ว เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการให้การช่วยเหลือประชาชนชาวอำเภอวังจันทร์ กรณีเกิดมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ อีกครั้ง หรือเกิดวิกฤตการณ์โรคอุบัติใหม่ อำเภอวังจันทร์ ได้ศึกษาและถอดบทเรียนเกี่ยวกับการบริหารจัดการในช่วงวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่ผ่านมาแล้วได้วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งจากการศึกษาและวิเคราะห์พบว่า

แผนภาพการเตรียมความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในพื้นที่อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง : วังจันทร์ เกษตรวิถีใหม่

๕.๑ ศักยภาพของพื้นที่

- ประชาชนร้อยละ ๘๐ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

- มีพื้นที่การเกษตร ๒๒๖,๘๔๕ ไร่
- พืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ยางพารา ทุเรียน มังคุด ปาล์ม มะม่วงหิมพานต์ มันสำปะหลัง อ้อย ฯลฯ
- เป็นที่ตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชั้นสูง : สถาบันวิทยสิริเมธี โรงเรียนกำเนิดวิทย์ และโรงเรียนจิตรลดาวิชาชีพ สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา
- เป็นที่ตั้งของอ่างเก็บน้ำประแสร์ เป็นแหล่งเพื่อการเกษตร
-

๕.๒ ผลกระทบของวิกฤตการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

- มูลค่าการจำหน่ายทุเรียนและผลไม้เพิ่มสูงขึ้นสูงขึ้น
- เกษตรกรเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการจำหน่ายสินค้าจากเดิมจำหน่ายให้กับพ่อค้าคนกลางและล้ง เป็นการจำหน่ายสินค้าออนไลน์
- มีรายได้เพิ่มสูงขึ้นมากกว่า ๑.๕ เท่าตัว เนื่องจาก ราคาขายเท่ากับราคาจำหน่ายในท้องตลาดไม่รวม ค่าขนส่งซึ่งผู้ซื้อรับผิดชอบ

จากผลศึกษาและถอดบทเรียนเกี่ยวกับการบริหารจัดการในช่วงวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่ผ่านมา และการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่พบว่า หากมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ อีกครั้ง หรือเกิดวิกฤตการณ์โรคอุบัติใหม่ อำเภอวังจันทร์ ได้จัดทำข้อเสนอในการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ ดังนี้

- ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ และศักยภาพ ด้านการขายสินค้าออนไลน์
- ควบคุมมาตรฐานสินค้าให้ได้มาตรฐานมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค (ไม่ขายทุเรียนอ่อน รับประกันสินค้า)
- พัฒนาเป็นทุเรียนออร์แกนิค
- จด GI ทุเรียนวังจันทร์
- ขอความร่วมมือจาก สวทช.และ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ในการพัฒนานวัตกรรมทุเรียนและผลผลิตการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า รวมทั้งพัฒนาคุณภาพดิน และบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ

๗. <u>การประเมินผลสำเร็จในการบริหารจัดการการฟื้นฟูวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ด้านเศรษฐกิจและสังคม</u>

ในการประเมินผลความสำเร็จในการบริหารจัดการการฟื้นฟูวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของอำเภอวังจันทร์ พบว่า

๗.๑ เกณฑ์การประเมิน

ในการประเมินผลความสำเร็จ ได้มีการกำหนดเกณฑ์ในการประเมินประกอบด้วย

(๑) ร้อยละความสำเร็จในการได้รับการจัดสรรงบประมาณในโครงการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่อำเภอวังจันทร์ขอรับการสนับสนุน

(๒) ระดับความสำเร็จในการดำเนินโครงการให้บรรลุเป้าหมาย

(๓) ร้อยละของประชาชนที่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการเมื่อเทียบกับเป้าหมายของโครงการ

(๔) ร้อยละของประชาชนที่ได้รับผลกระทบได้รับการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข

๗.๒ การประเมินผล

จากการดำเนินการตามมาตรการฟื้นฟูวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ของอำเภอวังจันทร์ พบว่า

(๑) อำเภอวังจันทร์ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่อำเภอวังจันทร์ขอรับการสนับสนุนทั้ง ๖ โครงการ **หากพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินข้อ ๑ อำเภอวังจันทร์ไม่ผ่านการประเมิน เนื่องจากไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ** แต่อย่างไรก็ดี อำเภอ วังจันทร์ได้รับงบประมาณตามพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๑ โครงการ คือโครงการ โคก หนอง นา โมเดล จัดสรรผ่านกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการในพื้นที่อำเภอวังจันทร์ จำนวน ๖ พื้นที่เป้าหมาย ขณะนี้ได้มีการกำหนดพื้นที่เป้าหมายและประเมิน ความพร้อมเรียบร้อยแล้ว อยู่ระหว่าง ออกแบบพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งโครงการนี้ได้มีการมอบหมายให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอวังจันทร์ เป็นหน่วยดำเนินโครงการ นอกจากนี้ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ยังได้อนุมัติงบประมาณให้อำเภอสำหรับดำเนินโครงการจ้างงานผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ในเขตท้องที่ : ๑ คน ๑ ตำบล จัดสรรผ่านกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยมีระยะเวลาจ้าง จำนวน ๔ เดือน คือ ตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ ในอัตรา ๙,๐๐๐ บาท/คน/เดือน

(๒) หากพิจารณาผลการดำเนินโครงการให้บรรลุผลสำเร็จ สามารถตอบได้ใน ๓ กรณี

(๒.๑) กรณีโครงการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ : ไม่มีความก้าวหน้า เนื่องจากไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ

(๒.๒) กรณีการดำเนินโครงการโคก หนอง นา โมเดล ซึ่งจัดสรรงบประมาณผ่านกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการในพื้นที่อำเภอวังจันทร์ จำนวน ๖ พื้นที่นั้น **ขณะนี้ได้มีการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย ประเมินความพร้อมเรียบร้อย โดยต่อไปจะเป็นการออกแบบ การจัดหาผู้รับจ้างและดำเนินโครงการต่อไป ระดับความสำเร็จอยู่ในขั้นที่ ๑ การเตรียมการ**

(๒.๒) กรณีจ้างงานผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ในเขตท้องที่ : ๑ คน ๑ ตำบล จัดสรรผ่านกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยนั้น ปรากฏว่า อำเภอวังจันทร์ได้ว่าจ้างบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ในเขตท้องที่ จำนวน ๔ คน ครบตามอัตรากำลังที่ได้รับการจัดสรรแล้ว และผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อทั้ง ๔ รายได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ เป็นต้นมา มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก - ดีเด่น จึงกล่าวได้ว่า **โครงการจ้างงานผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) เพื่อปฏิบัติ**

หน้าที่ ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ในเขตท้องที่ : ๑ คน ๑ ตำบล ของอำเภอวังจันทร์บรรลุเป้าหมาย มีความสำเร็จอยู่ในระดับ ๔ คงเหลือเพียงการเบิกจ่ายงบประมาณค่าจ้างให้ครบ ๑๐๐%

(๓) ร้อยละของประชาชนที่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการเมื่อเทียบกับเป้าหมายของโครงการ : สำหรับกรณีการดำเนินโครงการ โคก หนอง นา โมเดล นั้น ยังไม่สามารถประเมินจำนวนประชาชนที่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการเนื่องจากอยู่ระหว่างเตรียมการ ส่วนโครงการจ้างงานผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ในเขตท้องที่ : ๑ คน ๑ ตำบล ของอำเภอวังจันทร์บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากมีการจ้างงานผู้ได้รับผลกระทบให้มีงานทำ มีรายได้ ครบตามอัตราที่ได้รับการจัดสรรแล้ว

(๔) สำหรับการประเมินร้อยละของประชาชนที่ได้รับผลกระทบได้รับการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขนั้น เนื่องจากโครงการจ้างงานผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ในเขตท้องที่ : ๑ คน ๑ ตำบล เป็นการดำเนินโครงการที่มีผลกระทบในวงจำกัด ส่วนการดำเนินโครงการโคก หนอง นา โมเดล ที่อยู่ระหว่างการเตรียมการนั้น น่าจะเป็นโครงการที่สามารถทำให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบได้รับการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขได้

อย่างไรก็ดี นอกจากการดำเนินโครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าวข้างต้นแล้ว หากมีการพัฒนาตามข้อเสนอในการพัฒนาเพื่อเตรียมความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ ทั้ง ๕ ข้อ ดังนี้

- ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ และศักยภาพ ด้านการขายสินค้าออนไลน์
- ควบคุมมาตรฐานสินค้าให้ได้มาตรฐานมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค (ไม่ขายทุเรียนอ่อน รับประกันสินค้า)
- พัฒนาเป็นทุเรียนออร์แกนิค
- จด GI ทุเรียนวังจันทร์
- ขอความร่วมมือจาก สวทช.และ สถาบันการศึกษาในพื้นที่ในการพัฒนานวัตกรรมทุเรียนและผลผลิตการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า รวมทั้งพัฒนาคุณภาพดิน และบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ น่าจะทำให้เศรษฐกิจและสังคมของอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยองมีความเข้มแข็งสามารถยืนหยัดสู่กับวิกฤตการณ์ต่างๆ ได้อย่างมั่นคง และประชาชนในพื้นที่มีความเป็นอยู่ที่ดี มีรายได้จากการทำเกษตรกรรมในพื้นที่ในระดับที่สูง มีขีดความสามารถด้านการแข็งแรง รวมทั้งมีความยั่งยืน อันจะเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยเพื่อก้าวไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแน่นอน

ภาพกิจกรรมการศึกษาเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)
ในระดับอำเภอวังจันทร์

รายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)
การประเมินประสิทธิภาพการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม
จากผลกระทบของไวรัสโควิด-19
ในระดับอำเภอแกลง

จัดทำโดย

กลุ่มปฏิบัติการที่ ๔ (กป.๔)

นางศิริลักษม์	เหมาะพิชัย	นายอำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
นางสาวยุคล	นุมาศ	ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
นายอธิสรรค์	อินทร์ตรา	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดการญจนบุรี
นายภูริวัจน์	โชตินพรัตน์	นายอำเภอชียงคาน จังหวัดเลย
นายสมศักดิ์	สุขประเสริฐ	นายอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
ว่าที่ร้อยตรีอานพ	ศรีบุญลือ	นายอำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด
นายณรงค์เดช	ฉิมเล็ก	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดตาก
นายสาโรจน์	ไชยมาตร	ท้องถิ่นจังหวัดกระบี่
พ.ต.ท. จักรกฤษณ์	วิเศษเขตการณ์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
นายนพโรจน์	ศรีประเสริฐ	สรรพากรภาค ๒ กรมสรรพากร

คำนำ

เอกสารรายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรมหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕ พุทธศักราช ๒๕๖๓ ของสถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย โดยทำการประเมินประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจ และสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-19) อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

รายงานการศึกษานี้จะสำเร็จไม่ได้ หากไม่ได้รับความกรุณาจากท่านสุรชัย ยุติธรรมนนท์ นายอำเภอแกลง และคณะกรรมการบริหารงานแบบบูรณาการอำเภอแกลงทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง จนทำให้การศึกษาในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีทุกประการ

สุดท้ายนี้ ขอมอบคุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาในครั้งนี้ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ซึ่งผู้ศึกษาหวังว่าเอกสารดังกล่าวจะเป็นประโยชน์แก่ผู้นำไปศึกษาไม่มากก็น้อย และขอขอบพระคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้จัดทำ
นักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕
กลุ่มปฏิบัติการที่ (ก.ป.) ๔

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลพื้นฐานพื้นที่ศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของอำเภอแกลง

ข้อมูลทั่วไป

อำเภอแกลงหรืออีกชื่อหนึ่งว่า “สามย่าน” เดิมมีฐานะเป็นหัวเมืองชั้นจัตวา อยู่ในเขตการปกครองของมณฑลจันทบุรี มีที่ตั้งอยู่บริเวณแหลมเมือง ตำบลปากน้ำกระแส ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๕๑ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีพระบรมราชโองการให้โอนเมืองแกลง ที่ขึ้นอยู่กับมณฑลจันทบุรีไปขึ้นกับเมืองระยองและลดฐานะเป็นอำเภอและได้ย้ายตัวเมืองมาตั้งอยู่ที่บ้านโพธิ์ทอง ตำบลทางเกวียน อยู่ทางทิศเหนือของวัดโพธิ์ทองในปัจจุบันมีหลวงแกลงแกล้วกล้า (ศรีบุญศิริ) ดำรงตำแหน่งนายอำเภอแกลงคนแรก และในปีพระพุทธศักราช ๒๔๕๓ ได้ย้ายจากบ้านโพธิ์ทองมาตั้งที่บ้านสามย่าน เนื่องจากที่เดิมเป็นที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมบ่อยครั้ง การขยายตัวทางสังคมอย่างรวดเร็วเป็นเหตุให้ที่ว่าการอำเภอที่ตั้งอยู่สามย่านไม่สามารถบริการประชาชนได้สะดวกเท่าที่ควร จึงย้ายที่ว่าการอำเภออีกครั้งหนึ่ง ในวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๔๑ มาตั้งอยู่ที่ตำบลทางเกวียน สมัยนายวรชัย อุตตมชัย นายอำเภอ แกลงในขณะนั้น โดยได้ขอบริจาคที่ดินจากนายประทุม-นางอุทิศ ซื่อตรง นายโชคชัย เอี่ยมแม้นศรี และนายโอบบุญ แย้มศิริกุล ซึ่งเป็นผู้มีจิตเป็นกุศล จำนวน ๔๗ ไร่ ใช้สร้างที่ว่าการอำเภอแกลงแห่งใหม่มี นายสุรชัย ยุติธรรมนนท์ ดำรงตำแหน่งนายอำเภอแกลงคนปัจจุบัน

คำขวัญอำเภอแกลง

“ แหลมแม่พิมพ์สวยหรู สุนทรภู่ครูกวี ประเพณีทอดผ้าป่ากลางน้ำ
อุตสาหกรรมยางพารา กะปิน้ำปลาขึ้นชื่อ เลื่องลือผลไม้ ”

ข้อมูลสภาพทั่วไปและสถานการณ์ในปัจจุบัน

(๑) ขนาดและที่ตั้ง

อำเภอแกลงตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกตอนล่างของจังหวัดระยอง อยู่ห่างจากจังหวัดระยองเป็นระยะทาง ๔๗ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๗๘๘.๔๖ ตารางกิโลเมตรหรือร้อยละ ๑๓.๕ ของเนื้อที่จังหวัดระยองมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่ออำเภอเขาชะเมา และอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง
ทิศตะวันออก	ติดต่ออำเภอแก่งหางแมว และอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี
ทิศใต้	ติดต่อชายฝั่งทะเลอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง

(๒) ภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสลับที่ดอนเป็นลูกคลื่นทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือมีแนวภูเขาบางส่วน พื้นที่บริเวณนี้จึงเป็นที่ราบเชิงเขาสลับกับที่ดอนลูกคลื่นทาง ทิศใต้เป็นที่ลาดต่ำลงสู่อ่าวไทย มีชายทะเลเว้าแหว่งติดอ่าวไทยยาวประมาณ ๓๕ กิโลเมตร หรือร้อยละ ๓๕ ของจังหวัดระยอง มีแม่น้ำสำคัญ ๑ สาย คือ แม่น้ำประแสร์ มีความยาวประมาณ ๒๖ กิโลเมตร โดยมีต้นกำเนิดจากทิวเขาในจังหวัดชลบุรีไหล

ผ่านท้องที่ตำบลกระแสบน ตำบลบ้านนา ตำบลทางเกวียน ตำบลทุ่งควายกิน และไหลลงสู่ทะเลที่ตำบลคลองปูนและตำบลปากน้ำกระแส

(๓) ภูมิอากาศ

ภูมิอากาศโดยทั่วไป เป็นสภาพภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อนในฤดูฝนโดยปกติ จะมีฝนตกชุกระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนพฤศจิกายน ของทุกปี

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนพฤษภาคม
ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึง เดือนพฤศจิกายน
ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม ถึง เดือนมกราคม

(๔) แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำที่สำคัญของอำเภอแกลง อ่างเก็บน้ำประแสร์ มีที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอวังจันทร์ โดยกรมชลประทานจะปล่อยน้ำลงสู่แม่น้ำประแสร์ทำให้มีน้ำตลอดปี นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำอื่น ๆ เช่น คลองโพล้ คลองวังหว้า คลองละโอก คลองกระแสบน และอ่างเก็บเขาจุก ซึ่งปริมาณน้ำขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนในแต่ละปี

๒.๔ การปกครองการปกครองท้องที่ จำนวน ๑๕ ตำบล ๑๔๗ หมู่บ้าน ประกอบด้วย

๑. ตำบลกระแสบน ประกอบด้วย ๑๔ หมู่บ้าน
๒. ตำบลบ้านนา ประกอบด้วย ๑๓ หมู่บ้าน
๓. ตำบลวังหว้า ประกอบด้วย ๑๔ หมู่บ้าน
๔. ตำบลทุ่งควายกิน ประกอบด้วย ๑๓ หมู่บ้าน
๕. ตำบลปากน้ำกระแส ประกอบด้วย ๘ หมู่บ้าน
๖. ตำบลกองดิน ประกอบด้วย ๑๑ หมู่บ้าน
๗. ตำบลทางเกวียน ประกอบด้วย ๑๐ หมู่บ้าน
๘. ตำบลเนินฆ้อ ประกอบด้วย ๙ หมู่บ้าน
๙. ตำบลคลองปูน ประกอบด้วย ๙ หมู่บ้าน
๑๐. ตำบลห้วยยาง ประกอบด้วย ๙ หมู่บ้าน
๑๑. ตำบลพังราด ประกอบด้วย ๘ หมู่บ้าน
๑๒. ตำบลสองสลึง ประกอบด้วย ๘ หมู่บ้าน
๑๓. ตำบลชากโดน ประกอบด้วย ๘ หมู่บ้าน
๑๔. ตำบลชากพง ประกอบด้วย ๗ หมู่บ้าน
๑๕. ตำบลกร่ำ ประกอบด้วย ๖ หมู่บ้าน

๒.๕ การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย เทศบาล ๘ แห่งและองค์การบริหารส่วนตำบล ๙ แห่ง

๓) หน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ ในเขตอำเภอแกลง

๓.๑ หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด จำนวน ๔ แห่ง ดังนี้

๑) สำนักงานที่ดินจังหวัดระยอง สาขาแกลง

๒) สำนักงานขนส่งจังหวัดระยอง สาขาอำเภอแกลง

๓) หมวดทางหลวงแกลง - แขวงทางหลวงระยอง

๔) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดระยอง ประจำอำเภอแกลง

๓.๒ หน่วยงานราชการส่วนกลาง จำนวน ๕ แห่ง ดังนี้

๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต ๒

๒) ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอ่าวไทย ฝั่งตะวันออก

๓) สถานีพัฒนาป่าชายเลน ที่ ๑ (จังหวัดระยอง)

๔) สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต ๙

๕) สำนักงานสรรพากรพื้นที่ สาขาอำเภอแกลง

๓.๓ หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอ จำนวน ๑๒ แห่ง ดังนี้

๑) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแกลง

๒) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอแกลง

๓) สำนักงานเกษตรอำเภอแกลง

๔) ที่ทำการสัสดีอำเภอแกลง

๕) สำนักงานปศุสัตว์อำเภอแกลง

๖) สำนักงานประมงอำเภอแกลง

๗) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแกลง

๘) สถานีตำรวจภูธรแกลง

๙) สถานีตำรวจภูธรบ้านกร่ำ

๑๐) สถานีตำรวจภูธรปากน้ำประแสร์

๑๑) สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอแกลง

๑๒) หน่วยประสานงานป่าไม้อำเภอแกลง

๓.๔ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๙ แห่งดังนี้

๑) สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอแกลง

๒) สำนักงานประปาส่วนภูมิภาคอำเภอแกลง

๓) ธนาคารกรุงไทย สาขาแกลง

๔) ธนาคารออมสิน สาขาแกลง

๕) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอแกลง

๖) สวนพฤกษศาสตร์ระยอง

๗) การยางแห่งประเทศไทยสาขาแกลง

๘) บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (ปณท) อำเภอแกลง

๙) บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) สาขาแกลง

๔) ประชากร

ประชากร ๑๓๓,๑๖๗ คน แยกเป็นชาย ๖๔,๐๒๕คน หญิง ๖๙,๑๔๒ คน
ความหนาแน่นของประชากรเท่ากับ ๑๖๖ คนต่อตารางกิโลเมตร

ข้อมูลประชากรอำเภอแกลง (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓)

ลำดับ	ตำบล	ครัวเรือน	ประชากร				เนื้อที่ (ตร.กม.)	รายได้เฉลี่ยของประชากรในตำบล(บาท)
			ชาย	หญิง	รวม	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง		
๑	กระแสบน	๔,๕๐๕	๔,๐๑๕	๔,๔๒๑	๘,๔๓๖	๖,๓๗๕	๗๙	๘๐,๓๕๕
๒	กร่ำ	๔,๑๓๑	๒,๖๓๐	๓,๑๒๕	๕,๗๕๕	๔,๖๒๘	๑๓	๕๔๔,๗๐๙
๓	กองดิน	๔,๒๕๙	๕,๐๒๘	๕,๒๘๖	๑๐,๓๑๔	๑๐,๓๐๔	๙๔	๑๒๔,๐๐๐
๔	คลองปูน	๒,๔๒๗	๓,๐๖๕	๓,๑๙๕	๖,๒๖๐	๔,๙๙๙	๒๗	๙๖,๕๙๓
๕	ชากโดน	๒,๑๙๗	๒,๙๗๒	๒,๙๔๑	๕,๙๑๓	๔,๙๒๕	๓๒	๖๒๘,๖๑๖
๖	ชากพง	๕,๒๔๖	๔,๖๑๕	๔,๗๕๘	๙,๓๗๓	๗,๑๔๔	๓๕	๖๔๗,๒๑๒
๗	ทางเกวียน	๓,๖๔๑	๓,๖๓๔	๓,๗๕๑	๗,๓๘๕	๕,๔๘๖	๓๗	๙๗,๖๕๙
๘	ทุ่งควายกิน	๗,๒๗๘	๗,๖๙๙	๘,๑๙๔	๑๕,๘๙๓	๑๒,๕๙๘	๘๒	๑,๐๓๙,๖๔๒
๙	เนินฆ้อ	๑,๘๖๔	๒,๒๔๗	๒,๓๕๘	๔,๖๐๕	๓,๗๕๒	๓๖	๓๕,๐๐๐
๑๐	บ้านนา	๓,๒๐๖	๔,๓๑๔	๔,๒๕๘	๘,๕๗๒	๘,๔๖๘	๗๑	๑,๐๗๓,๐๔๘
๑๑	ปากน้ำกระแส	๒,๔๑๒	๓,๑๔๓	๓,๒๗๙	๖,๔๒๒	๕,๑๑๗	๙	๗๔๘,๘๓๐
๑๒	พังราด	๒,๐๐๘	๓,๐๒๕	๓,๒๕๒	๖,๒๗๗	๖,๑๐๐	๔๒	๕๑๔,๖๑๕
๑๓	วังหว้า	๔,๑๔๕	๔,๔๕๗	๔,๙๑๒	๙,๓๖๙	๗,๔๗๒	๕๙	๑,๗๐๓,๘๒๔
๑๔	สองสลึง	๒,๓๙๔	๒,๗๖๕	๒,๘๘๕	๕,๖๕๐	๕,๖๔๐	๔๘	๗๒๙,๑๖๘
๑๕	ห้วยยาง	๑,๖๗๑	๑,๗๕๓	๑,๙๒๕	๓,๖๗๘	๓,๖๔๖	๔๓	๑,๕๖๑,๐๐๑

๕) รายได้เฉลี่ยครัวเรือนข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับอำเภอปี ๒๕๖๒

(ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓)

- รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของคนในพื้นที่ เป็นจำนวน ๑๘๖,๓๘๙.๕๘ บาท/คน/ปี
- รายได้ต่อครัวเรือนต่อปี เป็นจำนวน ๔๓๙,๒๖๙.๐๑ บาท/ครัวเรือน/ปี

๖) การศึกษา

๖.๑ ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต ๒ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓ https://data.bopp-obec.info) จำนวน ๕๙ แห่ง

๖.๒ โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่

๖.๓ จำนวนสถานศึกษาของเอกชน

๑) ระดับก่อน – ประถมศึกษา จำนวน ๓ แห่ง

๒) ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๑ แห่ง

๖.๔ ระดับอาชีวศึกษา จำนวน ๓ แห่ง

๗) สาธารณสุข

อำเภอแกลงมีสถานบริการด้านสาธารณสุข ดังนี้

- โรงพยาบาลของรัฐ จำนวน ๑ แห่ง
- โรงพยาบาลของเอกชน จำนวน ๑ แห่ง
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๒๓ แห่ง
- ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล จำนวน ๑ แห่ง
- คลินิก จำนวน ๖๓ แห่ง
- ทันตแพทย์ จำนวน ๙ คน
- แพทย์ จำนวน ๒๒ คน
- พยาบาล จำนวน ๑๖๘ คน
- เภสัชกร จำนวน ๑๖ คน
- เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๑๘๓ คน
- อาสาสมัครสาธารณสุข จำนวน ๒,๔๙๐ คน

๘) ศาสนาและวัฒนธรรม

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

- มีวัดจำนวน ๗๗ แห่ง (วัดมหานิกาย จำนวน ๗๒ แห่ง วัดธรรมยุต จำนวน ๕ แห่ง) และสำนักสงฆ์จำนวน ๕ แห่ง
- มัสยิดจำนวน ๑ แห่ง
- โบสถ์คริสต์ ๑ แห่ง

๙) การคมนาคม

อำเภอแกลงมีการคมนาคมทางบกที่สะดวกมีทางหลวงติดต่อระหว่างอำเภอภายในจังหวัดระยอง และอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี โดยมีถนนสายสำคัญ ดังนี้

(๑) ถนนสุขุมวิททางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓ เชื่อมอำเภอแกลงกับอำเภอเมืองระยอง ระยะทาง ๔๗ กิโลเมตร ปรับปรุงเป็นถนน ๔ เลน แล้วเสร็จเมื่อปี ๒๕๔๐ เชื่อมอำเภอแกลงกับจังหวัดจันทบุรี โดยผ่านอำเภอนายายอาม อำเภอท่าใหม่ ระยะทาง ๖๓ กิโลเมตร ทำให้การจราจรสะดวกขึ้นเป็นอย่างมาก หากเดินทางจากอำเภอแกลงไปยังกรุงเทพมหานครด้วยเส้นทางสายนี้ จะใช้ระยะทางประมาณ ๒๘๐ กิโลเมตร

(๒) ถนนสายบ้านบึง - แกลงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๔๔ เชื่อมอำเภอแกลงกับอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยผ่านอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี ระยะทางประมาณ ๙๐ กิโลเมตร ปรับปรุงเป็นถนน ๔ เลน แล้วเสร็จเมื่อปี ๒๕๔๐ เช่นเดียวกัน หากเดินทางจากอำเภอแกลงไปกรุงเทพมหานครด้วยเส้นทางสายนี้ จะใช้ระยะทาง ประมาณ ๑๗๓ กิโลเมตร

(๓) สำหรับเส้นทางติดต่อระหว่างตำบลส่วนใหญ่เป็นถนนลาดยาง ส่วนถนนภายในตำบล ยังเป็นถนนลูกรังที่ต้องมีการปรับปรุงทุกปีจำนวนถนนภายในอำเภอ มีประมาณ ๗๑๔ สาย แยกเป็น

- ทางหลวงแผ่นดิน จำนวน ๗ สาย
- ทางหลวงชนบท จำนวน ๔ สาย
- ทางหลวงท้องถิ่น จำนวน ๗๐๓ สาย

(๔) เส้นทางบายพาสเลี่ยงเมืองแกลงรูปแบบการก่อสร้างเป็นมาตรฐานชั้นทางพิเศษเชื่อมทางหลวงหมายเลข ๓ กับทางหลวงหมายเลข ๓๔๔ เป็นถนน ๔ เลน กว้าง ๓.๕๐ เมตร เพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรของอำเภอแกลง โดยผ่าน ตำบลวังหว้า ทางเกวียน ตำบลบ้านนา และตำบลกระแสบนรวมระยะทาง ๑๑.๕๓๑ กิโลเมตร

๑๐) การติดต่อสื่อสาร

มีที่ทำการไปรษณีย์เปิดบริการรวม ๔ แห่ง ให้บริการด้านการสื่อสารไปรษณีย์และโทรคมนาคมในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด (ปณท) อำเภอแกลง, บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด (ปณท) สาขาประแสร์ บริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด (ปณท) สาขากร่ำ และบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด (ปณท) สาขาหนองกะพ้อ

๑๑) การสาธารณูปโภค

- การไฟฟ้าการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดระยองรับซื้อกำลังไฟฟ้าจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ๖ แห่ง โดยอำเภอแกลงใช้ไฟฟ้าจากสถานีจ่ายไฟฟ้าย่อย ระยอง ๑ ตั้งอยู่ที่ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมืองระยอง และใช้ไฟฟ้าจากสถานีควบคุมการจ่ายไฟฟ้าแกลงอีกหนึ่งแห่ง

- การประปาอำเภอแกลงมีประปาส่วนภูมิภาค จำนวน ๑ แห่ง คือ การประปาส่วนภูมิภาคปากน้ำประแสร์ การประปาเทศบาลตำบลเมืองแกลง และการประปาเทศบาลตำบลกองดินประปามาตรฐาน จำนวน ๓,๙๔๒ ครัวเรือน และประปาหมู่บ้าน จำนวน ๑๘,๑๔๕ ครัวเรือน

๑๒) ด้านเศรษฐกิจ

ข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจของอำเภอแกลง ปี ๒๕๖๒/๒๕๖๓

พื้นที่ถือครองทั้งหมด ๔๓๕,๓๔๔ ไร่ พื้นที่การเกษตร ๓๓๒,๐๔๔ ไร่ ครอบครัวเกษตรกร ๑๕,๐๐๐ ครัวเรือน

ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก	พื้นที่ให้ผลผลิต	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)
ยางพารา	๑๔๗,๙๐๒	๑๐๔,๙๑๔	๒๒๐	๒๓,๐๘๑.๐๘
ปาล์มน้ำมัน	๓,๔๘๗	๒,๙๕๔	๒,๔๒๐	๖,๙๐๑.๘๔
มะพร้าว	๒,๘๗๘	๒,๘๕๐	อ่อน ๙๖๐ ผล/ไร่ แก่ ๗๖๘ ผล/ไร่	๒,๑๘๘.๘๐
มังคุด	๗,๕๐๔	๗,๔๖๖	๖๘๘	๕,๑๓๖.๖๑
ขนุน	๕,๑๖๘	๔,๔๑๑	๓,๗๓๖	๑๖,๔๗๙.๕๐
เงาะ	๘๘๘	๘๗๖	๑,๕๒๕	๑,๓๓๕.๙๐
มะม่วง	๑,๓๙๘	๑,๕๐๙	๑,๐๓๖	๑,๕๖๓.๓๒
ทุเรียน	๔๑,๗๔๒	๓๕,๕๓๗	๑,๘๐๐	๖๗,๕๖๖.๖๐
ลองกอง	๕๗๓	๕๗๓	๕๐๗	๒๙๐.๕๑
มันสำปะหลัง	๖๒๗	๕๐๙	๔,๐๑๖	๒,๐๔๔.๑๔
สับปะรด	๑,๐๙๕	๗๙๕	๕,๓๒๐	๔๒๒๙.๔๐
ข้าวนาปี	๒,๐๒๕	๒,๐๒๕	๔๒๐	๙๒๖.๑๐

๑๓) ด้านการพาณิชย์

- อสังหาริมทรัพย์ หมู่บ้านจัดสรร จำนวน ๒๒ แห่ง
- ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารพาณิชย์ จำนวน ๑๐ แห่ง
- โรงแรม/ที่พัก ที่มีจำนวนห้องต่ำกว่า ๓๐ ห้อง จำนวน ๖๙ แห่ง
- โรงแรม/ที่พักที่มีจำนวนห้องระหว่าง ๓๐ – ๑๐๐ ห้อง จำนวน ๑๗ แห่ง
- โรงแรม/ที่พักที่มีจำนวนห้องตั้งแต่ ๑๐๐ ห้องขึ้นไป จำนวน ๓ แห่ง
- โฮมสเตย์ จำนวน ๘ แห่ง
- สถานบริการน้ำมัน
  สถานีบริการน้ำมันที่มีร้านค้าสะดวกซื้อให้บริการ จำนวน ๑๔ แห่ง
  สถานีบริการน้ำมันที่ไม่มีร้านสะดวกซื้อให้บริการ จำนวน ๒๔ แห่ง
- ร้านค้าปลีก
  ซุปเปอร์เซนเตอร์ (สินค้าเกรด C/D) เช่น บิ๊กซี,เทสโก้โลตัส เป็นต้น จำนวน ๑ แห่ง
  ซุปเปอร์มาเก็ต (สินค้ากลุ่มของใช้ประจำวัน) เช่น เซเว่นฯ โลตัส express ซีเจ เป็นต้น จำนวน ๑๔ แห่ง
- ร้านทอง/ร้านอัญมณี จำนวน ๑๖ แห่ง
- ศูนย์แสดงรถยนต์/รถจักรยานยนต์
  ศูนย์แสดงรถยนต์ จำนวน ๕ แห่ง
  ศูนย์แสดงรถจักรยานยนต์ จำนวน ๑๓ แห่ง

๑๔) ด้านผลิตภัณฑ์

ชุมชนและท้องถิ่น OTOP

มีจำนวนผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ที่สมัครลงทะเบียนผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP ปี ๒๕๖๑ - ปัจจุบัน จำนวน ๒๐๑ ราย ๓๔๔ ผลิตภัณฑ์ ซึ่งแยกเป็นประเภท ดังนี้

- กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	จำนวน ๗๙ ราย	๑๒๖ ผลิตภัณฑ์
- ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	จำนวน ๑๑๕ ราย	๒๑๒ ผลิตภัณฑ์
- ผู้ผลิตวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม	จำนวน ๕ ราย	๖ ผลิตภัณฑ์

๑๕) ด้านการท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอแกลงซึ่งเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปและผู้เดินทางมาท่องเที่ยวเสมอ ประกอบด้วย

๑) แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ได้แก่ อนุสาวรีย์สุนทรภู่ กวีเอกของประเทศ ตำบลกร่ำ พระอุโบสถวัดสารนารถธรรมาราม ตำบลทางเกวียน ซึ่งจำลองสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนาไว้ที่นี่ศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ตำบลปากน้ำกระแส ค่ายกองดินปืน วัดกองดิน หมุดประวัติศาสตร์ที่ ๒๖ เส้นทางเดินทัพไปจันทบูรณ์ของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

๒) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ หาดแหลมแม่พิมพ์ ซึ่งเป็นหาดทรายที่ขึ้นชื่อที่สุดของอำเภอแกลง เกาะมันใน เกาะมันกลาง เกาะมันนอก หรืออีกชื่อหนึ่งว่า “เกาะสามมัน” เป็นเกาะที่น่าสนใจไม่แพ้เกาะเสม็ด เนื่องจากมีศูนย์เพาะพันธุ์เต่าทะเลซึ่งได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวอยู่ไม่น้อยหมู่บ้านชาวประมงเป็นหมู่บ้านของชาวประมงที่ทำอาชีพประมงหลายชั่วอายุคนเป็นคนพื้นบ้านที่มีวิถีความเป็นอยู่น่าสนใจชวนให้นักท่องเที่ยวมาสัมผัส นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญและเป็นที่นิยมอีกแห่งหนึ่ง คือ ทุ่งโปรงทองถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในเรื่องระบบนิเวศน์ของป่าชายเลน ได้เห็นความสวยงามตามธรรมชาติของ ป่าโกงกาง ไม้โปรง และไม้ริมชายฝั่ง จุดเด่นของบริเวณนี้คือ ต้นโปรงที่ขึ้นหนาแน่นอยู่เต็มพื้นที่ สะท้อนสีเขียวอ่อนตา จนเรียกว่า เป็นทุ่งโปรงทองตลอดจนสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจอื่น ๆ เช่น สวนพฤกษศาสตร์ระยองจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์ศึกษาวิจัย และรวบรวมพรรณไม้ในภาคตะวันออกและเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์พืช โดยเฉพาะสภาพนิเวศวิทยาของพื้นที่ชุ่มน้ำและป่าเสม็ด รวมถึงเพื่อเป็นแหล่งให้ความรู้ของประชาชน แหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้ในเชิงนิเวศแก่ผู้เข้าชม นอกจากนี้ยังมีสะพานรักษ์แสม สะพานทุ่งฝาด ซึ่งเป็นสะพานเดินชมและศึกษาระบบนิเวศน์ป่าชายเลน อ่างเก็บน้ำเขาจุก เขาถ้ำระฆังทอง เป็นต้น

๓) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น สวนบ้านเรา ตำบลกระแสบน สวนคุณพิชัย ก้องเสนาะ ตำบลชากโดน สวนคุณเสริมศักดิ์ ตำบลกระแสบน สวนลุงเสส ตำบลกองดิน เป็นต้น ซึ่งเป็นสวนผลไม้ ที่มีผลไม้คุณภาพดีหลากหลายชนิด

๔) ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เช่น ศูนย์เรียนรู้ของชุมชนและผู้สูงอายุบ้านจำรุง ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติสองสลึง เป็นต้น เป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านการเกษตรวิถีชีวิตของสังคมชนบท และการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปรับใช้และเปิดให้ประชาชนทั่วไป ผู้ที่สนใจเข้าศึกษาดูงาน

ส่วนที่ ๒
การประเมินประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม จากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ในพื้นที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๑. สถานการณ์การเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

ในต้นปี ๒๕๖๒ มาจนปัจจุบัน ความเสี่ยงที่อุบัติขึ้นใหม่ที่สร้างผลกระทบอย่างมหาศาลไปทุกวงการคงหนีไม่พ้นการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เพราะเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ได้สร้างความโกลาหลวุ่นวายให้กับโลกอย่างหนักหน่วงทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมไปถึงวิถีชีวิตของผู้คน โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ มีสาเหตุมาจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่เริ่มต้น ในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยพบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ ในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓ และประกาศให้เป็น"การระบาดใหญ่" หรือ pandemic ในวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๓ หลังจากเชื้อลุกลามไปใน ๑๑๘ ประเทศและดินแดนทั่วโลก ไวรัสโคโรนา (Coronavirus) เป็นกลุ่มของไวรัสที่ทำให้เกิดโรคในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมและนก

ในมนุษย์นั้นไวรัสโคโรนาทำให้เกิดการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจที่มักจะไม่รุนแรง เช่น โรคไข้หวัด โดยจะปรากฏในรูปแบบที่พบได้ยาก เช่น โรคซาร์ส, โรคเมอร์ส และ COVID-๑๙ ซึ่งจะทำให้ผู้ติดเชื้อเสียชีวิตได้ อาการจะแตกต่างกันไปในแต่ละสายพันธุ์ เช่น ในไก่ไวรัสทำให้เกิดโรคระบบทางเดินหายใจส่วนบน ในขณะที่วัวและหมูทำให้เกิดอาการท้องเสียไม่มีวัคซีนหรือยาต้านไวรัสเพื่อป้องกันหรือรักษาการติดเชื้อไวรัสโคโรนาในมนุษย์ หากพิจารณาจากรายงานความเสี่ยงโลกหรือ Global Risk Report ที่สภาเศรษฐกิจโลก (WEF) นำเสนอในแต่ละปีนั้น จะพบว่าความเสี่ยงจากโรคติดต่อแพร่เชื้อ (Infectious Diseases) นั้น ถูกจัดอันดับให้เป็นหนึ่งในสิบความเสี่ยงสำคัญที่ทุกองค์กรจะต้องให้ความสำคัญโดยเฉพาะในเชิงของผลกระทบ สำหรับการจัดการกับวิกฤติไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในปัจจุบันนี้นั้น นับว่ายังคงมีความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องด้วยเหตุผลที่ว่าเรายังคงไม่สามารถคาดการณ์ได้ถึงระยะเวลาที่จะสิ้นสุด (เมื่อมีวัคซีนรักษาหรือควบคุมการระบาดได้)

๒. สถานการณ์การเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในประเทศไทย

จากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ หรือ **โควิด - ๑๙** (COVID-19) ปัจจุบันพบว่า เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ประเทศไทยมียอดผู้ติดเชื้อสะสม ๓,๐๑๗ คน ผู้ติดเชื้อใหม่ ๐ ราย และอยู่อันดับที่ ๖๖ ของโลก ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ายินดี เนื่องจากที่ผ่านมา ประเทศไทยเคยมียอดผู้ติดเชื้อรายใหม่พุ่งถึงหลักร้อยคน ซึ่งภาครัฐ เอกชน และประชาชน ก็ได้ช่วยกันอย่างเต็มที่ เพื่อลดการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-๑๙ โดยมีลำดับเหตุการณ์ ดังนี้

๑. เดือน มกราคม ๒๕๖๓

วันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ มีการพบผู้ป่วยที่ได้รับการยืนยันรายแรก นับเป็นรายแรกที่พบนอกประเทศจีน โดยเป็นหญิงชาวจีน อายุ ๖๑ ปี ซึ่งมีถิ่นฐานอยู่ในนครอู่ฮั่น เธอไม่เคยเดินทางไปยังตลาดอาหารทะเลหวาหนานมาก่อน แต่เคยไปที่ตลาดอื่นแทน เธอมีอาการเจ็บคอ มีไข้ มีอาการหนาวสะท้าน และปวดศีรษะ ในวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๓ และได้เดินทางกับครอบครัว และกลุ่มทัวร์จากนคร อู่ฮั่น มายังท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๓ โดยเธอถูกตรวจพบด้วยกล้องตรวจจับความร้อน และถูกนำตัวส่งโรงพยาบาลในวันเดียวกัน ๔ วันให้หลัง จากการใช้ RT-PCR ผลการทดสอบหาไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่นั้น ผลเป็นบวก

ผู้ป่วยรายที่ ๒ เป็นหญิง อายุ ๗๔ ปี ซึ่งเดินทางมาถึงกรุงเทพมหานครโดยเที่ยวบินจากนครอู่ฮั่น ในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๓ ในวันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ชายอายุ ๑๘ ปี เดินทางถึงยังเชียงใหม่ด้วยเที่ยวบินจากนครอู่ฮั่นถูกนำตัวส่งโรงพยาบาลนครพิงค์ และผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๑ เชียงใหม่ ได้ระบุว่าบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ต้องสงสัยติดเชื้อไวรัสโคโรนา และมีการส่งตัวอย่างเลือดไปยังโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เพื่อตรวจสอบ

วันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓ กระทรวงสาธารณสุขประกาศว่าพบผู้ป่วยในประเทศไทยเป็นรายที่ ๓ และ ๔ โดยรายที่ ๓ เป็นนักท่องเที่ยวชายชาวจีน อายุ ๖๘ ปี คล้ายกรณีก่อนหน้า และรายที่ ๔ เป็นหญิงไทย อายุ ๗๔ ปี ซึ่งเดินทางกลับมาจากนครอู่ฮั่น และเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลนครปฐม จังหวัดนครปฐม

มีการยืนยันผู้ป่วยรายที่ ๕ ในวันที่ ๒๔ มกราคม เป็นหญิงชาวจีน อายุ ๓๓ ปี เดินทางมาจากนครอู่ฮั่นพร้อมบุตรสาว อายุ ๗ ปี ซึ่งไม่มีการติดเชื้อ มีรายงานว่าเธอเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลราชวิถี ในสามวันให้หลังนับจากที่เดินทางถึงกรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๒๑ มกราคม

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๓ หน่วยราชการของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รายงานว่าพบผู้ป่วยเป็นหญิงชาวจีน อายุ ๗๓ ปี ที่เดินทางมาจากนครอู่ฮั่นตั้งแต่วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๓ และเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลเอกชนในหัวหิน เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓ ผลการตรวจเลือดแรกให้ผลเป็นบวก อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่กำลังรอผลยืนยันจากห้องปฏิบัติการอื่นร่วมด้วย

วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๓ กระทรวงสาธารณสุข ออกแถลงสรุปสถานการณ์ โดยมีผู้ป่วยยืนยันแล้ว ๘ คน รวมถึงกรณีจากหัวหินด้วย เนื่องจากผลทดสอบทางห้องปฏิบัติการออกแล้ว ทั้งหมดเป็นชาวจีน ยกเว้นหญิงไทยคนเดียวจากจังหวัดนครปฐม และผู้ป่วย ๕ คนแรก ได้รับการรักษาจนอาการดีขึ้นและออกจากโรงพยาบาลไปแล้ว และมีผู้ต้องสงสัยรอการยืนยันอีก จำนวน ๓๙ ราย

วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๓ มีการยืนยันผู้ป่วยเพิ่มอีก ๖ ราย โดย ๕ คน เป็นสมาชิกครอบครัวเดียวกันจากนครอู่ฮั่น และอีกรายมาจากฉงชิ่ง เป็นผลให้ประเทศไทยเริ่มคัดกรองนักท่องเที่ยวชาวจีนทุกคนในทันที

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓ มีรายงานผู้ป่วยเพิ่มเติมอีก ๕ ราย ทำให้จำนวนผู้ป่วยรวมอยู่ที่ ๑๙ ราย หนึ่งในนั้นเป็นคนขับรถแท็กซี่ ที่ไม่เคยเดินทางไปยังประเทศจีน และต้องสงสัยว่าอาจติดเชื้อจากนักท่องเที่ยวชาวจีนที่รับมา ทำให้เป็นกรณีแรกของการแพร่ระหว่างมนุษย์สู่มนุษย์ของไวรัสในประเทศไทยมี

รายงานว่าคนขับแท็กซี่ได้ติดต่อกับคนอื่นอย่างน้อย ๑๓ คน ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในครอบครัว ก่อนจะเดินทางไปเข้ารับการรักษา ส่วนผู้ป่วยรายอื่นเป็นชาวจีน

๒. เดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ แพทย์ ๒ คนจากโรงพยาบาลราชวิถี พบความสำเร็จในการรักษาผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงจากไวรัสโคโรนา โดยใช้ยารักษาไข้หวัดใหญ่ (โอเซลทามิเวียร์) และเอชไอวี (โลปินาเวียร์และริโตนาเวียร์) โดยคนไข้อาการดีขึ้นอย่างมากภายใน ๔๘ ชั่วโมง หลังจากนำไปรักษา อย่างไรก็ตามยังเร็วเกินไปที่จะกล่าวได้ว่าวิธีการนี้จะสามารถนำไปใช้กับผู้ป่วยรายอื่นได้

วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ รัฐบาลไทยส่งเที่ยวบินของสายการบินไทยแอร์เอเชีย ไปรับพลเมือง ๑๓๘ คน ที่ติดอยู่ในนครอู่ฮั่นจากมาตรการปิดเมือง โดยเครื่องลงจอดที่ท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา (ระยอง–พัทยา) ในเวลา ๑๙:๐๐ น. โดยในบรรดาผู้ได้อพยพมาทั้งหมดมีผู้มีไข้สูงถูกนำส่งโรงพยาบาล ๖ ราย ส่วนที่เหลือถูกกักโรคไว้ที่สัตหีบ เป็นเวลา ๒ สัปดาห์ และยังมีผู้ที่ไม่ได้อพยพอีก ๓ คน ประกอบด้วยนักศึกษา ๒ คน ที่มีไข้สูง และอีกคนเนื่องจากวีซ่าหมดอายุ ในวันเดียวกัน มีการยืนยันผู้ป่วยเพิ่มเติมอีก ๖ ราย รวมถึงคู่สามีภรรยาชาวไทยที่เพิ่งเดินทางกลับมาจากประเทศญี่ปุ่น และยังไม่แน่ชัดว่า ทั้งคู่ติดเชื้อมาในระหว่างการเดินทาง หรือหลังจากกลับมาประเทศไทยแล้ว และอีก ๒ กรณีเป็นคนขับรถ ซึ่งรับส่งผู้โดยสารชาวจีน

วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ มีผู้ป่วยยืนยันเพิ่มขึ้นอีก ๖ ราย เป็นชาวจีน ๒ ราย เป็นผู้โดยสารที่เดินทางมากับเที่ยวบินอพยพเมื่อ ๔ วันก่อน และที่เหลือเป็นชาวไทยที่ได้สัมผัสกับนักท่องเที่ยว รวมทำให้มีผู้ป่วยยืนยันเป็น ๓๒ ราย

วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ มีผู้ป่วยยืนยันเพิ่มอีก ๑ ราย รวมเป็น ๓๓ ราย

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ มีการพบหญิงชาวไทยคนหนึ่งซึ่งเป็นผู้ป่วยรายที่ ๓๕ ทำงานอยู่ในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง โดยเป็นกรณีแรกที่ผู้ป่วยเป็นบุคลากรด้านสาธารณสุขในประเทศไทย จากการสอบสวนพบว่า บุคคลนี้มิได้มีการสวมหน้ากากอนามัยและชุดป้องกันขณะให้การรักษาผู้ป่วย ทั้งนี้มีรายงานหลายแห่งออกมากล่าวว่าบุคคลนี้ทำงานอยู่ที่สถาบันบำราศนราดูร ซึ่งไม่ใช่เรื่องจริง และภายหลังมีการชี้แจงโดยกระทรวงสาธารณสุข

ต่อมานับเป็นเวลา ๘ วันที่ไม่มีผู้ป่วยเพิ่มเติม จนวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ มีการรายงานผู้ป่วยเพิ่มอีก ๒ ราย ทำให้ยอดรวมเป็น ๓๗ ราย สองวันต่อมา จำนวนผู้ป่วยเพิ่มเป็น ๔๐ ราย เป็นชาวไทยที่เพิ่งเดินทางกลับมาจากประเทศญี่ปุ่น โดยเป็นคู่ตายายที่เพิ่งเดินทางกลับมาจากจังหวัดฮอกไกโด และได้แพร่เชื้อต่อไปยังหลานชายวัย ๘ ปี ที่บ้าน ขณะก่อนเข้ารับการรักษา โดยมีกลุ่มเสี่ยงจำนวน ๑๐๑ คนที่ทั้งคู่ได้สัมผัสด้วยซึ่งได้รับการตรวจหาไวรัส ประกอบด้วย สมาชิกกลุ่มทัวร์ สมาชิกในครอบครัว ผู้โดยสารที่เดินทางมาโดยเที่ยวบินเดียวกันบุคลากรทางการแพทย์และเพื่อนร่วมชั้นของหลานชาย ซึ่งในกรณีนี้นายอนุทินชาญวีรกูลกูลรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้กล่าวว่าการที่คุณตาปกปิดประวัติการเดินทางเมื่อเดินทางไปพบแพทย์ ทำให้ตัวของคุณตาเองนั้นมีความเสี่ยงที่จะกลายเป็นซูเปอร์สเปรดเดอร์

วันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ มีการพบผู้ป่วยรายใหม่อีก ทำให้ยอดรวมเป็น ๔๒ ราย โดยผู้ป่วยเป็นพนักงานขาย อายุ ๒๑ ปี ซึ่งจากลักษณะการทำงานทำให้ต้องมีการสัมผัสกับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

๓. เดือน มีนาคม ๒๕๖๓

วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๓ กระทรวงสาธารณสุขรายงานพบผู้เสียชีวิตรายแรกของประเทศเป็นชายไทย อายุ ๓๕ ปี ซึ่งมีอาการไข้เลือดออกมาแต่เดิมเมื่อปลายเดือนมกราคม ที่โรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง ต่อมาได้มีการส่งตัวต่อไปยังสถาบันบำราศนราดูร ในวันที่ ๕ มีนาคม ภายหลังจากการทดสอบพบว่าติดเชื้อโควิด-๑๙ ด้วย จึงได้มีการรักษาและหายดีตั้งแต่วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ อย่างไรก็ตาม ความเสียหายที่ไวรัสสร้างเอาไว้ที่ปอดของผู้ป่วยเกินกว่าจะรักษาได้ ต่อมาผู้ป่วยเสียชีวิตด้วยกลุ่มอาการการทำหน้าที่ผิดปกติของหลายอวัยวะ ในวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์

วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓ มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ปลดอธิบดีกรมการค้าภายใน โดยให้ทันตแพทย์ ประโยชน์ เพ็ญสุต เป็นรักษาราชการแทนอธิบดีกรมการค้าภายใน เป็นคำสั่งที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง เนื่องจากนายกรัฐมนตรีสั่งปลดเอง และแต่งตั้งเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ศบค.

วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๓ รัฐบาลมีนโยบายให้ปิดสถานที่มีคนมารวมตัวกันเป็นกิจวัตร ซึ่งเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อได้ง่าย โดยสถาบันการศึกษา สถาบันกวดวิชา ร้านนวด ผับ สถานบันเทิง สถานบริการนวดแผนโบราณ และโรงมหรสพ ในพื้นที่กรุงเทพและปริมณฑล ให้ปิดตั้งแต่ ๑๘–๓๑ มีนาคม ขณะที่สนามมวย สนามกีฬา สนามม้า ให้ปิดทันทีจนกว่าสถานการณ์จะคลี่คลาย และให้งดการจัดกิจกรรมรวมคนจำนวนมากที่มีความเสี่ยงสูงต่อการแพร่ระบาดของโรค และให้ทุกหน่วยงานพิจารณามาตรการเหลื่อมเวลาทำงานและการทำงานที่บ้าน วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ ประชาชนในกรุงเทพมหานครทยอยเดินทางกลับต่างจังหวัด

วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ กระทรวงสาธารณสุขยืนยัน มีผู้เสียชีวิตเพิ่มอีก ๓ ราย รวมผู้เสียชีวิต ๔ ราย และมีผู้ป่วยรายใหม่ ๑๐๖ ราย รวมผู้ป่วยสะสมในไทย ๘๒๗ ราย โดยผู้เสียชีวิต ๓ ราย ได้แก่ ชายไทย อายุ ๗๐ ปี เสียชีวิตเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๓ เป็นผู้ป่วยที่มีอาการวัณโรคร่วม รักษาที่สถาบันบำราศนราดูร คนที่ ๒ เป็นชายไทย อายุ ๗๙ ปี มีประวัติเดินทางไปดูมวยที่สนามมวย มีอาการหนักตั้งแต่แรกรับ มีโรคประจำตัวหลายโรค รักษาที่สถาบันบำราศนราดูร และคนที่ ๓ เป็นชายไทย อายุ ๔๕ ปี มีภาวะโรคเบาหวานและโรคอ้วนอยู่เดิม รักษาที่โรงพยาบาลเอกชนในกรุงเทพฯ

วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ รัฐบาลประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม – ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ โดยมีระบุสิ่งที่ห้ามทำและให้ทำ เช่น ห้ามเข้าพื้นที่เขตกำหนดตามคำสั่งผู้ว่าฯ ห้ามคนทั้งหลายเดินทางเข้าราชอาณาจักรไทย (มีข้อยกเว้นสำหรับบุคคลต่าง ๆ) ห้ามชุมนุมมั่วสุม ห้ามแพร่ข่าวเท็จ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้ง "ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙" (ศบค.) เป็นหน่วยงานพิเศษเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการ

๔. เดือน เมษายน ๒๕๖๓

วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓ รัฐบาลประกาศห้ามประชาชนออกนอกเคหสถานในยามวิกาล (เคอร์ฟิว) ทั่วประเทศ ระหว่างเวลา ๒๒.๐๐–๐๔.๐๐ น. ของวันรุ่งขึ้น

วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๓ อธิบดีกรมควบคุมโรค แถลงว่ามีการค้นหาโรคเชิงรุก (Active case finding) และกำลังเฝ้าติดตามคนไทยที่เดินทางมาจากต่างประเทศ นอกจากนี้ยังระบุว่าได้ชี้เป้าหมายให้

จังหวัดภูเก็ตดำเนินการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรค หลังพบผู้ป่วยในจังหวัดภูเก็ต ๑๕๘ รายตั้งแต่กลางเดือนมีนาคมที่ผ่านมา ทางจังหวัดมีมาตรการปิดสถานบันเทิง ร้านนวดขยายทั้งจังหวัด และปิดช่องทางเข้าออกจังหวัด

วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๓พลตำรวจเอก อัศวิน ขวัญเมือง แถลงว่าจากการลงพื้นที่ตรวจหาเชื้อ SARS-CoV-๒ เชิงรุกในพื้นที่กรุงเทพมหานครร่วมกับเพจ หมอแล็บแพนด้า ทำให้พบผู้ติดเชื้อรายใหม่ ๕ ราย

รายงานการศึกษาพฤติกรรมคนไทยในช่วงล็อกดาวน์จัดทำโดยสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม และคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า คนในเขตเมืองปฏิบัติตามคำแนะนำของรัฐค่อนข้างดีมากกว่า ๗๕% ทุกมาตรการ แต่คนยากจนในเขตเมืองและคนชนบทยังปฏิบัติตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมได้น้อย เนื่องจากเลี่ยงพื้นที่แออัดไม่ได้ และคนชนบทยังมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอยู่ งานวิจัยพบว่า ๘๙% ของกิจกรรมเกิดขึ้นในบ้านพักตนเองหรือญาติ ประชาชนติดตามข่าวสารน้อยลงและมีความตั้งใจปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ลดลงมากหลังจากล็อกดาวน์ ๒ สัปดาห์ และพบว่าหากมีการล็อกดาวน์ต่อ ความตั้งใจในการปฏิบัติตามอาจไม่กลับสู่ค่าเดิมในช่วงแรกของการล็อกดาวน์ได้อีก

วันที่ ๒๐ และ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๓ เกิดเหตุการณ์เจ้าหน้าที่จับผู้แจกอาหารให้แก่ผู้มารอรับบริจาคทั้งที่จังหวัดนครปฐมและจังหวัดภูเก็ตตามลำดับ ด้านกรุงเทพมหานครมีข้อกำหนดสำหรับการแจกอาหาร เช่น ให้เจ้าหน้าที่ช่วยแจก แจกในที่ที่ราชการกำหนด หรือใช้เว็บไซต์เป็นช่องทางในการประสานงานกับเจ้าหน้าที่

วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓ มีข่าวว่าข้าราชการอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ไม่รับประสานการแจกของบริจาคช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-๑๙ โดยมีคำพูดว่า "จะแจกเพื่ออะไร อยากได้หน้าหรือหาเสียง

วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๓ ฝ่ายค้านเรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกพระราชกำหนดฯ สถานการณ์ฉุกเฉิน และให้เปิดสมัยประชุมวิสามัญเพื่ออภิปรายปัญหาโควิด-๑๙

วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๓ ศบค. เปิดเผยว่า มีจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ ๔๒ ราย จากการตรวจหาเชื้อในแรงงานข้ามชาติ ณ ศูนย์กักขังที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

๕. เดือน พฤษภาคม ๒๕๖๓

วันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ได้เริ่มบังคับใช้มาตรการผ่อนปรนระยะที่ ๑ ใน ๖ กลุ่มกิจกรรมในโซนสีขาว ให้กลับมาดำเนินการได้ปกติ ได้แก่ ตลาด ร้านจำหน่ายอาหาร กิจการค้าปลีก-ส่ง กีฬาสันทนาการ ร้านตัดผมและเสริมสวยและร้านตัดผมและฝากเลี้ยงสัตว์ ของ ศบค. มีผลวันเดียวกัน จังหวัดยะลา พบจำนวนผู้ป่วยจากการตรวจหาผู้ป่วยใหม่เชิงรุกจำนวน ๒๓ คน ด้านโฆษก ศบค. แถลงว่า จากกระแสข่าวที่ตรวจพบผู้ป่วยใหม่ ๔๐ รายก่อนหน้านี้นั้นเป็นตัวเลขสัดส่วนที่มากผิดปกติ จึงสั่งให้มีการทบทวนใหม่ก่อนและยืนยันว่าจะไม่มีการปกปิดข้อมูล

วันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓ พบผู้ติดเชื้อรายใหม่ ๑๘ รายที่ศูนย์กักคนเข้าเมือง อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา วันเดียวกัน ผู้อำนวยการกองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข เปิดเผยว่า

สถานการณ์โควิด-๑๙ ในประเทศไทย อยู่ในระดับที่ควบคุมได้ และมีจังหวัดเกินครึ่งหนึ่งของประเทศ ที่ไม่พบผู้ป่วยรายใหม่ในช่วง ๔ สัปดาห์หลัง แต่จะยังเฝ้าระวังการระบาดระลอกที่สองต่อไป

วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ศบค. แถลงว่าประเทศไทยไม่พบผู้ป่วยรายใหม่เป็นวันแรก และเป็นวันที่ ๑๗ ที่จำนวนผู้ป่วยติดเชื้อต่ำกว่าวันละ ๑๐ คน นอกจากนี้ ภายใน ๒๘ วันที่ผ่านมามี ๕๐ จังหวัดที่ไม่พบผู้ติดเชื้อรายใหม่เพิ่ม โดยจำนวนผู้ป่วยสะสมยังคงมากในกรุงเทพมหานครและภาคใต้

วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ได้เริ่มบังคับใช้มาตรการผ่อนปรนในระยะที่ ๒ ตามประกาศของ ศบค. มีผลบังคับโดย อนุญาตให้เปิดห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า สถานออกกำลังกายบางส่วน แต่ให้ปิดบริการเวลา ๒๐.๐๐ น. และปรับเวลาการเริ่มเคอร์ฟิวจาก ๒๒.๐๐ เป็น ๒๓.๐๐ น. แต่ยังคงงดและชะลอการเคลื่อนย้ายข้ามจังหวัด

วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓ คณะรัฐมนตรีมีมติต่อ พรก. ฉุกเฉินอีก ๑ เดือน มีกำหนดสิ้นสุด ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๓รวมทั้งการผ่อนปรนระยะที่ ๓ และลดระยะเวลาเคอร์ฟิวเป็น ๒๓.๐๐–๓.๐๐ น.

๖. เดือน มิถุนายน ๒๕๖๓

วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ ได้เริ่มบังคับใช้มาตรการผ่อนปรนในระยะที่ ๓ ตามประกาศของ ศบค. และสามารถเคลื่อนย้ายข้ามจังหวัดได้

วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๓ เริ่มบังคับใช้มาตรการผ่อนปรนในระยะที่ ๔ มีผลบังคับให้ยกเลิกการห้ามออกนอกเคหสถาน และสามารถใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน หรือสถานศึกษา สถาบันกวดวิชา และสามารถเปิดโรงแรม โรงมหรสพ ห้องประชุม ศูนย์ประชุม ศูนย์แสดงสินค้า โรงภาพยนตร์ ร้านอาหาร และเครื่องดื่มทั่วไป อนุญาตให้มีการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ได้ ยกเว้น สถานบริการ สถานประกอบการที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการประเภทผับ บาร์ คาราโอเกะ สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานดูแลผู้สูงอายุ สถานที่พำนักอาศัย สามารถเปิดได้แต่ต้องมีมาตรการ ยกเว้นสถานบันเทิง สถานแข่งขัน

วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ ศบค. ประกาศผ่อนปรนระยะที่ ๕ ซึ่งรวมถึงธุรกิจผับ บาร์ คาราโอเกะ โรงอาบน้ำ โรงน้ำชา ร้านเกมและอินเทอร์เน็ต

วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ คณะรัฐมนตรีต่ออายุ พรก. ฉุกเฉินไปจนถึงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ โดยมีคำสั่งห้ามชุมนุม ห้ามกักตุนสินค้า และห้ามเสนอข่าวเท็จ

๗. เดือน กรกฎาคม ๒๕๖๓

วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๓ พบกรณีทหารอียิปต์จากเครื่องบินทหารพบติดโควิด-๑๙ แต่ไม่ได้กักตัว และ ๑๐ กรกฎาคม พบผู้ป่วยเด็กครอบครัวของอุปทูตซูดานติดโควิด-๑๙ แต่ไม่ได้กักตัวที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ๑๔ กรกฎาคม ศบค. ชี้แจงว่า กรณีทหารอียิปต์ใช้เพียงวิธีระบบติดตามตัวเท่านั้น มีคำสั่งกักตัว ผู้ใกล้ชิดจากการบินไทยและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๓. สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๓.๑ สภาพผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอแกลง

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓ รัฐบาลประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม – ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ โดยมีระบุสิ่งที่ห้ามทำและให้ทำ เช่น ห้ามเข้าพื้นที่เขตกำหนดตามคำสั่งผู้ว่าราชการจังหวัด ห้ามคนทั้งหลายเดินทางเข้าราชอาณาจักรไทย (มีข้อยกเว้นสำหรับบุคคลต่าง ๆ) ห้ามชุมนุมมั่วสุม ห้ามแพร่ข่าวเท็จ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้ง "ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙" (ศบค.) เป็นหน่วยงานพิเศษเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการ ทำให้ประชาชนชาวอำเภอแกลง ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ดังนี้

๑. ผลกระทบด้านประชาชน ทำให้การดำเนินชีวิต วัฒนธรรม และสังคมของประชาชนเปลี่ยนไป เช่น ยกเลิก/เลื่อนประเพณีและเทศกาล รวมถึงมีความยากลำบากในการดำเนินชีวิตด้านการคมนาคม

๒. ผลกระทบด้านเกษตร ทำให้เกิดปัญหาด้านการตลาด ราคาผลผลิตตกต่ำ ค้าขายลำบากและรายได้ที่ลดลง ตลาดทั้งในประเทศและส่งออกเกิดการชะลอตัว ทำให้การซื้อขายสินค้าทำได้ยากขึ้น

๓. ผลกระทบด้านแรงงาน การแพร่ระบาดของโรคโควิด ๑๙ ส่งผลทำให้เกิดการเลิกจ้างงาน เนื่องจากสถานประกอบการปิดตัวชั่วคราว ในส่วนที่เปิดอยู่ก็มีการลดเวลาทำงาน การปรับลดเงินเดือน สวัสดิการหลักๆของพนักงาน ทำให้พนักงานมีรายได้ลดลง

๔. ผลกระทบด้านผู้ประกอบการ สถานการณ์โควิด ๑๙ ที่แพร่ระบาดเป็นจำนวนมาก และมีการปิดสถานที่ท่องเที่ยว ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก และประชาชน ผู้ประกอบอาชีพค้าขายได้รับผลกระทบโดยตรงทำให้ขาดสภาพคล่องทางการเงิน เพราะไม่สามารถประกอบกิจการได้ตามปกติ ทำให้รายได้ลดลง

๓.๒ รูปแบบของการฟื้นฟูในพื้นที่อำเภอแกลง

๑. จากข้อมูลระบบ Thai QM ซึ่งเป็นฐานข้อมูลของกรมการปกครองซึ่งได้ทำการสำรวจผู้ประสบปัญหาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑.๑ ประชาชนอำเภอแกลง มาลงทะเบียนขอรับความช่วยเหลือจากทางราชการ ทั้งสิ้น ๘,๑๘๙ คน โดยแบ่งแยกตามภูมิลำเนา ดังนี้

๑) ตำบลกระแสบน	จำนวน	๖๒๓ คน
๒) ตำบลกร่ำ	จำนวน	๔๑๖ คน
๓) ตำบลกองดิน	จำนวน	๔๘๐ คน
๔) ตำบลคลองปู	จำนวน	๓๒๘ คน
๕) ตำบลซากพง	จำนวน	๖๖๕ คน
๖) ตำบลซากโดน	จำนวน	๒๗๙ คน
๗) ตำบลปากน้ำกระแส	จำนวน	๑,๑๘๗ คน
๘) ตำบลทุ่งควายกิน	จำนวน	๓๑๗ คน
๙) ตำบลบ้านนา	จำนวน	๖๖๖ คน
๑๐) ตำบลพังราด	จำนวน	๓๗๔ คน
๑๑) ตำบลวังหว้า	จำนวน	๑๑๕ คน

๑๒) ตำบลสองสลึง จำนวน ๖๒ คน
๑๓) ตำบลห้วยยาง จำนวน ๑๐๔ คน
๑๔) ตำบลทางเกวียน จำนวน ๖๖๙ คน
๑๕) ตำบลเนินฆ้อ จำนวน ๑๗๘ คน
๑๖) เทศบาลตำบลเมืองแกลง จำนวน ๑,๗๖๒ คน

๓.๓ ความคาดหวังของประชาชนและผู้ปฏิบัติงาน

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มีประชาชนอำเภอแกลง มาลงทะเบียนในระบบ Thai QM เพียงร้อยละ ๖.๑๕ ของจำนวนประชากรรวม ซึ่งประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองแกลง จะเป็นกลุ่มที่มาลงทะเบียนจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๙.๑๕ ของประชากรในเขตเทศบาลตำบลเมืองแกลง เนื่องจากเป็นชุมชนเมือง ประกอบกับประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเมืองแกลง ประกอบอาชีพในการขายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งน่าจะได้รับผลกระทบจากวิกฤติดังกล่าวโดยตรง ส่วนตำบลที่ได้รับผลกระทบน้อยที่สุดได้ได้แก่ ตำบลสองสลึง มาลงทะเบียนในระบบ Thai QM เพียงร้อยละ ๑.๑๐ ของจำนวนประชากรทั้งตำบล ซึ่งน่าจะเกิดจากพื้นฐานการเป็นพื้นที่ที่เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม และทำอาชีพเกษตรผสมผสานในพื้นที่ จึงได้รับผลกระทบน้อย

๑.๒ ข้อมูลความต้องการขอรับความช่วยเหลือ จำนวน ๑๕ ด้าน ปรากฏผลดังนี้

๑) เงินสนับสนุนการยังชีพระยะสั้น จำนวน ๕,๕๙๙ ราย
๒) เครื่องอุปโภค/บริโภค ถุงยังชีพ จำนวน ๔๐๔ ราย
๓) การจ้างงานระยะสั้น จำนวน ๓๑ ราย
๔) การส่งเสริมการฝึกอาชีพ จำนวน ๑๔ ราย
๕) เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ จำนวน ๙๔ ราย
๖) พักชำระหนี้ต่างๆ จำนวน ๑๔๗ ราย
๗) ลดหย่อนภาษีต่างๆ จำนวน ๒๘ ราย
๘) ลดค่าสาธารณูปโภคต่างๆ จำนวน ๘๑ ราย
๙) มาตรการการเงินช่วยเหลือ SME จำนวน ๒๕ ราย
๑๐) พันธ์พืช จำนวน ๕ ราย
๑๑) พันธ์สัตว์ จำนวน ๑๐ ราย
๑๒) พันธ์สัตว์น้ำ จำนวน ๕ ราย
๑๓) อุปกรณ์ค้าขาย จำนวน ๑๕ ราย
๑๔) อุปกรณ์การเกษตร จำนวน ๑๐ ราย
๑๕) อื่นๆ จำนวน ๑,๗๒๑ ราย

ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ประชาชนที่ลงทะเบียนในระบบ Thai QM นั้น มีความประสงค์ที่จะขอรับเงินสนับสนุนการยังชีพระยะสั้น เป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๓๗ โดยมีการขอรับการช่วยเหลืออื่น ๆ มาเป็นอันดับสอง คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๐๒ และขอรับเครื่องอุปโภค/บริโภค ถุงยังชีพ มาเป็นลำดับที่สาม คิดเป็นร้อยละ ๔.๙๓ ซึ่งเมื่อพิจารณาการให้การช่วยเหลือจากทางราชการและเอกชน พบว่าอำเภอแกลง ได้ให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ลงทะเบียนในระบบThai QM ดังนี้

๑) การช่วยเหลือเงินสนับสนุนการยังชีพระยะสั้น จากเหล่ากาชาดจังหวัดระยอง จำนวน ๗๖ ราย
๒) การช่วยเหลือเครื่องอุปโภค/บริโภค ถุงยังชีพ จากภาคราชการและเอกชน จำนวน ๓๘๙ ราย
๓) การดำเนินการด้านอื่นๆ ยังไม่มีการสำรวจ

จากข้อมูลระบบ Thai QM พบว่า มีประชาชนชาวอำเภอแกลง ได้ลงทะเบียนขอความช่วยเหลือตามมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-๑๙ ผ่าน www.เราไม่ทิ้งกัน.com จำนวนทั้งสิ้น ๕,๐๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๒๐ ของผู้ลงทะเบียนทั้งหมด และนอกจากนี้ยังเป็นผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากทางราชการในกรณีอื่นอยู่แล้ว เช่น บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ จำนวน ๗๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๖๐ ของผู้ลงทะเบียน และเป็นผู้ประกันตน จำนวน ๒,๓๖๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๒๘.๘๗ ของผู้ลงทะเบียน และยังเป็นผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือที่เป็นเกษตรกร ซึ่งหากทางอำเภอ ได้ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นลูกจ้างเหมาบริการผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ในเขต ท้องที่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ๑ คน ๑ ตำบล ร่วมใจต้านภัย COVID-๑๙” ออกไปสำรวจบุคคลที่ลงทะเบียนอีกครั้ง คาดว่าบุคคลที่ของรับความช่วยเหลือน่าจะได้รับการช่วยเหลือตามความต้องการแทบทั้งหมดทุกคน ซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของประชาชนและผู้ปฏิบัติงาน

๔. เป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ต้องการ

๔.๑ ราษฎรมีงานทำสามารถผลิตสินค้า ประกอบการค้าขายและการให้บริการตามปกติสุข ซึ่งการการสำรวจการเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรพื้นที่แกลง ปรากฏผล ดังนี้

ประเภทภาษี	ผลการจัดเก็บสะสมตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ	
	๒๕๖๒	ถึง กค.๒๕๖๓
กรมสรรพากรจัดเก็บ	๗๘๕.๘๒๘	๕๓๑.๙๘๐
บุคคลธรรมดา	๑๐๔.๘๗๐	๑๐๐.๗๓๘
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	๒๔๘.๓๙๑	๑๑๑.๓๙๒
ปิโตเลียม	-	-
ภาษีมูลค่าเพิ่ม	๓๘๒.๖๗๕	๓๐๐.๖๖๔
ภาษีมรดก	-	-
อากรแสตมป์	๓.๒๐๒	๓.๖๔๓
รายได้อื่นๆ	๐.๖๘๙	๐.๔๐๕

จะเห็นได้ว่าการจัดเก็บภาษี ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่แกลง นั้นแม้ว่าจะยังคงเก็บได้น้อยกว่าปีที่แล้ว แต่เมื่อหาค่าเฉลี่ยของปี ๒๕๖๒ และ ๒๕๖๓ นำมาเปรียบเทียบกัน จะเห็นได้ว่าในระยะ ๗ เดือนที่ผ่านมานั้น สำนักงานสรรพากรพื้นที่แกลง สามารถเก็บค่าภาษีได้เพิ่มมากขึ้นกว่า ๗๓.๕๘ ล้านบาท หรือคิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ ๙.๓๖ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แม้ว่าจะมีวิกฤตการณ์โควิด – 19 ในพื้นที่อำเภอแกลง แต่การประกอบอาชีพ การมีงานทำของประชาชนอำเภอแกลงก็ยังดำเนินต่อไป ได้ ซึ่งเป็นผลมาจากการสามารถขายผลไม้ เช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ และผลไม้อื่นๆ ได้ตามปกติ และในสถานการณ์ ดังกล่าว ประชาชนก็สามารถปรับตัวในเรื่องการค้าขาย โดยสามารถสั่งสินค้าออนไลน์ได้ตามปกติ ตลอดจนโรงงานแปรรูปไม้ยางพาราก็สามารถดำเนินกิจการได้ตามปกติ จึงไม่มีปัญหาในเรื่องการทำงานของคนในพื้นที่

๔.๒ ผู้ที่ถูกเลิกจ้างและกลับมาอาศัยในพื้นที่สามารถประกอบอาชีพในพื้นที่ได้ ประเด็นนี้เมื่อพิจารณาจากการลงทะเบียนในระบบ Thai QM ในเรื่องรายได้ของผู้ลงทะเบียน พบว่า

๑. ผู้มีรายได้ต่ำกว่า ๓๓๕ บาท (ค่าแรงขั้นต่ำ) /ต่อวัน	จำนวน ๖,๐๐๕ คน
๒. ผู้มีรายได้ระหว่าง ๓๓๕ – ๕๐๐ บาท /วัน	จำนวน ๑,๖๕๘ คน
๓. ผู้มีรายได้ระหว่าง ๕๐๐ – ๑,๐๐๐ บาท /วัน	จำนวน ๓๖๔ คน
๔. ผู้มีรายได้เกิน ๑,๐๐๐ บาท /วัน	จำนวน ๑๖๒ คน

และพิจารณาถึงสาเหตุที่ได้รับผลกระทบ พบว่า

๑. ไม่ตอบ	จำนวน ๒,๖๒๗ คน
๒. ถูกลดเวลาทำงาน	จำนวน ๖๐๗ คน
๓. ถูกเลิกจ้างไม่มีประกันสังคม	จำนวน ๓๙๘ คน
๔. ถูกเลิกจ้างมีประกันสังคม	จำนวน ๘๗ คน
๕. ธุรกิจถูกปิด	จำนวน ๓๓๙ คน
๖. ขายของได้น้อยลง	จำนวน ๔,๑๓๑ คน

ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า มีผู้ถูกเลิกจ้างรวมทั้งที่มีประกันสังคมและไม่มีประกันสังคม มีเพียง ๔๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๙๒ เท่านั้น นอกนั้นจะเป็นผู้ที่ขายของได้น้อยลง ดังนั้น อำเภอควรจะให้ความสนใจว่า บุคคลที่ถูกเลิกจ้างงานนั้น ได้มีงานทำตามปกติแล้วหรือยัง รวมทั้งส่งเสริมให้มีการจดทะเบียนผู้ประกันตนในบุคคลที่ยังไม่มี เพื่อเตรียมการรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

๕. แนวทางการดำเนินงาน

๕.๑ แนวทาง กลไก กระบวนการและการบริหารจัดการแผนงานโครงการตามแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม จากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-19) ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพระราชกฤษฎีกากู้เงิน ฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑)

๕.๒ การประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

เนื่องจากจังหวัดระยอง และอำเภอแกลงยังไม่ได้รับโครงการ ฯ ตามแผนงานแต่อย่างใด จึงไม่สามารถที่จะนำเสนอในเรื่องดังกล่าวได้ แต่หากมีการเสนอโครงการ ฯ ควรที่จะเป็นการเสนอโครงการที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนเป็นเบื้องต้น เพื่อเป็นการสนับสนุนการประกอบอาชีพ

๖. ผลการดำเนินงาน (ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ ถึงเวลาที่ทำการศึกษา)

๖.๑ การให้ความช่วยเหลือเฉพาะหน้าเพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเบื้องต้น ได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือโดยแจกถุงยังชีพ และเงินจากเหล่ากาชาดจังหวัดระยอง และองค์กรเอกชนให้กับผู้ประสบปัญหากว่า ๑๓,๐๐๐ ราย

๖.๒ การบังคับใช้กฎหมาย

๑. มาตรการการป้องกันควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-19) ได้มีการบังคับใช้ทุกส่วนราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ร้านค้า สถานบริการ โรงแรม ที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว สถานที่ทำงานต่างๆ มีการแนะนำให้ผู้เข้ามาใช้บริการ Scan QR Code แอปพลิเคชั่นไทยชนะ (Thaichana) เพื่อเป็นการปฏิบัติตามนโยบายของทางราชการอย่างเคร่งครัด ซึ่งปัจจุบันยังมีการบังคับใช้อยู่

๒. ในระดับตำบลหมู่บ้าน ยังมีเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ว่าจะเป็น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ คอยสอดส่องและช่วยเหลือการควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-19) อยู่ตลอดเวลา เพื่อป้องกันการกลับมาระบาดซ้ำ

๓. เจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ คอยกวดขันเอาใจใส่ ป้องกันการฝ่าฝืนคำสั่งห้ามของทางราชการ เช่น การมั่วสุมเล่นการพนัน การเปิดสถานบริการเกินเวลาหรือฝ่าฝืนคำสั่ง

๔. มาตรการป้องกันแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่อำเภอแกลง

๔.๑ แหลมแม่พิมพ์

- อนุญาตให้นักท่องเที่ยวที่สวมใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้าเข้าใช้บริการเท่านั้น
- มีการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ประมาณ ๑-๒ เมตร
- กำหนดระยะเวลาในการให้บริการ ในช่วงเวลา ๐๘.๐๐-๒๐.๐๐ น.
- จัดตั้งจุดคัดกรองบริเวณทางเข้าออกบริเวณ ตรวจวัดอุณหภูมิและล้างมือด้วยเจลแอลกอฮอล์
- ทำความสะอาดพื้นที่ สถานที่ เช่น โต๊ะ เก้าอี้สาธารณะ และกำจัดขยะมูลฝอยทุกวัน
- ห้ามไม่ให้นักท่องเที่ยวดื่มสุรา และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิดบนบริเวณพื้นที่ชายหาด
- จำกัดนักท่องเที่ยวเข้าพื้นที่ตามความหนาแน่น ๑ คนต่อ ๔ ตารางเมตร
- จัดกิจกรรม BIG CLEANING DAY ทุกวันอังคาร

๔.๒ แหลมสน

- คัดกรองผู้ใช้บริการร้านอาหารโดยตรวจวัดอุณหภูมิ
- จัดให้มีเจลแอลกอฮอล์ไว้บริการผู้ที่มาท่องเที่ยว
- กำหนดให้มีการสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าทุกครั้งที่จะเข้ามาใช้บริการร้านอาหาร
- ทำความสะอาดพื้นที่ที่มีผู้สัมผัสในปริมาณมากอย่างสม่ำเสมอ
- เว้นระยะห่าง เพื่อลดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรค
- กำหนดจุดเข้า-ออก เพื่อควบคุมการแพร่เชื้อ
- Scan QR code แอปพลิเคชั่นไทยชนะ (Thaichana) หรือลงชื่อในสมุดบันทึกข้อมูล
- ควบคุมการการเก็บขยะทุกประเภท

๕. การส่งเสริมให้มีการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-19) ในศาสนสถานทุกศาสนา

๖. การส่งเสริมอาชีพ ได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มโดย

๖.๑ ด้านเกษตรกรรม/ค้าขาย

- ตลาดนัดสีเขียว
- โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการเพาะเห็ด
- กิจกรรมปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร
- โครงการสตรีปันรัก ปลูกผักปลอดภัย

๖.๒ ด้านการส่งเสริมอาชีพ

- กิจกรรมหลักสูตรอาชีพระยะสั้นและสร้างความเข้าใจในการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชนด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และภูมิปัญญา หลักสูตรการถักกระเป๋าเชือกมาคราเม่ การแปรรูป ฟ็อกซ์เทลลอยแก้ว และการแปรรูปมะม่วงหาวมะนาวโห่
- โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชนในระดับหมู่บ้าน หลักสูตรการทำหมูส้มและการทำไข่เค็ม

- โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชนในระดับหมู่บ้าน หลักสูตรการทำหมูแดดเดียว

- โครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชนในระดับหมู่บ้าน หลักสูตรการทำขนมจีนสมุนไพร และฟ๊อกเทลลอยแก้ว

๖.๓ การตอบสนองนโยบายภาครัฐ

- โครงการจ้างลูกจ้างเหมาบริการ ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อในเขต ท้องที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย “๑ คน ๑ ตำบล ร่วมใจต้านภัย COVID-๑๙” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

- ลงทะเบียน Thai QM เพื่อจัดเก็บข้อมูลการแจกถุงยังชีพและการได้รับเงินสนับสนุนจากภาครัฐแก่ประชาชน รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผล กระทบจากภาวะ COVID-๑๙

- ลงทะเบียนอาชีพอิสระ สำหรับผู้มีอาชีพ รายได้ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท ได้รับผลกระทบจากโรคเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

๖.๔ กิจกรรมภาคประชาสังคมภายใต้มาตรการป้องกันโรค covid-๑๙

- สนับสนุนการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้เป็นวิถีชีวิต ณ พื้นที่ หมู่ที่ ๓ ตำบลเนินฆ้อ และพัฒนาสู่หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข”

- โครงการจิตอาสาเพื่อพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่นการปลูกป่า ทาสีกำแพงวัด ปรับปรุงภูมิทัศน์ในสถานที่ต่างๆ

๖.๕ ด้านการส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาฝีมือ

- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอแกลง ร่วมกับกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลคลองปูน ดำเนินโครงการ “เย็บรัก สมัครใจ ห่วงใย สตรีแกลง”

- โครงการ“ทำกระเป๋าด้วยหนังเทียม PVC” การจัดทำหน้ากากอนามัย และเจลล้างมือ เพื่อป้องกันตนเอง ณ ศาลาวัดเกาะลอย ตำบลพังราด อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

- กิจกรรมลดรายจ่าย ต้านภัย COVID-๑๙ โดยสาธิตการทำเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ ณ กลุ่มจักสานกระจูดบ้านมาบเหลาชะโอน

- โครงการอบรมให้ความรู้ “สตรีไทย รักษ์โลก ร่วมใจ ลดใช้พลาสติก” โดยการมีการอบรมการเย็บหน้ากากอนามัย ทำเจลแอลกอฮอล์ล้างมือและการปลูกไผ่หลอด และต้นเล็บครุฑลังกา

๗. ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน แนวทางแก้ไข

เนื่องจากปัจจุบันผู้ที่ลงทะเบียนในระบบ Thai QM ยังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาที่ต้องการให้ทางราชการให้ความช่วยเหลือครบทุกราย ทั้งนี้ อาจเกิดจาก

๑. นโยบายการสั่งการจากทางส่วนกลาง หรือจากจังหวัดไม่ชัดเจน

๒. ขาดแคลนบุคลากรที่เข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่

๓. ข้อขัดข้องทางกฎหมาย ทำให้การดำเนินการช่วยเหลือประชาชนติดขัดไม่ราบรื่น

๔. ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานระดับจังหวัดและอำเภอ ทำภารกิจซ้ำซ้อนกัน หรือเกี่ยงกันปฏิบัติ ทำให้ประชาชนเสียประโยชน์ในการที่จะได้รับการช่วยเหลือ

อำเภอจึงควรที่จะดำเนินการสำรวจประชาชนผู้ลงทะเบียนในระบบThai QM อีกครั้ง เพื่อตรวจสอบในเรื่องการช่วยเหลือจากทางราชการ หากรายใดยังไม่ได้รับการช่วยเหลือให้มอบหมายส่วนราชการผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือโดยเร่งด่วน หากเกินความสามารถของหน่วยงานให้ร้องขอความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานระดับบนต่อไป

๘. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

การดำเนินการดังกล่าว เป็นไปตามความต้องการของประชาชนทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด สามารถฟื้นฟูระบบเศรษฐกิจของครอบครัวและระดับอำเภอได้อย่างรวดเร็ว และเกิดความพึงพอใจในบริการของรัฐ

๙. ทัศนคติของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคท้องถิ่น ภาคประชาชน และผู้ได้รับผลกระทบ

จากสถานการณ์การเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ตั้งแต่ที่รัฐบาลได้ประกาศภาวะฉุกเฉินตั้งแต่ปลายเดือน มีนาคม ๒๕๖๓ เป็นต้นมา ทำให้เกิดการชงักงันทางเศษฐกิจและสังคม ของประเทศไทยขึ้นอย่างรุนแรง การปิดตัวห้างสรรพสินค้า สถานบริการ โรงงาน และอื่นๆ ทำให้เกิดการตกงานขึ้นในหมู่ประชาชน แต่สำหรับประชาชนอำเภอแกลง จังหวัดระยองนั้น ได้รับผลกระทบเพียงเล็กน้อย การสร้างงานในพื้นที่ยังคงดำเนินการต่อไป แม้ว่าสถานที่ท่องเที่ยวจะถูกปิด ประกอบกับพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประชาชนอำเภอแกลงค่อนข้างจะแข็งแกร่ง ทำให้การฟื้นตัวเป็นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคท้องถิ่น ภาคประชาชน และผู้ได้รับผลกระทบ ที่มีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการที่จะร่วมไม้ร่วมมือกัน พลิกฟื้นเศรษฐกิจของอำเภอแกลง ประกอบกับมีจุดแข็งหลายประการ เช่น ประธานอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง หรือประธานคณะกรรมการพัฒนาบทบาทสตรี เป็นชาวอำเภอแกลง รวมทั้งมีภาคเอกชนที่คอยช่วยเหลือให้ความร่วมมือกับทางราชการ ก็เป็นจุดสำคัญที่ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนชาวแกลงได้เป็นอย่างดี ประกอบกับหลังห้วงเดือนเมษายน เป็นช่วงที่ผลผลิตผลไม้ เช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ และอื่นๆ สามารถที่จะกระจายการจำหน่ายได้ทั่วประเทศ ตามมาตรการผ่อนคลายของรัฐบาล ทำให้รายได้ของชาวระยองกลับมาเป็นปกติ เมื่อทางรัฐบาลอนุญาตให้เปิดสถานบริการ โรงแรม ชายหาด ก็ยิ่งทำให้ เศรษฐกิจของชาวระยองกลับมาสู่ภาวะปกติ นักท่องเที่ยวเดินทางกลับเข้ามาในเขตจังหวัดระยอง ทำให้อำเภอแกลงได้รับผลประโยชน์โดยตรง เศรษฐกิจฟื้นตัวมีการจ้างงานตามปกติและเพิ่มมากขึ้น

๑๐. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

๑. ต้นทุนเดิมของประชาชนแกลง ซึ่งมีรายได้สูง เป็นผู้มีฐานะดี ประกอบกับการประกอบอาชีพหลายอย่าง เช่น ทำการเกษตร ทำงานรับจ้าง ค้าขาย และการให้บริการ เมื่อเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ ก็จะส่งผลกระทบกับชาวอำเภอแกลงเพียงเล็กน้อย และไม่นานเกินไป ทำให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจเป็นไปอย่างรวดเร็ว

๒. ความมีวินัยของประชาชนอำเภอแกลง ที่ให้ความร่วมมือร่วมใจกัน ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลและจังหวัดอย่างเคร่งครัด ก่อให้เกิดผลดีในการควบคุมดูแล และส่งผลให้เกิดความมั่นใจในภาพลักษณ์ของชาวอำเภอแกลง และจังหวัดระยอง ซึ่งจะเห็นได้ว่า ประชาชนชาวจังหวัดระยอง ยังคงสวมใส่หน้ากากอนามัย เมื่อต้องออกมานอกบ้าน

๓. ความตั้งใจจริงของส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ที่ได้ร่วมมือร่วมใจกันในการช่วยกันแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง เพื่อจะฟื้นคืนความเชื่อมั่น และเศรษฐกิจของอำเภอแกลง และจังหวัดระยองให้กลับมาสู่สภาพเดิมโดยเร็ว

๑๑. บทเรียนทางการบริหารราชการที่ได้รับจากการดำเนินงาน

การประสานงานการปฏิบัติของแต่ละภาคส่วนเป็นเรื่องสำคัญ การติดต่อประสานงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และการหาเจ้าภาพที่เป็นหน่วนงานหลัก ในการการดำเนินงาน ตลอดจนการบังคับบัญชาเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ประกอบกับความชัดเจนของระเบียบกฎหมายที่ให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบถือปฏิบัติ ต้องมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้จริง เพื่อที่จะทำให้สามารถช่วยเหลือประชาชนได้อย่างรวดเร็วและทันท่วงที

๑๒. บทสรุป

ในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงภายใต้การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ การทำงานของภาคราชการซึ่งถือว่า เป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล จะต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานทั้งในเรื่องของการบริหาร การสั่งการ และการดำเนินการที่รัดกุมรอบคอบ ทั้งของระดับผู้บริหารและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพราะผลการสั่งการและการปฏิบัติงาน มีความสำคัญต่อการควบคุมสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่สามารถควบคุมได้ ไม่สร้างความเสียหายให้แก่ระบบ หรือส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของประชาชนในพื้นที่ การบริหารความเสี่ยงในการทำงานจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารงาน เนื่องจากเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงจึงต้องมีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ในการบริหารงาน เพราะความเสี่ยงในการบริหารงานสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ความรู้และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันอาจจะทำให้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้แตกต่างกัน เพราะผู้ที่มีประสบการณ์มากจะปรับเปลี่ยนความคิดพฤติกรรม สามารถคาดการณ์ถึงผลการปฏิบัติงาน และเป็นผู้เชี่ยวชาญที่สามารถค้นหาแก้ไขปัญหาภายใต้ภาวะความเสี่ยงได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ การที่ผู้บริหารจะสามารถปฏิบัติงานการบริหารความเสี่ยงได้ดีหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับความรู้ ความเชื่อ และความคิดเห็น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของเจตคติต่อวิธีการหรือรูปแบบการบริหารความเสี่ยงในแต่ละองค์กร หากในองค์กรมีบรรยากาศการบริหารความเสี่ยงที่เน้นถึงความปลอดภัย มองปัญหาเชิงระบบ จะส่งผลต่อเจตคติที่ดี ในการบริหารงาน เนื่องจากเจตคตินั้นมีความสัมพันธ์กับความรู้ และการปฏิบัติของบุคคล ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การบริหารงานสำเร็จ

เนื่องจากจังหวัดระยอง ยังไม่ได้รับการงบประมาณ ตามแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด – 19 บุคลากรของหน่วยงานราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีหน้าที่รับผิดชอบแผนงานโครงการ ฯ ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท แต่ควรจะศึกษาและทำความเข้าใจในบทบาทที่ส่วนราชการของตนเองต้องรับผิดชอบ เพื่อที่สามารถบริหารจัดการ แผนงานโครงการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับประชาชนให้มากที่สุด

ด้านบุคลากรของหน่วยงานราชการระดับอำเภอในคณะกรรมการบริหารงานแบบบูรณาการ ก็ควรที่จะศึกษาและเรียนรู้ในเรื่อง โรคติดเชื้อไวรัสโควิด – 19 ที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการของตัวเอง เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโครงการ และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนที่ได้รับผลกระทบ

ส่วนการประเมินความสำเร็จของการบริหารจัดการแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ นั้น จะพบว่า การดำเนินการช่วยเหลือประชาชน เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สามารถที่จะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้กับประชาชนให้เกิดความพึงพอใจได้ เช่น การแจกถุงยังชีพแทบครอบคลุมทุกครัวเรือน การมอบเงินให้ผู้ตกงานเพื่อยังชีพเบื้องต้น และการฟื้นตัวเร็วของเศรษฐกิจจากการจำหน่ายผลไม้ การสร้างงานสร้างอาชีพเกิดตามมามากมาย จำนวนผู้ตกงานน้อย ตลอดจนการให้ความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในการถือปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย การเอาใจใส่จากภาคราชการ และเอกชน และการที่ชุมชนสามารถที่จะร่วมมือร่วมใจ และมี

ส่วนร่วมในการจัดการปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยตัวเอง จึงสามารถที่จะสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนของตนเอง และอำเภอเมืองแกลงได้ ทุกปัญหาแก้ไขได้เพราะความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย

ภาพกิจกรรมการศึกษาเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)
ในระดับอำเภอแกลง

รายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)
การประเมินประสิทธิภาพการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม
จากผลกระทบของไวรัสโควิด-19
ในระดับอำเภอบ้านฉาง

จัดทำโดย

กลุ่มปฏิบัติการที่ ๕ (กป.๕)

นางกฤษญาพร	สุนทรพจน์	พาณิชย์จังหวัดสระบุรี
นางบุศรินทร์	เกิดมณี	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดระยอง
นายศรณ์จักรชัย	ชูวาพิทักษ์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดอุทัยธานี
นายวิทิต	เที่ยงไทย	นายอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่
นายปราจิต	แก้วลา	นายอำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ
นายวีรรัตน์	ธีรมิตร	นายอำเภอคุระบุรี จังหวัดพังงา
นายสมศักดิ์	ชุ่มแจ่ม	นายอำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม
นายทศพร	มิตรนิโยดม	เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี
นายสารวุฒิ	บุญวงศ์	ผู้จัดการสำนักงานการประปาสาขาพระโขนง
นายธีระชุณ	บุญสิทธ์	ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ

คำนำ

รายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Leaning) เรื่อง “การประเมินประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม จากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-19) ในพื้นที่อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง” ได้จัดทำขึ้นตามกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ โครงการศึกษาอบรมหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-19) ต่อเศรษฐกิจและสังคมของอำเภอบ้านฉาง การบริหารจัดการ และมาตรการฟื้นฟูเยียวยาของพื้นที่ เพื่อนำบทเรียนและประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในระดับพื้นที่ต่อไป

คณะผู้จัดทำหวังว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้สำหรับผู้ที่สนใจ หากมีข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำขอน้อมรับไว้ และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารฉบับนี้ ณ โอกาสนี้

คณะผู้จัดทำ
การศึกษาอบรมหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕
กลุ่มปฏิบัติการที่ (กป.) ๕

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลพื้นฐานพื้นที่ศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของอำเภอบ้านฉาง

ประวัติความเป็นมา

คำว่า “บ้านฉาง” ประวัติความเป็นมานั้นไม่ปรากฏเป็นหลักฐานที่ชัดเจน แต่มีผู้อาวุโสได้ให้ความเห็นไว้ว่า พื้นที่นี้เคยเป็นที่เก็บหรือฉางเก็บผลผลิตทางการเกษตรจำพวกน้ำมันยางและอื่น ๆ เพื่อนำไปส่งให้ท่าเรือบ้านเพลา (หมู่ ๕ ตำบลบ้านพลาปัจจุบัน) เดิมเรียก "บ้านช้าง" เพราะที่บริเวณนี้เคยเป็นป่าดงดิบที่อุดมสมบูรณ์และมีโขลงช้างป่าเป็นจำนวนมาก ต่อมาได้เรียกเพี้ยนเป็น "บ้านฉาง" และเมื่อครั้งสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเดินทัพมาเมืองระยอง ผ่านบ้านฉางซึ่งเป็นเวลารุ่งสางพอดีเลยเรียกบ้านสาง ต่อมาได้เรียกเพี้ยนเป็น "บ้านฉาง" ตำบลบ้านฉางเป็นตำบลหนึ่งในสามตำบลของอำเภอบ้านฉาง โดยแยกตัวมาจากตำบลพลา เมื่อปี ๒๕๒๕ และได้ยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๓๘ แบ่งการปกครองออกเป็น ๗ หมู่บ้าน อยู่ในเขตเทศบาล ๑ หมู่บ้าน

ที่ตั้ง อำเภอบ้านฉางเป็นหนึ่งใน ๘ อำเภอ ของจังหวัดระยองที่อยู่ในภาคตะวันออกของประเทศไทย ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ ๑๒-๑๓ องศาเหนือ และเส้นแวงที่ ๑๐๑ – ๑๐๒ องศาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ๑๗๕ กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดระยอง ๒๘ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๓๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๔๘,๗๕๐ ไร่ อาณาเขตติดต่อ ทิศเหนือติดกับอำเภอนิคมพัฒนา ทิศตะวันออกติดต่ออำเภอเมืองระยอง ทิศใต้ติดต่ออ่าวไทย และทิศตะวันตกติดต่ออำเภอสัตหีบ,อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

การปกครองและประชากร

อำเภอบ้านฉางเป็นหนึ่งใน ๘ อำเภอ ของจังหวัดระยอง มีพื้นที่ ๒๓๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๔๘,๗๕๐ ไร่ แบ่งการปกครอง เป็น ๓ ตำบล ๒๐ หมู่บ้าน ประกอบด้วย ๑) ตำบลบ้านฉาง จำนวน ๖ หมู่บ้าน ๒) ตำบลสำนักท้อน จำนวน ๘ หมู่บ้าน ๓) ตำบลพลา จำนวน ๖ หมู่บ้าน หน่วยการปกครองท้องถิ่นประกอบด้วย เทศบาล ๔ แห่ง และองค์การบริการส่วนตำบล ๑ แห่ง จำนวนประชากร (ตามทะเบียนราษฎร) รวม ๗๖,๗๙๒ คน เป็นชาย ๓๘,๒๘๐ คน หญิง ๓๘,๕๑๒ คน จำนวน ๔๓,๖๕๖ ครัวเรือน ประชากรแฝงประมาณ ๗๐% ของประชากรตามทะเบียนราษฎร์ มีผู้สูงอายุ จำนวน ๓,๙๘๒ คน เป็นผู้ป่วยเรื้อรัง ๑,๖๙๐ คน และช่วยตัวเองไม่ได้ ๖๖ คน มีเด็กอายุต่ำกว่า ๖ ปี จำนวน๒,๘๘๒ คน และผู้พิการ จำนวน ๓๐๗ คน

การปกครองท้องถิ่น มี ๔ เทศบาล ประกอบด้วย ๑) เทศบาลเมืองบ้านฉาง ๒) เทศบาลตำบลบ้านฉาง ๓) เทศบาลตำบลสำนักท้อน และ ๔) เทศบาลตำบลพลา และมี ๑ องค์การบริหารส่วนตำบลคือ องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักท้อน

ด้านเศรษฐกิจ

อำเภอบ้านฉางเป็นภาคการผลิตที่สร้างรายได้เข้าสู่อำเภอบ้านฉางที่สำคัญ ได้แก่

๑) ภาคอุตสาหกรรม

อำเภอบ้านฉางมีนิคมอุตสาหกรรม ๑ แห่ง คือ นิคมอุตสาหกรรมเอเชีย ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านฉาง มีโรงงานขนาดใหญ่ตั้งอยู่ ๑๖ โรงงาน ส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ซึ่งมีการควบคุมระยะห่างระหว่างโรงงานและชุมชน (Buffer zone) และแรงงานในอุตสาหกรรมเหล่านี้ เป็นแรงงานคุณภาพ ส่วนโรงงานนอกนิคมอุตสาหกรรมเป็นโรงงานขนาดเล็ก จำนวน ๗๘ แห่ง มีการประกอบกิจการที่หลากหลาย เช่น รับทำเหล็กรมควันปลา ผลิตแป้งมันสำปะหลัง ขุดล้างและคัดขนาดทราย คัดแยกขยะ เป็นต้น

๒) ภาคการเกษตร

พื้นที่การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของอำเภอบ้านฉาง ได้แก่

(๑) มันสำปะหลัง มีพื้นที่ปลูก ๒๖,๓๗๖ ไร่
(๒) มะม่วง มีพื้นที่ปลูก ๕,๒๓๒ ไร่
(๓) ยางพารา มีพื้นที่ปลูก ๔,๘๖๕ ไร่
(๔) ปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ปลูก ๒,๓๒๕ ไร่
(๕) สับปะรด มีพื้นที่ปลูก ๑,๘๕๙ ไร่
(๖) มะพร้าว มีพื้นที่ปลูก ๑,๗๙๓ ไร่

๓) การประมง

อำเภอบ้านฉางมีการทำประมงพื้นบ้านโดยเรือประมงขนาดเล็ก ที่

(๑) กลุ่มเรือประมงพื้นบ้านขนาดเล็กที่บ้าน พยูน หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านฉาง
(๒) กลุ่มประมงเรือเล็กพลา อู่ตะเภาสามัคคี หมู่ที่ ๖ ตำบลพลา และ
(๓) กลุ่มประมงเรือเล็กหาดพลา บ้านพลา หมู่ที่ ๕ ตำบลพลา

๔) อาชีพค้าขายและอาชีพรับจ้าง

ส่วนใหญ่จะเป็นประชากรแฝงที่เป็นแรงงานฝีมือเข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่นิคมอุตสาหกรรมเอเชีย ในพื้นที่ตำบลบ้านฉาง ซึ่งมีโรงงานขนาดใหญ่ตั้งอยู่ ๑๖ แห่ง และโรงงานนอกนิคมอุตสาหกรรมที่มีโรงงานขนาดเล็ก จำนวน ๗๘ แห่ง

๕) อุตสาหกรรมการบิน

อำเภอบ้านฉางมีความโดดเด่นในเรื่องของการเป็นเมืองอุตสาหกรรม และมีระบบการคมนาคมขนส่งที่สะดวก มีสนามบินอู่ตะเภาซึ่งอยู่ในแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเป็นเมืองการบินตะวันออก โดยพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาสู่สนามบินเชิงพาณิชย์เต็มรูปแบบรองรับการเป็น “เมืองอุตสาหกรรมการบิน” เป็นศูนย์กลางของธุรกิจการบินในภูมิภาค ที่มีความสามารถรองรับผู้โดยสาร ๑๕ ล้านคน ใน ๕ ปี (ปี ๒๕๒๗) ๓๐ ล้านคน ใน ๑๐ ปี (ปี ๒๕๗๒) และ ๖๐ ล้านคน ใน ๑๕ ปี (๒๕๗๗) และมีทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองไปยังกรุงเทพมหานคร (มอเตอร์เวย์) หมายเลข ๗ สายกรุงเทพฯ – บ้านฉาง ช่วง พัทยา – มาบตาพุด ระยะทาง ๓๑ กิโลเมตร ซึ่งก่อสร้างแล้วเสร็จพร้อมเปิดให้บริการแล้ว นอกจากนี้ยังมีแผนก่อสร้างโครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูง สายกรุงเทพฯ – ระยอง เชื่อมโยง ๓ สนามบิน โดยมีสถานีรถไฟความเร็วสูง ๙ สถานี ซึ่งหนึ่งในนั้น คือ สถานีอู่ตะเภา จากศักยภาพของพื้นที่ดังกล่าว ทำให้อำเภอบ้านฉางได้รับความนิยมจากประชาชนเข้ามาพักอาศัยเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้กิจการเกี่ยวกับที่พักอาศัยเติบโตและที่ดินมีราคาสูงขึ้น โดยมีหมู่บ้านจัดสรร จำนวน ๔๐ แห่ง และมีการก่อสร้างบ้านจัดสรรเพิ่มขึ้นทุกปี นอกจากนี้ ยังมีที่พักอาศัยใน

รูปแบบคอนโดมิเนียม อพาร์ตเม้นท์ บ้านเช่า เป็นจำนวนมาก อาชีพของประชาชนอำเภอบ้านฉางส่วนหนึ่งนอกจากมีอาชีพหลัก เช่น เกษตรกรรมแล้ว ยังทำกิจการบ้านเช่า โดยกลุ่มลูกค้าหลัก คือ แรงงานจากภาคอุตสาหกรรมในเขตนิคมอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอเมืองระยอง อำเภอปลวกแดง และอำเภอบ้านฉาง

๖) ภาคการท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวสาธารณะของอำเภอบ้านฉาง ได้แก่

(๒.๑) หาดพลา ตั้งอยู่ที่ตำบลพลา เป็นชายหาดที่อยู่ติดสนามบินอู่ตะเภา และถือเป็นหาดแรกที่ข้ามเขตจากจังหวัดชลบุรีสู่จังหวัดระยอง

(๒) หาดพยูน ตำบลพลา

(๓) หาดน้ำริน ตำบลพลา

(๔) อ่างเก็บน้ำคลองบางไผ่ ตำบลสำนักท้อน

สภาพสังคม

อำเภอบ้านฉางมีประชากร ๗๖,๗๙๒ คน แต่มีประชากรแฝงซึ่งมาจากพื้นที่อื่นและแรงงานต่างด้าวในพื้นที่เป็นจำนวนมาก (ประมาณร้อยละ ๗๐ ของประชากรอำเภอบ้านฉาง) ส่วนใหญ่เข้ามาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม สภาพสังคมขยายตัวเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ประชากรอาศัยกันอยู่อย่างหนาแน่นในชุมชนเมือง เกิดปัญหาสังคมตามมา ได้แก่ ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม การลักขโมย ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว นอกจากนั้น ปัญหามลพิษจากสถานประกอบการอุตสาหกรรมยังถือเป็นปัญหาหลักของอำเภอบ้านฉาง

ประเพณีวัฒนธรรม

ประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญของอำเภอบ้านฉาง อาทิ ประเพณีกีฬา ชิมปลาทะเลนึ่ง จัดประมาณเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี มหกรรมกีฬาฤดูหนาว เล่นว่าวชายหาด จัดในเดือนธันวาคม ของทุกปี ประเพณีทำบุญกลางทุ่ง เป็นประเพณีพื้นบ้านที่นิยมจัดในท้องที่ตำบลสำนักท้อน ระหว่างวันขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกปี ชาวบ้าน จะทำข้าวหลามไปร่วมทำบุญที่ศาลากลางบ้าน

ด้านการศึกษาและศาสนา

อำเภอบ้านฉางมีโรงเรียนทั้งหมด ๒๕ แห่งคือ ระดับอาชีวศึกษา ๒ แห่ง โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ๘ แห่ง และ สังกัด สพฐ. จำนวน ๑๕ แห่ง และมีศาสนสถาน ๒๑ แห่ง คือวัดพุทธศาสนา ๑๕ แห่ง มัสยิด/สุเหร่า ๑ แห่ง ศาลเจ้าที่จดทะเบียน ๓ แห่ง และโบสถ์คริสตจักร ๒ แห่ง

การสาธารณสุข

อำเภอบ้านฉางมีโรงพยาบาลประจำอำเภอ ๑ แห่ง ขนาด ๑๒๐ เตียง และสถานีอนามัย ๙ แห่ง

ส่วนที่ ๒
การประเมินประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม จากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ในพื้นที่อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง

๑. ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ในพื้นที่อำเภอบ้านฉาง

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-19) และผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของอำเภอบ้านฉาง

(๑) มีผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ในพื้นที่อำเภอบ้านฉาง จำนวน ๒ ราย ได้แก่

(๑.๑) เด็กเล็ก (ติดจากบิดามารดา) จำนวน ๑ ราย (รักษาหาย)

(๑.๒) ทหารอียิปต์ ๑ ราย (กลับประเทศ)

กรณีของทหารอียิปต์ที่ติดเชื้อโควิด – 19 ในพื้นที่อำเภอบ้านฉาง เป็นกรณีที่ขอพักการบินบรรทุกของตามระเบียบของการบินอากาศยาน โดยได้ขอใช้สิทธิการไม่ถูกกักกันตัวตามข้อบังคับตามกฎหมาย ข้อ ๙ แห่ง พรก. ฉุกเฉินฯ กลุ่มทหารอียิปต์จึงปฏิเสธการกักตัว (มีการใช้สิทธิตามกฎหมาย) และเป็นการบกพร่องทางการสื่อสารของผู้ประสานงานชาวไทยที่ไม่นำเข้ากักตัวที่ Alternative Quarantines (สถานที่กักกันที่ผ่านการตรวจสอบและจัดระเบียบที่พักสำหรับผู้พักอาศัยที่ไปกับผู้ต้องสงสัย หรือมีเหตุให้สงสัย) และไม่มีการชี้แจงทำความเข้าใจที่ถูกต้องกับกลุ่มทหารอียิปต์ที่ออกมาพักนอกพื้นที่

(๒) ผู้ต้องสงสัยเป็นกลุ่มเสี่ยง (PUI.) ประมาณ ๑,๐๐๐ คนเศษ

(๓) สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๖ จังหวัดชลบุรี กำกับดูแลพื้นที่อำเภอบ้านฉาง โดยใช้ Local Quarantines อยู่ที่อำเภอบ้านฉาง

(๔) กลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID--19) ในช่วงที่รัฐบาลมีคำสั่งปิดกิจการชั่วคราวเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรคฯ ดังนี้

- กลุ่มที่ได้รับกระทบค่อนข้างมาก ได้แก่ สถานประกอบการประเภทต่างๆ ร้านอาหาร ร้านค้าวัสดุก่อสร้าง พ่อค้าหาบเร่ บ้านเช่า อาพาร์ทเม้นท์
- กลุ่มที่ได้รับกระทบค่อนข้างน้อย ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรม

(๕) การสำรวจผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID--19) ของอำเภอบ้านฉาง รวม ๒,๖๑๗ ราย (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓) ดังนี้

- สำรวจโดยกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่และบันทึกในระบบ Thai QM จำนวน ๒,๑๐๕ ราย
- ประชาชนลงทะเบียนขอความช่วยเหลือผ่านระบบ Google form จังหวัดระยอง จำนวน ๕๑๒ ราย

๒. การให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID-19) ของอำเภอบ้าฉาง

(๑) การให้ความช่วยเหลือ มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่าง ส่วนราชการและอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ภาคเอกชนและประชาชน โรงงานอุตสาหกรรม และมูลนิธิ โดยการช่วยเหลือระยะเร่งด่วน ระยะกลาง ระยะยาว ดังนี้

(ก) การช่วยเหลือประชาชนระยะเร่งด่วน

- สินค้าอุปโภค บริโภค ถุงยังชีพ (จากภาครัฐ/เอกชน ถุงยังชีพ ๗,๙๕๘ ชุด เป็นเงิน ๙๓๔,๐๐๐ บาท ผู้ได้รับการช่วยเหลือ ๗,๓๔๕ คน)

- แจกจ่ายอาหารให้กับประชาชน (จากภาครัฐ/เอกชน ๙,๕๕๐ ชุด เป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท ผู้ได้รับการช่วยเหลือ ๒,๕๕๐ คน)

- อุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อ เช่น หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ แอลกอฮอล์ (จากภาครัฐ/เอกชน ๑๑๐,๔๐๓ กล่อง/ชิ้น เป็นเงิน ๑,๔๒๑,๔๑๗ บาท ผู้ได้รับการช่วยเหลือ ๖๐,๖๘๒ คน

- ตู้ปันสุข (จากภาครัฐ/เอกชน ๑๑ ตู้)

- การเปิดพื้นที่ของโรงงานอุตสาหกรรมและภาคเอกชนให้เข้าไปขายสินค้าได้

(ข) การช่วยเหลือประชาชนระยะกลาง

- การติดตามประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับความเดือดร้อน เพื่อให้การช่วยเหลือต่อและประสานขอรับการช่วยเหลือตามนโยบายของรัฐบาล

- การฝึกอาชีพระยะสั้นของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดระยอง

- การรวมกลุ่มเพื่อเปิดตลาดชุมชน

- การจ้างงานตามนโยบายของกระทรวงแรงงานและการช่วยเหลือการรับเงินเยียวยาตามมาตรการของสำนักงานประกันสังคม

- การจัดกิจกรรม “ธงฟ้าราคาประหยัด” ของกระทรวงพาณิชย์

- การให้ความช่วยเหลือกับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เด็ก/สตรี/เยาวชน ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- การเช่าเหมาโรงแรมของโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อให้พนักงานได้เข้าพักแรมในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาด

- การฝึกอาชีพระยะสั้นของหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(ค) การช่วยเหลือประชาชนระยะยาว

- มาตรการสร้างความเชื่อมั่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในอำเภอบ้านฉาง

๓. สถานการณ์ปัจจุบันของอำเภอบ้านฉาง

การดำรงชีวิตของประชาชนในอำเภอบ้านฉางเข้าสู่ภาวะปกติเกือบจะสมบูรณ์ และส่วนใหญ่ยังคงปฏิบัติตามมาตรการที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด (ใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือ รักษาระยะห่าง ไม่จัดกิจกรรม รวมกลุ่มจำนวนมาก รักษาความสะอาด)

๔. การประเมินสถานการณ์

จากการประเมินสถานการณ์ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (COVID--19) ของอำเภอบ้านฉาง สรุปได้ดังนี้

๏ ภาคการเกษตร

อำเภอบ้านฉางเป็นอำเภอที่ไม่ใหญ่มากนัก มีกลุ่มอาชีพที่ชัดเจน อาทิ เกษตรกรที่มีต้นทุนที่ดี ทำให้ได้รับผลกระทบน้อยในการดำรงชีวิต จะมีแต่ลูกหลานที่เข้าไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ที่อาจจะถูกเลิกจ้างหรือพักงานชั่วคราว แต่ก็ยังสามารถดำรงชีวิตได้

◎ ภาคอุตสาหกรรม

ส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดกลางที่ใช้เทคโนโลยีในการควบคุมเป็นหลัก ใช้แรงงานที่มีทักษะ ประกอบกับมีนโยบายในการป้องกันการติดเชื้อด้วยการแหมาโรงแรมให้พนักงานเพื่อลดความเสี่ยงของการติดเชื้อขอพนักงาน ทำให้ได้รับผลกระทบน้อย ตรงกันข้ามบางโรงงานของอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ประเภทผลิตเม็ดพลาสติกกลับมีความต้องการที่เพิ่มขึ้น

◎ ภาคธุรกิจรายย่อย

ภาคธุรกิจรายย่อยได้รับผลกระทบบ้างจากคำสั่งปิดสถานประกอบการของทางราชการ แต่ก็ได้รับความช่วยเหลือจากทางราชการ ทั้งในรูปแบบตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน อาทิ ถุงยังชีพ ตู้ปันสุข อาหารสามารถอยู่ได้ด้วยการเอื้ออารีต่อกัน และปัจจุบันทางราชการได้ผ่อนคลายมาตรการลงแล้ว และสามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติแล้ว

◎ ด้านการท่องเที่ยว

พื้นที่อำเภอบ้านฉางไม่มีจุดท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม เช่น การลงเล่นน้ำ เพราะใกล้กับโรงงานอุตสาหกรรมปิโตรเคมี ทำให้คนไม่กล้ามาเล่นน้ำอยู่แล้ว จึงไม่ได้รับผลกระทบในด้านนี้เท่าใดนัก

การประเมินสถานการณ์

จากสถานการณ์ของอำเภอบ้านฉางที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 **ที่ในภาพรวมได้รับผลกระทบบ้าง แต่ไม่เข้าขั้นรุนแรง** จะมีเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งของทางราชการ และความตื่นตระหนกของประชาชนเกี่ยวกับข่าวสารของการติดเชื้อของคนในพื้นที่ที่ทางราชการที่จำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นให้ได้

การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมตามมาตรการเงินกู้ฯ

สำหรับการขอรับการสนับสนุนตามแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า ๒๐๑๙ (โควิด – ๑๙) ที่เสนอขอไป ประมาณ ๖,๐๐๐ ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นการขอในด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ตามข้อ ๓.๔ ของมาตรการฯ) ซึ่งจะได้รับการพิจารณาเป็นลำดับสุดท้าย จะมีเพียงโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนฯ และโครงการส่งเสริมอาชีพเย็บจักรอุตสาหกรรม ที่เข้าข่ายการสร้างงานสร้างอาชีพ (ตามแนวทางข้อ ๓.๒) ของมาตรการที่น่าจะได้รับการพิจารณา

อำเภอบ้านฉางได้เสนอโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากงบเงินกู้ฯ (๑ ล้านล้านบาท/ ยังไม่ได้รับอนุมัติ) คือ

(๑) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวอำเภอบ้านฉาง : Unseen Ban chang วงเงิน ๑,๐๐๓,๐๐๐ บาท (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอระยอง) โดยมีกิจกรรมดังนี้

- อบรมสร้างความรู้ความเข้าใจการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอัตลักษณ์ท้องถิ่นให้กับประชาชนในพื้นที่ ๒๐๐ คน
- คัดเลือกสถานที่พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ๑-๒ จุด โดยสร้างจุดเด่นให้กับแหล่งท่องเที่ยว
- พัฒนาเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอบ้านฉาง

(๒) โครงการส่งเสริมอาชีพเย็บจักรอุตสาหกรรม วงเงิน ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดระยอง) กิจกรรม ดังนี้

- ซื้อจักรเย็บผ้า
- อบรมส่งเสริมความรู้และทักษะในการฝึกอาชีพให้กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรี ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส เด็ก เยาวชน

(๓) โครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประมาณ ๖,๐๐๐ ล้านบาท

๕. ประเด็นจากการศึกษาเรียนรู้ของอำเภอบ้านฉาง

๕.๑ การบริหารจัดการโครงการตามแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ภายใต้กรอบกรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตาม พ.ร.ก. เงินกู้ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑) ตามที่รัฐบาลกำหนดและการสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดและคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ(กบจ.) มีความชัดเจนพอที่นายอำเภอ และคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) จะประยุกต์ใช้ทำแผนให้สามารถปฏิบัติได้ผลดีในบริบทของอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านที่แตกต่างกัน

- คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ(กบอ.) เป็นคำสั่งที่ตั้งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๕ ที่กำหนดหน้าที่ของนายอำเภอ
- ระยะเวลาที่ใช้ดำเนินการจัดทำคำของบประมาณตามแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) มีเพียง ๕ วัน ทำให้การเสนอโครงการตามข้อเสนอของส่วนราชการ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการสร้างงาน สร้างอาชีพ โดยผ่าน กบอ. จึงเป็นไปได้ยาก และต้องมีความพร้อมของแผนงาน/โครงการที่เสนอของบประมาณตามแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙)ที่ต้องแนบคำขอฯ และทำได้ทันทีที่ได้รับอนุมัติ
- ความไม่ชัดเจนของการสั่งการของสภาพัฒนาฯ ในฐานะเจ้าของโครงการ กับสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้ประสานงานก็มีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง จนกระทบการปฏิบัติของส่วนภูมิภาค อำเภอและท้องถิ่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีการเตรียมแผนงานด้านสร้างงาน สร้างอาชีพค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่จัดเตรียมไว้ จึงเป็นการขอด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก

๕.๒ บุคลากรของส่วนราชการและองค์กรปกครองท้องถิ่นมีน้าที่รับผิดชอบนำแผนงาน/ โครงการตามแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด-๑๙ ภายใต้กรอบกรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตาม พ.ร.ก. เงินกู้ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑) ไปปฏิบัติ ให้มีความรู้ ความสามารถที่ดีในการปฏิบัติงานเพียงใด

- ปัจจุบันแผนงาน/โครงการของอำเภอบ้านฉาง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ยังไม่ได้ รับการอนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณแต่อย่างใด จึงทำให้ไม่สามารถประเมินตามคำถามข้างต้นได้
- อย่างไรก็ดี เมื่อดูจากความสำเร็จของการเสนอแผนงานโครงการที่ส่วนราชการระดับอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่โดยตรงมีการเสนอแผนงาน/โครงการมาน้อยมาก โดยไม่มีการเรียกประชุม กบอ. ก็อาจกล่าวได้ว่าบุคลากรยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานตามความต้องการของประชาชนเท่าใดนักเพราะอาจกล่าวได้ว่าที่ผ่านมาไม่ได้มีการจัดเตรียมศึกษาความต้องการของพื้นที่ไว้เลยทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้ทันในระยะเวลาจำกัดเหมือนกันทั่วประเทศ จึงควรนำบุคลากรกลุ่มนี้ไปทำการปรับทัศนคติและทำความเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องดำเนินการ

๕.๓ บุคลากรตำแหน่งใดบ้างของส่วนราชการระดับอำเภอในคณะกรรมการบริหารงาน อำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) ที่สมควรได้รับเพิ่มพูนความรู้ความเชี่ยวชาญให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้นในเรื่องใด

- พิจารณาจากโครงการของส่วนราชการในระดับอำเภอที่เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณภายใต้ข้อจำกัดที่สามารถดำเนินการได้ทันที คือ มีความพร้อมของแบบรูปรายการ (ปร.๔, ปร.๕) สำหรับงบลงทุน หรือแผนปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณสำหรับดำเนินงบดำเนินงาน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ทันที่ที่ได้รับอนุมัติโครงการ

- อำเภอบ้านฉางเสนอโครงการที่เป็นโครงการโดยตรงของอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดระยอง จำนวน ๑ โครงการ ที่เหลือเป็นการขอขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ผ่านสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด โดยที่ไม่ผ่าน กบอ.

- อย่างไรก็ดี เมื่อดูจากความสำเร็จของการเสนอแผนงานโครงการที่ส่วนราชการระดับอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่โดยตรงมีการเสนอแผนงาน/โครงการมาน้อยมาก โดยไม่มีการเรียกประชุม กบอ. ก็อาจกล่าวได้ว่าบุคลากรยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานตามความต้องการของประชาชนเท่าใดนักเพราะอาจกล่าวได้ว่าที่ผ่านมาไม่ได้มีการจัดเตรียมศึกษาความต้องการของพื้นที่ไว้เลยทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้ทันในระยะเวลาจำกัดเหมือนกันทั่วประเทศ จึงควรนำบุคลากรกลุ่มนี้ไปทำการปรับทัศนคติและทำความเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องดำเนินการ

๕.๔ ในการบริหารงานตามแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม จากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-๑๙ ภายใต้กรอบกรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตาม พ.ร.ก. เงินกู้ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑) คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ(กบอ.) ควรให้ความสำคัญกับงานหรือกิจกรรมใดเพิ่มมากขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน การจัดลำดับความสำคัญของงานในลักษณะอย่างไร

- ในการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ จะต้องสอดรับกับยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนปฏิรูปฯ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ แผนพัฒนาภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัด และต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนา อำเภอ เพื่อกำหนดทิศทางพัฒนาอำเภอให้สอดรับกับแนวทางแผนข้างต้นด้วย

- แผนพัฒนาอำเภอ จะมีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เป็นตัวกำหนดทิศทางการพัฒนา เป้าหมายการพัฒนา และตัวชี้วัดการพัฒนาอำเภอไว้ด้วยแล้ว

- ในการพัฒนาภายหลังได้รับผลกระทบจากโรคโควิด-๑๙ ควรให้ความสำคัญกับแผนเผชิญเหตุกรณีที่มีการแพร่ระบาดครั้งต่อไปเป็นหลัก เพราะขณะนี้ยังไม่มียารักษาโรคเป็นการเฉพาะ และลำดับต่อมาก็ควรให้ความสำคัญกับโครงการที่สามารถทำให้ประชาชนสามารถดำรงชีพได้ในกรณีที่มีการแพร่ระบาดครั้งที่ ๒ อาทิ แผนพัฒนาอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๕.๕ ในภาพรวมและ กบอ. ประเมินความสำเร็จของการบริหารจัดการแผนฟื้นฟูฯ ว่ามี ปสภ. ระดับใด ด้วยเกณฑ์การประเมินอะไร อะไรคือปัจจัยความสำเร็จ อะไรคือข้อจำกัดทางการบริหารที่สำคัญ บทเรียนและประสบการณ์ทำงานที่สำคัญของนายอำเภอและ กบอ. ที่ทำการศึกษาและแบ่งปันให้สาธารณชนส่วนราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น

การประเมินความสำเร็จจากแผนงานโครงการที่เสนอขอรับการสนับสนุนฯ จากส่วนราชการของอำเภอบ้านฉาง อาจกล่าวได้ว่าน้อยมาก เพราะไม่มีการดำเนินการผ่าน กบอ. เนื่องจาก

(๑) ระยะเวลาดำเนินการค่อนข้างสั้น เพียง ๕ วันทำการ

(๒) โครงการที่เสนอโดยส่วนราชการของอำเภอบ้านฉางโดยตรงมี ๑ โครงการ (ส่งเสริมการทองเที่ยว) ขณะที่โครงการส่งเสริมการเย็บจักรอุตสาหกรรมเป็นการเสนอขอโครงการของนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดระยองในภาพรวม

(๓) โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ไม่เสนอผ่าน กบอ. แต่ส่งไปยังสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดระยองเพื่อรวบรวมเสนอต่อ กบจ. ให้ความเห็นชอบก่อนเสนอกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยก่อนเสนอสภาพัฒนาฯ พิจารณา

๖. ข้อจำกัดของการบริหาร

(๑) ความไม่พร้อมของส่วนราชการระดับอำเภอในการเตรียมแผนงาน/โครงการ

(๒) ปัจจัยทางข้อกฎหมายและความไม่ชัดเจนของข้อสั่งการในกรณีที่เสนอแผนงาน/โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ผ่านการพิจารณาของ กบอ. แต่ส่งตรงไปที่สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ทำให้ขาดการบูรณาการและเชื่อมต่อข้อมูลในระดับพื้นที่

๗. ข้อเสนอแนะ

จากบทเรียนของกรณีศึกษานี้ จะเห็นว่ามีช่องว่างที่จะไม่สนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (๖ ประเด็น) แผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ(๒๓ แผน) และนโยบายของรัฐบาลให้บรรลุผลตามเป้าหมายในเรื่องของการบูรณาการแผนงาน/โครงการที่ผ่าน กบอ.ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นการปฏิบัติลักษณะคล้ายกับการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง (๒๐๐ ล้านบาท) และการเสนอขอตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา

จึงเห็นควรสร้างความเชื่อมโยงของหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันในทุกมิติ โดยในขณะนี้มีความเชื่อมโยงที่ชัดเจนในระดับจังหวัดขึ้นไปถึงระดับนโยบาย แต่ในระดับปฏิบัติการในพื้นที่ยังไม่มีความเชื่อมโยงกันเท่าที่ควร โดยเฉพาะกับหน่ายงานที่อยู่ที่ระดับท้องที่และท้องถิ่น ได้แก่อำเภอที่มีนายอำเภอเป็นผู้นำ มีปลัดอำเภอ หน่วยหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ สมาชิกอาสารักษาอินแดน(อส.) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตกำนันและแพทย์ประจำตำบลเป็นลูกมือที่สำคัญที่ต้องรับผิดชอบด้านความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องที่ซึ่งเท่ากับต้องรับผิดชอบด้านความมั่นคงและการพัฒนาท้องที่ ในขณะที่องค์ปกปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีหน้าที่ตามกฎหมายในด้านการพัฒนาท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของท้องที่ยังไม่มีความเชื่อมโยงกันในเรื่องของการพัฒนา และ/หรือการสนับสนุนการปฏิบัติด้านความมั่นคงกันเท่าที่ควร

จากข้อมูลข้างต้น เป็นประเด็นที่ควรจะหยิบยกมาพิจารณาแก้ไขโดยด่วนที่สุดเพื่อให้เกิดการประสานงานการปฏิบัติกันได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยในชั้นต้นที่อยู่ระหว่างการดำเนินการแก้ไขก็**ควรจะมีการสั่งในลักษณะแนวปฏิบัติจากส่วนกลาง** โดยกำหนดให้ “ทุกแผนงาน/โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับที่จะมีการดำเนินการในเขตพื้นที่อำเภอจะต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) ก่อนที่จะเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณหรือเข้าดำเนินการเป็นลำดับต่อไป” เพื่อให้เกิดการบูรณาการกันระหว่างฝ่ายปกครองที่ต้องรับผิดชอบความเป็นอยู่และความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในด้านของการพัฒนาพื้นที่ที่จะไปช่วยกันพัฒนา

พื้นที่/ชุมชนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิผลสูงสุด อันเป็นฟันเฟืองสำคัญที่จะสนับสนุนโครงการตามแผนยุทธศาสตร์ให้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่ดี

ภาพกิจกรรมการศึกษาเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)

ในระดับอำเภอบ้านฉาง

การประเมินประสิทธิภาพของการบริหารจัดการป้องกัน ระงับยับยั้งการระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

รายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)
การประเมินประสิทธิภาพการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม
จากผลกระทบของไวรัสโควิด-19
ในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัด

จัดทำโดย
กลุ่มปฏิบัติการที่ ๓ (กป.๓)

นางสาวปราณี	วงศ์บุตร	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านยุทธศาสตร์ กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
นางมาลินี	ภาวิไล	ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
นายสันติพงษ์	สมศรี	นายอำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี
นายสุทธิพงษ์	พุทธจันทรา	นายอำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
นายดลภาค	เนตรใส	นายอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน
นายวิรัตน์	กลิ่นขจร	นายอำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์
นายกิตติพันธ์	วุฒิวงศ์	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดสตูล
นายณรงค์	น้ำผึ้ง	โยธาธิการและผังเมือง จังหวัดเชียงราย
นายธนวัฒน์	สนิทศักดิ์ดี	ผู้อำนวยการสำนักป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เขต ๑ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
นายเลิศชาย	เลิศวุฒิ	ผู้อำนวยการกองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

คำนำ

ด้วยในช่วงเวลาตั้งแต่ต้นปี ๒๕๖๓ จนถึงปัจจุบัน ทั่วโลกรวมถึงประเทศไทย มีผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) อยู่เป็นจำนวนหลายล้านคน แม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยจะไม่พบผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) มาเป็นเวลาเกือบหนึ่งร้อยวันแล้ว แต่ในช่วงเวลาที่ผ่าน ไวรัสโคโรนา (COVID-19) ได้สร้างผลกระทบที่รุนแรงต่อทุกประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยก็ไม่พ้นที่จะได้ผลกระทบอย่างรุนแรงเช่นเดียวกัน ในระยะเวลานี้ประเทศไทย เริ่มเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม มีการอัดฉีดงบประมาณภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพระราชกำหนดกู้เงิน ฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑) เข้ามาช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากไวรัสโคโรนา (COVID-19) ในทุกภาคส่วนของสังคมไทย ทางกลุ่มปฏิบัติการที่ (กป.) ๓ มีความสนใจที่จะศึกษาว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ในฐานะผู้รับงบประมาณจากรัฐบาลไปใช้ในการดำเนินการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมในส่วนที่รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ สามารถนำเงินงบประมาณในส่วนดังกล่าวไปใช้ เกิดประสิทธิภาพ มีความครอบคลุมและมีความรวดเร็วในการนำโครงการลงสู่การปฏิบัติในพื้นที่เป้าหมาย สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ มีการประสานความร่วมมือของประชาชนในการดำเนินการอย่างไร และสุดท้ายเกิดความยั่งยืนในการจัดการปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยตัวชุมชนเองอย่างไร ซึ่งจากผลศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นต้นแบบที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการปัญหาและเยียวยาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ของผู้ศึกษาต่อไปในอนาคต

คณะผู้จัดทำ
นักศึกษาหลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ ๗๕
กลุ่มปฏิบัติการที่ (กป.) ๓

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลทั่วไปพื้นที่การศึกษา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

๑. ประวัติความเป็นมา

การจัดรูปแบบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ หนึ่งที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้มีการปรับปรุงแก้ไขและ วิวัฒนาการมาตามลำดับ โดยจัดให้สภาจังหวัดขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ตามความในพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ.๒๔๗๖ ฐานะของสภาจังหวัดขณะนั้นมีลักษณะเป็นองค์การแทนประชาชนทำหน้าที่ ให้คำปรึกษาหารือแนะนำแก่คณะกรรมการจังหวัดยังมิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ แยกต่างหากจากราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นตาม กฎหมายต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ ได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๑ ขึ้นโดยมีความประสงค์ที่จะแยกกฎหมายที่เกี่ยวกับ สภาจังหวัด ไว้โดยเฉพาะสำหรับสาระสำคัญของพระราชบัญญัติฯนั้นยังมิได้มีการเปลี่ยนแปลง ฐานะและบทบาทของสภาจังหวัดไปจากเดิม กล่าวคือสภาจังหวัดยังคงทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาของขณะกรรมการ จังหวัดเท่านั้นจนกระทั้งได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๙๕ ซึ่งกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบบริหารราชการในส่วนจังหวัด ของกระทรวง ทบวงกรมต่าง ๆโดยตรงแทนคณะกรรมการจังหวัดเดิม โดยผลแห่งพระราชบัญญัติฯนี้ทำให้สภาจังหวัดมีฐานะเป็นสภา ที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัดแต่เนื่องจากบทบาทและการดำเนินงานของสภา จังหวัดในฐานะที่ปรึกษา ซึ่งคอยให้คำแนะนำและควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของจังหวัดไม่สู้จะได้ผลตาม ความมุ่งหมายเท่าใดนักจึงทำให้เกิดแนวคิดที่จะปรับปรุงบทบาทของสภาจังหวัด ให้มีประสิทธิภาพโดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนในการปกครองตนเองยิ่งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ อันมีผลให้เกิด “องค์การบริหารส่วนจังหวัด” ขึ้นตามภูมิภาคต่อมา ได้มีการประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินกำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปหนึ่งเมื่อสภา จังหวัดแปรสภาพมาเป็นสภาการปกครองท้องถิ่น จึงมีบทบาทและอำนาจหน้าที่เพิ่ม ขึ้นอย่างมากดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการทำความเข้าใจอำนาจหน้าที่และบทบาทของ สภาจังหวัดจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ผ่านการพิจารณาของรัฐสภาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๑๑๔ ตอนที่ ๖๒ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ โดยใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ เป็นต้นมาพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นกฎหมายที่กล่าวถึงระเบียบวิธีการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นแทนที่องค์การบริหารส่วนบริหารส่วนจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ สำหรับเหตุผลของการ ใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้อาจพิจารณาได้จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติซึ่งระบุ ว่า “โดยที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัดพ.ศ. ๒๔๙๘ เป็นองค์กร

ปกครองท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ทั้งจังหวัดที่อยู่นอกเขต สุขาภิบาล และเทศบาลเมื่อได้มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในการนี้สมควรปรับปรุงบทบาทและ อำนาจหน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้สอดคล้องกันและปรับปรุงโครงสร้างขององค์การบริหารส่วน
จังหวัด ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น”

นอกจากจะพิจารณาในเหตุผลของพระราชบัญญัติแล้วจากบันทึกการประชุมคณะ กรรมาธิการวิสามัญ สภาผู้แทนราษฎรซึ่งพิจารณาร่างพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ..... ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๐ ที่ประชุมได้อภิปรายประเด็นวัตถุประสงค์ของการออกกฎหมายสรุปว่า

๑. เพื่อจัดระบบบริหารให้มีประสิทธิภาพซึ่งปัจจุบันมีปัญหาด้านการบริหารการจัดการด้านพื้นที่และรายได้ซ้ำซ้อน

๒. เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนตามการเปลี่ยนแปลงของการเมืองการปกครองท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการขยายความเจริญเติบโตของแต่ละท้องถิ่น

๓. เพื่อเป็นการถ่ายโอนอำนาจการปกครองส่วนภูมิภาคมาสู่ท้องถิ่นโดยให้องค์การ บริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่ในการประสานกับองค์กรปกครองท้องถิ่นการประสานกับ รัฐบาลและตัวแทนหน่วยงานของรัฐการถ่ายโอนภารกิจและงบประมาณที่เคยอยู่ใน ภูมิภาคไปอยู่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๔. เพื่อเป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้นโดยจะเพิ่มอิสระให้กับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมากขึ้นด้วย โดยการลดการกำกับดูแลจากส่วนกลางลง

การจัดตั้งและฐานะ

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๐ กำหนดให้มีหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบ หนึ่งเรียกว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีอยู่ในทุกจังหวัด ๆ ละ ๑ แห่ง รวม ๗๕ แห่ง มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีพื้นที่รับผิดชอบทั่วทั้งหวัดโดยทับซ้อนกับพื้นที่ของหน่วยการบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่น อื่น คือ เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนั้นความเป็นนิติบุคคลก่อให้เกิดความ สามารถในการทำนิติกรรมความเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นก่อให้เกิด อำนาจ หน้าที่และขอบเขตพื้นที่ในการใช้อำนาจ

นโยบายนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

นโยบายการบริหารของนายก อบจ. ระยอง
คำแถลงนโยบาย
ของ
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
แถลงต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
วันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔
****

ท่านประธานสภา ที่เคารพและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ผู้ทรงเกียรติ

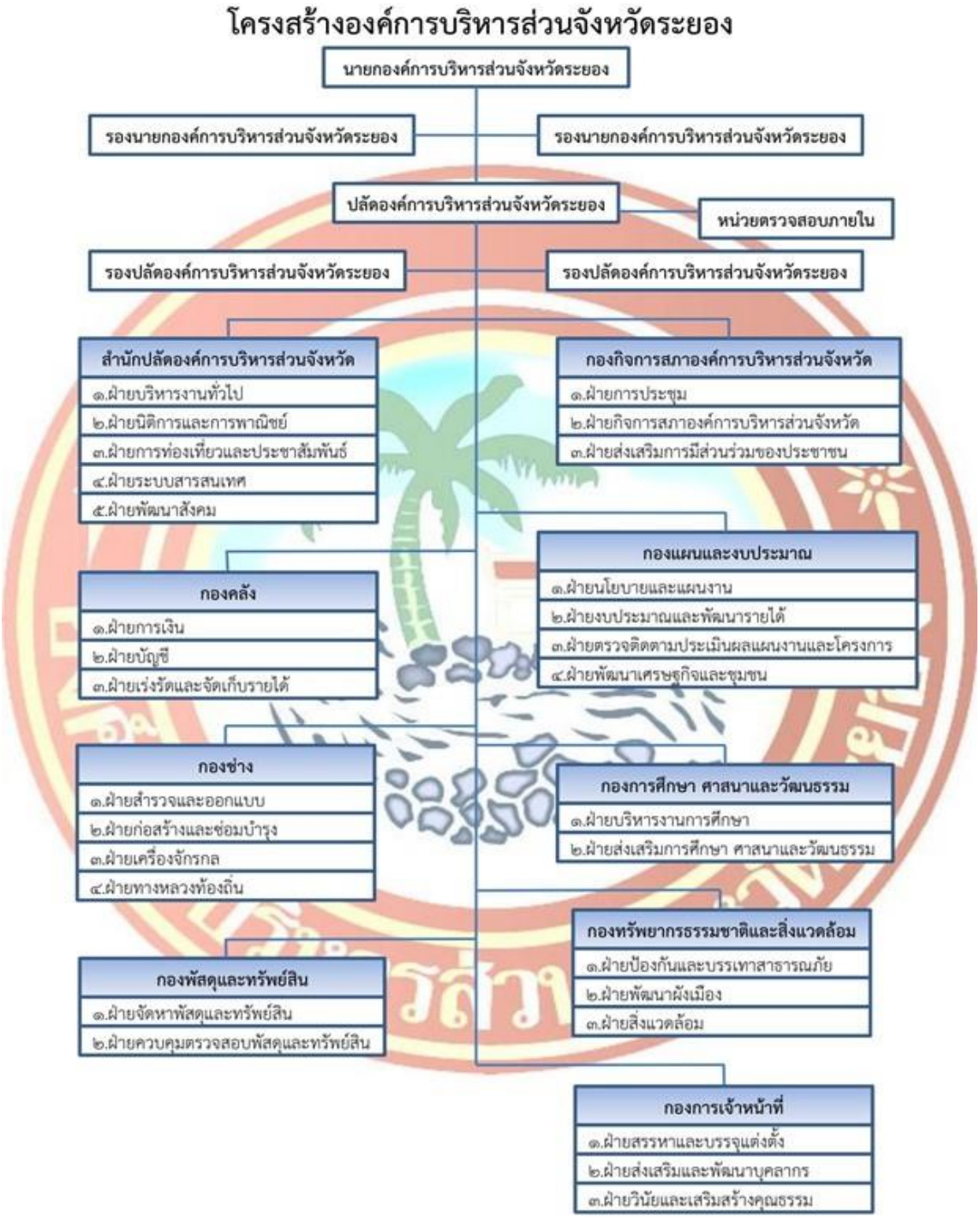
ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๐ และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๔ (พ.ศ.๒๕๕๒) กำหนดให้มีการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตรงจากประชาชน กระผม นายปิยะ ปิตุเตชะ ได้รับความไว้วางใจจากพี่น้องประชาชนชาวจังหวัดระยอง ให้เข้าดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง บัดนี้ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองเรียบร้อยแล้ว

เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๓๕/๔ แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๕๔๐ และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๔ (พ.ศ.๒๕๕๒) ที่กำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องแถลงนโยบายการบริหารงานต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด กระผมในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้กำหนดนโยบายในการบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ตามกรอบอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

ดังนั้นการกำหนดนโยบายเพื่อการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองในครั้งนี้ กระผมได้กำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดระยอง โดยมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนชาวระยอง ตามอำนาจหน้าที่ซึ่งบัญญัติไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นด้านต่างๆ ๘ ด้าน ดังนี้

๑. นโยบายด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
๒. นโยบายด้านสาธารณสุข สังคมสงเคราะห์ และคุณภาพชีวิต
๓. นโยบายด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ
๔. นโยบายด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการส่งเสริมรายได้
๕. นโยบายด้านการท่องเที่ยว การกีฬา และนันทนาการ
๖. นโยบายด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
๗. นโยบายด้านการเมือง การบริหาร และสารสนเทศ
๘. นโยบายด้านการบริหารจัดการองค์กร

โครงสร้าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์

ระยองเมืองน่าอยู่ เกษตรคุณภาพ ท่องเที่ยวอนุรักษ์ อุตสาหกรรมเป็นมิตร ภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

๑. สร้างและพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความรอบรู้ คู่คุณธรรม

๒. เสริมสร้างและพัฒนาให้มีสถานศึกษาในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ทั้งรูปแบบของการรับถ่ายโอนตามภารกิจและจัดตั้งขึ้นใหม่

๓. ส่งเสริม และสนับสนุนเกษตรกรรมในด้านกระบวนการผลิต การตลาด และการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า

๔. ส่งเสริม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

๕. ส่งเสริมการท่องเที่ยว

๖. สร้างเสริมและพัฒนาตลาดกลางสินค้าเกษตร เพื่อส่งเสริมการส่งออกสู่ประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

๗. เสริมสร้างความแข็งแรงและภูมิคุ้มกันของสังคม และชุมชนให้อยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นเป็นสุขภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๘. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นจากทุกภาคส่วน

อำนาจหน้าที่/บทบาท

ตาม พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

๑. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

๒. การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

๓. การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔. การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

๕. การคุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖. การจัดการศึกษา

๗. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพของประชาชน

๘. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

๙. การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม

๑๐. การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม

๑๑. การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม

๑๒. การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ

๑๓. การจัดการและดูแลสถานีขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ

๑๔. การส่งเสริมการท่องเที่ยว

๑๕. การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุน และการทำกิจการไม่ว่าจะดำเนินการเอง หรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ

๑๖. การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑๗. การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

๑๘. การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ

๑๙. การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ

๒๐. การขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร

๒๑. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒๒. การจัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัดระยอง

๒๓. จัดทำกิจการใดอันเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขต และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการ หรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

๒๔. สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

๒๕. การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒๖. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส

๒๗. จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดข้างต้น เป็นการดำเนินการตาม “แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไป ลักษณะของการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการให้บริการสาธารณะในเขตจังหวัดมีดังนี้

๑. ดำเนินงานในโครงการที่มีขนาดใหญ่ที่เกิดศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

๒. เป็นการดำเนินงานที่ปรากฏถึงกิจกรรมที่เป็นภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด

๓. เข้าไปดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการในลักษณะที่มีความคาบเกี่ยวต่อเนื่อง หรือมีผู้ที่ได้รับประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า ๙ แห่ง ขึ้นไป

๒. ข้อมูลพื้นฐาน

ด้านการเมือง/การปกครอง

๑. เขตการปกครอง แบ่งเป็น ๘ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง อำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านฉาง อำเภอวังจันทร์ อำเภอเขาชะเมา อำเภอนิคมพัฒนา ประกอบด้วย ๕๘ ตำบล ๔๓๙ หมู่บ้าน ๑๘๑ ชุมชน ด้านการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง เทศบาลตำบล ๒๗ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๓๗ แห่ง **๒. การเลือกตั้ง** การแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ออกเป็น ๓๐ เขตเลือกตั้ง โดยมีสมาชิกเขตเลือกตั้งละหนึ่งคน ประกอบด้วย อำเภอเมืองระยอง จำนวน ๑๒ เขตเลือกตั้ง อำเภอแกลง จำนวน ๖ เขตเลือกตั้ง อำเภอบ้านค่าย จำนวน ๓ เขตเลือกตั้ง อำเภอบ้านฉาง จำนวน ๓ เขตเลือกตั้ง อำเภอปลวกแดง จำนวน ๒ เขตเลือกตั้ง อำเภอนิคมพัฒนา จำนวน ๒ เขตเลือกตั้ง อำเภอวังจันทร์ จำนวน ๑ เขตเลือกตั้ง อำเภอเขาชะเมา จำนวน ๑ เขตเลือกตั้ง ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๕ โดยนายอภิชาต สุขัคคานนท์ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร

ปี ๒๕๕๙ มีจำนวนประชากร ๖๙๔,๘๕๒ คน ปี ๒๕๖๐ มีจำนวนประชากร ๗๐๕,๙๕๔ คน ปี ๒๕๖๑ มีจำนวนประชากร ๗๑๗,๓๔๙ คน ปี ๒๕๖๐ มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๙ ร้อยละ ๒.๓๔ ปี ๒๕๖๑ มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๑.๕๔ คาดว่าในปี ๒๕๖๒ จะมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑.๕๔ - ๒.๓๔ และจะเพิ่มมากขึ้นทุกปี

ช่วงอายุและจำนวนประชากร

มีชาวซองเป็นชาวพื้นเมือง ประชากรส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรม กระจายอยู่ทั่วไปในชนบท มีประชากรทั้งสิ้น ๗๑๗,๓๔๙ คน ชาย จำนวน ๓๕๒,๕๖๖ คน หญิง จำนวน ๓๖๔,๗๘๓ คนช่วงอายุที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด คือ อายุระหว่าง ๓๕-๓๙ ปี จำนวน ๖๓,๗๓๖ คน ช่วงอายุที่มีจำนวนประชากรน้อยที่สุด คือ อายุ ๑๐๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๑๕ คน

ที่มา : ทะเบียนราษฎร์จังหวัดระยอง ข้อมูล ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑

ข้อมูลเชิงสถิติที่สำคัญในพื้นที่ ผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี ๒๕๖๑ เป้าหมาย ๑๕๒,๕๙๕ ครัวเรือน ๕๔ ตำบล ๔๓๔ หมู่บ้าน ๑๖๗ ชุมชน

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดระยอง

๓. สภาพทางสังคม

การศึกษา การจัดการศึกษาของจังหวัดระยอง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และตามโครงสร้างใหม่ของการปฏิรูปกระทรวงศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ มีการจัดการศึกษา แบ่งออกเป็น ๓ รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งจังหวัดระยอง มีจำนวนหน่วยงานทางการศึกษา ทั้งหมด ๕๕๕ แห่ง ประกอบด้วย

๑) กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) จำนวน ๓๕๕ แห่ง

๒) กระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน ๑๕๖ แห่ง

๓) สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) จำนวน ๔ แห่ง

๔) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) จำนวน ๓๙ แห่ง

๕) กระทรวงกลาโหม กองทัพเรือ (ทร.) จำนวน ๑ แห่ง

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง ข้อมูล ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๑

โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีจำนวน ๓ แห่ง และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง ๑ แห่ง ได้แก่

๑) โรงเรียนมัธยมตากสินระยอง มีจำนวนนักเรียน ๓,๒๙๕ คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๒๔๖ คน

๒) โรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง มีจำนวนนักเรียน ๓,๐๑๖ คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๓๓๓ คน

๓) โรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินบ้านค่าย (วัดหวายกรอง) มีจำนวนนักเรียน ๑,๙๗๑ คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๑๖๒ คน

๔) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง มีจำนวนนักศึกษา ๑๖๒ คน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน ๒๐ คน

ที่มา : กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

สาธารณสุขจังหวัดระยอง จังหวัดระยอง มีโรงพยาบาลศูนย์ ๑ แห่ง จำนวน ๕๙๗ เตียง โรงพยาบาลทั่วไป ๒ แห่ง จำนวน ๓๖๒ เตียง โรงพยาบาลชุมชน ๖ แห่ง จำนวน ๒๗๓ เตียง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ๙๕ แห่ง โรงพยาบาลเอกชน ๕ แห่ง จำนวน ๓๙๕ เตียง คลินิก จำนวน ๓๘๒ แห่ง มีจำนวนแพทย์ ๑๔๘ คน ทันตแพทย์ ๕๔ คน เภสัชกร ๑๐๐ คน พยาบาล ๑,๖๔๕ คน พยาบาลเทคนิค ๓๑ คน ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาด้วย ๕ โรคสำคัญ ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือด โรคหลอดเลือดสมอง และโรคมะเร็ง

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลข่าวสารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑

๔. อาชญากรรม คดีอาชญากรรม ได้แก่ คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ โจรกรรม รถจักรยานยนต์ โจรกรรมรถยนต์ ฉ้อโกง และยักยอก พบว่าจังหวัดระยองมีจำนวนคดีประเภทนี้สูง ซึ่งจะสังเกตได้ว่าคดีประเภทนี้ จะเกิดมากในพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมหนาแน่น และอาจมีคนต่างถิ่นเข้ามา รายงานฐานความผิดคดีอาญาที่สำคัญของตำรวจภูธรจังหวัดระยองปี ๒๕๖๐ มีคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ ๔๙๑ คดี, คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ๑,๐๑๐ คดี,คดีที่น่าสนใจ ๔๕๑ คดี และคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ๙,๐๕๙ คดี

ยาเสพติด สถานการณ์ยาเสพติดของจังหวัดระยองอยู่ในระดับไม่รุนแรงไม่พบการผลิตในพื้นที่มีผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดกระจายตัวอยู่ในทุกพื้นที่ของอำเภอ สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดสามารถควบคุมได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน แต่เนื่องจากปัญหายาเสพติดมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อไม่ให้ปัญหายาเสพติดขยายตัวมากขึ้นประกอบกับสถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบันเริ่มปรากฏปัญหาเพิ่มมากขึ้น ยังคงมีบางพื้นที่ที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษและต้องเร่งรัดดำเนินการแก้ไขปัญหาพื้นที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดและแหล่งมั่วสุม พื้นที่แพร่ระบาด ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง อำเภอนิคมพัฒนา อำเภอปลวกแดง และมาบตาพุด เครือข่ายกลุ่มการค้า ได้แก่ เครือข่ายกลุ่มผู้ต้องหาพ้นโทษ หรือได้รับการพักการลงโทษแล้วมาจับกลุ่มรวมกันค้ายาเสพติด

การสังคมสงเคราะห์

การดำเนินการด้านสังคมสงเคราะห์ของจังหวัดระยอง เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยอง ได้ให้การช่วยเหลือเป็นเงินสงเคราะห์ผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดระยอง ได้ให้การช่วยเหลือเป็นเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดระยอง ได้ให้การช่วยเหลือเป็นเงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและไร้ที่พึ่ง นิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง ให้การช่วยเหลือเป็นเครื่องอุปโภคบริโภคและผ้าห่มกันหนาว ทั้งนี้จังหวัดระยอง ยังมีสถานสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กในสถานแรกรับ (รับเด็กอายุ ๖ - ๑๘ ปี) มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

ปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง อยู่ระหว่างดำเนินการถมที่และปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่อใช้ในการก่อสร้างศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจังหวัดระยอง เพื่อให้เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน มีการให้บริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขที่สะดวก รวดเร็วทันสมัยและมีมาตรฐานสากล รองรับการพัฒนาและมีเครือข่ายการส่งต่อผู้ป่วยที่ต้องการรักษาเฉพาะทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พื้นที่ก่อสร้างบริเวณหลังสวนสน ตำบลแกลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง)

ประชากรแฝง จากการสำรวจจำนวนประชากรแฝงโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพบว่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีประชากรแฝงจำนวน ๔๕๕,๑๓๘ คาดการณ์แนวโน้มประชากรแฝงจังหวัดระยองในระยะข้างหน้าคาดว่าประชากรแฝงจังหวัดระยองจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น ๗๙๖,๕๑๐ คน เป็นอย่างน้อยในปี ๒๕๖๐ ซึ่งขณะนี้จังหวัดระยองได้แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานขึ้นเพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับประชากรแฝง เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อไป

แรงงาน เดือนธันวาคม ๒๕๖๐ ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน ๕๔๙,๘๕๐ คน แยกเป็นผู้มีงานทำ ๕๔๐,๔๔๒ คน ผู้ว่างงาน ๗,๕๘๕ คน ผู้ รอคอยฤดูกาล ๑,๘๒๒ คน ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน ๑๙๐,๔๖๖ คน และผู้อายุต่ำกว่า ๑๕ ปี มีจำนวน ๑๕๙,๘๕๗ คน ประชากรของจังหวัดระยองว่างงานทั้งสิ้น ๗,๘๕๘ คน แรงงานต่างด้าวรวมทุกประเภท จำนวน ๙๕,๕๙๔ คน สถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคม จำนวน ๘,๗๔๔ แห่ง

ส่วนที่ ๒
การประเมินประสิทธิภาพของการบริหารจัดการป้องกัน ระงับยับยั้งการระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

แนวทางการดำเนินงาน

๑. แนวทาง กลไก กระบวนการและการบริหารจัดการแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม จากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตาม พ.ร.ก กู้เงิน ฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑) โดยมีอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จำนวนทั้งสิ้น ๑,๖๔๒ คน

๒. แผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตาม พ.ร.ก.กู้เงินฯ ๑ล้านล้านบาท(รอบที่๑/๒/๓) และแผนงานอื่นๆ

แผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตาม พ.ร.ก.กู้เงินฯ ๑ล้านล้านบาท ที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เสนอขอ แต่ยังไม่ได้รับการอนุมัติ รวม ๑๗ โครงการ คือ

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
๑	โครงการปรับปรุงท่าเรือเพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	๒๙๖,๐๐๐,๐๐๐
๒	โครงการป่าชายเลนในเมืองจังหวัดระยอง ป่าชายเลนพระเจดีย์กลางน้ำ อัญมณีหนึ่งเดียวในระยอง ระยะที่ ๓	๘๒,๐๐๐,๐๐๐
๓	โครงการป่าชายเลนในเมืองจังหวัดระยอง ป่าชายเลนพระเจดีย์ กลางน้ำ อัญมณีหนึ่งเดียวในระยอง ระยะที่ ๔	๘๐,๐๐๐,๐๐๐
๔	โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่แนวถนนเฉลิมบูรพาชลทิตสู่การพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้เชิงนิเวศอย่างยั่งยืน และพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ	๕๒,๐๐๐,๐๐๐
๕	โครงการจัดตั้งศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนพฤกษศาสตร์บ้านเพ ตำบลแกลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง	๙๖,๐๐๐,๐๐๐
๖	โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริจังหวัดระยอง (ระยะที่ ๒)	๔๖,๙๐๐,๐๐๐
๗	โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริจังหวัดระยอง (ระยะที่ ๓)	๕๕,๓๐๐,๐๐๐
๘	โครงการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดระยอง โดยทำการวางท่อน้ำประปาพื้นที่ตำบลชุมแสงและตำบลป่ายุบใน อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง	๑๘,๔๘๒,๐๐๐

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
๙	โครงการก่อสร้างศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จังหวัดระยอง ช่วงที่ ๑	๒๗๔,๐๐๐,๐๐๐
๑๐	โครงการก่อสร้างศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จังหวัดระยอง ช่วงที่ ๒	๓๖๗,๖๐๐,๐๐๐
๑๑	ก่อสร้างอาคารเรียน ภายในพื้นที่วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ตากสินระยอง	๒๒๔,๐๐๐,๐๐๐
๑๒	ก่อสร้างปรับปรุงถนนรย.ถ.๑๐๐๑๐ สายบ้านยายจั่น-บ้านสังขฤกษ์ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง	๕๗,๕๗๖,๐๐๐
๑๓	ก่อสร้างปรับปรุงถนน รย.ถ.๑๐๐๑๗ สายตอนต่อทางเทศบาลตำบลแกลงกะเฉดควบคุม – หาดใหญ่ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง	๑๒๒,๙๖๗,๐๐๐
๑๔	ก่อสร้างปรับปรุงถนน รย.ถ.๑๐๐๓๖ สายตอนแยกทางหลวง หมายเลข ๓ (เขาดิน) – หนองเสม็ด อำเภอแกลง,อำเภอเขาชะเมาจังหวัดระยอง (ระยะที่ ๑)	๓๒๕,๗๑๐,๐๐๐
๑๕	ก่อสร้างปรับปรุงถนน รย.ถ.๑๐๐๓๖ สายตอนแยกทางหลวง หมายเลข ๓ (เขาดิน) – หนองเสม็ด อำเภอแกลง,อำเภอเขาชะเมาจังหวัดระยอง (ระยะที่ ๒)	๓๖๖,๓๓๒,๐๐๐
๑๖	ปรับปรุงถนน อบจ.รย.๐๒๐๓ สายบ้านเนินอู่ทอง – บ้านชำฆ้อ อำเภอแกลง, อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง	๑๔,๔๗๓,๐๐๐
๑๗	ก่อสร้างปรับปรุงถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสายซอยเทศบาล ๑๑	๒๓,๓๐๐,๐๐๐
รวมงบประมาณ		**๒,๕๐๒,๖๔๐,๐๐๐**

แต่ยังไม่ได้รับงบประมาณ จึงได้คัดเลือกเสนอคณะรัฐมนตรีสัญจร ระหว่างวันที่ ๒๔ ถึง ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ (ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต)	งบประมาณ
๑	ก่อสร้างศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจังหวัดระยอง	๖๔๑,๐๐๐,๐๐๐
๒	ก่อสร้างอาคารเรียนภายในพื้นที่วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง	๒๒๔,๐๐๐,๐๐๐
๓	ก่อสร้างโรงเรียนนานาชาติตากสินแกลง(ระดับประถมศึกษา)	๒๑๐,๔๐๐,๐๐๐
๔	โครงการป่าชายเลนในเมืองจังหวัดระยอง ป่าชายเลนพระเจดีย์กลางน้ำ อัญมณีหนึ่งเดียวในระยอง	๑๖๒,๐๐๐,๐๐๐
๕	โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริ	๑๑๒,๒๐๐,๐๐๐
รวมงบประมาณ		**๑,๓๕๐,๒๐๐,๐๐๐**

กลไก กระบวนการและการบริหารจัดการแผนงาน โครงการ ตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid – 19) ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพระราชบัญญัติเงินกู้ฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑)

สถานการณ์เศรษฐกิจของจังหวัดระยอง

จังหวัดระยองมีฐานเศรษฐกิจหลัก ๓ ประเภท ประกอบด้วย

๑. ด้านอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นฐานเศรษฐกิจหลัก ประมาณร้อยละ ๗๐-๘๐

๒. ด้านการท่องเที่ยว

๓. ด้านการเกษตร และประมง

ในการนี้ ฐานเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid – 19) ในขณะที่ ด้านการเกษตร และอุตสาหกรรมยังสามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดระยองได้ในระดับที่ดีอยู่ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองจึงให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวซึ่งจะช่วยให้เกิดการจ้างงาน การประกอบธุรกิจต่อเนื่องและสร้างรายได้ เป็นลำดับแรก โดยได้กำหนดแผนงาน โครงการซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำไปสู่เป้าหมายดังกล่าว จำนวน ๑๗ โครงการ โดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพระราชกฤษฎีกากู้เงิน ๑ ล้านล้านบาท ประกอบด้วย

๑. โครงการปรับปรุงท่าเรือเพ ตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง งบประมาณ ๒๙๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อสร้างและปรับปรุงท่าเรือเพ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ และสร้างภาพลักษณ์การท่องเที่ยวที่ดีของจังหวัดระยอง รวมทั้งเพื่อพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง

๒. โครงการโครงการป่าชายเลนในเมืองจังหวัดระยอง ป่าชายเลนพระเจดีย์กลางน้ำอัญมณีหนึ่งเดียวในระยอง ระยะที่ ๓ งบประมาณ ๘๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลนให้คงความสมบูรณ์ กับเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ และท่องเที่ยวเชิงนิเวศทรัพยากรป่าชายเลน รวมทั้งเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคม รองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ให้กับประชาชนจังหวัดระยอง และประเทศไทย

๓. โครงการป่าชายเลนในเมืองจังหวัดระยอง ป่าชายเลนพระเจดีย์กลางน้ำอัญมณีหนึ่งเดียวในระยอง ระยะที่ ๔ งบประมาณ ๘๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการสงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลนให้คงความสมบูรณ์ กับเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ และท่องเที่ยวเชิงนิเวศทรัพยากรป่าชายเลน รวมทั้งเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจและสังคม รองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ให้กับประชาชนจังหวัดระยอง และประเทศไทย

๔. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่แนวถนนเฉลิมบูรพาชลทิตสู่การพัฒนาเป็นศูนย์การเรียนรู้เชิงนิเวศอย่างยั่งยืนและพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ งบประมาณ ๕๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใหม่ซึ่งเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ และพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยอนุรักษ์ป่าชายเลนในพื้นที่จังหวัดระยองให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในพื้นที่ อนุรักษ์ป่าชายเลน พันธุ์ไม้หายาก ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดสัตว์น้ำ

๕. โครงการ จัดตั้งศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนพฤกษศาสตร์บ้านเพ ตำบลแกลง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง งบประมาณ : ๙๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพและโอกาสในการใช้ที่ดินของ

สวนพฤกษศาสตร์บ้านเพ ให้มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับศูนย์ฟื้นฟูผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เพื่อทำกิจกรรมสันทนาการและการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ กับเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์บ้านเพให้เป็นศูนย์ศึกษาธรรมชาติสวนพฤกษศาสตร์ รวมทั้งเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติสำหรับประชาชน นักท่องเที่ยว และเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติของเด็กและเยาวชน

๖. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริจังหวัดระยอง (ระยะที่ ๒) งบประมาณ ๔๖,๙๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจรวมทั้งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดระยอง

๗. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในศูนย์บริการการพัฒนาปลวกแดงตามพระราชดำริจังหวัดระยอง (ระยะที่ ๓) งบประมาณ ๕๕,๓๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจรวมทั้งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ของจังหวัดระยอง

๘. โครงการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดระยองโดยทำการวางท่อจ่ายน้ำประปาในพื้นที่ตำบลชุมแสงและตำบลป่ายุบใน อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง งบประมาณ ๑๘,๔๘๒,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับอุปโภค – บริโภค และการเกษตร และเพื่อรองรับการเจริญเติบโตจากโครงการพัฒนาพื้นที่วังจันทร์วัลเลย์ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอวังจันทร์

๙. โครงการก่อสร้างศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจังหวัดระยอง ช่วงที่ ๑ งบประมาณ ๒๗,๔๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อสร้างศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และเพื่อให้จังหวัดระยอง มีการให้บริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขที่สะดวก รวดเร็ว ทันสมัยและมีมาตรฐานสากล

๑๐. โครงการก่อสร้างศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจังหวัดระยอง ช่วงที่ ๒ งบประมาณ ๓๖๗,๖๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อสร้างศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน กับเพื่อให้จังหวัดระยอง มีการให้บริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขที่สะดวก รวดเร็ว ทันสมัยและมีมาตรฐานสากล

๑๑. โครงการก่อสร้างอาคารเรียน ภายในพื้นที่วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง งบประมาณ ๒๒๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้ตอบรับกับความต้องการกำลังคนตามนโยบายพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Economic Corridor Development และ Thailand 4.0 ในกลุ่มอุตสาหกรรม New Engine of Growth ซึ่งประกอบด้วยอุตสาหกรรมกลุ่ม First S-curve & New S-curve

๑๒. โครงการก่อสร้างปรับปรุงถนน รย.ถ.๑๐๐๑๐ สายบ้านยายจั่น-บ้านสังขฤกษ์ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง งบประมาณ ๕๗,๕๗๖,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและแก้ไขปัญหาการจราจรแก่ราษฎรผู้ใช้เส้นทางในการสัญจร โดยเฉพาะรถบรรทุกขนาดใหญ่ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

๑๓. โครงการก่อสร้างปรับปรุงถนน รย.ถ.๑๐๐๑๗ สายตอนต่อทางเทศบาลตำบลแกลงกะเฉดควบคุม – หาดใหญ่ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง งบประมาณ ๑๒๒,๙๖๗,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาความเดือนร้อนและแก้ไขปัญหาการจราจรให้แก่ราษฎรผู้ใช้เส้นทางในการสัญจรโดยเฉพาะรถบรรทุกขนาดใหญ่ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของราษฎรผู้สัญจร

๑๔. โครงการก่อสร้างปรับปรุงถนน รย.ถ.๑๐๐๓๖ สายตอนแยกทางหลวงหมายเลข ๓ (เขาดิน) – หนองเสม็ด อำเภอแกลง อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง (ระยะที่ ๑) งบประมาณ ๓๒๕,๗๑๐,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและแก้ไขปัญหาการจราจรแก่ราษฎรผู้ใช้เส้นทางในการสัญจร โดยเฉพาะรถบรรทุกขนาดใหญ่ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเขาชะเมา

๑๕. โครงการก่อสร้างปรับปรุงถนน รย.ถ.๑๐๐๓๖ สายตอนแยกทางหลวงหมายเลข ๓ (เขาดิน) – หนองเสม็ด อำเภอแกลง อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง (ระยะที่ ๒) งบประมาณ ๓๖๖,๓๓๒,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและแก้ไขปัญหาการจราจรแก่ราษฎรผู้ใช้เส้นทางในการสัญจร โดยเฉพาะรถบรรทุกขนาดใหญ่ ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และเพื่อส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเขาชะเมา

๑๖. โครงการปรับปรุงถนน อบจ.รย.๐๒๐๓ สายบ้านเนินอู่ทอง – บ้านชำฆ้อ อำเภอแกลง อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง งบประมาณ ๑๔,๔๗๓.๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและแก้ไขปัญหาการจราจรแก่ราษฎรผู้ใช้เส้นทางในการสัญจร โดยเฉพาะรถบรรทุกขนาดใหญ่ ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และราษฎรในพื้นที่ใช้เป็นเส้นทางสัญจร รวมทั้งขนส่งสินค้าทางการเกษตรเข้าสู่ตัวเมืองระยอง และจากตัวเมืองระยองไปยังอำเภอบ้านค่ายได้รับความสะดวกรวดเร็ว

๑๗. โครงการปรับปรุงถนนคอนกรีตเสริมเหล็กสาย ซอยเทศบาล ๑๑ หมู่ที่ ๕ เทศบาลตำบลสำนักท้อน อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง งบประมาณ ๒๓,๓๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและแก้ไขปัญหาการจราจรแก่ราษฎรผู้ใช้เส้นทางในการสัญจร โดยเฉพาะรถบรรทุกขนาดใหญ่ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเพื่อให้ราษฎรในพื้นที่ใช้เป็นเส้นทางสัญจร และขนส่งสินค้าทางการเกษตรเข้าสู่ตัวเมืองระยอง กับจากตัวเมืองระยองไปยังอำเภอบ้านค่ายได้รับความสะดวกรวดเร็ว

ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง คาดหวังผลสำเร็จในอนาคตอันใกล้เพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจ จึงประสงค์จะทำโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่สามารถสนับสนุนทั้งการท่องเที่ยว การค้าการลงทุน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจให้กับจังหวัด แต่การขอรับการจัดสรรงบจัดสรรงบประมาณดังกล่าวยังไม่รับการพิจารณาอนุมัติ ซึ่งในเบื้องต้น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีแนวทางการอนุมัติโครงการ ในลักษณะการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากเพื่อสร้างความเข้มแข็งภายในก่อน จึงพิจารณาอนุมัติโครงการประเภทสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับชุมชน เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตร โครงการเกี่ยวกับการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า และโครงการในลักษณะส่งเสริมการสร้างอาชีพในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ สำหรับโครงการโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ยังไม่ได้รับการพิจารณาแต่อย่างใด ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองได้ใช้โอกาสในคราวที่จะมีการประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการนอกสถานที่ ที่จังหวัดระยอง ในวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๓ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินโครงการดังกล่าว

สำหรับการแก้ไขปัญหาระยะสั้น เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ได้บูรณาการกับส่วนราชการในพื้นที่ที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการช่วยเหลือกลุ่มแรงงานที่ถูกเลิกจ้าง และผู้ยากจนทั่วไป โดยให้การสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมการสร้างงาน สร้างอาชีพตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บุคลากรตำแหน่งในขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการนำแผนงานโครงการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯที่สมควรได้รับเพิ่มพูนความรู้ความเชี่ยวชาญให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น และในเรื่องต่างๆ ดังนี้

แนวคิดทักษะที่โลกต้องการหลังยุคโควิด-๑๙

๑. ชาร์ลส์ ดาร์วิน (Charles Darwin) ทฤษฎีวิวัฒนาการ “ไม่ใช่คนแข็งแรงที่สุด หรือคนฉลาดที่จะอยู่รอด แต่เป็นคนที่สามารถปรับตัวได้ดีที่สุดต่างหาก

๒. การรวมรวบจากความรู้คณบดีวิทยาลัยนานาชาติ มาหวิทยาลัยในงาน MUIC VIRTUAL OPEN DAYS ๒๐๒๐ ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงจุฬธิดา โฉมฉาย และคุณพัชรี รักษาวงศ์ กล่าวว่า ทักษะที่จำเป็น ๔ ด้าน

๒.๑ ทักษะในการมองภาพรวมของปัญหา

๒.๒ ทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

๒.๓ ทักษะการสื่อสารเชิงบวก

๒.๔ ทักษะภาษาที่ ๔ ภาษา Coding การเขียนโปรแกรม

๓. คุณมัณฑิตา จินดา จากคำกล่าวของ Alvin Toffler ว่า “คนไม่มีการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ไม่ใช่คนอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ แต่เป็นคนที่ไม่สามารถที่จะเรียนรู้ หรือลบสิ่งที่เรียนรู้เดิมออกไป เพื่อมาเรียนรู้สิ่งใหม่” หลังโควิด ต้องเปลี่ยนวิธีคิด ปรับทัศนคติ และพัฒนาทักษะ ดังนี้

๓.๑ Unlearn ละทิ้งทักษะเดิม

๓.๒ Relearn ทักษะที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติมอีก

๓.๒.๑ Digital Skill ทักษะด้านดิจิทัล Data เพื่อทำความเข้าใจลูกค้า และเรียนรู้ Platform ออนไลน์ต่าง ๆ

๓.๒.๒ Soft Skill อนาคตหุ่นยนต์จะเข้ามาทำงานแทนที่มนุษย์โดยเฉพาะงานที่ทำซ้ำหรืองานอันตราย

๓.๓ Learn ทักษะที่ต้องเรียนรู้ใหม่

๓.๒.๑ Digital Skill Soft Skill ทักษะด้านดิจิทัล เช่น หากธุรกิจไม่มี Digital Asse ต้องสร้างขึ้นมา หรือปรับทักษะที่เหมือนกับการเรียนรู้ใหม่

๓.๒.๒ Soft Skill ได้แก่ Empathy ต้องทำ ความเข้าใจลูกค้า

๔. นายพัฒนชัย กุลสิริสวัสดิ์ กรรมการผู้จัดการใหญ่ กลุ่มบริษัทชัยบูรณ์ บราเดอร์ส จำกัด กล่าวในการบรรยายหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕ เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๓

เราจะเป็นผู้เปลี่ยนหรือผู้ถูกเปลี่ยน โดยพิจารณาจาก

๔.๑ ไวต่อการรับรู้ของการเปลี่ยนแปลง

๔.๒ ไวต่อการปรับปรุงและพัฒนา

ผู้นำต้องคิดเสนอว่า การปรับปรุงพัฒนา (นวัตกรรม) คือ หัวใจของการทำให้องค์การยั่งยืน

จากแนวคิดดังกล่าว องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ได้ให้ข้อมูลว่า ได้เตรียมบุคลากรด้านการปรับตัวรองรับสถานการณ์ โดยเพิ่มทักษะด้านเทคโนโลยี แก่บุคลากร โดยเฉพาะกองแผนและงบประมาณ กองช่าง กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กองคลัง โรงเรียนในสังกัด

แต่มีข้อเสนอจากการสนทนา ควรมีการวางระบบพัฒนาบุคลากรทั้งระบบ โดย

๑. พัฒนาทักษะพื้นฐานทั้งองค์กร ควรพัฒนา ทักษะในการมองภาพรวมของปัญหา ทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะด้านดิจิทัล และทักษะความฉลาดทางอารมณ์

๒. พัฒนาทักษะ ผู้บริหาร หัวหน้า ที่ควรมีทักษะเพิ่ม ทักษะการสื่อสารเชิงบวก ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการสอนงาน

ผลการดำเนินงาน (ตั้งแต่ต้นเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ จนถึงเวลาที่ทำการศึกษา)

๑. มีมาตรการและกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการภายใต้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ปรับแผนและเกลี่ยงบประมาณประจำปี ๒๕๖๓ จำนวน ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อนำไปใช้ในการกระตุ้นและเยียวยาเศรษฐกิจสังคมของระยองในระยะเร่งด่วน

๒) นำเสนอโครงการขนาดใหญ่จำนวน ๑๗ โครงการที่ช่วยเยียวยาและฟื้นฟูเศรษฐกิจ โดยใช้งบประมาณในวงเงิน ๒,๕๐๐ ล้านบาท

๓) เพิ่มรายได้ในมาตรการการจัดเก็บภาษี เช่น การเก็บภาษีล้อเลื่อน ให้คนระยองปรับมาใช้ทะเบียนรถในจังหวัดระยอง

๔) ขอความร่วมมือภาครัฐทั่วประเทศให้มาจัดประชุมสัมมนาที่จังหวัดระยอง

๕) จัดงานแสดงและขายสินค้าโอทอป ตลอดจนสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนในพื้นที่ และส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

๖) จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เช่น จัดกิจกรรมขี่จักรยาน จัดงานวิ่ง จัดแข่งกีฬาทางน้ำ

๗) ใช้งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด จัดซื้อผลิตภัณฑ์ป้องกันโควิด ๑๙ เช่น เจลแอลกอฮอล์ เพื่อให้ชุมชนเกิดความปลอดภัย

๘) ใช้สถานที่ภายในอาคารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อสอนประชาชนหรือชุมชนในพื้นที่จัดทำหน้ากากอนามัยในการป้องกันตนเอง

๙) จัดกิจกรรมสร้างความเชื่อมั่นในการต่อสู้กับโควิด ๑๙ เช่น จัดงานแสดงสินค้า และกรณีที่เกิดเหตุอียิปต์ ได้สร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนทั้งประเทศในการมาท่องเที่ยวที่จังหวัดระยอง โดยให้เงินทันทีหากมาเที่ยวระยองแล้วติดโรคโควิด ๑๙

๑๐)ร่วมกับกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและสร้างความเชื่อมั่นในจังหวัดระยอง เช่น ถ่ายภาพยนตร์

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน แนวทางแก้ไข

๑. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

๑) งบประมาณรอบที่ ๑ ตามแผนในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ไม่ได้รับการสนับสนุนตามแผนงานและโครงการที่เสนอขอไปยังรัฐบาล

๒) การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่สามารถดำเนินการนอกเหนือจากภารกิจที่กำหนดได้ ทำให้การทำงานเยียวยาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนไม่ได้รับการแก้ไข ส่วนใหญ่เป็นภารกิจของหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคและหน่วยงานปกครองท้องถิ่นอื่น

๓) งบประมาณในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมีไม่เพียงพอในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่

๒. แนวทางแก้ไข

๑) บูรณาการงบประมาณตามโครงการเดิมที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไปแล้ว

๒) จัดความสำคัญของโครงการในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน

๓) ปรับลดงบประมาณของสำนัก/กอง ที่ดูว่ายังไม่มีความจำเป็นเร่งรัด เช่น โครงการศึกษาดูงาน โครงการอบรมพัฒนาบุคลากร เป็นต้น

๔) ศึกษาและเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามแผนงานโครงการที่จะของบประมาณร่วมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากเวลาของบประมาณจากส่วนกลาง โครงการที่ได้รับอนุมัติจะเป็นโครงการที่พร้อมดำเนินการ ไม่ใช่โครงการศึกษาความพร้อม

๕) จัดหามาตรการเพิ่มรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เช่น มาตรการทางภาษี

๖) ส่งเสริมระบบเศรษฐกิจที่สมดุล และให้ประชาชนสามารถดูแลตัวเองได้บนพื้นฐานของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๗) อบรมเตรียมความพร้อมให้กับคนที่ตกงาน เพื่อรองรับเศรษฐกิจที่กำลังจะฟื้นตัว

๘) พัฒนาศักยภาพภาคการเกษตร โดยให้เป็น Smart Farmer เพื่อให้คนรุ่นใหม่เข้ามาพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ต่อจากบรรพบุรุษโดยใช้เทคโนโลยีมาช่วย

๙) กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาให้จังหวัดระยองเป็น จังหวัดครัวอาหารของโลก โดยเฉพาะด้านผลไม้และประมง

ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

๑) ประชาชนมีงานทำ สามารถผลิตสินค้า ประกอบการค้าขายและให้บริการได้โดย ณ ปัจจุบัน เมื่อเทียบกับก่อนเกิดเหตุการณ์โควิด ๑๙ ถือว่าฟื้นตัวในภาพรวมได้ประมาณ ๘๐ %

๒) ผู้ที่เลิกจ้าง ได้รับการอบรมฟื้นฟูและเตรียมการรองรับการจ้างงานในกรณีที่มีการฟื้นตัวอย่างสมบูรณ์

ทัศนคติของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคท้องถิ่น ภาคประชาชนและผู้ได้รับผลกระทบ

ได้รับความเป็นอย่างดีจากภาคส่วนต่าง ๆ ในการช่วยกันแก้ไขปัญหา ตั้งแต่มิติเครือข่ายขององค์การปกครองท้องถิ่น ภาคประชาสังคม เช่น หอการค้า สภาอุตสาหกรรม หน่วยงานส่วนราชการมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการดำเนินการร่วมกัน รวมทั้งภาคประชาชนมีความร่วมมือในการทำงานอย่างเข้มแข็ง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

๑) วิสัยทัศน์และภาวะผู้นำของผู้บริหารในการจัดการความเสี่ยง

๒) การประสานงานกับหน่วยงานราชการในส่วนจังหวัดเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและไร้รอยต่อ ทำงานแก้ไขปัญหาของประชาชนได้เป็นอย่างดี

๓) ความเข้มแข็งของทีมเครือข่าย ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมในพื้นที่ มีความเป็นเอกภาพ

๔) ประชาชนมีความศรัทธาและเชื่อมั่นในการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำให้การขับเคลื่อนได้รับการยอมรับและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

๕) ขับเคลื่อนใช้ศาสตร์ที่เหมาะสมกับภูมิประเทศ ศาสตร์พระราชา

๖) การบริหารโดยธรรมาภิบาล บนฐานข้อมูล สร้างเครือข่าย

๗) นำเทคโนโลยีมาใช้แก้ไขปัญหา ทันกับสถานการณ์

บทเรียนทางการบริหารราชการที่ได้รับจากการดำเนินงาน

๑) การบริหารจัดการในภาวะวิกฤตเป็นหัวใจของผู้บริหาร การทำงานเชิงรุกเข้าถึงปัญหาอย่างรวดเร็ว

๒) การบูรณาการทำงานระหว่างภาคส่วนเป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จ

๓) การมองไปข้างหน้าของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

๔) การต่อยอด ขยายโอกาส ไม่จมอยู่กับของเดิม

๕) การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

๖) ปัญหาไม่ใช่อุปสรรค แต่ปัญหาคือแหล่งเรียนรู้และโอกาส

๑๐) ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการฟื้นฟู

ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)

๑) การคงระบบเฝ้าระวัง ดูแล ควบคุมที่ดี แบบ new normal เพราะพื้นฐานของการฟื้นฟู จะต้องมีระบบการเฝ้าระวัง ดูแล ควบคุมที่ดี ทั้งสถานการณ์ไม่มีผู้ติดเชื้อในประเทศ และสถานการณ์มีผู้ติดเชื้อแบบควบคุมได้รวดเร็ว คงอันดับเป็นเบอร์ต้นๆของโลก จะเป็นรากฐานที่ดีเลิศในการฟื้นฟู

๒) การฟื้นฟูระยะเร่งด่วน ต้องสร้างกำลังซื้อ และกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เหมาะสม เช่น ไทยรวยเที่ยวไทย และเปิดรับเศรษฐีต่างชาติเข้าไทยในกิจกรรมที่เหมาะสม นอกจากสร้างกำลังซื้อ ยังสร้างภาพลักษณ์ประเทศ

๓) การฟื้นฟูระยะต่อไป ใช้งบลงทุน สร้างเครื่องยนต์เศรษฐกิจใหม่รับ new normal เช่น การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ อุตสาหกรรมการค้าใหม่ เกษตรใหม่

ภาพกิจกรรมการศึกษาเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)
ณ องค์การบริหารจังหวัดระยอง และท่าเรือบ้านเพ

การประเมินประสิทธิภาพของการบริหารจัดการป้องกัน ระงับยับยั้งการระบาดของโรคไวรัสโควิด-19 ในระดับหมู่บ้าน

รายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)
การประเมินประสิทธิภาพการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม
จากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ในระดับหมู่บ้าน
บ้านสระแก้ว หมู่ที่ ๓ ตำบลสำนักท้อน อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง

จัดทำโดย

กลุ่มปฏิบัติการที่ ๙ (ก.ป.๙)

นางสาวอรอาภา	โล่ห์วีระ	ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการพัฒนาเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง
นายอภิชาติ	สาราบรรณ์	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดพัทลุง
นายวรศิษย์	พุฒจีบ	นายอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
นายวิรุฬห์	สิทธิวงศ์	นายอำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา
นายสุทธิโรจน์	เจริญธนะศักดิ์	นายอำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
นายนิรันดร์	ปราบอักษร	นายอำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่
นายอธิราช	กนกเวชยันต์	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดอ่างทอง
นายกฤษฎิ์	พูนเกษม	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดอำนาจเจริญ
นายธเนศ	มั่นน้อย	เลขานุการกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
พ.ต.อ.หฤษฎ์	เอกอุรุ	ผู้กำกับการ ๓ กองบังคับการสืบสวนสอบสวน สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

คำนำ

การศึกษาเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรมหลักสูตร “นักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕” ของสถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อนำบทเรียน และประสบการณ์จากการมีส่วนร่วมในพื้นที่จริงนำไปใช้ในการบริหารราชการ และสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับประสบการณ์ การบริหารราชการให้แก่ผู้เข้าอบรมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานได้กว้างขวางมากขึ้น โดยกำหนดพื้นที่การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ ณ จังหวัดระยอง ในประเด็นหัวข้อ “การประเมินประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ในระดับหมู่บ้าน บ้านสระแก้ว หมู่ที่ ๓ ตำบลสำนักท้อน อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง” ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ เพื่อศึกษาการประเมินประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19)

ทั้งนี้คณะผู้จัดทำได้รับความร่วมมืออย่างดีจากทุกภาคส่วนหวังว่าการศึกษาดูงาน “การศึกษาเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learming)” ในเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยราชการทั้งท้องที่ ท้องถิ่น ทั้งภาคเอกชน ประชาชนในพื้นที่สามารถนำไปใช้ประยุกต์ในการบริหารงานได้กว้างขวางมากขึ้น และขอบคุณผู้มีส่วนช่วยเหลือในรายงานเล่มนี้สำเร็จมา ณ โอกาสนี้ด้วย

คณะผู้จัดทำ
นักศึกษาหลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ ๗๕
กลุ่มปฏิบัติการที่ (กป.) ๙

กรอบการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learming)
หลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕
ประเด็นหัวข้อ
“การประเมินประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ในระดับหมู่บ้าน บ้านสระแก้ว หมู่ที่ ๓ ตำบลสำนักท้อน อำเภอบ้านฉาง ในพื้นที่จังหวัดระยอง”

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ประวัติความเป็นมาและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองของพื้นที่ที่ทำการศึกษา

- ประวัติและความเป็นมาของหมู่บ้าน

บ้านสระแก้วก่อตั้งขึ้นเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. ๒๔๐๐ เป็นหมู่บ้านดั้งเดิม สภาพพื้นที่เหมาะแก่การทำการเกษตร แรกเริ่มมีผู้อาศัยประมาณ ๒๐ – ๓๐ ครอบครัว บ้านสระแก้วเริ่มแรกมีชื่อว่าบ้านหนองสระ ต่อมาหลวงพ่อจำรัสได้ตั้งวัดขึ้น และหลังวัดมีสระน้ำที่มีน้ำใสสะอาดเหมือนแก้ว ชาวบ้านจึงเรียกว่า “สระแก้ว” ต่อมาจึงเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านหนองสระเป็น “บ้านสระแก้ว” ปัจจุบันบ้านสระแก้วมีเขตพื้นที่แบ่งเป็นหมู่ที่ ๓ บ้านสระแก้ว ชุมชนสระแก้ว ๑ และชุมชนสระแก้ว ๒

- ที่ตั้งและอาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	หมู่ที่ ๖ ตำบลสำนักท้อน อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง และอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	หมู่ที่ ๔ ตำบลสำนักท้อน อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	หมู่ที่ ๘ ตำบลสำนักท้อน อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี

- ลักษณะภูมิประเทศ/ภูมิอากาศ

เป็นที่ราบสลับเนินดิน พื้นที่ด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกมีระดับสูง มีลำธารและคลองสาธารณะกระจายตามพื้นที่ทั่วไป ทิศทางไหลของน้ำจากทิศเหนือและทิศตะวันออกลงไปทางทิศตะวันตกและทิศใต้

- ประชากร

	หมู่ที่ ๓ บ้านสระแก้ว	**ชุมชนสระแก้ว ๑**	**ชุมชนสระแก้ว ๒**
จำนวนครัวเรือน	๓๕๙ ครัวเรือน	๓๑๕ ครัวเรือน	๙๙๓ ครัวเรือน
จำนวนประชากร	๗๙๐ คน	๔๖๓ คน	๑,๖๒๐ คน
- ชาย	๓๙๔ คน	๒๓๗ คน	๗๘๑ คน
- หญิง	๓๙๖ คน	๒๒๖ คน	๘๓๙ คน

ทั้งนี้การปกครองดูแลใน ๑ หมู่บ้าน มี ๒ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลในพื้นที่ โดยเทศบาลตำบลสำนักท้อน ดูแลพื้นที่ ชุมชนสระแก้ว ๑ และชุมชนสระแก้ว ๒ ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักท้อนดูแลพื้นที่หมู่ที่ ๓ บ้านสระแก้ว ซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตเทศบาล

- สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง พนักงานบริษัท โรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากอยู่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม ประชากรแฝงจำนวนมาก ทำให้มีเงินหมุนเวียนจำนวนมาก ค่าครองชีพค่อนข้างสูง ประชากรบางส่วนยังคงประกอบอาชีพการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของคนในพื้นที่ รายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรในพื้นที่ บ้านสระแก้ว เท่ากับ ๑,๐๖๗,๔๔๙ บาท/คน/ปี

หน่วยธุรกิจในพื้นที่ ได้แก่ โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ๒ แห่ง เป็นโรงงานทำฝ้า และโรงงานไก่ บริษัท จำนวน ๖ บริษัท ร้านสะดวกซื้อ ๒ แห่ง และตลาดนัดสระแก้ว

- สภาพทางสังคม

๑. การศึกษา

บ้านสระแก้ว มีโรงเรียนในเขตหมู่บ้าน คือ โรงเรียนวัดสระแก้ว

๒. ศาสนา/ศิลปวัฒนธรรม/ประเพณีที่สำคัญ

- วัดที่สำคัญในหมู่บ้าน คือ วัดสระแก้ว

- ประชากรส่วนใหญ่ของหมู่บ้านนับถือศาสนาพุทธ ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชุมชนที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา ได้แก่ การทำความเคารพผู้ใหญ่ การปฏิบัติกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ ทางศาสนาและกิจกรรมที่สำคัญของหมู่บ้าน

- ประเพณีบุญข้าวหลาม จะจัดในวันขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกปี โดยทุกบ้านจะมีการเผาข้าวหลาม และนำข้าวหลามมาร่วมทำบุญตักบาตรข้าวหลาม เนื่องในอดีตประชาชนประกอบอาชีพเผาข้าวหลามขาย

๓. สาธารณสุข

บ้านสระแก้ว มีสถานพยาบาลให้บริการด้านสาธารณสุขแก่ประชาชน คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านสระแก้ว สามารถให้การปฐมพยาบาลและตรวจรักษาโรคที่ไม่ซับซ้อน นอกจากนี้ยังมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนในหมู่บ้านเข้ารับการอบรมด้านสาธารณสุขมูลฐานด้วย

๔. จุดเด่นของชุมชน

บ้านสระแก้วมีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นจุดเด่นของชุมชน คือ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและโรงเรียนผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักท้อน เป็นแหล่งเรียนรู้ ศึกษาดูงานที่สำคัญของหมู่บ้าน มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุตามโครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลสำนักท้อน ในปี ๒๕๕๗ เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมภายในศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและโรงเรียนผู้สูงอายุ มีประธานชมรม คือ นายประเสริฐ ภัทราวัฒนกุล มีสมาชิกชมรมและเป็นนักเรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุจากพื้นที่ ๘ หมู่บ้าน จำนวน ๑๐๒ คน จุดเด่นของโรงเรียนผู้สูงอายุ คือ มีหลักสูตร การเรียนการสอน แผนงาน ตารางเรียนตั้งแต่เดือนมกราคม – กันยายน ตลอดหลักสูตรครอบคลุมความรู้ ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านจิตปัญญา และด้านเศรษฐกิจ กิจกรรมเด่นภายในศูนย์ได้แก่ โครงการผ้าป่าขยะ หลักสูตรวิชาอิสระปลูกพืชผักเพื่อจำหน่าย งานวันผู้สูงอายุ การมอบเกียรติบัตรแก่ผู้สูงอายุ เป็นต้น ใช้เป็นสถานที่ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคณะศึกษาดูงานจากหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

งบประมาณในการจัดโครงการต่างๆได้รับสนับสนุนงบประมาณด้านค่าอาหารกลางวัน อาหารว่างและเครื่องดื่ม จากองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักท้อน มีการสนับสนุนวิทยากรบรรยายให้ความรู้จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอบ้านฉาง บริษัทดาวเคมิคอล เป็นต้น ช่วยให้ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนได้ และบอกต่อกับบุตรหลานของตนเองได้อีกทางหนึ่ง

๕. ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จและปัญหาในชุมชน

บ้านสระแก้วมีสภาพสังคมเป็นกึ่งเมืองกึ่งชนบทมีอาชีพดั้งเดิมคือเกษตรกรรม และมีภาคอุตสาหกรรมที่เป็นรายได้หลักของชุมชนควบคู่กัน จึงมีวิถีชีวิตที่อยู่ร่วมกันได้อย่างสอดคล้อง มีแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานเป็นจุดเด่นของชุมชน โดยมีการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นปัจจัยความสำเร็จของชุมชน แต่ทั้งนี้พื้นที่บ้านสระแก้วถูกกำหนดอยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จึงทำให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ให้เตรียมพร้อมรองรับการพัฒนาต่างๆ เช่น รถไฟความเร็วสูงเชื่อมสนามบิน ทางด่วนพิเศษมอเตอร์เวย์ ทำให้เกิดการ

พัฒนาด้านเศรษฐกิจให้แก่คนในชุมชน แต่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหามีผลกระทบด้านมลภาวะและสังคม ได้แก่ ปัญหามลภาวะทางเสียงจากสนามบิน การเคลื่อนย้ายของประชากรแฝง ประชาชนในพื้นที่เริ่มละทิ้งอาชีพดั้งเดิม มีพื้นที่ป่าที่ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงและทำประโยชน์ได้อย่างถูกกฎหมาย

- การเมืองในพื้นที่

บ้านสระแก้วมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบดูแล ๒ เขต คือ

- องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักท้อนรับผิดชอบดูแลพื้นที่หมู่ที่ ๓ บ้านสระแก้วที่อยู่นอกเขตเทศบาลมีเขตการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการเลือกตั้งโดยตรง และเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ๒ คน มีผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓ และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ ๓ บ้านสระแก้ว มีดังนี้

๑. นายญาณชาติ	สำราญจิตร์	ประธานกรรมการชุมชน
๒. นายธนพล	จันทร์ตรีย์	รองประธานกรรมการชุมชน
๓. นางสาวอาทิตยา	บุญกลั่นรอง	รองประธานกรรมการชุมชน
๔. นายวินัย	ทองตระกูล	กรรมการ
๕. นางสมคิด	เปรมเจริญ	กรรมการ
๖. นางไพบูลย์	แสงสังข์	กรรมการ
๗. นายประเสริฐ	นามวัย	กรรมการ
๘. นายเกษม	ปานต้น	กรรมการ
๙. นางกันยาวีร์	แสงกระจ่าง	กรรมการ
๑๐. นางสำเภา	บุญจิตต์	กรรมการ
๑๑.นายบุญธรรม	แสงกระจ่าง	กรรมการ
๑๒. นางสาวอำพัน	วงษ์สุวรรณ์	กรรมการ
๑๓. นางมะลิ	เชื้อขำ	กรรมการ
๑๔. นางธันยาภัทร์	จันทร์อินทร์	กรรมการ
๑๕. นางผ่องศรี	ผ่องศรี	กรรมการ
๑๖. นายบรรเทา	ภิญโญ	กรรมการ

- เทศบาลตำบลสำนักท้อนรับผิดชอบดูแลพื้นที่ ๒ ชุมชน คือ ชุมชนสระแก้ว ๑ และชุมชนสระแก้ว ๒ มีเขตการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลเป็นการเลือกตั้งโดยตรง และการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ๑ คน มีผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓ และประธานชุมชน ชุมชนสระแก้ว ๑ มีคณะกรรมการชุมชน ดังนี้

๑. นางสมคิด	เปรมเจริญ	ประธานกรรมการชุมชน
๒. นางสมบูรณ์	ริ้วงาม	รองประธานกรรมการชุมชน
๓. นางวาสนา	กว้างใหญ่	เลขานุการ
๔. นางสาวพณนกร	บุญแก้ว	หัวหน้าฝ่ายการคลัง
๕. นางสาวนวพร	บำรุงยา	หัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม
๖. นางทิวา	ช้างจันทร์	หัวหน้าฝ่ายสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
๗. นางมยุรี	ไตรลักษณ์	หัวหน้าฝ่ายศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม กีฬา และนันทนาการ

๘. นายชูชีพ	มุ้ยทองคุ้ง	ที่ปรึกษา
๙. นางโศภิษฐา	เรืองวงศ์นาม	ที่ปรึกษา
๑๐. นางจำแลง	กว้างใหญ่	ที่ปรึกษา

- ชุมชนสระแก้ว ๒ มีคณะกรรมการชุมชน ดังนี้

๑. นางกันยาวีร์	แสงกระจ่าง	ประธานกรรมการชุมชน
๒. นางรัตนาภรณ์	อรุณสวัสดิ์	รองประธานกรรมการชุมชน
๓. นางสาวลัดดา	กลิ่นสุคนธ์	เลขานุการ
๔. นางจำรัส	จาดฉา	หัวหน้าฝ่ายการคลัง
๕. นางจุฬา	ภิญโญ	หัวหน้าฝ่ายสวัสดิการสังคม
๖. นางจรูญ	ขยายแสง	หัวหน้าฝ่ายสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
๗. นางเจียง	ผ่องใส	หัวหน้าฝ่ายศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม กีฬา และนันทนาการ
๘. นายสำเนา	สำราญจิตร์	ที่ปรึกษา
๙. นายบุญธรรม	แสงกระจ่าง	ที่ปรึกษา
๑๐. นายวิเชียร	กลิ่นสุคนธ์	ที่ปรึกษา

๑.๒ สภาพของผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ศึกษา

ประชาชนในพื้นที่หมู่ที่ ๓ บ้านสระแก้วได้รับผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ค่อนข้างน้อย เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดระยองมีความมั่นคง มีเงินหมุนเวียนจำนวนมาก ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังสามารถหางานและประกอบอาชีพหารายได้ในการดำรงชีพได้เป็นอย่างดี และพบปัญหาประชาชนช่วงวัยทำงานเลือกการทำงานที่หลายหลาย ไม่สืบทอดงานดั้งเดิมหรือธุรกิจของครอบครัว เมื่อเกิดสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ทำให้ประชาชนเริ่มขายที่ดินที่ใช้ประกอบเกษตรกรรมของตนเอง แล้วหันไปประกอบอาชีพรับจ้างแทน สามารถสรุปผลกระทบได้ ๓ ด้าน ดังนี้

๑) ด้านเศรษฐกิจ รายได้ลดลง มีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะราคาสินค้าอุปโภคบริโภค ค่าเช่าบ้านไม่สอดคล้องกับรายได้ที่ได้รับ

๒) ด้านสังคม ความเป็นอยู่ของประชาชนมีความลำบากมากขึ้น เช่น ต้องดำเนินการตามมาตรการของสาธารณสุข

๓) ด้านวัฒนธรรมและการเมือง ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชาวบ้าน ต้องยกเลิกหรือชะลอการจัดงานประเพณีที่สำคัญในชุมชน

๑.๓ รูปแบบของการฟื้นฟูในพื้นที่ที่ศึกษา

จากผลกระทบดังกล่าวข้างต้นที่มีผลต่อประชาชนในพื้นที่ค่อนข้างน้อยทำให้ยังไม่มีการกำหนดรูปแบบหรือแผนการฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) หน่วยงานในพื้นที่ได้ดำเนินการเพียงการช่วยเหลือเยียวยาในเบื้องต้น เช่น มอบเงินช่วยเหลือ มอบสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภค ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้และมาตรการต่างๆในการป้องกันโรค การขอรับการสนับสนุนจากกองทุนต่างๆ และการรวมกลุ่มของประชาชนในพื้นที่ เช่น กลุ่มผลิตหน้ากากอนามัย กลุ่มอาชีพ กลุ่มตลาดออนไลน์ กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น

๑.๔ ความคาดหวังของประชาชนและผู้ปฏิบัติงาน

ประชาชนมีความคาดหวังได้รับความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจ ลดภาระหนี้สิน ได้รับเงินเยียวยาจากรัฐบาลอย่างรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ผู้ปฏิบัติงานมีความคาดหวังให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างปกติสุข

๒. เป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ต้องการ

๒.๑ ราษฎรมีงานทำสามารถผลิตสินค้า ประกอบการค้าขายและให้บริการตามปกติสุข

ในช่วงเกิดผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ทำให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่มวิสาหกิจต่างๆ ร้านค้าในชุมชน กลุ่มที่ผลิตสินค้าไม่สามารถจำหน่ายสินค้าได้ เนื่องจากร้านค้าถูกปิด เกิดปัญหาด้านรายได้ในช่วงขณะหนึ่ง จึงเกิดข้อเสนอแนะแนวคิดการทำตลาดออนไลน์ เป็นการจัดจำหน่ายสินค้าผ่านทางออนไลน์ เนื่องจากตลาดสดและตลาดนัดเริ่มหาซื้อสินค้าได้ยากขึ้น มีการกักตุนสินค้า ทำให้เกิดสินค้าขาดตลาด รวมทั้งผลกระทบจากการถูกเลิกจ้างทำให้ประชาชนไม่มีกำลังในการซื้อสินค้าได้

๒.๒ ผู้ที่ถูกเลิกจ้างและกลับมาอาศัยในพื้นที่สามารถประกอบอาชีพได้ในพื้นที่

มีสมาชิกครอบครัวบางคนประกอบอาชีพในพื้นที่อื่นแต่ได้รับผลกระทบทำให้ต้องตกงานจึงเดินทางกลับภูมิลำเนามาประกอบอาชีพในพื้นที่ หรือสืบทอดงานผลิตภัณฑ์สินค้าในชุมชนมาเป็นอาชีพหลักหารายได้ในครอบครัว

๓. แนวทางการดำเนินงาน

๓.๑ แนวทาง กลไก กระบวนการและการบริหารจัดการแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตาม พ.ร.ก.กู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑)

มีหน่วยงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านฉางได้เสนอโครงการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจเส้นทางท่องเที่ยวในตำบลบ้านฉางและตำบลพลาเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนจากโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาทดังกล่าว แต่ไม่ได้กำหนดให้มีพื้นที่หมู่ที่ ๓ ตำบลสำนักท้อนอยู่ในแผนโครงการดังกล่าว ทั้งนี้มีการเสนอแผนงานโครงการในการพัฒนาชุมชนบ้านสระแก้ว โดยการทำแผนพัฒนารายอำเภอ คือ โครงการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวระหว่าง ๓ ตำบล และการพัฒนาอาชีพเชิงอุตสาหกรรม งบประมาณส่วนหนึ่งได้มากจากการสนับสนุนจากงบประมาณกองทุนต่าง ๆ

๓.๒ การประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

ในชุมชนยังไม่มีจุดเด่นของชุมชนที่ชัดเจน แต่จะมีจุดแข็งของชุมชนในเรื่องมีศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักท้อนและโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้งานและกิจกรรมของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ ๘ หมู่บ้านในตำบลสำนักท้อน เพื่อให้หน่วยงานที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน การผลิตสินค้าในชุมชนเพื่อการจำหน่าย ทำให้คนในชุมชนเกิดรายได้ มีการซื้อขาย การท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ ทำให้เกิดรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่

๔. ผลการดำเนินงาน (ตั้งแต่ต้นเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ จนถึงเวลาที่ทำการศึกษา)

ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านและผู้นำชุมชน ได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักท้อน จัดทำโครงการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบ เช่น ต้องหยุดประกอบอาชีพ ถูกเลิกจ้าง และการปิดกิจการต่างๆ โดยทำการสำรวจและร่วมคัดเลือกครัวเรือนที่มีสมาชิกได้รับผลกระทบจริง ครั้งที่ ๑ จำนวน ๕๔ ครัวเรือน ครั้งที่ ๒ จำนวน ๑๔ ครัวเรือน ได้รับเงินช่วยเหลือครัวเรือนละ ๕๐๐.-บาท รวมเป็นเงินช่วยเหลือทั้งสิ้น ๒๗,๐๐๐ บาท และเทศบาลตำบลสำนักท้อนได้จัดโครงการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่ชุมชนสระแก้ว ๑ และสระแก้ว ๒ โดยมอบถุงยังชีพ จำนวน ๑๕ ครัวเรือนและแจกหน้ากากอนามัย ๓๐๐ ครัวเรือน ช่วยแก้ไขปัญหาขาดแคลนสิ่งของอุปโภคบริโภคเป็นการเฉพาะหน้า

๕. ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน แนวทางแก้ไข

๑) พื้นที่มีการแบ่งเขตดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒ แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักท้อน ดูแลพื้นที่ หมู่ที่ ๓ บ้านสระแก้ว จำนวน ๓๕๙ ครัวเรือน และเทศบาลสำนักท้อน ดูแลพื้นที่ชุมชนสระแก้ว ๑ จำนวน ๓๑๕ ครัวเรือน และชุมชนสระแก้ว ๒ จำนวน ๙๙๓ ครัวเรือน ทำให้เกิดความสับสนไม่ชัดเจน มีความซ้ำซ้อนในการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่

๒) ประชาชนในพื้นที่ไม่ทราบว่าอยู่ในเขตความดูแลพื้นที่ไหนจึงเกิดความสับสนในการติดต่อราชการและขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่

๖. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

ประชาชนในพื้นที่ได้รับความช่วยเหลือเยียวยาตามมาตรการของรัฐบาลอย่างทั่วถึงและรวดเร็วตามสิทธิที่ได้รับ แต่ยังไม่ได้รับแผนการช่วยเหลือแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ซึ่งในชุมชนมีการสร้างสังคม New Normal มีการแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้น โดยประชาชนไม่ต้องเดินทางออกจากบ้านไปซื้อสินค้ามากขึ้น

๗. ทัศนคติของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคท้องถิ่น ภาคประชาชนและผู้ได้รับผลกระทบ

ประชาชนในพื้นที่มองว่าตนเองได้รับผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ค่อนข้างน้อย เพราะในจังหวัดระยองไม่มีปัญหาการจ้างงาน สามารถหางานได้ง่าย และในสังคมมีอาชีพดั้งเดิมเป็นเกษตรกรเน้นการปลูกพืชผักเพื่อการบริโภคในครัวเรือน มีการแลกเปลี่ยนสินค้าภายในชุมชน จึงไม่เกิดผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) แต่จะได้รับผลกระทบจากมลภาวะที่เกิดจากการพัฒนาของภาครัฐ เช่น มลภาวะทางเสียงจากเครื่องบินในสนามบินนานาชาติอู่ตะเภา มลพิษจากทางหลวงพิเศษมอเตอร์เวย์ และเส้นทางรถไฟความเร็วสูงที่ประชาชนไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการพัฒนาดังกล่าว

๘. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ข้อมูลพื้นฐาน บริบททางสังคม วัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งชุมชมมีความเข้มแข็งในการรวมกลุ่มผู้สูงอายุสามารถต่อยอดการพัฒนา โดยมีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักท้อนและโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้งานและกิจกรรมของผู้สูงอายุในพื้นที่ ๘

หมู่บ้านในตำบลสำนักท้อน แต่ประชาชนในพื้นที่ไม่ค่อยให้ความสนใจในโครงการอบรมต่างๆ เช่น การฝึกอาชีพ ความรู้ด้านการเกษตรที่เป็นการต่อยอดในระยะยาว การรวมกลุ่มของคนในชุมชนค่อนข้างน้อย จึงไม่ได้รับความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆที่ภาครัฐจัดขึ้น ซึ่งประชาชนในพื้นที่สามารถพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่ง

๙. บทเรียนทางการบริหารราชการที่ได้รับจากการดำเนินงาน

ควรมีการส่งเสริมธุรกิจหรืออาชีพที่มีอยู่ดั้งเดิมในชุมชน เช่น ไม้ดอกไม้ประดับ ข้าวหลาม ผัดไท เป็นต้น เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีจุดเด่น น่าสนใจ น่าดึงดูดผู้พบเห็น เป็นสัญลักษณ์ประจำพื้นที่ (Landmark) ซึ่งเป็นจุดเด่นของชุมชน เป็นการต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดการพัฒนาและขยายการรวมกลุ่มให้เพิ่มมากขึ้น และมีการพัฒนาต่อยอดศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักท้อนและโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ครบวงจร เป็นแหล่งสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยมีกลุ่มผู้สูงอายุเป็นผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน

๑๐. ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการฟื้นฟูผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19)

๑) คำนึงถึงจุดแข็งของชุมชนมากกว่าการพัฒนาจากบนลงล่าง (Top Down) เนื่องจากนโยบายจากภาครัฐไม่สามารถฟื้นฟูและพัฒนาในพื้นที่ได้เหมาะสม การวางแผนโครงการควรทราบบริบทของพื้นที่หรือเป็นการเสนอความต้องการจากพื้นที่ มากกว่าภาครัฐเป็นผู้เสนอโครงการ จึงควรให้พื้นที่กำหนดความต้องการมากกว่าให้ภาครัฐเป็นผู้กำหนดโครงการ

๒) รัฐควรมีการค้นหาผู้นำทางสังคมที่สามารถขับเคลื่อนงานให้ประสบความสำเร็จ เกิดประโยชน์ต่อพื้นที่ชุมชน เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นกึ่งเมือง กึ่งชนบท จึงมักขาดความร่วมมือจากประชาชนในการจัดประชาคมหมู่บ้าน การมีผู้นำที่เข้มแข็งจะช่วยเป็นจุดศูนย์รวมหลักให้กับสมาชิกกลุ่มได้เป็นอย่างดี ส่วนท้องถิ่นสามารถเป็นแกนหลักในการสร้างผู้นำทางสังคมที่ช่วยให้เกิดความเข้มแข็งของหมู่บ้าน

๓) หน่วยงานส่วนภูมิภาคระดับตำบลมีความจำเป็นต้องยึดศาสตร์พระราชา เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาในพื้นที่เพื่อทราบความต้องการของชุมชนโดยตรง มีเครือข่ายที่เข้มแข็ง ช่วยให้เข้าใจบริบทและปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่นำไปวางแนวทางในการพัฒนาและฟื้นฟูได้อย่างเหมาะสม ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

๔) ควรส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสาน เช่น เมืองผลไม้ เพื่อเชื่อมโยงกับภาคการท่องเที่ยว พัฒนาคุณภาพชีวิตให้เศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็ง และอยู่บนพื้นฐานแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๕) บ้านสระแก้วอยู่ในเขตพื้นที่สนามบินเชิงพาณิชย์แต่ขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งจำหน่ายสินค้าของชุมชนในบริเวณสนามบิน จึงควรเสนอให้มีการแก้ไขโดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีช่องทางจำหน่ายสินค้าที่หลากหลาย ช่วยเพิ่มรายได้แก่คนในชุมชน

๖) พื้นที่ในหมู่บ้านสระแก้วอยู่ในเขตเส้นทางรถไฟความเร็วสูง ทางด่วนมอเตอร์เวย์ และสนามบิน ควรมีการสร้างจุดเด่นให้กับชุมชนได้เป็น “สัญลักษณ์ประจำพื้นที่” (Landmark) เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจภายในชุมชน

๗) หมู่บ้านสระแก้วถูกแบ่งการดูแลเป็น ๒ เขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำให้เกิดความแตกต่างทางการดูแลของท้องถิ่นและมีความซับซ้อนในการบริหารงานของหมู่บ้าน จึงควรมีการประชุมประชาคมหมู่บ้าน เพื่อร่วมกันพิจารณากำหนดความต้องการอยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตเดียวกัน

๘) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรได้รับการส่งเสริมต่อยอดขยายผลในการพัฒนากลุ่ม และเพิ่มแรงจูงใจให้คนรุ่นใหม่เข้ามาสืบทอดการดำเนินงานของกลุ่มไม่ให้กลุ่มอาชีพดั้งเดิมหายไปจากชุมชน

๙) โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นจุดแข็งของพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงาน จึงควรส่งเสริมให้มีการจัดเป็นสถานที่จำหน่ายสินค้าโอทอปของชุมชน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้เป็นจุดขายสินค้าในพื้นที่

๑๐) พื้นที่ส่วนใหญ่ของหมู่บ้านสระแก้วเป็นพื้นที่ป่า ทำให้เกิดข้อจำกัดทางกฎหมาย จึงควรเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาระยะยาวต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกกฎหมาย

การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของหมู่บ้านสระแก้ว

จุดแข็ง	**จุดอ่อน**
- ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบค่อนข้างน้อย เนื่องจากไม่มีปัญหาการว่างงาน - มีโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ และดูงานของหน่วยงานต่างๆ - มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขายไม้ดอกไม้ประดับ กลุ่มตลาดออนไลน์ ไม่ได้พึ่งจากทางราชการ	- พื้นที่การเกษตรดั้งเดิมเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติหรือพื้นที่ป่าไม้ เกิดข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ - หมู่บ้านกลายเป็นชุมชนอุตสาหกรรมทำให้ลูกหลานเข้าสู่แรงงานอุตสาหกรรม จึงละทิ้งอาชีพดั้งเดิม คือ เกษตรกรรม
โอกาส	**อุปสรรค**
- มีสถานประกอบกิจการและโรงงานอุตสากรรมในพื้นที่หลายแห่งช่วยให้ประชาชนมีงานทำใกล้บ้าน - มีกองทุนต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนโครงการของพื้นที่ เช่น กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี กองทุนสวัสดิการสังคม กิจกรรม CSR ของบริษัทต่างๆ เป็นต้น	- พื้นที่เป็นที่ตั้งของสนามบินอู่ตะเภา โครงการรถไฟความเร็วสูง และทางด่วนมอเตอร์เวย์จึงได้รับผลกระทบจากเสียงของเครื่องบินพาณิชย์ การก่อสร้าง รถยนต์ รถไฟ - ขาดตลาด/แหล่งจำหน่ายสินค้า และผลิตภัณฑ์ของชุมชน - หมู่บ้านมีท้องถิ่น ๒ แห่งที่ปกครองดูแลพื้นที่เกิดความเหลื่อมล้ำในการปกครองดูแลมีความซ้ำซ้อน ในการบริหารงานของหมู่บ้าน

กรอบการเรียนรู้ในระดับหมู่บ้านที่ทำการศึกษา

๑. ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านและกลุ่มคนในชุมชนในหมู่บ้านไม่ได้ดำเนินการจัดรูปแบบแผนงาน โครงการที่เป็นการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) เนื่องจากการสำรวจพบว่าประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบค่อนข้างน้อย ไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตปัจจุบันของประชาชน ผู้ที่ได้รับผลกระทบรุนแรงจะเป็นกลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่ได้รับความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ซึ่งมีแนวทางในการช่วยเหลือกลุ่มดังกล่าวอยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นในการดำเนินการฟื้นฟูผู้ได้รับ

ผลกระทบ มีการส่งเสริมให้ความรู้ประชาสัมพันธ์กับประชาชนในการป้องกันตนเองจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) และรวมกลุ่มทำกิจกรรมทางสังคม เช่น ทำหน้ากากอนามัย กลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น

๒. บุคลากรของส่วนราชการระดับอำเภอที่ปฏิบัติงานในระดับตำบล หมู่บ้าน และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน มีความรู้ความสามารถในระดับดี มีความเข้มแข็งในการช่วยแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ แต่อาสาสมัครในระดับหมู่บ้านยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ค่อนข้างน้อย จึงเกิดความกังวลในการทำงานในระดับครัวเรือน เนื่องจากมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคดังกล่าว ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เห็นแล้วว่าประชาชนในพื้นที่ได้รับผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ค่อนข้างน้อยจึงไม่ได้มีแผนการฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบดังกล่าว แต่ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านและผู้นำชุมชน ได้ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักท้อน จัดทำโครงการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบ เช่น ต้องหยุดประกอบอาชีพ ถูกเลิกจ้าง และการปิดกิจการต่างๆ โดยทำการสำรวจและร่วมคัดเลือกครัวเรือนที่มีสมาชิกได้รับผลกระทบจริงในพื้นที่หมู่ที่ ๓ บ้านสระแก้ว ครั้งที่ ๑ จำนวน ๕๔ ครัวเรือน ครั้งที่ ๒ จำนวน ๑๔ ครัวเรือน ได้รับเงินช่วยเหลือครัวเรือนละ ๕๐๐.-บาท รวมเป็นเงินช่วยเหลือทั้งสิ้น ๒๗,๐๐๐.-บาท และเทศบาลตำบลสำนักท้อนได้จัดโครงการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่ชุมชนสระแก้ว ๑ และสระแก้ว ๒ โดยมอบถุงยังชีพ จำนวน ๑๕ ครัวเรือนและแจกหน้ากากอนามัย ๓๐๐ ครัวเรือน ช่วยแก้ไขปัญหา ขาดแคลนสิ่งของอุปโภคบริโภคเป็นการเฉพาะหน้า

๓. บุคลากรที่ปฏิบัติงานในระดับตำบล หมู่บ้านต้องทำงานในเชิงพื้นซึ่งมีความรู้ความเข้าใจบริบทของพื้นที่เป็นอย่างดี การเข้าถึงและพัฒนาชุมชน หมู่บ้านจึงสมควรได้รับเพิ่มพูนความรู้ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ได้แก่

ตำแหน่งบุคลากร	**องค์ความรู้**
กรรมการหมู่บ้าน	ด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	การตลาดและเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์ชุมชน
กลุ่มผู้สูงอายุ	ปราชญ์ชาวบ้าน คลังปัญญาผู้สูงอายุ
บุคลากร อสม. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	การพัฒนาท้องถิ่น งานสาธารณสุข และการบริหารงานเชิงพื้นที่
ชุดปฏิบัติการประจำตำบล	ศาสตร์พระราชา เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

นอกจากนี้ในพื้นที่ยังมีความต้องการพัฒนาต่อยอดความรู้ความสามารถให้แก่ประชาชนในพื้นที่จากการรวมกลุ่มของคนในพื้นที่ ได้แก่ ความรู้ด้านการตลาดออนไลน์ ความรู้การพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ การวางแผนการตลาด และการท่องเที่ยว เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตในสังคมแบบ New Normal และเป็นการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่หลังจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19)

๔. ในภาพรวม ความสำเร็จในเชิงประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้านอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากผลกระทบของไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) มีความรุนแรง ขยายวงกว้าง และยาวนาน การช่วยเหลือที่ทำได้เป็นเพียงเรื่องเฉพาะหน้าเท่านั้น จากเกณฑ์การช่วยเหลือได้เพียงครัวเรือนละ ๕๐๐.-บาท จำนวน ๖๘ ครัวเรือน โดยมีขั้นตอนและเกณฑ์การช่วยเหลือผ่านคณะกรรมการพิจารณาการช่วยเหลือ มีหลักเกณฑ์การ

คัดเลือกผู้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือ เช่น ครอบครัวยากจน เป็นผู้ป่วย พิการ ติดเตียง เป็นต้น ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับระเบียบของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด

- บทเรียนที่สำคัญ คือ การทบทวนการดำเนินงานรองรับปัญหาวิกฤตการแพร่ระบาดของ โ ร ค อุบัติใหม่ ทั้งแผนการป้องกัน รักษา การช่วยเหลือ ตามหลักบูรณาการทุกภาคส่วน เพื่อเป็นหลักในการเผชิญวิกฤตที่อาจเกิดขึ้นซ้ำอีกได้

- สรุปการเรียนรู้ร่วมกัน

๑) การประเมินประสิทธิภาพ ความครอบคลุมและความรวดเร็วในการนำโครงการลงไปปฏิบัติในพื้นที่เป้าหมาย ปรากฏว่า การดำเนินงานโครงการมีความรวดเร็ว แต่ไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากปัญหาระเบียบข้อกฎหมายในการใช้งบประมาณของราชการ โดยเฉพาะส่วนหน่วยงานท้องถิ่นไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

๒) การประเมินประสิทธิผลในการบรรลุเป้าหมายในการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ สรุปว่า มีผลสำเร็จน้อยมากเป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้าเท่านั้น

๓) ความร่วมมือของประชาชนในการดำเนินโครงการค่อนข้างมีส่วนร่วมน้อย เนื่องจากไม่ได้รับผลกระทบที่รุนแรงจนเกิดเป็นปัญหาขึ้น

๔) ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานข้าราชการ ในทางสังคมอยู่ในระดับดี ด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับน้อย

๕) การประเมินความยั่งยืนในการจัดการปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยตังเองของชุมชนเองอยู่ในระดับน้อย ด้วยเป็นโรคอุบัติใหม่ที่ทำให้ประชาชนที่ป่วยมีโอกาสเสียชีวิตสูง ประกอบกับการขาดความรู้ความเข้าใจที่จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

ภาพกิจกรรมการศึกษาเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)
บ้านสระแก้ว หมู่ที่ ๓ ตำบลสำนักท้อน อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง

ภาพกิจกรรมภายในศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและโรงเรียนผู้สูงอายุ อบต.สำนักท้อน

รายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)
การประเมินประสิทธิภาพการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม
จากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ในระดับหมู่บ้าน
บ้านหนองละลอก หมู่ที่ ๓ ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย

จัดทำโดย

กลุ่มปฏิบัติการที่ ๑๐ (ก.ป.๑๐)

นางสาวธิดา	ไกรนรา	ท้องถิ่นจังหวัดพะเยา
นายศรัณย์ศักดิ์	ศรีเครือเนตร	นายอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย
		รักษาการในตำแหน่งเลขานุการกรมการปกครอง
ว่าที่ร.ต. ศราวุธ	จันทวงศ์	นายอำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก
นายสนอง	มะลัยขวัญ	นายอำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี
นายกิตติ	ชัยดรุณ	นายอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
นายกิติพล	เวชกุล	พัฒนาการจังหวัดยะลา
นายสำเริง	ม่วงสังข์	เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชัยนาท
นายบัญชร	ส่งสัมพันธ์	สรรพสามิตพื้นที่กรุงเทพมหานคร 3
นายธีระพงษ์	วิมลจิตรานนท์	ผู้อำนวยการกองการบิน
		สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
พ.ต.อ.นเรนทร์	เครื่องสนุก	ผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดชลบุรี
		กองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ส่วนที่ ๑
กรอบการเรียนรู้ในระดับหมู่บ้านที่ทำการศึกษา

๑. ความเป็นมา

๑.๑ ประวัติความเป็นมาและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองของพื้นที่ที่ทำการศึกษา

ประวัติของชุมชนบ้านหนองละลอก หมู่ ๓ ต.หนองละลอก อ.บ้านค่าย จ.ระยอง

ชุมชนแห่งนี้เป็นชุมชนเมื่อร้อยปีเศษมาแล้ว แต่เดิมไม่มีการบันทึกหรือแจ้งเป็นทางการแต่อย่างใด จนเมื่อทางราชการ โดยกระทรวงมหาดไทย มีการแบ่งการปกครองท้องถิ่น เป็นจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน จึงมีการแต่งตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งผู้สูงอายุในชุมชนเคยเล่าให้ฟังว่า แต่เดิมนั้นพื้นที่ของหมู่บ้านเป็นลุ่มส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งเป็นดอน มีป่าทึบ มีต้นไม้ชื่อต้นละลอก จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านตามสภาพพื้นที่ และได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่าหนองละลอกตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ที่ตั้ง

บ้านหนองละลอก หมู่ ๓ ตำบลบ้านค่าย จังหวัดระยอง ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองละลอก มีพื้นที่ประมาณ ๖,๔๐๐ ไร่

- ทิศเหนือ จดบ้านกระโหม หมู่ที่ ๒
- ทิศใต้ จดบ้านสตบรรณ หมู่ที่ ๔
- ทิศตะวันออก จดเทศบาลไผ่ล้อม หมู่ที่ ๑ เทศบาลบ้านค่าย
- ทิศตะวันตก จดบ้านตีนเนิน หมู่ที่ ๕

ลักษณะภูมิประเทศ

มีสภาพเป็นที่ราบ และมีสันเนินสลับเล็กน้อย เป็นที่ทำสวน และปลูกสร้างบ้านพักอาศัย ภูมิอากาศมี ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว แต่ก็หนาวไม่มากเพราะอยู่ใกล้ทะเล มาระยะหลังประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ฤดูฝนเริ่มน้อยลง อากาศค่อนข้างร้อน เนื่องมาจากป่าไม้ถูกทำลายลงมาก ประกอบกับจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมมีมากขึ้น

ลักษณะของประชากร

จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๘๖๖ ครัวเรือน ประชากรทั้งหมด ๑,๙๒๗ คน โดยแบ่งเป็น

- เพศชาย ๙๓๕ คน
- เพศหญิง ๙๙๒ คน

การประกอบอาชีพของชุมชน

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ได้แก่ ทำสวนยาง สับปะรด มันสำปะหลัง ทำสวน ทำนา และเลี้ยงสัตว์

ทักษะฝีมือแรงงาน

แรงงานในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร มีบางส่วนที่ประกอบอาชีพในโรงงานอุตสาหกรรม

ผลิตภัณฑ์มวลรวม ผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจของชุมชน

รายได้ของประชากรทั้งหมด รวม ๑๔,๘๗๐,๓๗๕.๐๔ บาท รายได้เฉลี่ย ๗๗,๔๔๙.๘๗ บาท/คน/ปี และประชากรอายุระหว่าง ๑๕ - ๖๐ มีการประกอบอาชีพและมีรายได้ ๓๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๓

ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา

- ด้านศิลปะ: มีการผลิตบายศรีเพื่อใช้ในงานบุญตามประเพณีต่าง ๆ
- ภูมิปัญญา: มีการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยอัดอากาศ และสารชีวภัณฑ์ไว้ใช้เองในสวน และในไร่ ทำให้ลดรายจ่ายที่ใช้ในการผลิตของเกษตรกรในชุมชน และมีการผลิตหมอนดาวเพื่อสุขภาพและผลิตภัณฑ์ปลาดุกแดดเดียว
- วัฒนธรรม: มีการสืบสานประเพณีบุญเดือนสาม เผาข้าวหลาม รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในเทศกาลสงกรานต์สืบทอดมาอย่างยาวนาน

๑.๒ สภาพของผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ศึกษา

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

ต้นทุนในการทำผลผลิตทางการเกษตรสูงโดยเฉพาะปุ๋ยเคมี

ปัญหาด้านสังคม

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เนื่องจากมีประชากรแฝงอยู่เป็นจำนวนมาก

๑.๓ รูปแบบของการฟื้นฟูในพื้นที่ที่ศึกษา

ด้านเศรษฐกิจ

หมู่ ๓ ตำบลหนองละลอก เป็นพื้นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย) เนื้อที่ ๒,๒๐๐ ไร่ ปีที่ก่อตั้ง: พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยบริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) เป็นผู้พัฒนานิคม มีจำนวนโรงงานประมาณ ๑๐๐ โรง ซึ่งเป็นจุดแข็งของการพัฒนาชุมชน

๑. ส่งเสริมการทำการเกษตรปลอดสารเคมี จัดกิจกรรมอบรมการทำปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อให้เกษตรกรในหมู่บ้านใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นการลดต้นทุนการผลิต

๒. ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีการรณรงค์ให้ครัวเรือนทำบัญชีครัวเรือน เพื่อลดค่าใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น และใช้จ่ายอย่างประหยัดโดยยึดหลักความพอเพียง

๓. จัดอบรมกลุ่มอาชีพและสนับสนุนให้ครัวเรือนประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกทุกครัวเรือนในชุมชน

๔. การรวมกลุ่มอาชีพภายในชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มอาชีพภายในชุมชน

๕. พัฒนาหมู่บ้านให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ด้านสังคม

๑. ส่งเสริมให้เยาวชนในหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านมากขึ้น
๒. จัดประชุมประชาคมเป็นประจำทุกเดือน
๓. ส่งเสริมให้ชุมชนรักและสามัคคีกัน
๔. ส่งเสริมให้ชุมชนเป็นชุมชนเข้มแข็ง
๕. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์ผลงานของหมู่บ้าน

ด้านการศึกษา

ส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

ด้านสิ่งแวดล้อม

๑. ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณสองข้างถนนและบริเวณครัวเรือนในหมู่บ้าน
๒. สนับสนุนให้ประชาชนช่วยกันรักษาความสะอาดในหมู่บ้านและครัวเรือน
๓. มีการบริหารจัดการขยะในหมู่บ้าน

๑.๔ ความคาดหวังของประชาชนและผู้ปฏิบัติงาน

๒. เป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ต้องการ

๒.๑ ราษฎรมีงานทำ สามารถผลิตสินค้า ประกอบการค้าขายและให้บริการตามปกติสุข
๒.๒ ผู้ที่ถูกเลิกจ้างและกลับมาอาศัยในพื้นที่สามารถประกอบอาชีพได้ในพื้นที่

๓. แนวทางการดำเนินงาน

๓.๑ แนวทาง กลไก กระบวนการ และการบริหารจัดการแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม จากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตาม พ.ร.ก. กู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑)

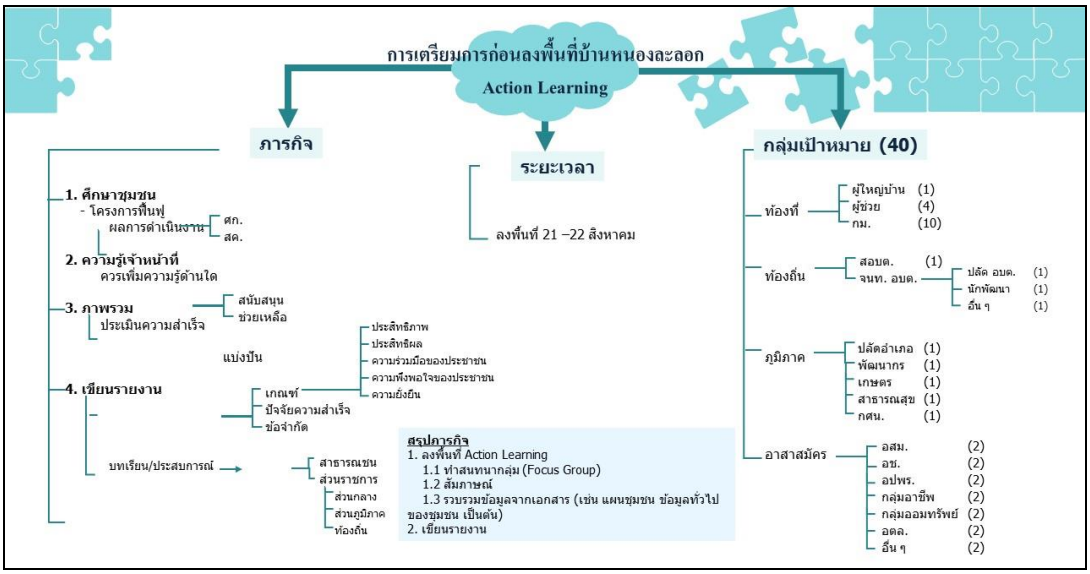
กลุ่ม กป. ๑๐ กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อให้มีกรอบการดำเนินการที่ชัดเจนและเป็นระบบ ซึ่งประกอบไปด้วย ๔ ขั้นตอนโดยสังเขป คือ

๓.๑.๑ การเตรียมการก่อนลงพื้นที่
๓.๑.๒ ประชุมรับฟังบรรยายสรุปข้อมูลทั่วไปและสถานการณ์จากอำเภอบ้านค่าย
๓.๑.๓ จัดเวทีประชาคม
๓.๑.๔ การจัดสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อเป็นข้อมูลเชิงลึกใน ๕ ประเด็น คือ
- ความมั่นคง การปกครอง และท้องถิ่น
- สาธารณสุข
- การพัฒนาชุมชน
- การเกษตร
- กองทุนชุมชน

๓.๑.๕ วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงาน

การดำเนินการผ่านกลุ่มเป้าหมาย ๔๐ คน ประกอบไปด้วยรายละเอียดตามแผนภาพที่ ๑

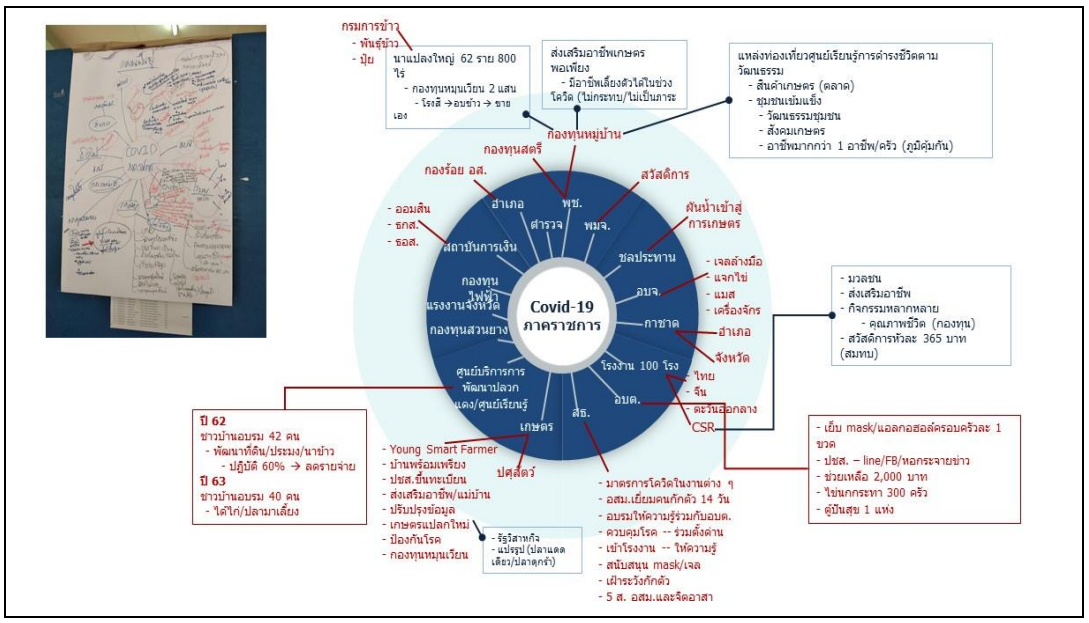
แผนภาพที่ ๑: การเตรียมการก่อนลงพื้นที่บ้านหนองละลอก

แนวการวิเคราะห์แผนงานโครงการโควิด-19

ผลการจัดเวทีประชาคมมาตรการดำเนินการระหว่างเกิดโควิด-19 สามารถสรุปเป็น Mind Map ดังรายละเอียดตามแผนภาพที่ ๒

แผนภาพที่ ๒: Mind Map มาตรการดำเนินการระหว่างเกิดโควิด-19

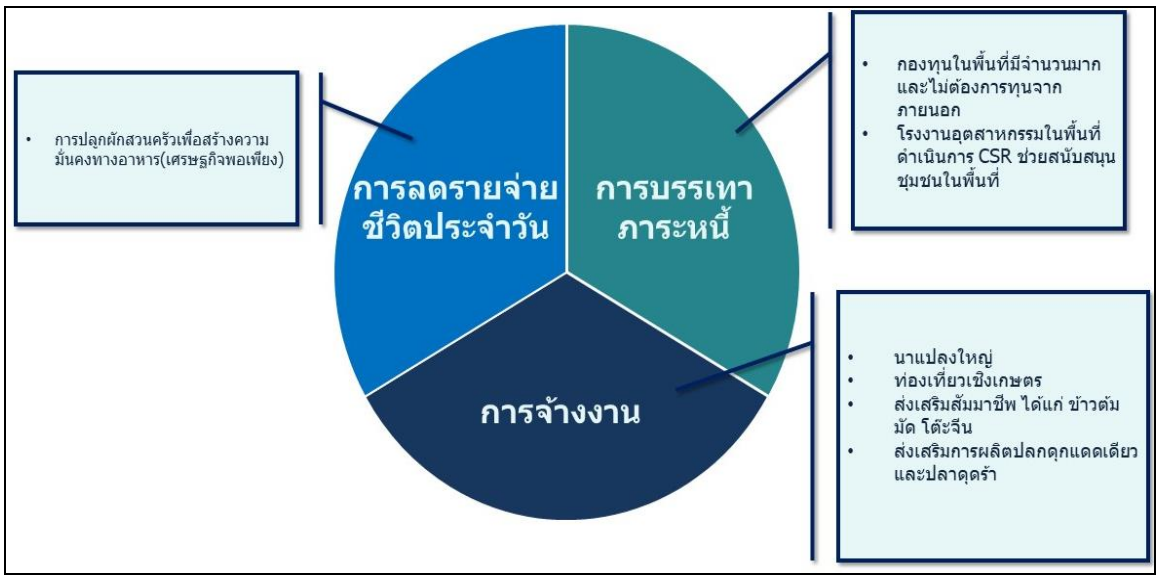
ผลการจัดกลุ่มสามารถสรุปโดยแบ่งออกเป็น ๓ ข้อ ดังต่อไปนี้

๑. **การลดรายจ่ายชีวิตประจำวัน** การปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร (เศรษฐกิจพอเพียง)

๒. **การบรรเทาภาระหนี้** กองทุนในพื้นที่มีจำนวนมาก และไม่ต้องการทุนจากภายนอก โดยใช้เงินสนับสนุนจากโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ดำเนินการ CSR ช่วยสนับสนุนชุมชนในพื้นที่

๓. **การจ้างงาน** การจ้างงานแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ อาชีพเสริม ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการตามความต้องการของคณะกรรมการหมู่บ้านและการจัดประชุมประชาคม ได้แก่ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยนำแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มาส่งเสริมการขายสินค้าเกษตร การส่งเสริมอาชีพเสริม โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินการ คือ การส่งเสริมอาชีพทำข้าวต้มมัด และการจัดโต๊ะจีน และการส่งเสริมการผลิตปลาดุกแดดเดียว และปลาดุกร้า ในขณะที่อาชีพหลัก คณะกรรมการเกษตรแปลงใหญ่ได้เสนอขอรับการสนับสนุนโครงการนาข้าว กข ๔๓ ให้เป็นเกษตรแปลงใหญ่

แผนภาพที่ ๓: แนวคิดในการดำเนินการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจภายหลังโควิด-19

๓.๒ การประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

จากการระดมความคิดภายในสมาชิกชุมชน และคณะกรรมการเกษตรแปลงใหญ่ มีข้อสรุปแนวทางที่จะแบ่งกลุ่มสมาชิกบางส่วนที่อาสานำร่องปรับเปลี่ยนพันธุ์เพาะปลูกข้าวหลากหลายสายพันธุ์ไปสู่ข้าวพันธุ์ กข ๔๓ ซึ่งเป็นข้าวที่มีน้ำตาลต่ำเหมาะสมกับผู้สูงอายุและคนรักสุขภาพ โดยมีความประสงค์การขอรับการสนับสนุนใน ๔ ห่วงโซ่อุปทานด้วยการบูรณาการหลายส่วนราชการ คือ

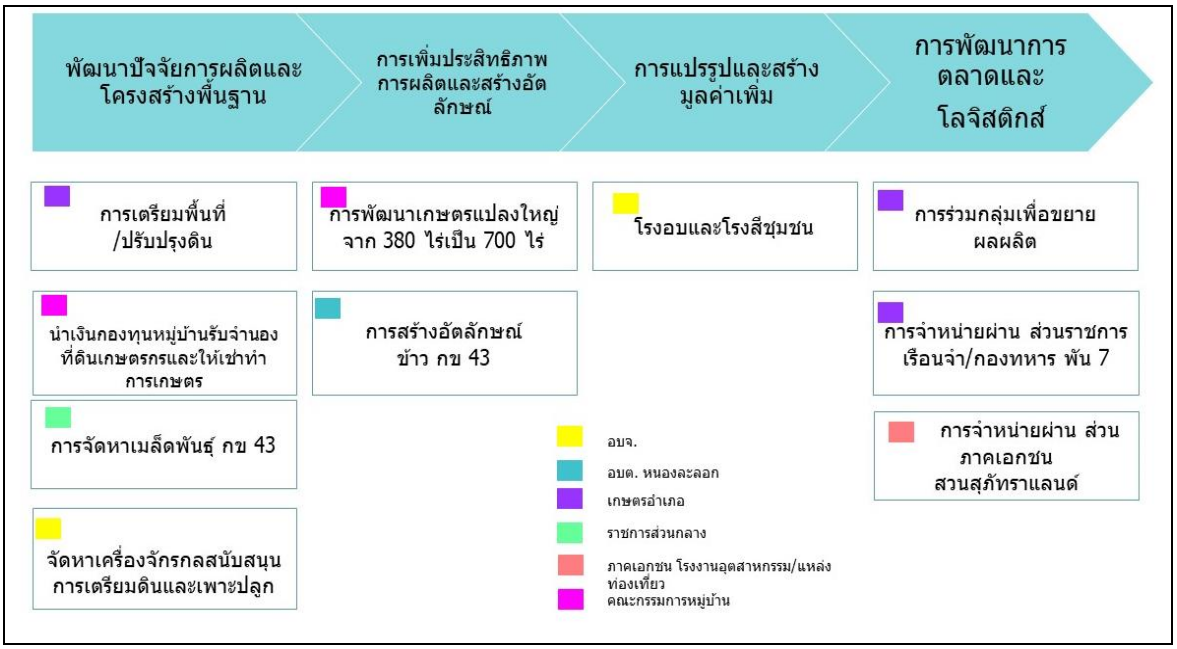
๓.๒.๑ พัฒนาปัจจัยการผลิตและโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบไปด้วย ๓ กิจกรรม คือ โครงการการเตรียมพื้นที่/ปรับปรุงดิน โดยเกษตรอำเภอเป็นผู้สนับสนุนโครงการ การนำเงินกองทุนหมู่บ้านรับจำนองที่ดินเกษตรกรและให้เช่าทำการเกษตร โดยคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นผู้สนับสนุนโครงการ การจัดหาเมล็ดพันธุ์ กข ๔๓ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้สนับสนุนโครงการ และโครงการจัดหาเครื่องจักรกลสนับสนุนและการเตรียมดินและเพาะปลูกโดย อบจ. ระยอง เป็นผู้สนับสนุนหลัก

๓.๒.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างอัตลักษณ์ ประกอบไปด้วย ๒ กิจกรรม คือ การพัฒนาเกษตรแปลงใหญ่จาก ๓๘๐ ไร่เป็น ๗๐๐ ไร่ โดยคณะกรรมการเกษตรแปลงใหญ่ระดับตำบล และการสร้างอัตลักษณ์ข้าว กข ๔๓ โดย อบต. หนองละลอก

๓.๒.๓ การแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม ประกอบไปด้วย ๑ กิจกรรม คือ โรงอบและโรงสีชุมชน โดยขอรับการสนับสนุนจาก อบจ. ระยอง

๓.๒.๔ การพัฒนาการตลาดและโลจิสติกส์ ประกอบไปด้วย ๓ กิจกรรม คือ กิจกรรมการร่วมกลุ่มเพื่อขยายผลผลิต โดยเกษตรอำเภอเป็นผู้ดำเนินโครงการ กิจกรรมการจำหน่ายผ่านส่วนราชการ เรือนจำ/กองทหารพัน ๗ และกิจกรรมการจำหน่าย โดยขอรับการสนับสนุนจากภาคเอกชนสวนสุภัทราแลนด์

แผนภาพที่ ๔: แนวทางการบริหารจัดการเกษตรแปลงใหญ่ ข้าวพันธุ์ กข ๔๓

๔. ผลการดำเนินงาน (ตั้งแต่ต้นเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ จนถึงเวลาที่ทำการศึกษา)

ผลการดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 (COVID-19)

ลำดับที่	แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย	งบประมาณ	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
๑	โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการป้องกันควบคุมโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๙ (COVID-19) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓	ประชาชน ๑๑ หมู่บ้าน ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	๔๘,๖๓๒ บาท	-	-
๒	โครงการพลังคนไทย ร่วมใจป้องกันไวรัสโคโรนา (COVID-19)	ประชาชน ๑๑ หมู่บ้าน ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	๑๔,๔๒๗ บาท	-	-
๓	โครงการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19)	ประชาชน ๑๑ หมู่บ้าน ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	๘๗,๓๐๐ บาท	-	-
๔	แอลกอฮอล์ ๗๐%	ประชาชน ๑๑ หมู่บ้าน ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	-	-	-
๕	การประชาสัมพันธ์	ประชาชนหมู่ที่ ๓ ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	-	-	
๖	การทำถุงยังชีพโดยชุมชน	ผลิตถุงยังชีพแจกจ่ายให้ประชาชนในหมู่บ้าน	ไม่ระบุ	ประชาชนในพื้นที่มีอุปกรณ์ยังชีพขั้นพื้นฐาน	
๗	การจ้างงานของด้วยงบประมาณ อบต. หนองละหาน	แรงงานหมู่ที่ ๓ ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	ไม่ระบุ	แรงงานที่ถูกเลิกจ้างมีงานจ้างเหมาในพื้นที่	
๘	เงินช่วยเหลือ รายละ ๒,๐๐๐ บาท	ประชาชนหมู่ที่ ๓ ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	-	-	-
๙	ไข่นกกระทา	ประชาชนหมู่ที่ ๓ ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	-	-	-

ลำดับที่	แผนงาน/โครงการ	เป้าหมาย	งบประมาณ	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
๑๐	ตู้ปันสุข	ประชาชน ๑๑ หมู่บ้าน ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง	-	ประชาชนได้รับความช่วยเหลือ	ประชาชนทั้ง ๑๑ หมู่บ้าน ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ได้รับความช่วยเหลือ

๕. ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน แนวทางแก้ไข

ปัญหาที่ชุมชนพบประสบภายหลังโควิดส่วนใหญ่เน้นการป้องกันการติดต่อโรคระบาดในพื้นที่ โดยปัญหาและอุปสรรคของหมู่บ้าน มี ๒ ประการ คือ

๕.๑ ประชาชนในบ้านหนองละลอก หมู่ ๓ ตำบลบ้านค่าย จังหวัดระยอง ไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรได้ตามปกติ เนื่องจากคำสั่ง สบค.

๕.๒ แรงงานในบ้านหนองละลอก หมู่ ๓ ตำบลบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีการถูกพักการจ้างงาน ลดเวลาการจ้างงาน เลิกจ้าง จำนวน ๑๘๙ คน หรือประมาณร้อยละ ๑๐ โดยแรงงานที่ถูกเลิกจ้างร้อยละ ๖๐ เป็นเพศหญิง และร้อยละ ๔๐ เป็นเพศชาย อยู่ในช่วงวัยแรงงาน ๑๙ - ๔๕ ปี

๖. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

๖.๑ สมาชิกในชุมชนบ้านหนองละลอก หมู่ ๓ ตำบลบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีความเข้มแข็ง สามารถรวมตัวทำประโยชน์ให้กับสังคม เช่น การส่งเสริมการแปรรูปเพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ การหาอาชีพเสริมนอกภาคการเกษตร

๖.๒ สมาชิกในชุมชนบ้านหนองละลอก หมู่ ๓ ตำบลบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีค่าครองชีพที่ลดลงจากการปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร (เศรษฐกิจพอเพียง) มีการแจกหน้ากากอนามัย และเจลแอลกอฮอล์เพื่อการรักษาสุขอนามัย

๖.๓ สมาชิกในชุมชนบ้านหนองละลอก หมู่ ๓ ตำบลบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและปรับตัวสำหรับรองรับโรคระบาดที่อาจจะอุบัติใหม่

๗. ทัศนคติของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคท้องถิ่น ภาคประชาชนและผู้ได้รับผลกระทบ

ผลการศึกษาได้ข้อสรุปจากเวทีประชาคม โดยประกอบไปด้วยผู้แทนท้องที่ ผู้แทนท้องถิ่น ผู้แทนหน่วยงานราชการระดับภูมิภาค และอาสาสมัครชุมชน โดยสามารถสรุปทัศนคติของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคท้องถิ่น ภาคประชาชน และผู้ได้รับผลกระทบ พบว่าแผนงานและโครงการส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการตามความต้องการของชุมชนที่ดำเนินการในระดับคณะกรรมการหมู่บ้าน อบต. หนองละลอก อำเภอบ้านค่าย และ อบจ. ระยอง เป็นหลัก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของชุมชน

๘. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

๘.๑ บ้านหนองละลอก หมู่ ๓ ตำบลบ้านค่าย จังหวัดระยอง เป็นพื้นที่หมู่บ้านขนาดเล็ก และมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพดีสังคมเข้มแข็ง มีความสงบสะดวก สะอาด ปลอดภัย มีระเบียบวินัย ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ดีมีความสุข

๘.๒ บ้านหนองละลอก หมู่ ๓ ตำบลบ้านค่าย จังหวัดระยอง เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมกว่า ๑๐๐ โรงงาน ซึ่งโรงงานเหล่านี้ ในทุกปีจะมีการจัดกิจกรรม CSR สนับสนุนชุมชนและเกื้อกูลให้ชุมชนเข้มแข็ง

๘.๓ บ้านหนองละลอก หมู่ ๓ ตำบลบ้านค่าย จังหวัดระยอง มีครัวเรือนจำนวน ๙๖๖ ครัวเรือน จึงเป็นพื้นที่เศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็ง และมีภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบจากโควิด-19 ด้วยการสามารถสร้างรายได้เสริมและการจ้างงานในระดับชุมชนได้เป็นอย่างดี

๘.๔ บ้านหนองละลอก หมู่ที่ ๓ ตั้งอยู่ในอำเภอบ้านค่าย และอบต. หนองละละลอกเป็น อปท. ที่มีขนาดใหญ่ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีงบประมาณทั้งสิ้น ๑๘๐ ล้านบาท จึงเป็นพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้หลากหลาย

๙. บทเรียนทางการบริหารราชการที่ได้รับจากการดำเนินงาน

๙.๑ การศึกษาควรดำเนินการระดับล่างสุด เนื่องจากต้องการค้นหาประเด็นบิดเบือนของนโยบายไปสู่การปฏิบัติในระดับล่างสุด การสั่งการขอให้พิจารณาระดับหน่วยงานเล็กที่สุด

๙.๒ ความชัดเจนและการขาดการบูรณาการในการปกครองระดับบน

๙.๓ ผลกระทบจากโควิด-19 น้อยมาก

๙.๔ หมู่บ้านที่มีระบบเกษตรเข้มแข็งจะได้รับผลกระทบน้อย

๙.๕ ระดับหมู่บ้านต้องการอะไร การมีส่วนร่วมที่ชัดเจน

๙.๖ ความต้องการในโครงสร้างพื้นฐาน และความรู้ในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ช่องทางการตลาด เกษตรผสมผสาน สวนบางผสมกับไม้ยางนา และไร่สับปะรด

๙.๗ หมู่ ๓ หนองละลอก มีโครงสร้างประชากรมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จึงควรส่งเสริมให้กิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ

๙.๘ การเขียนโครงการยังเป็นต่ออ่อนของชุมชน เวลาในการเขียนโครงการระดับจังหวัดมีเวลาในการวิเคราะห์น้อย ไม่สามารถจำแนกกลุ่มผู้รับประโยชน์ เพื่อกำหนดแผนระยะสั้น และระยะยาวได้

๙.๙ หมู่บ้าน ยังไม่เคยพิจารณาประเด็นว่าภาคการเกษตรในพื้นที่ EEC จะได้อะไรจากการพัฒนา EEC ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

๑๐. ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการฟื้นฟูผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม จากการระบาดของไวรัสโควิด-19

๑๐.๑ การบูรณาการระดับพื้นที่ตามความต้องการของชุมชนของหมู่บ้าน

๑๐.๒ การอบรมการเขียนโครงการ ซึ่งควรดำเนินการล่วงหน้า

ภาพกิจกรรมการศึกษาเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)

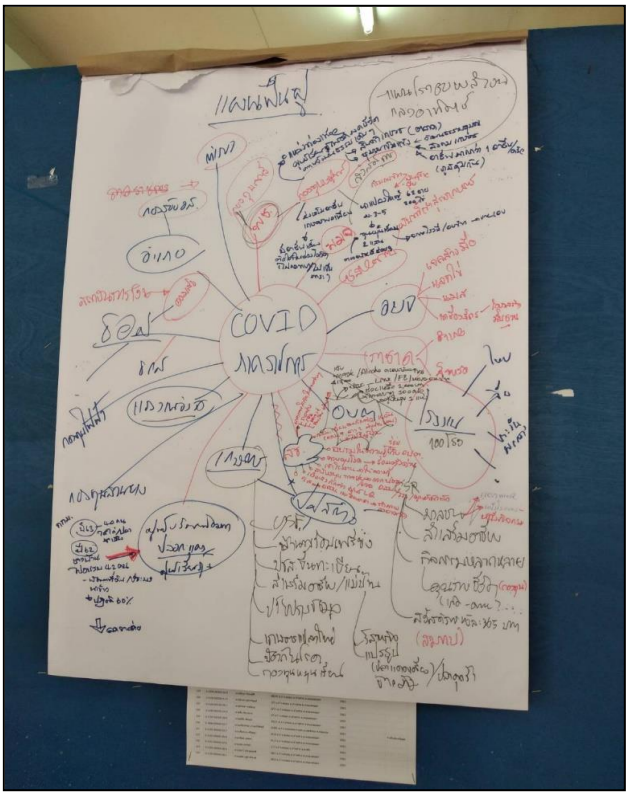
บ้านหนองละลอก หมู่ที่ ๓ ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย

รายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)
การประเมินประสิทธิภาพการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม
จากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ในระดับหมู่บ้าน
บ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์

จัดทำโดย

กลุ่มปฏิบัติการที่ ๖ (กป.๖)

นางทัศนีย์	ชัยคุณแสง	พัฒนาการจังหวัดนครปฐม
นางสาวบงกช	วิบูลย์ธนานันต์	ผู้อำนวยการกองนโยบายและวิชาการสถิติ
นายคณิต	คงช่วย	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดกาฬสินธุ์
นายธรา	สุโพธิ์เงิน	นายอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา
นายสัมพันธ์	นนทสวัสดิ์ศรี	นายอำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์
		ช่วยราชการวิทยาลัยปกครอง
นายสุรพร	หมายเจริญ	นายอำเภอตาลสุม จังหวัดอุบลราชธานี
นายสดุดี	พุทธัง	นายอำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร
นายเจนวิทย์	ทองเงิน	เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกระบี่
นายศรายุธ	ทองกูล	ที่ปรึกษาสำนักข่าวกรองแห่งชาติ
นายภุชงค์	สฤษฎ์ชัยกุล	ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและ
		ชายฝั่งที่ ๑ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

คำนำ

รายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) กรณีศึกษา : การบริหารจัดการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด – ๑๙ บ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ระหว่างวันที่ ๒๐ – ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๓ ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรมหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕

กลุ่มปฏิบัติการ (กป.) ๖ ขอขอบพระคุณนายอำเภอวังจันทร์ ปลัดอำเภอประจำตำบลพลงตาเอี่ยม กำนันตำบลพลงตาเอี่ยม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ คณะกรรมการหมู่บ้านหมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ที่ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และให้การต้อนรับเป็นอย่างดียิ่ง

กลุ่มปฏิบัติการ (กป.) ๖ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการฉบับนี้มีรายละเอียดเนื้อหารวมถึงแนวคิด และข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คณะผู้จัดทำ
นักศึกษาหลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ ๗๕
กลุ่มปฏิบัติการที่ ๖ (กป.๖)

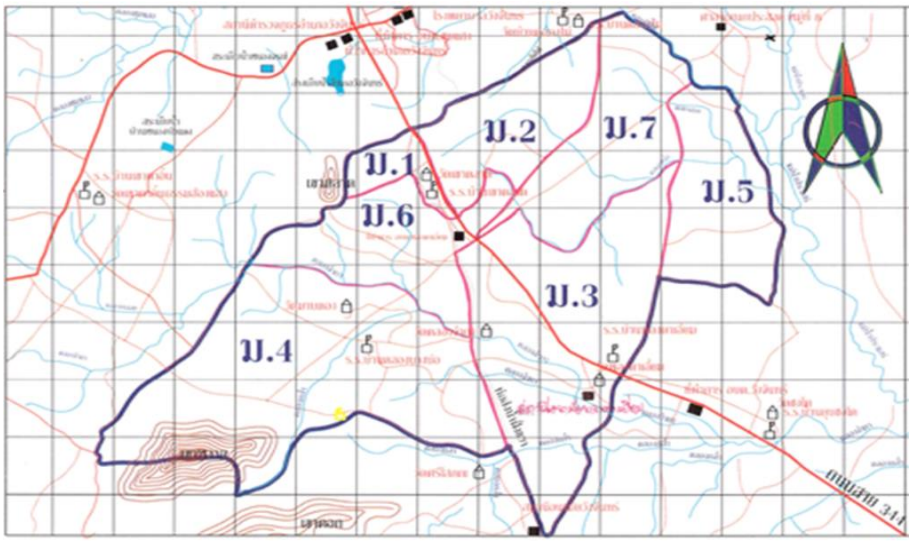
ส่วนที่ ๑
กรอบการเรียนรู้ในระดับหมู่บ้านที่ทำการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปบ้านคลองอ่าง

บ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง เป็นหมู่บ้าน ๑ ใน ๗ หมู่บ้าน ของตำบลพลงตาเอี่ยม มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น ๕๔๐ ชาย ๒๖๐ คน หญิง ๒๘๐ คน จำนวนครัวเรือน ๑๓๔ ครัวเรือน

พื้นที่ทั้งหมดของหมู่ ๖ มี ๔,๐๑๕ ไร่ **อาณาเขต**

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	หมู่ที่ ๒	ตำบลพลงตาเอี่ยม
ทิศใต้	ติดต่อกับ	หมู่ที่ ๔	ตำบลพลงตาเอี่ยม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	หมู่ที่ ๓	ตำบลพลงตาเอี่ยม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	หมู่ที่ ๑	ตำบลพลงตาเอี่ยม

ส่วนที่ ๒
กรอบการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ

๑. ประเด็นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ

๑.๑ ประวัติความเป็นมาและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม วัฒนธรรมและการเมืองของพื้นที่บ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

บ้านคลองอ่าง มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบ สลับที่ดอน มีความอุดมสมบูรณ์ สภาพดินเป็นดินร่วน เหมาะแก่การเพาะปลูก พื้นที่ส่วนมากทำสวนยางพารา สวนผลไม้ ได้แก่ ทุเรียน มังคุด เงาะ ขนุน

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ

๑) ทำสวนยางพารา

๒) ทำสวนผลไม้

๓) เพาะพันธ์กล้ายางพารา

๔) ค้าขาย

๕) รับจ้างทั่วไป

จำนวนประชากร/ครัวเรือน

บ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น ๕๔๐ ชาย ๒๖๐ คน หญิง ๒๘๐ คน จำนวนครัวเรือน ๑๓๔ ครัวเรือน

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม ให้ข้อมูลว่า องค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม มีพื้นที่ประมาณ ๖๐ ตารางกิโลเมตร เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันดับที่ ๒ ในจำนวน ๖๗ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดระยอง ที่มีเงินงบประมาณน้อยที่สุด แม้งบประมาณจะก่อสร้างที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลประมาณ ๑๒ ล้านบาท ก็ยังไม่มี แต่มีพื้นที่รับผิดชอบมาก การดูแลผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น การแจกจ่ายถุงยังชีพ หน้ากากอนามัย และเจลแอลกอฮอล์ แต่เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีสิ่งหนึ่งที่เห็นว่าในหมู่บ้านได้ใช้ประโยชน์มากที่สุด คือการค้าขายออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ในการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ชาวบ้านคลองอ่างไม่อยากจะได้รับความช่วยเหลือ เนื่องจากไม่ได้รับความเดือดร้อน แต่อาจทำให้การดำเนินชีวิตต้องระวัดระวังมากขึ้น ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคโควิดในหมู่บ้านมีการช่วยเหลือกัน เช่น โครงการปันสุข มีผู้เอาสิ่งของไปช่วยเหลือ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยมไม่ได้ใช้งบประมาณแต่อย่างใด

สารวัตรกำนันตำบลพลงตาเอี่ยมได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า แต่เดิมช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีความกลัวว่าจะกระทบกับเกษตรกลุ่มที่ปลูกทุเรียน เนื่องจากชาวบ้านคลองอ่างส่วนใหญ่ปลูกทุเรียน แต่ปรากฏว่าเมื่อผลผลิตทุเรียนออกมาทำให้ค้าขายได้ตามปกติ และกลับทำให้ทุเรียนมีราคาดีขึ้น เพราะสามารถซื้อขายทางออนไลน์ได้ตัดพ่อค้าคนกลางไป เจ้าของส่วนทุเรียนมาสามารถให้กับผู้บริโภคโดยตรง ทั้งนี้ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไปบ้าง เช่น กลับบ้านเร็วขึ้น การไปติดต่อทำธุระอาจติดเคอร์ฟิว แต่ชาวบ้านก็ปรับตัวได้ นอกจากนี้จากมาตรการล็อคดาวน์ของรัฐ อสม.ในหมู่บ้านมีความสำคัญมากในการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค ทำให้ชาวบ้านรู้สึกสบายใจมีความอบอุ่น

สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนบ้านคลองอ่างส่วนใหญ่ทำงานอยู่ที่บ้าน อยู่กันอย่างอบอุ่น มีความสามัคคีช่วยเหลือกัน ฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในขั้นมีกิน ผ่านเกณฑ์ จปฐ. ทุกครอบครัว ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ การเมืองไม่มีความรุนแรง รักประชาธิปไตย

ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อโรคไวรัสโคโรนา 2019 มีประชาชนบ้านคลองอ่างที่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานครและจังหวัดในปริมณฑล จำนวน ๕ คน เดินทางกลับมาในหมู่ที่ ๖ บ้านคลองอ่าง ปัจจุบันทั้ง ๕ คน ได้เดินทางกลับไปทำงานที่กรุงเทพมหานครหมดแล้ว

๑.๒ สภาพของผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นในพื้นที่บ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

พื้นที่ทั้งหมดของหมู่ที่ ๖ มีจำนวน ๔,๐๑๕ ไร่ ทำการเกษตร จำนวน ๓,๘๐๐ ไร่ นอกจากนั้นเป็นที่อยู่อาศัยและอื่นๆ จำนวน ๒๑๕ ไร่ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของบ้านคลองอ่างมากนัก เพียงแต่ในช่วงเริ่มต้นของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ชาวบ้านคลองอ่างเกิดความกังวลเรื่องผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะทุเรียน กลัวว่าจะขายไม่ได้เนื่องจากในช่วงแรกมีการปิดประเทศ และทุเรียนในพื้นที่บ้านคลองอ่างร้อยละ ๘๐ มีการส่งออกไปยังประเทศจีน แต่เมื่อผลผลิตออกมากลับเป็นผลดี สามารถขายทางออนไลน์ และส่งออกไปยังประเทศจีนได้เหมือนเดิม นอกจากนี้ราคาทุเรียนราคาสูงกว่าปี ๒๕๖๒

ในส่วนของด้านสังคม ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงไปบ้าง เช่น กลับบ้านเร็วขึ้น การไปติดต่อทำธุระต่างๆ อาจติดเคอร์ฟิวจากมาตรการล็อคดาวน์ของรัฐ แต่ประชาชนก็ปรับตัวได้ ในหมู่บ้านคลองอ่างด้วยความร่วมมือของประชาชนทุกครัวเรือน โดยเฉพาะ อสม. ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข็มเข็งทำให้บ้านคลองอ่างปลอดภัยจากการแพร่ระบาดในครั้งนี้

๑.๓ รูปแบบของการฟื้นฟูในพื้นที่บ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

จากการที่กลุ่มปฏิบัติการที่ ๖ ลงพื้นที่ไปสอบถามนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๖ บ้านคลองอ่าง คณะกรรมการหมู่บ้าน อสม. กลุ่มประชาชนในหมู่บ้านคลองอ่าง พบว่าการฟื้นฟูในพื้นที่หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถแยกได้ ดังนี้

๑) โครงสร้างพื้นฐาน ดำเนินการก่อสร้างถนน ๒ สาย
- ถนน คสล. โดยใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม
- ถนนลาดยาง โดยใช้งบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ส่งผลให้การคมนาคมและการขนส่งในหมู่บ้านคลองอ่างสะดวก รวดเร็วขึ้น

๒) โครงการฟื้นฟูแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- การก่อสร้างฝายกักเก็บน้ำเพื่อกั้นลำห้วยจำกา

ประโยชน์ที่ประชาชนบ้านคลองอ่างได้รับ คือ สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้เพื่อการเกษตรในฤดูแล้งได้

๓) การสร้างแหล่งอาหาร โดยทุกครัวเรือนในหมู่บ้านปลูกผัก ๒๐ ชนิด เพื่อเป็นแหล่งอาหารในกรณีที่อยู่ในระหว่างการปฏิบัติตามข้อแนะนำทางกระทรวงสาธารณสุข

ประโยชน์ที่ประชาชนบ้านคลองอ่างได้รับ คือ สามารถมีพืชผักกินได้ทุกครัวเรือน

๔) การสร้างงานสร้างอาชีพ

มีตัวแทนชาวบ้านคลองอ่างไปฝึกอาชีพทำไม้กวาดดอกหญ้าและทางมะพร้าว จำนวน ๖ คน ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพทำไม้กวาดดอกหญ้าและทางมะพร้าว มีสมาชิกจำนวน ๒๔ คน ผลิตไม้กวาดดอกหญ้าและทางมะพร้าวจำหน่ายสร้างรายได้ให้กับสมาชิกและครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง

๑.๔ ความคาดหวังของประชาชนและผู้ปฏิบัติงาน

ชาวบ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยองต้องการให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น จากการที่กลุ่มปฏิบัติการที่ ๖ ลงพื้นที่ไปสอบถามนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ บ้านคลองอ่าง คณะกรรมการหมู่บ้าน อสม. กลุ่มประชาชนในหมู่บ้านคลองอ่าง พบว่าความคาดหวังชาวบ้านคลองอ่างต้องการให้ภาครัฐดำเนินการ ดังนี้

- ปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยการสร้างฝายเก็บกักน้ำ ให้มีจำนวนมากขึ้น
- ให้ความรู้ในการแปรรูปผลผลิตทางเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าการเกษตร
- ก่อสร้างระบบกระจายน้ำตามที่กรมชลประทานวางแผนที่จะดำเนินการในปี ๒๕๖๒ ให้แล้วเสร็จในปี ๒๕๖๔ เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ทั้งตำบล
- ก่อสร้าง/ปรับปรุงถนนภายในตำบล ให้สามารถสัญจรไปมาได้สะดวกยิ่งขึ้น

๒. เป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ต้องการ

๒.๑ ราษฎรมีงานทำ สามารถผลิตสินค้า ประกอบการค้าขายและให้บริการตามปกติสุข

จากการที่กลุ่มปฏิบัติการที่ ๖ ลงพื้นที่ไปสอบถามปรากฏว่าการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการผลิตพืชผลทางการเกษตรและการค้าขายแต่อย่างใด แต่กลับเกิดผลดีต่อพืชผลทางการเกษตรบางชนิด เช่น ทุเรียน มังคุด ราคาดีขึ้นกว่าปี ๒๕๖๒ และอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ชาวบ้านคลองอ่างมีความรู้สึกว่าไม่ได้รับความเดือดร้อนจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก็เพราะทุกครัวเรือนปลูกพืชหลากหลาย ไม่ได้ปลูกพืชเชิงเดี่ยว เพราะฉะนั้นรายได้จากพืชผลทางการเกษตรแต่ละชนิดจึงสามารถทำให้ชาวบ้านคลองอ่างอยู่ได้

๒.๒ ผู้ที่ถูกเลิกจ้างและกลับมาอาศัยในพื้นที่สามารถประกอบอาชีพได้ในพื้นที่

จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ชาวบ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง มีประชาชนบ้านคลองอ่างที่เดินทางมาจากกรุงเทพมหานครและจังหวัดในปริมณฑล จำนวน ๕ คน เดินทางกลับมาในหมู่ที่ ๖ บ้านคลองอ่าง ปัจจุบันทั้ง ๕ คน ไม่ได้ประกอบอาชีพในพื้นที่ และได้เดินทางกลับไปทำงานที่กรุงเทพมหานครหมดแล้ว

๓. แนวทางการดำเนินงาน

๓.๑ แนวทาง กลไก กระบวนการและการบริหารจัดการแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจและสังคม จากผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตาม พ.ร.ก. กู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑)

องค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยมขอรับการสนับสนุนงบประมาณภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพระราชกำหนดกู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท ในภาพรวมของตำบลไม่มีโครงการที่จะดำเนินการในพื้นที่บ้านคลองอ่าง แต่ได้มีการจัดทำโครงการโดยใช้งบประมาณของตนเองและขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการ

ปกครองท้องถิ่นเพื่อดำเนินการในพื้นที่บ้านคลองอ่าง ซึ่งอยู่ในช่วงที่จะเป็นการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของบ้านคลองอ่างหลังจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนี้

๑) โครงการก่อสร้างฝายน้ำล้นเพื่อการเกษตรกั้นลำคลองจำกา (ฝายชะลอน้ำ) งบประมาณ ๙ แสนบาท ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแล้ว อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง ประชาชนได้รับประโยชน์ ๑๐๐ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตร ๒,๕๐๐ ไร่

๒) โครงการก่อสร้างถนน คสล. ความยาว ๕๕๐ เมตร งบประมาณ ๑.๙ ล้านบาท โดยใช้งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม

๓) โครงการความมั่นคงทางอาหาร ส่งเสริมการปลูกพืชผัก ๙๐ วัน ปลูกผัก ๒๐ ชนิด โดยดำเนินการทุกหลังคาเรือน

๔) โครงการฝึกอบรมอาชีพการทำไม้กวาดจากดอกหญ้าและทางมะพร้าว โดยร่วมกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพทำไม้กวาดดอกหญ้าและทางมะพร้าว มีสมาชิกจำนวน ๒๔ คน ผลิตไม้กวาดดอกหญ้าและทางมะพร้าว จำหน่ายสร้างรายได้ให้กับสมาชิกและครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง โดยใช้งบประมาณจากเงินกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี

๕) โครงการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ (ทุเรียน) สมาชิกร่วมโครงการจำนวน ๑๐๕ ราย พื้นที่ปลูก ๒,๘๐๐ ไร่ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกระทรวงเกษตรฯ เป็นค่าจัดหาเครื่องจักรกล ปุ๋ย ให้กับสมาชิก

๖) โครงการซ่อมสร้างถนนลาดยาง หมู่ที่ ๔ – ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม ระยะทาง ๒,๗๐๐ เมตร งบประมาณอุดหนุนเฉพาะกิจจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน ๑๑ ล้านบาท อยู่ระหว่างดำเนินการ

๓.๒ การประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่

ในการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้ที่ได้รับผลกระทบในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้น การที่รัฐบาลมีนโยบายในการฟื้นฟูเศรษฐกิจจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจได้ผลสำเร็จ

สำหรับบ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม ชุมชนมีความเห็นร่วมกันที่จะขอรับการสนับสนุนในการพัฒนาส่งเสริมด้านการเกษตร และโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของชุมชนบ้านคลองอ่าง

๔. ผลการดำเนินงาน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ จนถึงปัจจุบัน

บ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ โดยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้านได้ดำเนินมาตรการเพื่อลดผลกระทบหลังจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ได้แก่

ลำดับที่	กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
๑	แจกถุงยังชีพ	ผู้ได้รับผลกระทบ	๗ ราย
๒	มอบเงินสงเคราะห์	ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส	รายละ ๒,๐๐๐
ลำดับที่	**กิจกรรม**	**กลุ่มเป้าหมาย**	**ผลการดำเนินงาน**
๓	จัดทำหน้ากากอนามัย	ผู้สูงอายุ กลุ่มสตรี	ทุกคนในหมู่บ้าน
๔	แจกแอลกอฮอล์เพื่อการฆ่าเชื้อและการทำความสะอาด	ทุกครัวเรือน	ทุกครัวเรือน
๕	ฝึกอบรมด้านอาชีพการทำไม้กวาด	กลุ่มแม่บ้าน	๒๔ คน

	จากดอกหญ้าและทางมะพร้าว		
๖	ความมั่นคงทางอาหาร	ปลูกพืชผัก ๒๐ ชนิด	ทุกครัวเรือน
๗	ก่อสร้างถนน คสล.	ทุกครัวเรือน	ความยาว ๕๕๐ เมตร
๘	ก่อสร้างฝายน้ำล้นคลองจำกา	เกษตรกร ๑๐๐ ราย พื้นที่ ๒,๕๐๐ ไร่	กว้าง ๑๐ เมตร สูง ๓ เมตร ยาว ๖๐๐ เมตร (เฉพาะหมู่ที่ ๖)
๙	ซ่อมสร้างถนนลาดยาง	ทุกครัวเรือน	ระยะทาง ๒,๗๐๐ เมตร

๕. ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน แนวทางแก้ไข

สำหรับโครงการตามแผนการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจและสังคม จากผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพระราชกำหนดกู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑) บ้านคลองอ่างไม่ได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จึงทำให้ไม่มีปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงาน

ส่วนโครงการที่ดำเนินการโดยใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยมและขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทั้งที่ดำเนินการเสร็จแล้วและที่อยู่ระหว่างดำเนินการมีปัญหาอุปสรรค เนื่องจากในช่วงนี้เป็นช่วงฤดูฝน ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้

๖. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

จากการที่กลุ่มปฏิบัติการที่ ๖ ลงพื้นที่ไปสอบถามนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ บ้านคลองอ่าง คณะกรรมการหมู่บ้าน อสม. กลุ่มประชาชนในหมู่บ้านคลองอ่าง พบว่าการฟื้นฟูในพื้นที่หลักจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประชาชนได้รับประโยชน์ดังนี้

๑) โครงการปลูกผักสวนครัวสร้างความมั่นคงทางอาหาร ชาวบ้านคลองอ่างมีพืชผักบริโภคทุกครัวเรือนตามโครงการของกรมการพัฒนาชุมชน ในระหว่างที่อยู่ตามคำแนะนำทางกระทรวงสาธารณสุข

๒) การฝึกอบรมด้านอาชีพการทำไม้กวาดจากดอกหญ้าและทางมะพร้าว จากกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี จำหน่ายสร้างรายได้ให้กับสมาชิกและครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง

๓) เส้นทางคมนาคม ขนส่งสินค้าทางการเกษตรสะดวกสบายและรวดเร็วขึ้น

๔) ประชาชนชาวคลองอ่างจะมีแหล่งกักเก็บน้ำใช้ในการปลูกพืชการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง

๗. ทัศนคติของภาคส่วนต่างๆทั้งภาครัฐ ภาคท้องถิ่น ภาคประชาชนและผู้ได้รับผลกระทบ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ชาวบ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง มีมุมมองต่อสถานการณ์ดังกล่าวว่า

๑) ต้องอยู่ให้เป็น (อยู่อย่างไรให้มีความปลอดภัย) โดยการปฏิบัติตามคำแนะนำของทางราชการ ทั้งในการด้านป้องกันตนเอง การเข้าไปในที่สาธารณะ หลีกเลี่ยงการสัมผัสวัสดุอุปกรณ์ในที่สาธารณะ

๒) ต้องเย็นให้พอ (การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาส่งผลกระทบทุกสาขาอาชีพ ไม่ได้เกิดขึ้นกับตัวเราเพียงคนเดียว) ดังนั้น ต้องมีสติ มีความรอบคอบในการการประกอบอาชีพ เพื่อให้อยู่รอดในสถานการณ์เช่นนี้

๓) ต้องรอให้ได้ (การแพร่ระบาดและการค้นหาวัคซีนต้องใช้ระยะเวลา ไม่สามารถบอกได้ว่าจะสิ้นสุดเมื่อไหร่ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัว ปรับความคิด วิธีการในการดำเนินชีวิต เพื่อให้อยู่รอดปลอดภัย

๘. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

บ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม ได้ดำเนินโครงการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมหลังจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประสบผลสำเร็จโดยมีปัจจัย ดังนี้

๑) ชุมชนมีความตระหนักในการร่วมมือกันฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ

๒) หน่วยงานของรัฐต้องให้การสนับสนุนความต้องการของชุมชนในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ

๓) ภาคเอกชนในพื้นที่จะต้องให้การสนับสนุนและส่งเสริมองค์ความรู้ให้กับชุมชน

๙. บทเรียนทางการบริหารราชการที่ได้รับจากการดำเนินงาน

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 บทเรียนที่ทางราชการได้รับจากการดำเนินงาน ดังนี้

๑) รัฐต้องให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว น่าเชื่อถือ และทั่วถึงทุกกลุ่มคน

๒) รัฐต้องสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ดังกล่าว

๓) รัฐต้องดำเนินการตามมาตรการทางกฎหมายอย่างเคร่งครัด

๔) ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเพื่อ “ประเทศไทย” อย่างแท้จริง

๑๐.ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการฟื้นฟูผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19)

ตามที่กลุ่มปฏิบัติการที่ ๖ ได้ลงไปพูดคุยกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยม ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ บ้านคลองอ่าง คณะกรรมการหมู่บ้าน อสม. กลุ่มประชาชนในหมู่บ้านคลองอ่าง พบว่าบ้านคลองอ่างประชาชนมีอาชีพหลัก คือ การเกษตรประชาชนจะอยู่ในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ (๘๐ % ของประชากรทั้งหมู่บ้าน) การบริหารจัดการฟื้นฟูผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) สามารถดำเนินการได้ครอบคลุมทั้งสังคม เศรษฐกิจ การป้องกันการแพร่ระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากประชาชนมีอาชีพการเกษตรเป็นหลัก จากการสนทนาแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่มปฏิบัติการที่ ๖ (กป.๖) กับผู้นำชุมชนของหมู่บ้าน ได้ข้อสรุปตรงกันว่ามีความจำเป็นที่ภาครัฐต้องเข้าไปส่งเสริม สนับสนุน ให้บ้านคลองอ่างสามารถบริหารจัดการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะประสบปัญหาวิกฤติลักษณะใดก็ตาม คือ

๑) จัดทำแหล่งน้ำและระบบการกระจายน้ำให้ทั่วถึงพื้นที่การเกษตร

๒) นำนวัตกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น ทุเรียน ยางพารา

๓) ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมขนส่งผลผลิตสินค้าการเกษตร

๔) ให้การเรียนรู้แก่เกษตรกรในการขายผลผลิตทางออนไลน์
๕) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ เช่น ไฟฟ้า พลังงานทดแทน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดทำข้อเสนอโครงการภายใต้กรอบนโยบายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม จากผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตาม พ.ร.ก. กู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท

ซึ่งจากการพิจารณารอบที่ ๑ ปรากฏว่าในพื้นที่ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ ไม่ได้รับการพิจารณาโครงการแต่อย่างใด กลุ่มปฏิบัติการที่ ๖ ได้ตรวจสอบการเขียนโครงการและข้อเสนอต่างๆ เห็นว่า พ.ร.ก.กู้เงินดังกล่าวมีหลักการเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านต่างๆ เช่น เกษตรอัจฉริยะ เกษตรมูลค่าสูง เกษตรแปรรูป อุตสาหกรรมอาหาร การท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน อุตสาหกรรม นอกจากนี้เน้นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการสร้างงานและสร้างอาชีพสามารถรองรับแรงงานที่อพยพกลับถิ่นและชุมชน มุ่งเน้นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งในด้านกำลังคน แผนงานโครงการและการลงทุน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคส่วนประชาชนในพื้นที่และภาคส่วนต่างๆในสังคม โดยเฉพาะวงเงิน ๔ แสนล้านบาท กำหนดกลุ่มเป้าหมายชัดเจนใน พ.ร.ก.กู้เงิน คือ ประชาชน เกษตร ชุมชน วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการ แรงงานที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19)

หลักเกณฑ์ของโครงการที่เข้าข่ายการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

๑) โครงการที่มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับแผนงานโครงการตาม พ.ร.ก.กู้เงิน
๒) การดำเนินโครงการที่ยึดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ กระจายทรัพยากรอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมในระดับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย ความยั่งยืนของการดำเนินการ ความโปร่งใส
๓) โครงการที่สามารถสร้างการจ้างงาน สร้างอาชีพในชุมชน การพัฒนาเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ในชุมชน การเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์ของชุมชนกับตลาดภายในประเทศ
๔) โครงการที่เป็นการเพิ่มศักยภาพการผลิต การบริการที่ยังคงมีความได้เปรียบและเป็นที่ต้องการของตลาด รวมทั้งมีโอกาสในการเติมโตในช่วงหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) โดยเฉพาะแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน
๕) โครงการที่สามารถกระตุ้นการบริโภค และการผลิตภายในประเทศในช่วงหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19)
๖) โครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน และสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพภาคการผลิตและภาคการบริการของประเทศ

จากการพิจารณาโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลพลงตาเอี่ยมเสนอไปทั้งหมดจะเข้าหลักเกณฑ์ด้านโครงสร้างพื้นฐานที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชน และสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพภาคการผลิตและภาคการบริการของประเทศ แต่การเขียนหลักการและเหตุผลยังไม่สอดคล้องกับ พ.ร.ก.กู้เงิน เป็นการเขียนโครงการในลักษณะของงบประมาณปกติ ทั้งนี้จะต้องเขียนโครงการในลักษณะได้รับผลกระทบหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) วัตถุประสงค์และเป้าหมาย ประโยชน์ที่ได้รับการดำเนินการไม่ชัดเจน จะต้องเขียนให้ตอบโจทย์ให้ได้ว่าประชาชนได้รับประโยชน์จากโครงการจำนวนกี่ครัวเรือน กี่คน เกิดประโยชน์กับพื้นที่เกษตรกรจำนวนกี่ไร นอกจากนี้แผนการบริหารเงินจะต้องดำเนินการให้

เสร็จภายในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๔ เนื่องจากงบประมาณดังกล่าวเป็นเงินกู้ต้องรีบดำเนินการเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ และต้องระบุถึงความพร้อมของโครงการไม่ว่าจะเป็นเรื่องแบบแปลน และการขอใช้พื้นที่มีความพร้อมที่จะดำเนินการได้ทันทีเมื่อได้รับการพิจารณาโครงการ

ภาพกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ Action Learning
บ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์

รายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)
การประเมินประสิทธิภาพการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม
จากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ในระดับหมู่บ้าน
บ้านท่าเสา หมู่ที่ ๘ ตำบลป่ายุบใน อำเภอวังจันทร์

จัดทำโดย

กลุ่มปฏิบัติการที่ ๑ (กป.๑)

นางสาวชีวธันย์	ธนพรดิษนันทน์	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผน สถาบันดำรงราชานุภาพ
นางสาวศิริกัลยา	กิจรักษา	นายอำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี
นายวีระ	จรูญพิทักษ์พงศ์	นายอำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก
นายปกาสิต	พรประสิทธิ์	นายอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร
นายวริศธิ์นันย์	เสือทอง	นายอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม
นายอาทร	พิมชะนก	พัฒนาการจังหวัดเชียงใหม่
นายกรกฎ	วงษ์สุวรรณ	ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ กรมโยธาธิการและผังเมือง
นายประสิทธิ์	ไชยเวช	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดหนองบัวลำภู
นายยุคล	กำเนิดแขก	สรรพสามิตพื้นที่ราชบุรี
นายบำรุง	แสงพันธุ์	ผู้อำนวยการสำนักอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

คำนำ

หลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕ ได้กำหนดให้ผู้เข้ารับการศึกษาอบรมเข้าร่วมกิจกรรม “การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำบทเรียนและประสบการณ์จากการมีส่วนร่วมในพื้นที่จริง นำไปใช้ในการบริหารราชการและสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับประสบการณ์การบริหารราชการให้แก่ผู้เข้าอบรมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานได้กว้างขวางมากขึ้น โดยกำหนดพื้นที่การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ ณ จังหวัดระยอง ในประเด็นหัวข้อ “การประเมินประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในระดับหมู่บ้าน ในพื้นที่อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง”

คณะผู้จัดทำ
นักศึกษาหลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ ๗๕
กลุ่มปฏิบัติการที่ ๑

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลพื้นฐานพื้นที่ศึกษา

๑. ข้อมูลทั่วไปอำเภอวังจันทร์

๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑. ลักษณะภูมิประเทศอำเภอวังจันทร์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดระยอง มีลักษณะภูมิประเทศ โดยทั่วไปมีลักษณะไม่ราบเรียบเป็นลอนคลื่นสูงๆ ต่ำๆ มีภูเขาเล็กๆกระจัดกระจายโดยทั่วไปในพื้นที่ซึ่งเกิดจากการโก่งตัวและยุบตัวของเปลือกโลก สภาพดิน โดยทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายและดินลูกรังมีความสมบูรณ์ของดินต่ำ ภูเขาที่สำคัญ ได้แก่ เทือกเขาพนมศาสตร์ เขาขุนอินทร์ เขาวงเวียน ลำน้ำที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำประแสร์ คลองชุมแสง คลองสะพาน คลองจำกา โดยทุกสายไหลรวมกันที่แม่น้ำประแสร์และไหลออกทะเลที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

๒. ที่ตั้งและอาณาเขตอำเภอวังจันทร์ มีระยะทางห่างจากจังหวัดประมาณ ๖๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๓๙๕.๒๔๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๒๗๔,๐๓๐.๖๒ ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอแกลง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอแกลง อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

๑.๒ ข้อมูลการปกครองและประชากร

๑. การปกครอง อำเภอวังจันทร์ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๔ ตำบล ๒๙ หมู่บ้าน มีการปกครองท้องถิ่น ๒ รูปแบบ คือ เทศบาล ๑ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๔ แห่ง

๒. ประชากรและอาชีพ อำเภอวังจันทร์ มีประชากร จำนวน ๒๖,๐๙๗ คน (ชาย ๑๒,๙๒๔ คน หญิง ๑๓,๑๗๓ คน) ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม มีพื้นที่เกษตรกรรม ๒๒๖,๘๔๕ ไร่ ครอบครัวเกษตรกร ๓,๓๐๘ ครอบครัว คิดเป็น ๘๐ % ของประชากรทั้งหมด โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา ทุเรียน มังคุด ขนุน มะม่วงหิมพานต์ ปาล์ม มันสำปะหลัง อ้อย สับปะรดฯ รายได้ประชากรเฉลี่ย ๑๙๑,๖๓๖ บาท/ครัวเรือน/ปี หรือ ๘๓,๔๖๐ บาท/คน/ปี

๒. ข้อมูลทั่วไปบ้านท่าเสา หมู่ที่ ๘ ตำบลป่ายุบใน อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

๒.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑. ลักษณะภูมิประเทศหมู่บ้านท่าเสา เป็นพื้นที่ราบติดภูเขาที่ดินอุดมสมบูรณ์ สภาพดินเป็นดินร่วนเหมาะแก่การเพาะปลูก พื้นที่ส่วนใหญ่ทำการเกษตร ได้แก่ สวนยางพารา ไร่สับปะรด และไร่มันสำปะหลัง

๒. ที่ตั้งและอาณาเขตหมู่บ้านท่าเสา มีระยะทางห่างจากอำเภอวังจันทร์ ประมาณ ๑๑ กิโลเมตร มีพื้นที่ ๑๒,๑๒๔ ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ ม.๔ ต.ป่ายุบใน อ.วังจันทร์ จ.ระยอง
ทิศใต้	ติดกับ ต.หนองบัว อ.บ้านค่าย จ.ระยอง

ทิศตะวันออก ติดกับ ม.๒ ต.ชุมแสง อ.วังจันทร์ จ.ระยอง
ทิศตะวันตก ติดกับ ต.หนองบัว อ.บ้านค่าย จ.ระยอง

๒.๓ ข้อมูลการปกครองและประชากร

๑. การปกครองบ้านท่าเสา หมู่ที่ ๘ ตำบลป่ายุบใน อำเภอวังจันทร์ มีลักษณะการปกครองแบบองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมี นายนิติพัฒน์ ยุทธเจริญกิจ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่ายุบใน นายบุญเสริม เผือกนวล เป็นกำนันตำบลป่ายุบใน นายราชันย์ นิเวศวรรณ เป็นผู้ใหญ่บ้าน และนายวัชระ สุขสวน , นายรุ่งโรจน์ สากล เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

๒. ประชากรและอาชีพ บ้านท่าเสา หมู่ที่ ๘ ตำบลป่ายุบใน อำเภอวังจันทร์ มีครัวเรือนทั้งสิ้น ๒๔๑ ครัวเรือน ประชากร ๖๑๓ คน (ชาย ๓๒๒ คน หญิง ๒๙๑ คน) มีพื้นที่ ๑๒,๑๒๔ ไร่ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็น ๘๐ % พืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ยางพารา สับปะรด ไร่มันสำปะหลัง และอีกประมาณ ๒๐ % มีอาชีพรับจ้างทั่วไป

๒.๓ ข้อมูลผู้ได้รับผลกระทบจากมาตรการแก้ไข COVID-19

ข้อมูลผู้ที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหา โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ในพื้นที่ตำบลป่ายุบใน อำเภอวังจันทร์ จากการลงทะเบียนในแบบฟอร์มมหาดไทย (Thai QM) มีจำนวนทั้งสิ้น ๗๘ คน

ส่วนที่ ๒
กรอบการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Acton Learning)

๑. ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านในหมู่บ้านและกลุ่มคนในชุมชนหมู่บ้านที่ทำการศึกษาได้ทำโครงการอะไรบ้างที่เป็นการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และได้ผลดีหรือไม่เพียงใด

เนื่องจากพื้นที่ที่ทำการศึกษาเป็นชุมชนขนาดเล็ก พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้สำหรับทำการเกษตรกรรมและมีประชากรอาศัยอยู่กระจัดกระจาย ไม่ได้รวมเป็นกลุ่ม เป็นชุมชนหนาแน่น การประกอบอาชีพเป็นแบบเกษตรกรรมผสมผสาน แบบพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ใช้แรงงานคนในครอบครัว จึงไม่ได้รับผลกระทบต่อการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) แต่คณะกรรมการหมู่บ้านได้จัดทำโครงการขุดลอกคูคลองฯ จำนวน ๑ โครงการ เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณตามแผนงานโครงการเงินกู้ ๔ แสนล้านบาท เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจฯ ผลปรากฏว่าไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ

<u>ปัญหา</u> ประชาชนไม่เข้าใจกรอบการจัดทำแผนงานโครงการเกี่ยวกับการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่หน่วยงานราชการกำหนด

<u>ข้อเสนอแนะ</u> โครงการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาของผู้ที่ได้รับผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรน่า 2019 (COVID-19) ควรเป็นโครงการที่ช่วยเหลือประชาชนให้มีอาชีพหรือรายได้ หรือเป็นโครงการที่สามารถลดรายจ่ายของประชาชน เช่น โครงการสร้างความมั่นคงทางอาหาร การส่งเสริมการปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ กินได้ทุกอย่างที่ปลูก ปลูกทุกอย่างที่กิน เพื่อช่วยให้ประชาชนประหยัดรายจ่าย

๒. บุคลากรของส่วนราชการระดับอำเภอที่ปฏิบัติงานในระดับตำบลหมู่บ้าน และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครในระดับหมู่บ้านมีความรู้ความสามารถที่ดีในการสนับสนุนช่วยเหลือการทำโครงการกิจกรรมฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมฯ ของหมู่บ้านที่ทำการศึกษาเพียงใด

บุคลากรในการปฏิบัติงานในระดับตำบล หมู่บ้าน มีความรู้ ความสามารถในการสนับสนุนการจัดทำโครงการ รวมถึงเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ระดับตำบล หมู่บ้าน ทั้งฝ่ายปกครอง สาธารณสุขอำเภอ เกษตรอำเภอ พัฒนาชุมชนอำเภอ รวมทั้งบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลป่ายุบใน กรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ล้วนเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ และอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่ มีข้อมูลความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี รวมทั้งเป็นกลุ่มคนที่ถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรมประกอบอาชีพจากหน่วยงานต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของประชาชน การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือการจัดทำโครงการจำเป็นต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถสนับสนุนช่วยเหลือในการจัดทำโครงการ กิจกรรมฟื้นฟูเศรษฐกิจได้อย่างดี

๓. บุคลากรตำแหน่งใดที่ปฏิบัติงานในระดับตำบลหมู่บ้านที่สมควรได้รับเพิ่มพูนความรู้ความเชี่ยวชาญให้สามารถปฏิบัติงานได้ดีขึ้น และในเรื่องใด

๓.๑ บุคลากรทุกตำแหน่งในระดับพื้นที่ ควรที่จะได้รับการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ (Knowledge) อยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะ (Skill) ในการปฏิบัติงานอันเป็นประโยชน์ต่อชุมชนในการจัดทำแผนงานพัฒนาหมู่บ้าน ทั้งด้าน ข้อกฎหมาย ระเบียบวิธีปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค

๓.๒ การพัฒนาองค์ความรู้ให้กับชุมชน เป็นเรื่องการจัดทำแผนงานโครงการ โดยการสอนให้คนในชุมชนวิเคราะห์ปัญหาของพื้นที่ว่ามีปัญหาในด้านใดที่จะต้องได้รับการแก้ไข หาจุดแข็ง-จุดอ่อน ว่าการแก้ไขแล้วจะประสบผลสำเร็จอย่างไร พร้อมให้คนในพื้นที่ร่วมกันกำหนดทางเลือกการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านชุมชน เสนอต่ออำเภอ ต่อไป

๔. ในภาพรวม คณะกรรมการหมู่บ้านและกลุ่มคนในหมู่บ้านได้ประเมินความสำเร็จ ในเชิงประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านของตนระดับใด ด้วยเกณฑ์การประเมินอะไร อะไรคือปัจจัยความสำเร็จ อะไรคือข้อจำกัดที่สำคัญในการปฏิบัติงาน ประเด็นที่เป็นบทเรียนและประสบการณ์การทำงานที่สำคัญ และอะไรคือสิ่งสำคัญที่คณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนท้องถิ่นต้องการแบ่งปันให้สาธารณชนและส่วนราชการในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และท้องถิ่นร่วมเรียนรู้

เกณฑ์ในการประเมิน เช่น

- การประเมินประสิทธิภาพ ความครอบคลุมและความรวดเร็วในการนำโครงการลงไปปฏิบัติในพื้นที่เป้าหมาย
- การประเมินประสิทธิผลในการบรรลุเป้าหมายในการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้
- ความร่วมมือของประชาชนในการดำเนินโครงการ
- ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานข้าราชการ
- การประเมินความยั่งยืนในการจัดการปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยตัวของชุมชนเอง

จากเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตามที่กล่าว มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อจำกัด มีระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรม / โครงการ น้อย กระชั้นชิด เร่งรัดให้ดำเนินการเสนอโครงการ ส่งผลทำให้โครงการที่เสนอไม่ตรงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ

ปัจจัยความสำเร็จ การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ทุกระดับ ที่ช่วยกันคิด ช่วยกันทำแผนงานโครงการการแก้ไขปัญหา

บทเรียนและประสบการณ์ การทำงานที่สำคัญกับการศึกษาความรู้ขั้นปฐมภูมิของหมู่บ้าน/ชุมชน ในด้านต่างๆ ความร่วมมือของผู้นำหมู่บ้านกับประชาชน ความสามัคคีของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้งเครือข่ายประชาชนในพื้นที่ ในการร่วมมือปฏิบัติงานร่วมกันของทุกภาคส่วนในหมู่บ้าน/ชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐระดับหมู่บ้าน และจากภายนอกหมู่บ้านในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นต้น

สิ่งที่ชุมชนต้องการแบ่งเป็นของสาธารณะและส่วนราชการ คือ บทสะท้อนถึงปัญหาความต้องการความเดือดร้อน รวมทั้งการสนับสนุนจากส่วนราชการและหน่วยงานภายนอก

ภาพกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ Action Learning

<u>บ้านท่าเสา หมู่ที่ ๘ ตำบลป่ายุบใน อำเภอวังจันทร์</u>

รายงานการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)
การประเมินประสิทธิภาพการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม
จากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ในระดับหมู่บ้าน
บ้านจำรุง หมู่ที่ ๗ ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง

จัดทำโดย

กลุ่มปฏิบัติการที่ ๘ (กป.๘)

นางศุภลักษณ์	แก้วมณี	พัฒนาการจังหวัดพิษณุโลก
นายชัยรัตน์	แก้วเพียงเพ็ญ	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
นายสุชาติ	อยู่เจริญ	นายอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ
นายณรงค์	ชัยจำรัส	นายอำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี
นายสกุลไชย	จูมทอง	นายอำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์
ร.ท. ธวัชชัย	เห็มวัง	นายอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์
นายกิติชัย	เกตุวงษา	ท้องถิ่นจังหวัดสุรินทร์
นายอุดมพร	กาญจน์	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครศรีธรรมราช
นายโสภัชย์	ชวาลกุล	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานปศุสัตว์
นายเอกราช	ชวีวัฒน์	ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

รายงานการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง (Action Learning) ในพื้นที่จังหวัดระยอง หัวข้อ การประเมินประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-2019) ในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบลหมู่บ้าน ระดับกลุ่มอำเภอ ระดับตำบล ในพื้นที่จังหวัดระยอง กรณีศึกษา “การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ในระดับหมู่บ้าน บ้านจำรุง หมู่ที่ ๗ ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง” ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเรียนรู้ในพื้นที่จริง และมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน ตลอดจนนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการลงพื้นที่ในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานต่อไป

ในการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงครั้งนี้ ผู้จัดทำขอขอบคุณชุมชนบ้านจำรุง หมู่ที่ ๗ ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ที่ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ และสนับสนุนในการศึกษาครั้งนี้ตลอดระยะเวลาในการศึกษามา ณ โอกาสนี้

คณะผู้จัดทำ
นักศึกษาหลักสูตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ ๗๕
กลุ่มปฏิบัติการที่ (กป.) ๘

ส่วนที่ ๑
ข้อมูลพื้นฐานพื้นที่ศึกษา

๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของอำเภอแกลง

อำเภอแกลง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดระยอง อยู่ห่างจากตัวจังหวัดระยะทาง 59 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 788.๔๖ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕ ของพื้นที่จังหวัด สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสลับที่ดอนเป็นลูกคลื่น ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือมีแนวภูเขาบางส่วนพื้นที่บริเวณนี้จึงเป็นที่ราบเชิงเขาสลับกับที่ดอนลูกคลื่นทางใต้เป็นที่ลาดต่ำลงสู่อ่าวไทยมีชายทะเลเว้าแหว่งติดอ่าวไทยยาวประมาณ 35 กิโลเมตร มีแหล่งน้ำที่สำคัญคือ แม่น้ำประแสร์ ซึ่งมีน้ำตลอดทั้งปี

แบ่งเขตการปกครองเป็นเทศบาลตำบล 8 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 9 แห่ง ตำบล 15 แห่ง และหมู่บ้าน 147 แห่ง มีประชากรจำนวน ๖๗,๗๗๓ คน แบ่งออกเป็นเพศชาย 32,747 คน และเพศหญิง 35,026 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ยางพารา ทุเรียน มังคุด พื้นที่การเกษตร 332,044 ไร่ ครอบครัวเกษตรกร 15,000 ครัวเรือน โดยในพื้นที่มีสภาพปัญหาและความต้องการที่ใกล้เคียงกัน คือ ราคาผลผลิตทางการเกษตรไม่แน่นอน การขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร ตลอดจนเส้นทางการคมนาคมขนส่งที่ชำรุดเสียหาย เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะในประเด็นความไม่แน่นอนจากความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร อำเภอแกลงจึงได้กำหนดตำแหน่งการพัฒนาเป็น **“แหล่งเรียนรู้เกษตรพอเพียง ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ผู้คนอยู่ดีมีสุข”** เพื่อยกระดับการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านการเกษตรและเชื่อมโยงกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมง ซึ่งที่ผ่านมาได้มีหลายชุมชนที่รวมกลุ่มและจัดตั้งเป็นเครือข่ายองค์กรชุมชนเรียนรู้ทางด้านการเกษตรและธรรมชาติ โดยเปิดให้ประชาชนทั่วไป กลุ่มองค์กรต่างๆ เข้าศึกษาเรียนรู้ทางด้านการเกษตร วิถีชีวิตของสังคมชนบท และการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ อาทิ มหาวิทยาลัยบ้านนอก เครือข่ายองค์กรชุมชนบ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติสองสลึงหมู่ที่ 8 ตำบลสองสลึง และโครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา (สวนผลไม้, สวนปาล์ม, ป่าชุมชน) ตำบลคลองปูน เป็นต้น โดยนอกจากจะมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและชุมชนแล้ว อำเภอแกลงยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่งที่ช่วยสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ อาทิ หาดแหลมแม่พิมพ์ เกาะสามมัน (เกาะมันใน เกาะมันกลาง และเกาะมันนอก) ทุ่งโปรงทอง เป็นต้น

๑.๒ ข้อมูลทั่วไปของตำบลเนินฆ้อ

ตำบลเนินฆ้อ เป็นตำบลหนึ่งของอำเภอแกลง ตั้งอยู่ห่างจากตัวอำเภอไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ระยะทางประมาณ ๘ กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศทั่วไปเป็นเนินสลับด้วยที่ราบลุ่ม มีเนื้อที่ทั้งหมด ๓๖.๐๘ ตารางกิโลเมตร หรือ ๒๒,๕๕๐ ไร่ แบ่งเป็นเนื้อที่ที่ใช้ประโยชน์ คือพื้นที่เกษตรกรรม ๘,๒๒๔ ไร่ พื้นที่บ่อกุ้ง ๓,๒๒๗ ไร่ พื้นที่ป่าชายเลน ๑,๐๗๐ ไร่ พื้นที่ที่อยู่อาศัย ๘๙๒ ไร่ พื้นที่นาร้าง ๕,๑๒๔ ไร่ และพื้นที่อื่นๆ ๔,๐๑๓ ไร่ ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอแกลง ประกอบไปด้วย ๙ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านเนินทราย (หมู่ที่ ๑) บ้านเนินทราย (หมู่ที่ ๒) บ้านเนินฆ้อ (หมู่ที่ ๓) บ้านถนนกะเพรา (หมู่ที่ ๔) บ้านหนองแพงพวย (หมู่ที่ ๕) บ้านเนินข้าวต้ม (หมู่ที่ ๖) บ้านจำรุง (หมู่ที่ ๗) บ้านถนนนอก (หมู่ที่ ๘) และบ้านถนน (หมู่ที่ ๙) ในปัจจุบันมีประชากร ๔,๖๐๕ คน แบ่งออกเป็นเพศชาย จำนวน ๒,๒๓๕ คน และ เพศหญิง จำนวน ๒,๓๗๐ คน ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมประมาณ ร้อยละ ๗๒.๑๔ เช่น ทำสวนยางพารา สวนผลไม้ ปลูกพืชไร่ นอกจากนั้นเป็นการทำอาชีพประมง เช่น เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา การประมงน้ำตื้น เป็นต้น

ส่วนที่ ๒
การบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ในระดับหมู่บ้าน บ้านจำรุง หมู่ที่ ๗ ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง

๒.๑ ภูมิสังคมและวิถีชุมชน

บ้านจำรุง หมู่ที่ ๗ ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบเฉลิมพระเกียรติเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๔ พรรษา ได้รับการยอมรับจากนักพัฒนาสังคมว่ามีความน่าสนใจ น่าศึกษาเรียนรู้ในมิติของชุมชนเข้มแข็ง เนื่องจากเป็นชุมชนต้นแบบที่ผู้คนมีความเสียสละ รักสงบ และมีแนวทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง ด้วยแนวทางที่ใช้กลุ่ม องค์กร หรือเครือข่ายเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน พัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชน ไม่มีข้อจำกัดแบบเดิมซึ่งต้องรอความช่วยเหลือจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว จึงทำให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนสามารถสร้างแรงเหวี่ยงไปสู่พื้นที่ข้างเคียงและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี จนกระทั่งได้รับรางวัลพระราชทาน **“หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่เย็นเป็นสุข”** จากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และนำไปสู่การจัดตั้งเป็น “มหาวิทยาลัยบ้านนอก” เพื่อการเรียนรู้ของสังคม ซึ่งมีนักเรียนนักศึกษา ผู้ที่สนใจ ตลอดจนนักท่องเที่ยวแวะเวียนมาศึกษาหาความรู้กันอย่างไม่ขาดสาย สร้างความภูมิใจให้กับคนในชุมชนเป็นอย่างยิ่ง

๒.๑.๑ ความเป็นมาและลักษณะภูมิสังคม

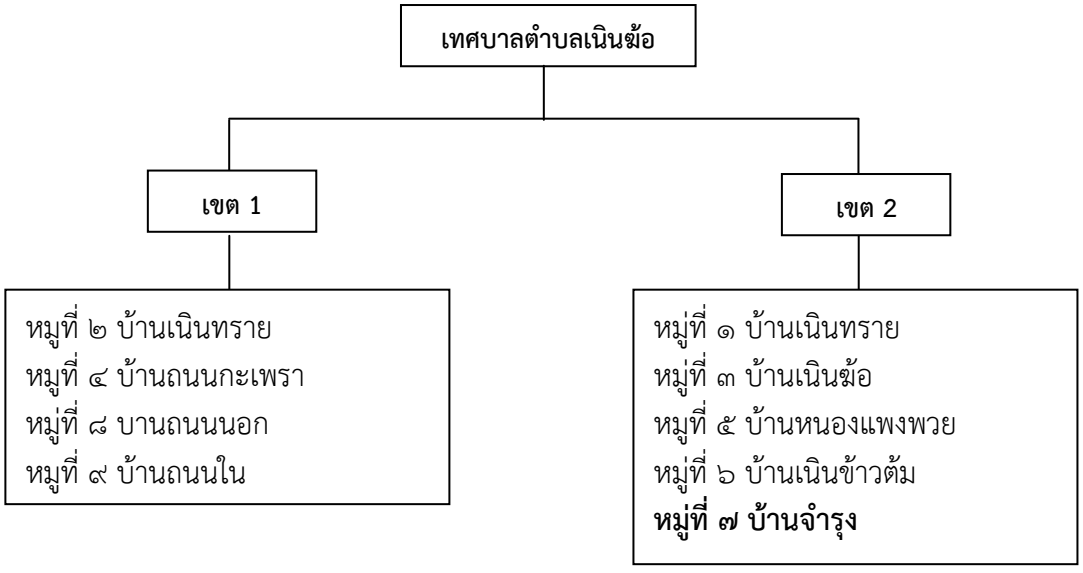
ชาวบ้านจำรุงสืบเชื้อสายมาจากคนชองซึ่งอพยพหนีภัยสงครามภายหลังจากที่ฝรั่งเศสเข้ายึดเมืองจันทบุรีและเมืองตราดในปี พ.ศ. ๒๔๓๖ โดยลงเรือมาขึ้นฝั่งตรงปากแม่น้ำประแส บริเวณบ้านถนนกะเพรา ตำบลเนินฆ้อ ต่อมาเมื่อมีผู้คนหลั่งไหลเข้ามามากขึ้น พื้นที่ทำกินลดน้อยลง ชาวบ้านจำรุงจึงอพยพมาหาพื้นที่ทำกินใหม่ในบริเวณที่ตั้งของชุมชนในปัจจุบัน (ห่างจากพื้นที่เดิมประมาณ ๖ - ๗ กิโลเมตร) เนื่องจากเป็นทำเลที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีเนินป่า มีน้ำไหลผ่านที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การเพาะปลูก โดยชาวบ้านกลุ่มแรกที่อพยพมาอยู่ ประกอบด้วย ๕ ตระกูลใหญ่ ได้แก่ ตระกูลดีนานรัตนพงษ์ ไกรทอง ก่อเกื้อ และเจือจุน ช่วยกันสร้างบ้านเรือน หักร้างถางพงและเรียกสถานที่แห่งนั้นว่า **บ้านป่าเรไร** ซึ่งทางด้านทิศตะวันออกมีทางน้ำเล็กๆ ไหลออกมาจากหมู่บ้าน ชาวบ้านเรียกกันว่า “คลองจำรุ” คำว่า “จำรุ” (ชาวบ้านอ่านว่า จำหรุ เสียงต่ำเหน่อตามภาษาคนชอง) เป็นภาษาชอง แปลว่าทางน้ำเล็กๆ คล้ายลำคลองซึ่งบางแห่งแคบมากผู้คนสามารถโดดข้ามไปข้ามมาได้ และปลายของคลองจำรุนั้นจะสลายหายไปกับท้องทุ่งนาและกลมกลืนกับท้องทุ่งนาจนเหมือนไม่มีลำคลองในบริเวณนั้น และมีความลึกของลำคลองไม่เกิน

หนึ่งเมตร แต่ต่อมาชาวบ้านอาจจะเรียกเพี้ยนหรือเขียนผิดจึงกลายมาเป็นคำว่า **“จำรุง”** ซึ่งได้กลายเป็นชื่อของหมู่บ้านในเวลาต่อมา

สำหรับวิถีชีวิตของชาวบ้านจำรุง นับตั้งแต่อดีตมีอาชีพทำการเกษตรเป็นหลัก อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างพี่น้อง มีการพึ่งพาอาศัยระหว่างกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัย พอเพียง และพึ่งพาตนเองได้เนื่องจากทรัพยากรในชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์ โดยชาวบ้านจำรุงส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีความผูกพันใกล้ชิดกับวัดจำรุง ซึ่งเป็นศูนย์กลางและสถานที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชุมชน และมีกิจกรรมร่วมกันในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ มีประเพณีที่สำคัญในชุมชน ได้แก่ ประเพณีอัญเชิญผีลอบ ผีกระด้ง เพื่อแสดงความเคารพ ความกตัญญูต่อเครื่องมือที่ใช้ทำมาหากิน ซึ่งจะจัดขึ้นในช่วงสงกรานต์ เพราะมีความเชื่อว่าเป็นช่วงที่ผีหรือวิญญาณถูกปล่อยออกมา เพื่อรับส่วนบุญกุศลจากญาติพี่น้องที่อุทิศไปให้ นอกจากนี้ยังมีประเพณีทำบุญในวันสำคัญต่างๆ เช่น ทำบุญผีหมู่ เพื่อเชิญวิญญาณบรรพบุรุษมารับบุญกุศลที่ลูกหลานอุทิศไปให้ โดยเป็นการทำบุญส่งท้ายในช่วงประเพณีสงกรานต์ เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้กับญาติพี่น้องเช่นเดียวกัน โดยประเพณีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อและวิถีชีวิตของคนในชุมชน ที่พึ่งพาอาศัยธรรมชาติและเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ (ฤทัยรัตน์ รัตนสร้อย, ๒๕๕๒)

๒.๑.๒ การเมืองการปกครอง

บ้านจำรุงอยู่ภายใต้การบริหารงานของเขตเทศบาลตำบลเนินฆ้อ ซึ่งแบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๒ เขต ได้แก่

ที่มา: ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนและผู้สูงอายุบ้านจำรุง

ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน คือ นายชาตรี ก่อเกื้อ และมีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ๑ คน คือ นายจิรวัฒน์ คล่องใจ มีจำนวนประชากรทั้งหมด ๕๒๗ คน แบ่งออกเป็นเพศชาย จำนวน ๒๕๑ คน และเพศหญิง จำนวน ๒๗๖ คน มีจำนวนครัวเรือนประมาณ ๑๘๙ ครัวเรือน (ข้อมูลสำนักทะเบียนราษฎร เทศบาลตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙)

๒.๑.๓ สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและประมง เช่น การทำสวนยางพารา สวนผลไม้ และรับจ้างกรีดยาง โดยมีรายได้เฉลี่ยของชาวบ้านส่วนใหญ่ประมาณ ๕,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาทต่อเดือน โดยยางพาราที่นิยมปลูก คือ พันธุ์ ๖๐๐ ซึ่งชาวบ้านจะขายยางพาราเป็นยางพาราถ้วย โดยการขายยางพารานั้น มีทั้งที่ขายผ่านกลุ่มรวมซื้อรวมขายยางพารา และขายให้แก่พ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อภายในหมู่บ้าน สำหรับผลไม้ที่นิยมปลูก ได้แก่ ทุเรียน (พันธุ์หมอนทอง พันธุ์ชะนีพันธุ์กระดุม) ขนุน (พันธุ์ทองประเสริฐ) เงาะ (พันธุ์โรงเรียน) มังคุด ลองกอง แก้วมังกร มะยงชิดซึ่งการขายผลไม้มีทั้งการขายให้กับพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อ การบรรทุกผลไม้ไปขายเองที่ตลาดและการขายให้แก่ผู้มาศึกษาดูงานภายในหมู่บ้าน นอกจากนี้ชาวบ้านยังมีอาชีพเสริมที่เพิ่มรายได้คือ การเลี้ยงตะพาบน้ำเพื่อขายไข่และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น ทุเรียนทอด การทำกะปิ น้ำปลา เป็นต้น ซึ่งผลิตภัณฑ์การแปรรูปของชุมชน จะมาจากการผลิตจากกลุ่มกิจกรรมภายในชุมชน ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มพัฒนาอาชีพ กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาบ้านจำรุง กลุ่มแปรรูปผลผลิต โดยทุกกลุ่มจะมีการแปรรูปและจำหน่ายให้กับผู้ที่มาสั่งซื้อผ่านกลุ่ม การนำไปจำหน่ายตามตลาดนัด และการจำหน่ายให้กับผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้ภายในชุมชน สามารถสร้างรายได้ให้กับสมาชิกในชุมชนได้ตลอดทั้งปี ซึ่งเป็นลักษณะการผลิตเพื่อจำหน่ายและบริโภคภายในชุมชน ทั้งนี้ ยังมีการส่งเสริมให้ปลูกผักสวนครัวภายในครัวเรือนเพื่อลดค่าใช้จ่าย แต่ก็ยังพบว่าชาวบ้านบางส่วนที่มีปัญหาหนี้สินที่เกิดจากการลงทุนผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งชุมชนเองได้มีกลุ่มกิจกรรมที่ช่วยเหลือชาวบ้านกลุ่มดังกล่าว และยังมีกลุ่มธนาคารชุมชนที่จะดำเนินการฝากถอน และให้สมาชิกกู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้เกิดการออมอีกด้วย (อัมรินทรา ทิพย์บุญราช, ๒๕๕๒)

๒.๑.๔ พัฒนาการสู่ชุมชนเข้มแข็ง

จากวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้านจำรุงที่มีการพึ่งพาอาศัยระหว่างกัน มีการพึ่งพิงอิงอาศัยกับธรรมชาติ และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องจากการพัฒนากระแสหลักที่มุ่งเน้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยพยายามเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตของประเทศจากเกษตรกรรมดั้งเดิมเป็นเกษตรสมัยใหม่ เพื่อให้มีปริมาณผลผลิตมากพอที่จะป้อนเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและตลาดโลก การปรับเปลี่ยนการผลิตเพื่อยังชีพไปเป็นการผลิตเพื่อการค้านี้ จำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ ซึ่งหมู่บ้านจำรุงเองก็ต้องเผชิญกับกระแสของการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกับชุมชนอื่นๆ จนทำให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ เช่น ปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ของคนในชุมชนลดน้อยลง ปัญหาการผลิตของเกษตรกรที่ทำการผลิตโดยใช้สารเคมี เป็นต้น อย่างไรก็ตาม บ้านจำรุง มีต้นทุนทางสังคมที่เข้มแข็ง โดยเฉพาะความเหนียวแน่นของระบบเครือญาติ ระบบอาวุโส ผู้นำและแกนนำหลักที่มีระบบความคิดที่ต้องการเห็นคนในชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังนั้น เมื่อชุมชนประสบปัญหามาถึงจุดหนึ่ง คนในหมู่บ้านเริ่มตระหนักและพยายามร่วมมือกันผลักดันให้มีการฟื้นฟูวิถีชีวิตดั้งเดิมขึ้นใหม่เพื่อต่อสู้และปรับตัวเองให้อยู่ในสภาวการณ์ปัจจุบันได้ ดังนั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ - ๒๕๕๒ คนในชุมชนจึงริเริ่มก่อตั้งกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนเอง ซึ่งในปัจจุบันมีทั้งหมดกว่า ๒๔ กลุ่ม ได้แก่ ร้านค้าชุมชนหรือศูนย์สาธิตการตลาด ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนและผู้สูงอายุบ้านจำรุง กลุ่มเกษตรพื้นบ้าน กลุ่มผู้ใช้น้ำกลุ่มธนาคารขยะและสิ่งแวดล้อม กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มที่พักชุมชน โฮมสเตย์ ชมรมอินทโชติการุณย์ ชมรมเปตองอินทโชติ อำเภอแกลง กลุ่มพัฒนาอาชีพ กลุ่มเยาวชน กลุ่มกองทุนเงินล้าน (กทบ.) กลุ่มวิทยุชุมชนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน กลุ่มรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น กลุ่มสตรีอาสาพัฒนาอาสาบ้านจำรุง กองทุนสวัสดิการบ้านจำรุง กลุ่มชาวนา กลุ่มธนาคารชุมชนบ้านจำรุง กลุ่มแปรรูปผลผลิต เครือข่ายองค์กรชุมชนบ้านจำรุง และกลุ่มรวมซื้อรวมขายยางพารา ซึ่งแต่ละกลุ่มเกิดขึ้นตามจังหวะเวลา แม้ว่าบางกิจกรรมจะได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากภายนอกแต่ก็มีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืน อาทิ **เครือข่ายองค์กรชุมชนบ้านจำรุง** เกิดขึ้น จากช่วงเวลานั้นชาวสวนทุเรียนกำลังประสบปัญหาหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน สร้างความเสียหายอย่างรุนแรงให้เกษตรกร จึงต้องให้ชุมชนเรียนรู้การจัดการตนเอง **กลุ่มธนาคารชุมชน** เป็นการจัดการความมั่นคงทางเศรษฐกิจด้วยทุนทางสังคมของชุมชน ชักชวนผู้คนที่มีเงินไม่มากเข้ามาออมเงินและปล่อยสินเชื่อในอัตราดอกเบี้ยต่ำ และ**กลุ่มรวมซื้อรวมขายยางพารา** ที่เกิดขึ้นจากการรวมกันสร้างหลักประกันความเสี่ยงรองรับผลผลิตของยางพารา เป็นต้น

๒.๑.๕ พัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาโดยชุมชน

เนื่องจากความเข้มแข็งในการพึ่งพาตนเองของชุมชนบ้านจำรุง จึงนำไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา ซึ่งเริ่มต้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ โดยในระยะแรกเป็นการเปิดให้มีการเข้ามาศึกษาดูงานและเรียนรู้เรื่องการจัดการร้านค้าชุมชน (ศูนย์สาธิตการตลาด) ที่สามารถสร้างการรวมกลุ่มของคนในชุมชนและนำผลกำไรส่วนหนึ่งจากผลประกอบการมาใช้เพื่อเป็นกองทุนพัฒนาหมู่บ้านจำรุง โดยไม่ต้องรองบประมาณจากภาครัฐ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้มีการดำเนินการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาอย่างจริงจังเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยมีการประชาสัมพันธ์หมู่บ้านและกิจกรรมรวมทั้งสิ้น ๒๔ กลุ่ม ผ่านช่องทางต่างๆ ทำให้หมู่บ้านจำรุงเป็นที่รู้จักในฐานะที่เป็นหมู่บ้านตัวอย่างด้านการพัฒนาและประสบความสำเร็จจนเป็นที่ยอมรับจากหลายสถาบัน ในปี พ.ศ.๒๕๔๘ ผ่านการประเมินโครงการมาตรฐานชุมชน (มชช.) ของกรมการพัฒนาชุมชน ว่าเป็นชุมชนที่สามารถพัฒนาไปพร้อมกับการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานกับเทคโนโลยีใหม่ๆ และเป็นหมู่บ้านนำร่องต้นแบบ เผยแพร่ และนำชุมชนอื่นเพื่อเข้าสู่การประเมินมาตรฐานชุมชนต่อไป นอกจากนี้ยังได้รับการเสนอชื่อเป็น “หมู่บ้านวัฒนธรรมอาสาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๙ และ พ.ศ. ๒๕๕๐) ทั้งยังได้เข้ารับพระราชทานรางวัล “หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่เย็น เป็นสุข ปี ๒๕๔๙” จากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๐ โดยได้ร่วมกับสถาบันวิสาหกิจชุมชน มหาวิทยาลัยรามคำแหง การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ในขณะนั้น) และมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ในการพัฒนาและยกระดับศูนย์การเรียนรู้บ้านจำรุงเป็นศูนย์ถ่ายทอดความรู้ ใช้ชื่อว่า “มหาวิทยาลัยบ้านนอกเพื่อการเรียนรู้ของสังคม” ซึ่งได้นำประสบการณ์องค์ความรู้ในชุมชนมาเผยแพร่แลกเปลี่ยนทั้งภายในและภายนอกชุมชนจัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการเกษตรที่เป็นกิจกรรมศึกษาวิถีชีวิตชาวสวนผลไม้ และเมื่อมีผู้ที่มาศึกษาดูงานเข้ามาพักในชุมชน ชาวบ้านจำรุงจึงได้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องการบริหารจัดการที่พักในชุมชนและนำไปสู่การจัดการรูปแบบของกลุ่มโฮมสเตย์บ้านจำรุง

การจัดการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา ดำเนินการโดยศูนย์การเรียนรู้และผู้สูงอายุบ้านจำรุงซึ่งได้กำหนดโครงสร้างในการบริหารงานแบบเรียบง่าย มีคณะทำงานซึ่งเป็นคณะกรรมการชุดเดียวกับคณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นผู้ดูแลและประสานงานหลัก ใช้เวทีประชาคมหมู่บ้าน (สภาหมู่บ้าน) เป็นเครื่องมือที่จะขับเคลื่อนกิจกรรมภายในหมู่บ้าน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมคิดร่วมทำในกิจกรรมต่างๆ โดยมีหลักคิดในการทำงานและการทำกิจกรรมทุกกิจกรรมของบ้านจำรุง คือ **“ทำไปเรียนรู้ไป”** เพื่อให้ได้แนวทางที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาโดยชุมชน คณะทำงานจะมุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสสัมผัสวิถีชีวิตที่แท้จริงของชาวบ้านจำรุงได้เรียนรู้กิจกรรมในวิถีของชาวบ้านรวมทั้งอัธยาศัยของคนในท้องถิ่น โดยกิจกรรมหลัก คือ การเข้าฟังบรรยายของวิทยากรท้องถิ่น การเยี่ยมชมบรรยากาศทั่วไปของหมู่บ้าน และการดูกิจกรรมของกลุ่มเฉพาะตามความสนใจของผู้ที่มาศึกษาดูงานและนักท่องเที่ยว

๒. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)

๒.๒.๑ สถานการณ์ มาตรการ และผลกระทบ

๑) สถานการณ์ในภาพรวม

จากรายงานสถานการณ์โควิด-๑๙ ของกรมควบคุมโรค ณ วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ จังหวัดระยองพบผู้ติดเชื้อสะสม จำนวน ๖ คน แบ่งเป็นชาย ๒ คน และเป็นหญิง ๔ คน ผู้ป่วยมีอายุเฉลี่ย ๒๒ ปี ซึ่งไม่พบการแพร่ระบาดอย่างรุนแรงในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ได้สร้างความกังวลให้กับประชาชนในพื้นที่อีกครั้ง ภายหลังปรากฏข่าวกรณีลูกเรือเครื่องบินทหารชาวอียิปต์ เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยเพื่อปฏิบัติภารกิจทางทหารและตรวจพบเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ โดยลูกเรือดังกล่าวได้เข้าพักที่โรงแรมดี วารี ดีว่า เซ็นทรัล ระยอง เมื่อวันที่ ๘ – ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ และได้เดินทางไปยังห้างสรรพสินค้าแพชชั่นฯ (ห้างฯ แหลมทอง) เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ซึ่งกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารสุข ได้ดำเนินการเชิงรุก โดยเปิดให้ประชาชนเข้ารับการตรวจหาเชื้อทางห้องปฏิบัติการโดยรถตรวจโรคติดเชื้อชีวนิรภัยพระราชทาน ในระหว่างวันที่ ๑๔ – ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓ รวมจำนวนทั้งสิ้น ๖,๘๖๕ คน ทั้งหมดมีผลเป็นลบและไม่พบการติดเชื้อไวไรโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ในพื้นที่แต่อย่างใด

๒) มาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)

เพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าวในเขตพื้นที่อำเภอแกลง ตามประกาศคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดระยอง โดยให้ทุกภาคส่วน หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทำงานประสานร่วมกับสาธารณสุขอำเภอ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อให้การป้องกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอำเภอแกลงได้มีคำสั่ง ดังนี้

๒.๑) มีการตั้งทีมดำเนินการคัดกรองแยกกัก กักกัน หรือคุมไว้ในสังเกต ทั้งในระดับ อำเภอ ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระดับหมู่บ้าน ชุมชน และดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรการคัดกรอง แยกกัก กักกัน หรือคุมไว้ในสังเกตที่คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติกำหนด อย่างเคร่งครัด

๒.๒) จัดตั้งศูนย์บริหารและประสานการปฏิบัติเพื่อเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) อำเภอแกลง โดยมีสถานที่ตั้ง ณ ที่ว่าการอำเภอแกลง ชั้น ๒

๒.๓) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์บริหารและประสานงานการปฏิบัติเพื่อเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) อำเภอแกลง

๒.๔) มีคำสั่งให้มีการปิดสถานที่ที่มีความแออัด เบียดเสียด เสี่ยงต่อการแพร่ระบาด และมีการจัดทำระบบรายงาน ข้อมูลผู้เดินทางเข้าหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อรายงานข้อมูลต่อกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

๒.๕) มีการจัดตั้งแนวทางการจัดกิจกรรมที่มีการรวมกลุ่มคนเกินกว่า ๑๐๐ คน

๒.๖) มีคำสั่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว และกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยพิจารณาด้านความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่อย่างรอบคอบตามที่ได้รับแจ้งจากกระทรวงมหาดไทย

๒.๗) แต่งตั้งชุดปฏิบัติการตรวจรักษาความสงบเรียบร้อยในสถานการณ์ฉุกเฉิน อำเภอแกลง ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดในการห้ามบุคคลในเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ออกนอก เคหสถาน ตั้งแต่เวลา ๒๒.๐๐ – ๐๔.๐๐ น. ของทุกวัน

๓) ผลกระทบการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)

เอกสารบรรยายสรุปของอำเภอแกลง ได้ระบุผลกระทบในพื้นที่ไว้ ๔ ด้าน ดังนี้

๓.๑) ด้านประชาชน ทำให้การดำเนินชีวิต วัฒนธรรม และสังคมของประชาชนเปลี่ยนไป เช่น ยกเลิก/เลื่อนประเพณีและเทศกาล รวมถึงมีความยากลำบากในการดำเนินชีวิตด้านการคมนาคม

๓.๒) ด้านผู้ประกอบการ มีการปิดบางสถานที่ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบโดยตรงทำให้ขาดสภาพคล่องทางการเงินเพราะไม่สามารถประกอบกิจการได้ตามปกติ

๓.๓) ด้านแรงงาน ส่งผลทำให้เกิดการเลิกจ้างเนื่องจากสถานประกอบการปิดตัวชั่วคราว การลดเวลาทำงาน การทำงานในสถานประกอบการที่ยังดำเนินการอยู่ การปรับลดเงินเดือนสวัสดิการหลัก ๆ ของพนักงาน

๓.๔) ด้านการเกษตร มีปัญหาด้านการตลาด ราคาผลผลิตตกต่ำ และรายได้ที่ลดลง ตลาดทั้งในประเทศและส่งออกชะลอตัว ทำให้การซื้อขายทำได้ยากขึ้น โดยจากข้อมูลจากระบบ ThaiQM และ Google Form ของจังหวัดระยองพบว่าอำเภอแกลงมีผู้ได้รับผลกระทบ จำนวน ๘,๒๒๕ คน โดยแบ่งเป็น ตำบล ๑๕ ตำบล ดังนี้

ตำบล	**ผู้ที่ได้รับผลกระทบ**
กระแสบน	๖๒๓
กร่ำ	๔๑๖
กองดิน	๔๘๐
คลองปูน	๓๒๘
ชากพง	๖๖๕
ชากโดน	๒๗๙
ปากน้ำกระแส	๑,๑๘๗
ทางเกวียน	๖๖๙
ทุ่งควายกิน	๓๑๗
บ้านนา	๖๖๖
พังราด	๓๗๔
วังหว้า	๑๑๕

สองสลึง	๖๒
ห้วยยาง	๑๐๔
เนินฆ้อ	๑๗๘
ทต.เมืองแกลง	๑,๗๖๒
รวม	**๘,๒๒๕**

แต่จากการลงพื้นที่บ้านจำรุง หมู่ที่ ๗ ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยองพบว่า ยังไม่ได้รับผลกระทบทางตรงที่ชัดเจนจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) เนื่องจากชาวบ้านจำรุงยึดถือหลัก **“ประหยัด เรียบง่าย ประโยชน์สูงสุด”** ประกอบกับวิถีชีวิตของชาวบ้านยังคงประกอบอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก มีการทำสวนผลไม้ ซึ่งต้องดูแลรักษาตลอดทั้งปี ลูกหลานของคนในหมู่บ้านส่วนใหญ่จึงทำงานอยู่ในพื้นที อีกทั้งยังมีการทำการเกษตรผสมผสาน การปลูกพืชผักสวนครัวไว้รับประทานเอง มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง มีการเรียนเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ พัฒนา และต่อยอดองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพ ดังนั้น ถึงแม้จังหวัดและอำเภอจะมีมาตรการในการควบคุมการเข้า – ออก หรือปิดสถานประกอบการหรือสถานที่ที่มีความเสี่ยงต่อ บ้านจำรุงจึงไม่ได้รับผลกระทบเหมือนกับชุมชนเมือง อย่างไรก็ตาม พบว่าชาวบ้านได้รับผลกระทบทางอ้อม เช่น ไม่สามารถนำพืชผักผลไม้ออกไปขายยังตลาดภายนอกได้ จึงทำให้รายได้จากการจำหน่ายพืชผลทางการเกษตรลดลงร้อยละ ๘๐ รวมถึงสินค้าแปรรูปอื่นๆ ของหมู่บ้านอย่างกะปิและน้ำปลา หรือจำนวนนักท่องเที่ยวและคนที่เข้ามาศึกษาดูงานในพื้นที่มีจำนวนลดลง ทำให้ชาวบ้านมีรายได้ลดลง เป็นต้น

๒.๒.๒ การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ได้ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมกับประชาชนทุกภาคส่วน ไม่เว้นแม้แต่ชาวบ้านจำรุง ซึ่งเป็นชุมชนเกษตรกรรมที่มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการและสามารถพึ่งพาตนเอง ก็ยังได้รับผลกระทบทางอ้อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ดังนั้น เมื่อภาครัฐเริ่มผ่อนคลายมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด จึงทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจและการใช้ชีวิตของคนในชุมชนเริ่มกลับเข้าสู่ภาวะปกติ โดยจากการลงพื้นที่พบว่า ภาคส่วนที่มีบทบาทสำคัญที่ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนบ้านจำรุง ประกอบไปด้วย ๒ ส่วน คือ บทบาทของชุมชน และบทบาทของภาครัฐ รวมถึงข้อเสนอของชุมชนที่ต้องการให้ภาครัฐสนับสนุน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) บทบาทของชุมชน

ด้วยศักยภาพของชุมชนบ้านจำรุงที่มีความเข้มแข็งและมีกลไกในการบริหารจัดการของชุมชนที่มีประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่น และเกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน จึงทำให้สามารถบริหารจัดการและพึ่งพาตัวเองได้ เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการจำกัดพื้นที่ในการเดินทาง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการขนส่งพืชผลทางการเกษตรไปสู่ตลาดภายนอก แต่คณะกรรมการหมู่บ้านได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการขายผลผลิตทางการเกษตรและสินค้าแปรรูปผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น การสร้างหน้าเพจ Facebook เมื่อได้รับคำสั่งซื้อก็จะส่งพัสดุผ่านทางช่องทางต่างๆ หรือการประชาสัมพันธ์และเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวภายในศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ

พอเพียงบ้านจำรุง ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านได้ยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย โดยใช้งบของกองทุนหมู่บ้านในการจัดหาหน้ากากอนามัยและเจลแอลกอฮอล์สำหรับแจกจ่ายให้คนในชุมชมและรองรับสำหรับนักท่องเที่ยว ตั้งแต่ช่วงแรกที่มีการระบาด สะท้อนให้เห็นจุดแข็งของผู้นำชุมชนที่มีวิสัยทัศน์และเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง สามารถนำพาชุมชนปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารจัดการชุมชนให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ ดังจะเห็นได้ว่า ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านจำรุงสามารถกลับมาเปิดให้บริการ ได้ตั้งแต่เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา หลังจากต้องหยุดพักมาเป็นเวลากว่า ๔ เดือนครึ่ง โดยให้การต้อนรับคณะกรรมาธิการการสื่อสาร โทรคมนาคมและดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคมสภาผู้แทนราษฎร เป็นคณะแรก

๒) บทบาทของภาครัฐ

จากการศึกษาข้อมูลการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ในพื้นที่หมู่บ้านจำรุง ของภาครัฐ อำเภอแกลงได้ดำเนินการแล้ว ดังนี้

๒.๑) การช่วยเหลือเบื้องต้นด้วยการแจกถุงยังชีพให้กับประชาชนในพื้นอำเภอแกลง จำนวน ๑๓,๑๒๔ คน

ข้อมูลการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่อำเภอแกลง

ตำบล	จำนวนผู้ได้รับความช่วยเหลือจากภาคส่วนต่าง ๆ										
	ถุงยังชีพ 40 ถุง กาชาด (ติดเตียง)	ถุงยังชีพ 100 ถุง กาชาด (COVID-19)	เงินช่วยเหลือ 1,000 บาท	ข้าวสาร ไข่ไก่ และน้ำดื่ม	ถุงยังชีพ (แคปปิตอล)	ถุงยังชีพ (ภาคเอกชน-นพ.บัญญัติ)	กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	เทศบาลตำบล	อบต	จิตอาสา วันแม่แห่งชาติ 12 สิงหาคม 2563 "รักเอยรักลูก"	รวม
กร่ำ	3	-	-	-	19	3	1,500*	*	-	6	1,531
กระแสบน	2	12	-	-	15	-	500	-	-	6	535
กองดิน	2	10	2	2	121	59	-	50	-	6	252
ปากน้ำกระแส	2	6	27	34	27	3	-	1,000	-	6	1,105
เนินฆ้อ	3	6	14	9	17	1	500	529		6	1,085
ชากโดน	2	6	7	8	19	-	895	-	280	6	1,223
ชากพง	2	-	-	-	53	2	2,500*	*	-	6	2,563
พังราด	3	6	7	8	7	2	-	-	-	6	39
คลองปูน	3	6	5	7	7	4	200	-	-	6	238
ทุ่งควายกิน	2	11	5	8	7	6	-	-	-	6	45
บ้านนา	3	10	-	-	21	3	150	-	-	6	193
วังหว้า	2	7	8	7	26	2	14	-	-	6	72
ห้วยยาง	3	6	-	-	6	6	-		-	6	27
สองสลึง	5	5	-	-	10	2	-	40	-	6	68
ทางเกวียน	3	9	15	17	70	20	2,000**	2,000***	8	6	4,148
รวม	40	100	90	100	425	113	8,259	3,619	288	90	**13,124**

๒.๒) การฟื้นฟูและสร้างเศรษฐกิจทั้งทางด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม การค้า/การลงทุน รวมทั้งด้านการท่องเที่ยวและบริการ แม้ทางอำเภอจะได้ดำเนินการไปในหลายพื้นที่แล้ว เช่น กิจกรรมปลูกผักสวนครัวเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารและลดต้นทุนในครัวเรือน การจัดกิจกรรมตลาดนัดสีเขียว การอบรมการเย็บหน้ากากอนามัยและเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ การมอบเมล็ดพันธุ์ผักหลายชนิด และโครงการสร้างและพัฒนาสัมมาชีพชุมชนในระดับหมู่บ้าน พบว่า พื้นที่ของบ้านจำรุง ไม่ใช่พื้นที่เป้าหมายหลักในการส่งเสริมหรือสนับสนุนในการแก้ไขปัญหา ดังนั้น จึงยังไม่พบการฟื้นฟูและสร้างเศรษฐกิจในพื้นที่ดังกล่าวที่ชัดเจน สอดคล้องกับที่คณะกรรมการหมู่บ้านให้ข้อมูลว่า การทำงานของหมู่บ้านร่วมกับบุคลากรภาครัฐระดับต่างๆ มีการทำงานร่วมกันไม่มากนัก แม้ว่าหมู่บ้านจำรุงมีความเข้มแข็งในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังมีความต้องการได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากบุคลากรภาครัฐที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ เช่น องค์ความรู้ใหม่ๆ ด้านการเพิ่มศักยภาพและส่งเสริมงานด้านการเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนในหมู่บ้าน ความรู้ทางวิชาการการบริหารจัดการน้ำ การเก็บน้ำไว้ใช้ช่วงฤดูแล้ง ความรู้ทางด้านการตลาด เพื่อบรรเทาผลกระทบจากปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ การพัฒนาสินค้า OTOP ด้านการรักษาพยาบาลมีความต้องการแพทย์แผนปัจจุบันให้เข้ามาดูแลเรื่องสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ ความรู้เรื่องการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงการสนับสนุนการรับรองมาตรฐานสินค้า โดยมีการยกตัวอย่างการอบรมทำพรมเช็ดเท้าของ กศน. ว่าเป็นโครงการที่ดี สามารถทำใช้ได้จริงและสามารถผลิตขายได้ด้วย โดยมีความต้องการให้จัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพที่ออกเป็นโปรแกรมสำหรับผู้สนใจ นอกจากนี้ คณะกรรมการหมู่บ้านต้องการให้ภาครัฐตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการในพื้นที่ให้รวดเร็ว เช่น การเสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณในโครงการที่เป็นความต้องการของคนในชุมชน

๓) ความต้องการในการสนับสนุนจากภาครัฐ

จากที่สรุปไว้แล้วในข้างต้นว่า ภาครัฐยังขาดบทบาทที่ชัดเจนในการช่วยเหลือและสนับสนุนในการพัฒนาหมู่บ้านจำรุง ดังนั้น ยังคงมีความต้องการอีกหลายส่วนที่ชุมชนต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนทั้งในด้านองค์ความรู้และงบประมาณ เพื่อทำให้การบริหารงานชุมชนบ้านจำรุงมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

ด้าน	กลุ่มเป้าหมาย	รายละเอียดที่ต้องการสนับสนุน
การเกษตร	เกษตรกร	- เกษตรจังหวัด/เกษตรอำเภอ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการอบรมเพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ในการส่งเสริมการปลูกผลไม้ (ทุเรียน มังคุด และเงาะ) และยางพารา ซึ่งเป็นผลผลิตทางการเกษตรหลักของคนในพื้นที่ ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ช่วยยกระดับราคาให้สูงขึ้นได้ รวมไปถึงการบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้มีน้ำเพียงพอต่อการเกษตรตลอดทั้งปี
การแปรรูปสินค้าเกษตร/ประมง	เกษตรกร/คนในชุมชน	เนื่องจากอาชีพหลักของชาวบ้านจำรุง คือ การทำการเกษตรและการทำประมง บางครั้งต้องประสบกับปัญหาความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร หรืออย่างในกรณีที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ซึ่งไม่สามารถส่งสินค้าออกไปขายยังตลาดภายนอกได้ จึงมีความจำเป็นที่เกษตรกรและคนในชุมชนจะต้อง

		ได้รับการอบรมและส่งเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าเกษตรและประมง เพื่อยืดอายุของผลผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า โดยรวมไปถึงการพัฒนาในด้านบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดด้วย
การตลาด	เกษตรกร/ คณะกรรมการหมู่บ้าน	ในปัจจุบันการตลาดของบ้านจำรุง ยังเป็นไปในลักษณะของการพึ่งพาและช่วยเหลือตัวเองเป็นหลัก ยังขาดการสนับสนุนที่ชัดเจนจากทางภาครัฐ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด/อำเภอ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/อำเภอ ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาทั้งผลผลิต ผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ รวมไปถึงช่องทางด้านการตลาดที่มีความหลากหลาย สามารถนำสินค้าออกไปสู่ภายนอกและสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับคนในชุมชนได้
การพัฒนาสินค้า OTOP	กลุ่มเกษตรกร/ กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่างๆ	การพัฒนาผลผลิตและผลิตภัณฑ์แปรรูปต่างๆ ในชุมชน การพัฒนาคุณภาพสู่สินค้า OTOP นับเป็นช่องทางสำคัญอีกทางหนึ่งที่จะทำให้ผลผลิตและผลิตภัณฑ์จากบ้านจำรุงมีคุณภาพและเป็นที่รู้จักของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจะต้องส่งเสริมองค์ความรู้เบื้องต้น หลักเกณฑ์ และแนวทางในการพัฒนาตลอดจนการสนับสนุนองค์ความรู้และงบประมาณในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นสินค้า OTOP
การส่งเสริมอาชีพ	กลุ่มแม่บ้านในชุมชน/ กลุ่มผู้สนใจ	การอบรมและพัฒนาเพื่อฝึกฝนอาชีพนอกเหนือไปจากอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม ในปัจจุบันนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการรอขายสินค้าทางการเกษตรเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ และในบางปีราคามีความผันผวนและมีราคาต่ำ ดังนั้น คนในชุมชนจึงจำเป็นต้องมีอาชีพเสริมรองรับ เพื่อช่วยสร้างรายได้อีกทางหนึ่งและลดความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น การเกิดโรคระบาด
สาธารณสุขในชุมชน	อสม./ คนในชุมชน	จากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) ซึ่งเป็นความท้าทายใหม่ของการสาธารณสุขทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/อำเภอ จะต้องอบรมให้ความรู้ด้านการรักษาสุขอนามัยให้กับอาสาสมัครฯ อย่างเข้มข้น เพื่อให้มีองค์ความรู้ที่ถูกต้องและเพียงพอในการถ่ายทอดต่อไปยังคนในชุมชนให้สามารถปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะในฐานะที่บ้านจำรุงเป็นศูนย์การเรียนรู้ฯ ที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นจำนวนมาก ยิ่งมีความจำเป็นต้องรักษาสุขอนามัยให้ได้มาตรฐานตามที่ภาครัฐเกิดเพื่อลดโอกาสการแพร่ระบาดของโรค นอกจากนี้ ยังควรสนับสนุนให้บุคลากรทางการแพทย์สามารถให้บริการบุคลากรในชุมชนได้อย่างทั่วถึงด้วย

๔) การประเมินความสำเร็จในเชิงประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

คณะกรรมการหมู่บ้านและกลุ่มคนในหมู่บ้านได้ประเมินประสิทธิภาพของการฟื้นฟูด้านเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านโดยใช้เกณฑ์การประเมินความยั่งยืนในการจัดการปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยตัวของชุมชนเอง ซึ่งได้ประเมินไว้ใน**ระดับดี** เพราะความเข้มแข็งของหมู่บ้าน และความสามารถในการพึ่งพาตนเอง โดยเห็นว่า**ปัจจัยความสำเร็จ** ได้แก่

๔.๑) ผู้นำหมู่บ้านมีความเข้มแข็ง เสียสละ ยึดผลประโยชน์ส่วนรวมของชุมชนเป็นที่ตั้ง มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา สามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่เกิดประโยชน์ต่อชุมชนได้ โดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน คือ นายชาตรี ก่อเกื้อ และคณะกรรมการบริหารหมู่บ้านที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในเชิงรุก เช่น การเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ด้านสุขอนามัย เช่น หน้ากากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ล้างมือ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาศึกษาดูงานภายในชุมชน ตั้งแต่ช่วงแรกที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) การใช้ช่องทางการตลาดออนไลน์ เพื่อจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของชุมชนออกไปสู่ภายนอก ภายหลังจากมีปัญหาด้านการขนส่งสินค้าอันเนื่องมาจากมาตรการการควบคุมการแพร่ระบาด หรือแม้กระทั่งการแสวงหาความร่วมมือจากภาคเอกชน เช่น สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่นำสื่อมวลชนเข้ามาดูงานภายในหมู่บ้านจำรุง เพื่อพิสูจน์ว่าจังหวัดระยองปลอดภัยจากโควิด ๑๙ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว

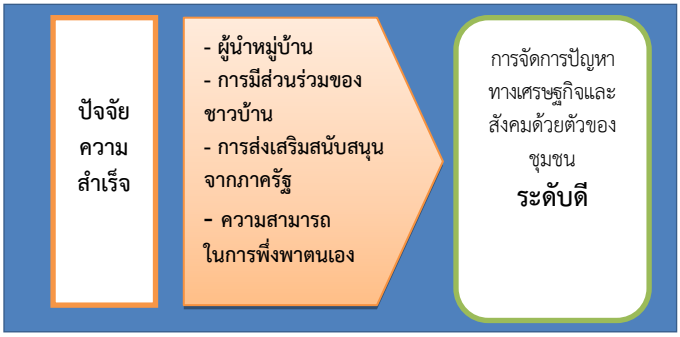
๔.๒) การมีส่วนร่วมของชาวบ้านนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ของบ้านจำรุงประสบความสำเร็จ รวมไปถึงการฟื้นฟูด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเมื่อชาวบ้านรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของและได้รับผลประโยชน์ร่วมกันแล้ว ย่อมทำให้เกิดความร่วมมือและสนับสนุนอย่างเต็มที่ ซึ่งเวทีของคณะกรรมการหมู่บ้าน หรือประชาคมหมู่บ้าน (สภาหมู่บ้าน) นับเป็นพื้นที่สำคัญที่ทำให้ประชาชนรู้สึกถึงการมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผลประโยชน์ นอกจากนี้ ด้วยลักษณะเด่นของหมู่บ้านจำรุงที่มีศูนย์การเรียนรู้เป็นพื้นที่สาธารณะ เมื่อชาวบ้านมีเวลาว่างจะนั่งพูดคุยบอกเล่าเรื่องราวเล่าสู่กันฟัง มีการปรับทุกข์ จึงทำให้ทราบปัญหาความเดือดร้อนของคนในชุมชนจนนำไปสู่การเกิดกิจกรรม ในการแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับคนในชุมชน อีกทั้งในการบริหารงานศูนย์การเรียนรู้เมื่อมีนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาศึกษาในชุมชน คณะทำงานก็จะมีกระบวนการจัดคนทำงานที่มีผู้รับผิดชอบและแบ่งหน้าที่ออกเป็นฝ่ายต่างๆ เช่น คณะที่ปรึกษา ฝ่ายประสานงาน ฝ่ายต้อนรับ ฝ่ายวิทยากร เป็นต้น ซึ่งทำให้ทุกคนรู้สึกถึงการมีบทบาท การมีส่วนร่วม และเต็มใจปฏิบัติงานในหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายตามที่ชุมชนได้กำหนดไว้

๔.๓) การส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐและภาคส่วนอื่นๆ ถึงแม้บทบาทของภาครัฐที่มีต่อการการฟื้นฟูด้านเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่หมู่บ้านจำรุงโดยตรง อาจจะยังไม่ชัดเจนมากนัก แต่จากการให้ความช่วยเหลือในเบื้องต้นอย่างการแจกถุงยังชีพ หรือการแจกเมล็ดพันธุ์พืชก็เป็นการบรรเทาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในระยะแรกให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้และเป็นการ ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน หรือการจัดให้มีตลาดนัดสีเขียว ก็เป็นการเพิ่มช่องทางให้เกษตรกรนำผลผลิตและสินค้าคุณภาพออกจากชุมชนมาขาย ช่วยสร้างรายได้ หรือหลังจากที่มีกรณีข่าวทหารอียิปต์ที่มาพักอยู่ในจังหวัดระยองติดเชื้อโควิด ๑๙ จนทำให้นักท่องเที่ยวมีความวิตกกังวลและยกเลิกการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ในช่วงวันหยุดยาว ทางภาครัฐและภาคเอกชนก็ได้พยายามสร้างความเชื่อมั่น ไม่ว่าจะเป็นด้านการควบคุมและป้องกันการแพร่ระบาด ซึ่งจัดให้มีรถตรวจเชื้อพระราชทานเข้ามาตรวจเชื้อให้กับประชาชนในพื้นที่จังหวัดระยอง หรือการที่นายกรัฐมนตรี

หรือบุคคลสำคัญต่างๆ ของภาครัฐเดินทางเข้ามายังพื้นที่ ได้ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวในการเดินทางกลับเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดระยองตามปกติ ทั้งนี้ สำหรับข้อเสนอที่ทางชุมชนบ้านจำรุงขอให้ทางภาครัฐสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรับไปพิจารณาเพื่อช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้านจำรุงมากยิ่งขึ้น

๔.๔) ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง การที่หมู่บ้านจำรุงมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตัวเองในการเผชิญต่อสภาวการณ์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ หลักการสำคัญคือ **การยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยคนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ไม่ได้มีความเข้าใจแต่เฉพาะหลักการเท่านั้น แต่ยังสามารถปฏิบัติให้เห็นจริงแทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิตของชุมชน เช่น การทำโครงการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนให้รั้วมีประโยชน์ทั้งในเชิงของการป้องกันความปลอดภัยและเป็นแหล่งอาหารให้กับครัวเรือน ประกอบกับคนในหมู่บ้านมีอาชีพทำการเกษตร จึงทำให้มีความมั่นคงทางการอาหาร นอกจากนี้**ค่านิยมและทัศนคติ**ของคนในชุมชนส่วนใหญ่ ที่มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแบ่งปัน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม จึงทำให้การขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนประสบความสำเร็จ และเป็นชุมชนตัวอย่างมาจนถึงทุกวันนี้ อย่างไรก็ตาม ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ พบว่า คนในหมู่บ้านให้ความร่วมมือน้อยในบางเรื่อง และเรื่องความแตกแยกของคนในชุมชน เนื่องจากการเปลี่ยนตัวผู้นำจากการเลือกตั้ง ดังนั้น จึงเป็นความท้าทายของผู้นำที่จะต้องเผชิญกับปัญหาดังกล่าว โดยทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและสร้างให้เกิดความร่วมมือได้อย่างแท้จริง

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยความสำเร็จทั้ง ๔ ด้าน ทำให้การจัดการปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนบ้านจำรุงในภาวะวิกฤติอยู่ในระดับดี โดยไม่ใช่เฉพาะแต่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส

โคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) เท่านั้น แต่หากย้อนกลับไปศึกษาข้อมูลพัฒนาการของชุมชนบ้านจำรุง จะพบว่า การแก้ไขปัญหาในลักษณะอื่นๆ ของชุมชนก็อาศัยปัจจัยทั้ง ๔ ด้าน ในการขับเคลื่อน จนก่อให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชนมากถึง ๒๔ กลุ่ม โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จที่เด่นชัดมากที่สุด คือ ผู้นำหมู่บ้านที่เป็นแกนหลักสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนสามารถทำให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาและเป็นผู้ประสานงานระหว่างภาครัฐกับภาคส่วนต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของหมู่บ้าน ซึ่งในประเด็นบทบาทของภาครัฐนี้ อาจกล่าวได้ว่า ยังเป็นจุดอ่อนสำคัญในการพัฒนาชุมชนบ้านจำรุง เพราะยังขาดการสนับสนุนที่เพียงพอ ภาครัฐทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องถือเป็นบทเรียนและปรับบทบาทของตนเองในการดำเนินการเชิงรุก เพื่อให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนให้การพัฒนาในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และคนในชุมชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างปกติแม้จะอยู่ในภาวะวิกฤติ

๕) บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการลงพื้นที่ของกลุ่มปฏิบัติการที่ ๘ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-๑๙ ในระดับหมู่บ้าน ณ บ้านจำรุง หมู่ ๗ ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ทั้งในส่วนของภูมิสังคม วิถีของชุมชน การเรียนรู้ระบบการบริหารจัดการชุมชน ผลกระทบ และการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของชนุชน พบว่า ชุมชนบ้านจำรุง เป็นชุมชนเกษตรกรรมที่มีความเข้มแข็งและมีลักษณะภูมิสังคมที่มีการพึ่งพาอาศัยกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัย แบ่งปัน ร่วมแรงร่วมใจ และคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม ด้วยพื้นฐานดังกล่าว ประกอบกับการที่มีผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพ มีวิสัยทัศน์ สามารถสานประโยชน์ของกลุ่มต่างๆ ในชุมชนได้ จึงก่อให้เกิดกลไกการบริหารงานในชุมชนที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม ยืดหยุ่น สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์สิ่งเหล่านี้จึงทำให้การขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาชุมชนประสบความสำเร็จ สามารถบริหารจัดการตัวเองภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดด้านองค์ความรู้และทรัพยากร เช่น งบประมาณหรือบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ จึงอาจทำให้การพัฒนาชุมชนบ้านจำรุงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น ภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นระดับจังหวัด อำเภอ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งที่ผ่านมายังมีความร่วมมือในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาให้กับชุมชนค่อนข้างน้อย ต้องกลับมาให้ความสนใจชุมชนบ้านจำรุงมากขึ้น เนื่องจากเป็นชุมชนทีมีศักยภาพอยู่แล้ว สามารถต่อยอดการพัฒนาได้ง่าย โดยบุคลากรของภาครัฐจะต้องลงพื้นที่เพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการจากคนในชุมชน เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการและการจัดสรรทรัพยากรที่มีความเหมาะสม เติมเต็มสิ่งที่ขาดแหรือขจัดจุดอ่อนให้กับชุมชน เพื่อขับเคลื่อนให้ชุมชนบ้านจำรุงไม่ได้เป็นเพียงต้นแบบในการบริหารจัดการตนเอง แต่ยังเป็นต้นแบบของการร่วมมือระหว่างชุมชนและภาครัฐ ซึ่งหากประสบความสำเร็จและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมก็จะสามารถขยายผลไปยังหมู่บ้านใกล้เคียง หรือพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

ภาพประกอบการเรียนรู้ตากประสบการณ์จริงในพื้นที่ (Action Learning)

<u>บ้านจำรุง ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง</u>

บทวิเคราะห์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) จากอาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕

อาจารย์ปริญญา อุดมทรัพย์
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทวิเคราะห์นี้ ผู้วิเคราะห์ขอถือเป็นการเขียนต่อจากบทวิเคราะห์ฯ ในรุ่น ๗๔ ระหว่างวันที่ ๑๘-๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๓ ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ที่เป็นเอกสารรวมในประมวลผลการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ จัดทำโดย คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ในการวิเคราะห์ ผู้เขียน (ผู้วิเคราะห์) ได้ใช้กรอบแนวคิด (conceptual framework) ของรุ่น ๗๔ มาใช้ในรุ่น ๗๕ ด้วย กล่าวคือ (ตามรูป)

๑. การบริหารงานของรัฐบาล	**๒. การบริหารจัดการของเจ้าหน้าที่**
๔. ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชน	**๓. การปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่**

ซึ่งในรุ่น ๗๕ ได้ไปศึกษาเรียนรู้ในพื้นที่จังหวัดระยอง ระหว่าง ๒๐ – ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๓

ผู้เขียนขอกล่าวโดยรวมว่า จากการเกิดสถานการณ์โควิด-19 ในประเทศไทย ระยะเวลาประมาณ 9 เดือนมานี้ (มกราคม – กันยายน 2563) ประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ได้ค่อนข้างดี เปรียบเทียบเป็นตัวเลขว่า

ระยะแรก (ป้องกัน) ได้ 70 %
ระยะปัจจุบัน (ฟื้นฟู) ได้ 40 %

โดยปฏิบัติการได้ดี ระดับเกินครึ่งในระดับบน

การบริหารงานของรัฐบาล (ศบค.) **๗๐ %**	**การบริหารจัดการของจังหวัด** **๗๐ %**

แต่ยังไม่สู้จะดีในระดับหมู่บ้าน ตำบล และประชาชน

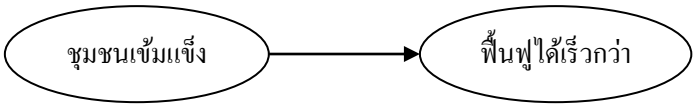
ความร่วมมือของประชาชน	การปฏิบัติของตำบล-หมู่บ้าน

ฉะนั้น การวิเคราะห์จะเน้นหนักในระดับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน และประชาชนผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง สรุปได้ ดังนี้

๑. กรณีหมู่บ้าน

๑.๑ บ้านจำรุง หมู่ ๗ ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง (ข้อมูลจาก กป.๘)

๑.๑.๑ บทบาทของชุมชน สามารถฟื้นตัวได้เร็ว เพราะชุมชนเข้มแข็งเป็นทุนเดิม เห็นได้จากศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สามารถเปิดบริการได้ตั้งแต่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๓ หลังจากต้องหยุดเพราะโควิด-19 นานกว่า 4 เดือนครึ่ง ดังรูป

๑.๑.๒ บทบาทของภาครัฐช่วยเหลือระยะแรกด้วยถุงยังชีพ ๑,๐๘๕ ราย แต่ช่วงฟื้นฟูทำงานร่วมกับภาครัฐไม่มากนัก

๑.๑.๓ การฟื้นฟูมีความสำเร็จจากการที่บ้านจำรุง

(๑) มีกลุ่มผู้นำเข้มแข็ง เสียสละ

(๒) ชาวบ้านมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผลประโยชน์

(๓) ภาครัฐและส่วนอื่นๆ สนับสนุน เช่น การจัดตลาดนัดสีเขียว

(๔) ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทำให้พึ่งตนเองได้ระดับหนึ่ง

ผู้เขียนเห็นด้วยกับกป.๘ ว่า หารกรัฐเข้าไปร่วมงานกับชุมชนมากขึ้น ก็จะช่วยให้บ้านจำรุงดำเนินการพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

๑.๒ บ้านสระแก้ว หมู่ ๓ ตำบลสำนักท้อน อำเภอบ้านฉาง เป็นพื้นที่ติดต่อกับอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นเขตพัฒนา EEC ด้วยกัน (เป็น กป.๙ ศึกษา)

๑.๒.๑ ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ค่อนข้างน้อย เพราะประชาชนมีอาชีพที่หลากหลายทั้ง

(๑) ภาคเกษตร แต่ส่วนหนึ่งอยู่ในพื้นที่ป่า

(๒) มีจ้างงานโรงงานอุตสาหกรรม

๑.๒.๒ ชุมชนเข้มแข็ง แต่กำลังมีปัญหาที่จะต้องเผชิญกับโครงการขนาดใหญ่ เช่น สนามบินอู่ตะเภา รถไฟฟ้าความเร็วสูง

๑.๓ บ้านหนองละลอก หมู่ ๓ ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย เป็นที่ตั้งนิคมอุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย) มีโรงงานประมาณ ๑๐๐ โรง (เป็น กป. ๑๐ ศึกษา)

๑.๓.๑ ได้รับเงินสนับสนุนการพัฒนาชุมชนจากภาคเอกชน โดยวิธี CSR จึงแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากโควิด-19 ได้ระดับหนึ่ง

๑.๓.๒ การฟื้นฟูในระยะต่อไป ควรต้องเข้าใจงานของ EEC โดยภาครัฐต้องเข้าไปร่วมแนะนำ

๑.๔ บ้านคลองอ่าง หมู่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนยางพารา ทุเรียน มังคุด เงาะ ขนุน (เป็น กป.๖ ศึกษา)

๑.๔.๑ ไม่ได้รับผลกระทบหนัก ประชาชนปรับตัว ทำให้ปลอดภัย ประกอบกับทุเรียนราคาดี

๑.๔.๒ ยังต้องการภาครัฐเข้าไปช่วยก่อสร้างถนน ฟื้นฟูแหล่งน้ำการเกษตร แปรรูปผลิตผลการเกษตร แต่ขาดหลักเกณฑ์ที่จะได้รับงบประมาณจาก พ.ร.บ.เงินกู้

๑.๕ บ้านท่าเสา หมู่ ๘ ตำบลป่ายุบใน อำเภอวังจันทร์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนยางพารา ไร่สับประรด ไร่มันสำปะหลัง (เป็น กป.๑ ศึกษา)

๑.๕.๑ ไม่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 มากนัก ของบประมาณโครงการเงินกู้ ๔ แสนล้านบาท แต่ไม่ได้รับ

๑.๕.๒ ประชาชนไม่เข้าใจการจัดทำแผนฟื้นฟู

<u>สรุป</u> ๕ หมู่บ้าน/ ชุมชน ศึกษา ไม่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 และไม่ได้รับการฟื้นฟูตามโครงการเงินกู้ ๔ แสนล้านบาท เพราะเป็นอาชีพทางการเกษตรอยู่ ๒ หมู่บ้านสามารถช่วยตนเองได้ ๒ หมู่บ้านอยู่ในเขตอุตสาหกรรมได้รับการดูแลจากโรงงาน และอีก ๑ หมู่บ้านเป็นชุมชนที่พัฒนาเป็นชุมชนเข้มแข็งแล้ว

<u>๒. กรณีการมีส่วนร่วมของประชาชน</u> จากการศึกษาในหมู่บ้าน ๕ แห่ง ของจังหวัดระยอง (๑.๑ – ๑.๕) เปรียบเทียบกับ ๓ แห่ง ของจังหวัดชลบุรี โดยนักศึกษา นปส. รุ่นที่ ๗๔ ได้แก่ บ้านมาบลำบิด หมู่ ๗ ตำบลคลองกิ่ว อำเภอบ้านบึง (กป.๑๐) บ้านหัวโกรก หมู่ ๘ ตำบลสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา (กป.๕) บ้านขลอด หมู่ ๒ ตำบลพลูตาหลวง อำเภอสัตหีบ (กป.๖) มีความแตกต่าง เพราะหมู่บ้านในจังหวัดชลบุรีเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม มีประชาชนต่างด้าวและประชากรแฝงจำนวนมาก จึงไม่ง่ายที่จะดูแลและควบคุมโรคติดต่อ ระดับโควิด-19

๒.๑ อย่างไรก็ตามถือว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทำงานป้องกันโควิด-19 กับภาครัฐค่อนข้างมาก เพราะมีส่วนหนึ่งทำงานเป็นภาครัฐอยู่แล้ว เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปกครองท้องที่ และอาสาสมัคร อสม. และรูปแบบอื่นๆ มีความพร้อมในทั้ง ๒ จังหวัด

๒.๒ สำหรับการฟื้นฟูตามแผนงานของรัฐบาล ประชาชนยังไม่เข้าใจ ควรใช้แผนพัฒนาจังหวัดเป็นกลไกหลัก เป็นโอกาสให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมให้มากที่สุด อาจเริ่มปี ๒๕๖๕

<u>ข้อเสนอแนะอื่นๆ</u>

๑. คาดว่าโควิด-19 จะยังคงอยู่กับประเทศไทยอีกไม่น้อยกว่า ๓ ปี (๒๕๖๓ – ๒๕๖๕) รัฐบาลควรให้ทุกกระทรวงวางแผนเตรียมพร้อมรับ โดยกระทรวงสาธารณสุขเป็นศูนย์กลางความรู้และการปฏิบัติแบบบูรณาการ

๒. กระทรวงมหาดไทยควรเตรียมพร้อมทำงานร่วมกับภาคประชาชนให้มากกว่านี้ โดยอาจใช้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นศูนย์กลางในระดับหมู่บ้าน

บทวิเคราะห์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) จากอาจารย์ที่ปรึกษาหลักสูตรนักปกครองระดับสูง (นปส.) รุ่นที่ ๗๕

อาจารย์พินัย อนันตพงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษา

หลักสูตรนักปกครองระดับสูง(นปส.) รุ่นที่ ๗๕ ได้กำหนดให้ผู้เข้ารับการศึกษาอบรมเข้าร่วมกิจกรรม “การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับบทเรียนและประสบการณ์จากการมีส่วนร่วมในพื้นที่จริง นำไปใช้ในการบริหารราชการและสร้างมูลค่าเพิ่มสำหรับประสบการณ์การบริหารราชการให้แก่ผู้เข้าอบรมสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานได้กว้างขวางมากขึ้น แต่เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (Covid-19) ยังไม่คลี่คลายสู่ความเป็นปกติ โดยยังต้องระมัดระวังและป้องกันในการใช้ชีวิตประจำวัน ด้วยการปฏิบัติตามมาตรการที่รัฐบาลและคณะกรรมการควบคุมโรคติดต่อจังหวัดกำหนดอย่างเคร่งครัด จึงได้ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์เช่นเดียวกับการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการของ นปส.รุ่น ๗๔ ที่จังหวัดชลบุรี คือไม่ต้องพักค้างในพื้นที่ ตำบล หมู่บ้าน รวมทั้งกระชับเวลาให้สั้นลง และกำหนดให้นักศึกษาทุกกลุ่มกป.ทำการศึกษาในพื้นที่จังหวัดระยองในประเด็นหัวข้อต่อเนื่องจากจังหวัดชลบุรี เรื่อง “การประเมินประสิทธิภาพของการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-19)” โดยกำหนดให้แต่ละกลุ่มกป.ศึกษาในพื้นที่และระดับที่แตกต่างกัน กล่าวคือในระดับจังหวัดระยอง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ในระดับอำเภอรวม ๓ อำเภอ คือ อำเภอวังจันทร์ อำเภอแกลง และอำเภอบ้านฉาง ในระดับตำบลหมู่บ้านรวม ๕ หมู่บ้าน คือ (๑) บ้านสระแก้ว หมู่ที่ ๓ ตำบลสำนักท้อน อำเภอบ้านฉาง (๒) บ้านหนองละลอก หมู่ที่ ๓ ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย (๓) บ้านคลองอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลพลงตาเอี่ยม อำเภอวังจันทร์ (๔) บ้านท่าเสา หมู่ที่ ๘ ตำบลป่ายุบใน อำเภอวังจันทร์ และ (๕) บ้านจำรุง หมู่ที่ ๗ ตำบลเนินฆ้อ อำเภอแกลง

แต่เนื่องจากกรอบการเรียนรู้ที่กำหนดให้เป็นการศึกษากระบวนการบริหารจัดการแผนงานโครงการตามแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ภายใต้กรอบวงเงิน ๔ แสนล้านบาท ตามพ.ร.ก.กู้เงินฯ ๑ ล้านล้านบาท (รอบที่ ๑) ซึ่งตามข้อเท็จจริงปรากฏว่าเมื่อคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดระยอง ได้พิจารณาเห็นชอบแผนงานโครงการตามแผนฯ ดังกล่าวแล้ว ได้เสนอไปให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พิจารณาในรอบที่ ๑ โครงการของจังหวัดระยองได้ผ่านการประเมินเบื้องต้นเพียงจำนวน ๑๑ โครงการ วงเงินรวมทั้งสิ้น ๖๕.๑๔๑๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑.๔๔ ของวงเงินทั้งหมดที่เสนอ เกือบกล่าวได้ว่าจังหวัดระยองไม่ได้รับเงินจัดสรรก้อนนี้ ดังนั้นคำถามตามกรอบการศึกษาที่กำหนดไว้ในกระบวนการบริหารจัดการตามแผนงานโครงการ เช่น เรื่องความรู้ความสามารถของบุคลากร ความต้องการในการพัฒนาบุคลากร ลำดับความสำคัญของกิจกรรม การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการ ความร่วมมือและความพึงพอใจของประชาชน และความยั่งยืนของการจัดการปัญหา จึงหาคำตอบที่เกิดขึ้นจริงไม่ได้ เป็นเพียงการคาดการณ์หรือประมาณการเท่านั้น นอกจากนั้นข้อจำกัดจากการไม่ได้พักค้างในพื้นที่ กรณีศึกษาในระดับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน ประกอบกับมีระยะเวลาศึกษาค่อนข้างน้อย ช่วงเวลาที่ลงพื้นที่ยังตรงกับวันหยุดราชการ รวมทั้งข้าราชการและเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญต่างติดภารกิจในการเตรียมการต้อนรับนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี ตลอดจนข้าราชการระดับสูงในส่วนกลาง ที่จะมา

ประชุมครม.สัญจรที่จังหวัดระยอง จึงทำให้การศึกษาครั้งนี้ขาดทั้งข้อมูลในมิติเชิงลึกและความครอบคลุมผลการศึกษาโดยเฉพาะข้อเสนอแนะต่อทางจังหวัดระยองจึงค่อนข้างขาดความชัดเจน

จังหวัดระยองมีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดมูลค่า๑๑,๐๔๕,๖๙๗ ล้านบาท โดยมาจากภาคเกษตรกรรม ๒๐,๒๓๖ ล้านบาท และจากสาขาการผลิตนอกภาคเกษตร มีมูลค่ารวม ๘๗๖,๘๘๐ ล้านบาท โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัวประชากร (GPP per Capita) เท่ากับ ๑,๐๖๗,๔๔๙ บาท/คน/ปี ถือเป็นลำดับที่๑ ของประเทศ สรุปได้ว่าเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของจังหวัดระยองมี ๓ สาขา คือสาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม และสาขาการท่องเที่ยวและการบริการ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และการดำเนินมาตรการเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของรัฐบาล ส่งผลให้เกิดผลกระทบในหลาย ๆ ด้านและทุกภาคส่วน สำหรับภาคเศรษฐกิจเกิดการหดตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวและบริการของจังหวัดระยอง การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบในระยะสั้น จังหวัดทำได้ดีพอสมควรด้วยวิธีการและรูปแบบต่าง ๆ แต่ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัด เมื่อพิจารณาผ่านกระบวนการตามแผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน ในวงเงินงบประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ถือได้ว่าไม่เป็นไปตามเป้าหมายหรือผลลัพธ์ที่ต้องการของจังหวัด จากที่ได้รับฟังการรายงานของนักศึกษา พบว่ามีปัญหาตั้งแต่จุดเริ่มต้นคือ การกำหนดแผนงานและโครงการในการฟื้นฟู เพราะจากการประเมินแผนงานโครงการเบื้องต้นของสศช. พบว่าโครงการส่วนใหญ่ที่จังหวัดระยองเสนอคือ โครงการประเภทโครงสร้างพื้นฐานชุมชนหรือถนนสายต่าง ๆ ในชุมชน รองลงมาคือ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แต่โครงการที่สศช.อนุมัติส่วนใหญ่จะเป็นด้านเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน และท่องเที่ยวชุมชน มีความเป็นไปได้ว่าปัญหาเกิดจาก

๑ แผนงานโครงการที่จังหวัดเสนออาจไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การพิจารณาที่ส่วนกลางกำหนดไว้ ดังนี้

(๑) เป็นโครงการที่เน้นการฟื้นฟู/สร้างเศรษฐกิจในจังหวัด และส่งผลกระทบต่อภาพรวมของประเทศ

(๒) เป็นโครงการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในลักษณะชุดโครงการ(Value Chain)

(๓) กิจกรรมภายใต้โครงการก่อให้เกิดการจ้างงาน/สร้างอาชีพ เกิดรายได้กับกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19

(๔) ผลลัพธ์โครงการส่งผลกระทบ/เกิดประโยชน์กับผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 จำนวนมาก

๒. จังหวัดไม่มีฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน โดยเฉพาะไม่มีตัวเลขข้อมูลสนับสนุนตามหลักเกณฑ์ของโครงการอย่างชัดเจนและเพียงพอ และไม่มีแผนฟื้นฟูที่เป็นระบบมาก่อน

๓. ขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน ไม่ได้จัดทำValue Chain ในการแก้ปัญหาโครงการที่เสนอของบประมาณจึงเป็นลักษณะ Project by Project Planning ต่างคนต่างทำ

สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็มีเป้าหมายและแนวทางในการฟื้นฟูเศรษฐกิจคล้ายกันกับจังหวัดระยอง และพิจารณาเห็นว่าด้านการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบมากที่สุด แต่โครงการที่เตรียมเสนอของบประมาณ กลับเป็นโครงการก่อสร้างถนน ก่อสร้างอาคาร ปรับปรุงภูมิทัศน์ พัฒนาแหล่งน้ำปรับปรุงท่าเรือฯลฯ ซึ่งไม่ตอบสนองต่อเป้าหมาย หรือเป็นการพัฒนาเพื่อรองรับอนาคตมากกว่าการฟื้นฟูเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน อย่างไรก็ตามองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้เกลี่ยงบประมาณปี ๒๕๖๓ จำนวน ๓๐ ล้านบาทมาจัดกิจกรรมการประชุมสัมนา จัดงานแสดงและขายสินค้า ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สนองตอบตรงต่อปัญหาและความต้องการอย่างแท้จริง

ถึงแม้ว่าจังหวัดระยองจะไม่ได้รับงบประมาณในการฟื้นฟูฯ แต่เนื่องจากมีการบูรณาการความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งระหว่างหน่วยราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน องค์กร

ประชาชน ตลอดจนการบูรณาการงบประมาณ ของกระทรวง ทบวงกรม งบยุทธศาสตร์จังหวัดและกลุ่มจังหวัด งบตามแผนพัฒนาภาคตะวันออก งบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น งบกลางตามมติครม.และงบจากกองทุนไฟฟ้า ฯลฯ จึงสามารถดำเนินการช่วยเหลือประชาชนได้เป็นอย่างดี

ในระดับอำเภอทั้ง ๓ อำเภอได้รับผลกระทบไม่มาก ที่อำเภอวังจันทร์เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ชาวสวนผลไม้มียอดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรสูงมาก แม้ประสบปัญหาขนส่งผลผลิตออกสู่ตลาด แต่เกษตรกรปรับเปลี่ยนวิธีจำหน่ายสินค้า จากเดิมจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง มาจำหน่ายสินค้าทางออนไลน์ จากตั้งราคาแบบขายส่งมาตั้งราคาแบบขายปลีก รวมทั้งไม่ต้องรับผิดชอบค่าขนส่ง ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น ส่วนที่อำเภอแกลง ในเขตเทศบาลตำบลแกลงซึ่งประชาชนประกอบอาชีพการขายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยวได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก แต่เนื่องจากต้นทุนเดิมของชาวแกลงเป็นผู้มีรายได้สูง ประกอบอาชีพหลากหลาย แม้ได้รับผลกระทบอยู่บ้างก็ยังประคองตัวอยู่ได้ ถ้าสถานการณ์ไม่ยาวนานเกินไปน่าจะกลับฟื้นคืนมาได้ไม่ยาก และที่อำเภอบ้านฉางภาคการเกษตรได้รับผลกระทบน้อย ภาคอุตสาหกรรมบางโรงงานกลับมีความต้องการเพิ่มขึ้น การท่องเที่ยวไม่กระทบเพราะไม่มีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม ภาคธุรกิจรายย่อยได้รับผลกระทบบ้างจากคำสั่งปิดสถานประกอบการของทางราชการ แต่ปัจจุบันสามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติแล้ว ทั้ง ๓อำเภอไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนฟื้นฟูฯ และมีโครงการที่เสนอขอรับการจัดสรรงบประมาณค่อนข้างน้อย ปัญหาในภาพรวมของระดับอำเภอ คือ

(๑) นโยบายการสั่งการจากทางส่วนกลางและจังหวัดยังไม่ชัดเจนมีการปรับเปลี่ยนบ่อยครั้ง

(๒) ขาดแคลนบุคลากรด้านการจัดทำแผนงานและโครงการ

(๓) ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานระดับจังหวัดและอำเภอ

(๔) ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำคำของบประมาณมีเพียง ๕ วัน ทำให้การเสนอโครงการทำได้ยากและทำไม่ทัน เพราะโครงการที่ขอต้องมีความพร้อมและสามารถทำได้ทันทีเมื่อได้รับอนุมัติ ส่วนใหญ่จึงเสนอโครงการที่มีอยู่แล้วและเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก

ในระดับหมู่บ้านตำบลรวม ๕ แห่ง ปรากฏว่าได้รับผลกระทบน้อย เพราะส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร ผู้ที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมก็ไม่มีปัญหาการจ้างงาน แม้ผู้ถูกเลิกจ้างก็กลับมาอาศัยในพื้นที่และประกอบอาชีพได้ ทุกหมู่บ้านไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามแผนฟื้นฟูฯเช่นเดียวกัน ปัญหาที่พบคือ

(๑) ประชาชนไม่เข้าใจกรอบการจัดทำแผนงานโครงการที่หน่วยราชการกำหนด

(๒) บุคลากรของส่วนราชการระดับอำเภอและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการหมู่บ้าน และอาสาสมัครต่าง ๆ ขาดความรู้ความเข้าใจในการวิเคราะห์ปัญหาของพื้นที่และการจัดทำแผนงานและโครงการพัฒนาหมู่บ้าน

(๓) มีระยะเวลากระชั้นชิดและเร่งรัดเสนอโครงการทำให้โครงการที่เสนอไม่ตรงกับปัญหาความต้องการของประชาชน รวมทั้งไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดสรรงบประมาณ

(๔) การเขียนโครงการเป็นจุดอ่อนของชุมชน ไม่มีการจำแนกเป็นความต้องการระยะสั้นระยะยาว ยังไม่เคยวิเคราะห์อย่างชัดเจนว่าเกิดอะไรขึ้นในพื้นที่ มีผลกระทบกับใครอย่างไร ใครควรจะได้รับอะไร

จังหวัดระยองได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ไม่มากนัก ผู้ประกอบการสาขาการท่องเที่ยวและบริการที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด แต่เมื่อวิเคราะห์กลุ่มนักท่องเที่ยวแล้วพบว่า นักท่องเที่ยวเดิมส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดระยองมีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายและอยู่ใกล้กรุงเทพฯ ดังนั้นถ้าสถานการณ์ยังสามารถควบคุมได้เหมือนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ประกอบกับมาตรการผ่อนคลายของทางรัฐบาล ที่

อนุญาตให้เปิดสถานบริการ โรงแรม ชายหาด ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวกลับมา เศรษฐกิจของจังหวัดระยองก็จะกลับมาฟื้นตัวในไม่ช้า

จะเห็นได้ว่าปัญหาใหญ่ของการฟื้นฟูฯคือขาดแผนงานโครงการที่ดีที่สามารถแก้ปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมได้ มีความพร้อมดำเนินการ และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ได้พบกับปัญหาดั้งเดิมที่เคยเกิดซ้ำซากและแก้ไม่ตก ทั้งระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น ในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบลหมู่บ้าน คือการขาดข้อมูลในการวางแผน บุคลากรขาดความรู้และทักษะในการวางแผน ขาดการวางแผนในภาพรวมที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเฉพาะเรื่อง การกำหนดแผนงานโครงการที่ไม่มีประสิทธิภาพ และขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ สำหรับหน่วยงานส่วนกลาง ก็พบว่าการสั่งการจากเบื้องบนขาดความชัดเจนและมีการเปลี่ยนแปลงหลายครั้ง ตลอดจนการเร่งรัดและให้เวลาผู้ปฏิบัติน้อยเกินไป ซึ่งเมื่อดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งเสร็จแล้วก็แล้วกันไป ไม่ได้นำไปเป็นบทเรียนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้นเมื่อดำเนินการเรื่องใหม่ก็พบกับปัญหาเดิมอีก

หวังว่านักศึกษานปส.รุ่นที่ ๗๕ จะได้นำบทเรียนและประสบการณ์จากการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) ครั้งนี้ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์และสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบของตนได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น และขอขอบคุณนักศึกษานปส.รุ่นที่ ๗๕ ทุกคน ที่มีความตั้งใจและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง ทำให้การเรียนรู้เชิงปฏิบัติการครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ทุกประการ

ภาพกิจกรรมสรุปบทเรียนการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการ (Action Learning) นปส.๗๕ ณ วิทยาลัยมหาดไทย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

